

El Sistema Agroalimentari a Catalunya **(ESBORRANY)**

© Fundació Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari (CREDA-UPC-IRTA)

*Reservats tots els drets. No es permet la reproducció total o parcial d'aquesta obra, ni la seva incorporació a un sistema informàtic, ni la seva transmissió en qualsevol forma o per qualsevol mitjà (electrònic, mecànic, fotocòpia, gravació o altres) sense autorització prèvia i per escrit dels titulars del copyright. La infracció d'aquests drets pot constituir un delictes contra la propietat intel·lectual.

2023

El present estudi ha estat elaborat pel Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari [CREDA-UPC-IRTA] per encàrrec de la Direcció General d'Empreses Agroalimentàries, Qualitat i Gastronomia del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural.

Autors: C. Escobar, M.F. Alba, I. Taghouti, E. Freixa, G. Benavente i J.M. Gil.

Direcció, Coordinació i Edició de textos: J. M. Gil, E. Freixa i C. Poyato

ÍNDEX GENERAL

Índex general	3
Índex de taules	5
Índex de figures	9
Presentació i resum executiu	13
1. Introducció del sistema agroalimentari	23
1.1. Context macroeconòmic	23
1.1.1. Creixement del PIB: Europa, Espanya i Catalunya	23
1.1.2. Evolució de l'ocupació a Catalunya, Espanya i UE	24
1.1.3. Estructura del Valor Afegit Brut	25
1.2. Definició i dimensionament del sistema agroalimentari a Catalunya	30
1.2.1. Evolució de la dimensió del sistema agroalimentari a Catalunya (% VAB)	33
1.3. Comparativa amb la UE-27 i Espanya	35
1.4. Referències	42
2. Sector agrícola	44
2.1. Principals macromagnituds	44
2.1.1. VAB agrari	44
2.1.2. Preus percebuts pels agricultors	46
2.1.3. Renda agrària	48
2.1.4. Ocupats	56
2.2. Referències	58
2.3. Annexos	60
3. Indústria agroalimentària	67
3.1. Les principals indústries agroalimentàries catalanes	68
3.2. Producció de la indústria agroalimentària	69
3.2.1. Índex de Producció Industrial (IPI)	69
3.2.2. Volum de negoci de la indústria agroalimentària	71
3.3. Valor afegit de la indústria agroalimentària	75
3.4. Ocupació a la indústria agroalimentària	79
3.5. Preus de la producció agroalimentària	83
3.6. Annex	86
3.7. Referències	94
4. Comerç i serveis del sector agroalimentari	96
4.1. Les principals empreses catalanes de la distribució alimentària	97
4.2. Vendes en grans superfícies i el comerç al detall	99
4.2.1. Índex de vendes en grans superfícies (IVGS)	99
4.2.2. Índex de comerç al detall (ICD)	101
4.3. Volum de negoci	102
4.4. Valor Afegit Brut	109
4.5. Ocupació	112
4.6. Annex	119
4.7. Referències	124
5. El consum alimentari	126
5.1. Evolució del consum d'aliments a Catalunya i a Espanya	127
5.1.1. Despesa alimentària	127
5.1.2. Consum alimentari en volum	132
5.1.3. Consum per càpita	136
5.2. Impacte mediambiental del consum a Catalunya i a Espanya	141
5.3. Qualitat nutricional de la dieta a Catalunya i a Espanya	144
5.4. Annex	149

5.5.	Referències.....	158
6.	Comerç exterior i competitivitat de les exportacions alimentàries catalanes ..	160
6.1.	Evolució del comerç agroalimentari.....	160
6.1.1.	Evolució de les exportacions	160
6.1.2.	Evolució de les importacions.....	164
6.1.3.	Taxa de cobertura agroalimentària	167
6.1.4.	Distribució geogràfica del comerç agroalimentari	170
6.1.5.	L'impacte de la COVID-19 sobre el comerç exterior agroalimentari a Catalunya	172
6.2.	La competitivitat estructural del comerç exterior	175
6.2.1.	Índex de competitivitat revelada (RC).....	175
6.2.2.	Índex de rendiment d'exportació comparatiu (CEP)	178
6.2.3.	L'Índex de comerç intrAsectorial.....	183
6.3.	Referències.....	187
7.	El sistema d'RDI agroalimentari empresarial a Catalunya	189
7.1.	Anàlisi de l'activitat r+d del sistema agroalimentari a Catalunya 2021	189
7.1.1.	Empreses agroalimentàries amb despesa en R+D	189
7.2.	Evolució de l'activitat r+d de les empreses agroalimentàries a Catalunya i Espanya.....	191
7.3.	Evolució de l'activitat innovadora (I) de les empreses agroalimentàries a Catalunya i Espanya)	196
7.4.	Referències.....	200
8.	Evolució dels preus al llarg de la cadena de valor agroalimentària	202
8.1.	Evolució de la composició del preu en destí	204
8.1.1.	Fruïtes fresques	205
8.1.2.	Hortalisses fresques	206
8.1.3.	FruitA seca	208
8.1.4.	Carn fresca	208
8.1.5.	Llet de vaca.....	210
8.1.6.	Ous de gallina	211
8.2.	Inflació: contribució de l'Ingrés Brut i del Marge Brut	212
8.2.1.	Anàlisi Marge DETALLISTA	212
8.2.2.	Anàlisi Marge Majorista i Marge DETALLISTA.....	214
8.3.	Annex.....	220
8.4.	Referències.....	221

ÍNDEX DE TAULES

Taula 1.1 Estructura del Valor Afegit Brut (a preus corrents) per branques d'activitats a Catalunya, Espanya i la UE-27. 2022.....	27
Taula 1.2 Variació interanual 2022/2019 (Índexs en volum encadenats - any 2015=100)	29
Taula 1.3 Sectors productius inclosos en el sistema agroalimentari a Catalunya	30
Taula 1.4 Les principals macromagnituds del sistema agroalimentari a Catalunya (2020).....	31
Taula 1.5 Variació percentual de les principals macromagnituds del sistema agroalimentari a Catalunya (2020 – 2019) (a preus corrents i constants 2015=100).....	33
Taula 1.6 Principals macromagnituds del sistema agroalimentari a Catalunya, Espanya i UE-27. 2020.....	37
Taula 1.7 Principals macromagnituds del sistema agroalimentari a Catalunya, Espanya i UE-27. 2020.....	38
Taula 1.8 Variació en la participació VAB (2020/2019) (%)	41
Taula A2.1 Principals produccions agràries de 2021 i 2022 Font: Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. IDESCAT.	65
Taula 3.1 Rànquing d'empreses i grups d'alimentació i begudes a Catalunya segons xifra de facturació. Anys 2022-21.....	69
Taula 3.2 IPI a Catalunya. Taxa de variació anual (%). Període 2013-2022	70
Taula 3.3 IPI a Espanya. Taxa de variació anual (%). Període 2013-2022	70
Taula 3.4 Evolució del volum de negoci de la indústria a Catalunya. Xifres en milions d'euros constants segons l'IPRI. Base 2021. Anys 2018-21	72
Taula 3.5 Volum de negoci de la indústria agroalimentària a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021. Variació (%) en euros constants segons IPRI. Base 2021.....	73
Taula 3.6 Evolució del volum de negoci pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. Xifres en milions d'euros constants segons l'IPRI d'alimentació a Catalunya. Base 2021. Anys 2018-21	74
Taula 3.7 Evolució del valor afegit brut pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. Xifres en milions d'euros constants. 2018-2021.....	78
Taula 3.8 Evolució del nombre d'ocupats de la indústria a Catalunya. 2018-21.....	79
Taula 3.9 Evolució del nombre d'ocupats de la IAA espanyola per Comunitats Autònomes. Any 2021.....	81
Taula 3.10 Evolució del nombre d'ocupats pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. 2018-2021	82
Taula A3.11 Evolució del volum de negoci de la indústria a Catalunya. Xifres en milions d'euros constants segons l'IPRI. Base 2021. Anys 2008-2021	86
Taula A3.12 Evolució del volum de negoci de la indústria a Catalunya. Xifres en milions d'euros corrents. 2008-2021	87
Taula A3.13 Evolució del volum de negoci pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. Xifres en milions d'euros constants segons l'IPRI d'alimentació. Base 201. Anys 2008-21	88
Taula A3.14 Evolució del volum de negoci pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. Xifres en milions d'euros corrents. 2008-2021	88
Taula A3.15 Evolució del valor afegit brut pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. Xifres en milions d'euros constants segons l'IPRI d'alimentació. Base 2021. Anys 2008-21	90
Taula A3.16 Evolució del valor afegit brut pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. Xifres en milions d'euros corrents. 2008-2021	91
Taula A3.17 Evolució del nombre d'ocupats de la indústria a Catalunya. 2008-2021	92
Taula A3.18 Evolució del nombre d'ocupats pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. 2008-2021.....	93
Taula 4.1 Els 10 primers grups/empreses de la distribució detallista a Catalunya.	98
Taula 4.2 Índex de Vendes de productes d'alimentació en Grans Superfícies a Catalunya (mitjanes anuals). Dades calculades en preus corrents i en preus constants. Període 2013-2023p* Base 2015 = 100.....	100
Taula 4.3 Evolució del volum de negoci dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Xifres en milions d'euros constants. 2018-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen.....	103

Taula 4.4 Volum de negoci de l'activitat de Comerç a l'engròs de matèries primeres agràries i animals vius a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021. Variació (%) en euros constants segons IPC.	106
Taula 4.5 Volum de negoci de l'activitat de Comerç a l'engròs de productes alimentaris begudes i tabac a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021. Variació (%) en euros constants segons IPC.....	107
Taula 4.6 Volum de negoci de l'activitat de Comerç al detall de productes alimentaris begudes i tabac (en establiments especialitzats) a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021. Variació (%) en euros constants segons IPC.	108
Taula 4.7 Volum de negoci de l'activitat de Serveis de menjar i begudes a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021. Variació (%) en euros constants segons IPC.	109
Taula 4.8 Evolució del valor afegit del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Xifres en milions d'euros constants. 2018-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen	111
Taula 4.9 Participació dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris en el valor afegit brut generat pel conjunt del sector a Catalunya (% sobre euros corrents). Any 2021	111
Taula 4.10 Evolució del nombre d'ocupats pel comerç i els serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Xifres nombre de persones. Període 2018-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen.....	113
Taula 4.11 Nombre d'ocupats de l'activitat de Comerç a l'engròs de matèries primeres agràries i animals vius a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021	116
Taula 4.12 Nombre d'ocupats de l'activitat de Comerç a l'engròs de productes alimentaris begudes i tabac a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021	116
Taula 4.13 Nombre d'ocupats de l'activitat de Comerç al detall de productes alimentaris begudes i tabac (en establiments especialitzats) a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021	117
Taula 4.14 Nombre d'ocupats de l'activitat de Serveis de menjar i begudes a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021	118
Taula A4.15 Evolució del volum de negoci dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Xifres en milions d'euros constants. Període 2014-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen.....	119
Taula A4.16 Evolució del volum de negoci dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Xifres en milions d'euros corrents. Període 2014-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen	120
Taula A4.17 Evolució del valor afegit dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Xifres en milions d'Euros constants. Període 2014-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen	121
Taula A4.18 Evolució del valor afegit dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Xifres en milions d'Euros corrents. Període 2014-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen	122
Taula A4.19 Evolució del nombre d'ocupats dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Període 2014-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen	123
Taula 5.1 Evolució de la despesa en aliments i begudes a Catalunya en milions d'euros constants. Període 2019-2022. Variació percentual 2021-22.	129
Taula 5.2 Evolució de la despesa en aliments i begudes a Espanya en milions d'euros constants. Període 2019-2022. Variació percentual 2021-22.	130
Taula 5.3 Evolució del consum d'aliments a Catalunya en volum (milions de kg/l). Període 2019-2022. Variació percentual 2021-22.	133
Taula 5.4 Evolució del consum d'aliments a Espanya en volum (milions de kg/l). Període 2019-2022. Variació percentual 2021-22.	134
Taula 5.5 Consum de colesterol, fibra i sodi a Catalunya i Espanya per als anys 2018 i 2021.	148
Taula A5.6 Evolució de la despesa alimentària a les llars de Catalunya. Període 2006-2022. Dades en milions d'euros corrents.....	149
Taula A5.7 Evolució de la despesa alimentària a les llars d'Espanya. Període 2006-2022. Dades en milions d'euros corrents.	150

Taula A5.8 Evolució de la despesa en aliments i begudes a Catalunya en milions d'euros constants. Període 2006-2022. Base 2022 = 100	151
Taula A5.9 Evolució de la despesa en aliments i begudes a Espanya en milions d'euros constants. Període 2006-2022. Base 2022 = 100	152
Taula A5.10 Evolució del consum d'aliments a Catalunya en volum (milions de kg/l). Període 2006-2022.	154
Taula A5.11 Evolució del consum d'aliments a Espanya en volum (milions de kg/l). Període 2006-2021.	155
Taula A5.12 Evolució del consum d'aliments i begudes per càpita a Catalunya i a Espanya (xifres en milers de kg/l). Període 2011-2022.	157
Taula 6.1 Participació de Catalunya en les exportacions agroalimentàries espanyoles (%) (valors mitjans de tres anys)	163
Taula 6.2 Participació mitjana de Catalunya en les importacions agroalimentàries espanyoles (%)	166
Taula 6.3 Taxa de cobertura agroalimentària. Mitjana catalana (%)	168
Taula 6.4 Taxa de cobertura agroalimentària. Mitjana espanyola (%)	169
Taula 6.5 Distribució geogràfica de les exportacions agroalimentàries (%)	170
Taula 6.6 Distribució geogràfica de les importacions agroalimentàries (%)	171
Taula 6.7 Evolució de les exportacions agroalimentàries per secció (2021-2022)	172
Taula 6.8 Impacte de la COVID-19 en la distribució geogràfica de les exportacions agroalimentàries (2020-2022).....	173
Taula 6.9 Impacte de la COVID-19 en la distribució geogràfica de les importacions agroalimentàries (2020-2022).....	174
Taula 6.10 Índex de competitivitat revelada	176
Taula 6.11 Impacte de la COVID-19 a l'Índex de competitivitat revelada (2020-2022)	178
Taula 6.12 Índex de rendiment d'exportació comparatiu (CEP) – França	180
Taula 6.13 Índex de rendiment d'exportació comparatiu (CEP) – Itàlia	181
Taula 6.14 Índex de rendiment d'exportació comparatiu (CEP) – Alemanya	182
Taula 6.15 Impacte de la COVID-19 a l'Índex de rendiment d'exportació comparatiu (CEP) – (2021-2022)	183
Taula 6.16 Índex de comerç intrasectorial	185
Taula 6.17 Impacte de la COVID-19 a l'Índex de comerç intrasectorial (2020-2022) en %	186
Taula 7.1 Principals indicadors d'R+D de les empreses agroalimentàries . Catalunya i Espanya (2021) .	191
Taula 7.2 Evolució R+D 2021/2020 (Variació percentual)	192
Taula 7.3 Principals indicadors d'R+D agroalimentària. Catalunya i Espanya	196
Taula 7.4 Variacions dels principals indicadors d'innovació agroalimentària. Catalunya i Espanya 2020/2019 (punts percentuals)	197
Taula 8.1 Producció agrària i consum d'una selecció de productes. Catalunya 2022	204
Taula 8.2 Variacions interanuals del Preu al Consum (PC) i contribució de l'Ingrés brut percebut pel Productor (IP) i del Marge brut unitari de transformació i comercialització (M) de la carn de pollastre i la carn de porc (%).	213
Taula 8.3 Variacions interanuals del preu al Consum (PC) i contribució de l'Ingrés brut percebut pel productor (IP) i del marge brut unitari de transformació i comercialització (M) de la llet i els ous (%). .	214
Taula 8.4 Variacions interanuals del preu al Consum (PC) i del preu majorista (PM) i contribució de l'ingrés brut percebut pel productor (IP), de l'ingrés del majorista (IM), del marge brut unitari del majorista (MM) i del marge brut unitari del detallista (MD) per a POMA	216
Taula 8.5 Variacions interanuals del preu al Consum (PC) i del preu majorista (PM) i contribució de l'ingrés brut percebut pel productor (IP), de l'ingrés del majorista (IM), del marge brut unitari del majorista (MM) i del marge brut unitari del detallista (MD) per a Préssec.....	217

Taula 8.6 Variacions interanuals del preu al Consum (PC) i del preu majorista (PM) i contribució de l'ingrés brut percebut pel productor (IP), de l'ingrés del majorista (IM), del marge brut unitari del majorista (MM) i del marge brut unitari del detallista (MD) per a Tomàquet	217
Taula 8.7 Variacions interanuals del preu al Consum (PC) i del preu majorista (PM) i contribució de l'ingrés brut percebut pel productor (IP), de l'ingrés del majorista (IM), del marge brut unitari del majorista (MM) i del marge brut unitari del detallista (MD) per a Ceba.....	218
Taula 8.8 Variacions interanuals del preu al Consum (PC) i del preu majorista (PM) i contribució de l'ingrés brut percebut pel productor (IP), de l'ingrés del majorista (IM), del marge brut unitari del majorista (MM) i del marge brut unitari del detallista (MD).....	218

ÍNDEX DE FIGURES

Figura 1.1 Variació del PIB a la UE-27, Espanya i Catalunya. Índexs encadenats (2015=100)	24
Figura 1.2 Evolució dels llocs de treball a Catalunya, Espanya i la UE-27 (% variació interanual).....	25
Figura 1.3 Participació del sistema agroalimentari* en l'economia catalana (% VAB, 2012-2020)	34
Figura 1.4 Participació de cada subsector del sistema agroalimentari en el VAB de Catalunya 2008-2020	35
Figura 1.5 Participació del sistema agroalimentari en l'economia. Catalunya, Espanya i UE-27 (% VAB, 2012-2020)*	39
Figura 1.6 Participació dels principals subsectors del sistema agroalimentari en relació al VAB. Catalunya, Espanya i UE-27	40
Figura 2.1 VAB agrari. Catalunya 2012-2022	45
Figura 2.2 VAB Índexs en volum encadenats (2015 = 100). Sector primari. Catalunya, Espanya i UE-27 (sense Regne Unit) 2012-2022.	45
Figura 2.3 Pes del VAB agrícola en el PIB a preus corrents Catalunya, Espanya i UE-27 (sense Regne Unit) 2012-2022	46
Figura 2.4 Índex de Preus Percebuts Agraris. General. Catalunya, Espanya i Unió Europea 2012-2022. ..	47
Figura 2.5 Índex de Preus Percebuts Agraris. Productes Agrícoles. Catalunya, Espanya i Unió Europea 2012-2022.....	47
Figura 2.6 Índex de Preus Percebuts Agraris. Productes Ramaders. Catalunya, Espanya i Unió Europea 2012-2022	48
Figura 2.7 Renda Agrària a Catalunya, a preus corrents (nominal) i a preus reals (deflactada). 2012 – 2022 (p)	48
Figura 2.8 Renda agrària a Catalunya i Espanya: Producció de la branca agrària, consums intermedis i Renda Agrària, a preus reals (any base 2015). 2012 - 2022	49
Figura 2.9 Renda agrària a Catalunya: Producció vegetal i producció animal, a preus reals (any base 2015). 2012 – 2022 (p).....	50
Figura 2.10 Consums intermedis a Catalunya 2012 – 2022 a preus reals (any base 2015).....	51
Figura 2.11 Percentatge dels diferents productes que componen la Producció total de la branca agrària. Catalunya 2022 (avanç)	51
Figura 2.12 Percentatge dels diferents productes que componen els Consums intermedis. Catalunya 2022 (avanç)	52
Figura 2.13 Renda agrària a preus reals. Catalunya, Espanya i UE 2012 – 2022.	53
Figura 2.14 Renda agrària a preus reals (any base 2015) per ocupat. Catalunya, Espanya i UE-27 2012-2022	53
Figura 2.15 Producció de la branca agrària a preus reals. Catalunya, Espanya i UE-27 2012-2022	54
Figura 2.16 Producció vegetal a preus reals. Catalunya, Espanya i UE 2012-2021	55
Figura 2.17 Producció animal a preus reals. Catalunya, Espanya i UE-27 2012-2021.	55
Figura 2.18 Consums intermedis a preus reals. Catalunya, Espanya i UE-27 2012-2022	56
Figura 2.19 Ocupació sector primari. Catalunya 2012-2022	56
Figura 2.20 Ocupació sector primari. Catalunya, Espanya i UE-27 2012-2022.....	57
Figura 2.21 Pes ocupació del sector primari en el total d'ocupació. Catalunya, Espanya i UE-27 2012-2022	57
Figura A2.22 VAB agrari. Catalunya 2000-2022 - Base 2015	60
Figura A2.23 VAB Índexs en volum encadenats. Sector primari. Catalunya i Espanya 2000-2022 – Base 2015	60
Figura A2.24 Índex de preus de consum. Índex mensual i variació interanual (base 2021=100) per al període gen.2012 i jul.2023.	61
Figura A2.25 Pes del sector primari en el PIB (volum).Catalunya i Espanya 2000-2022(p).....	61

Figura A2.26 Renda Agrària a Catalunya, a preus corrents (nominal) i a preus reals (deflactada base 2015). 2002-2022	62
Figura A2.27 Renda agrària a Catalunya: Producció de la branca agrària, consums intermedis i Renda Agrària a Catalunya, a preus reals (any base 2015). 2002 - 2022.....	62
Figura A2.28 Renda agrària a Catalunya: Producció vegetal i producció animal, a preus reals (any base 2015). 2002 – 2022.....	63
Figura A2.29 Ocupació sector primari. Milers de persones - Catalunya 2000-2022	63
Figura A2.30 Ocupació sector primari. Índex any 2015 =100. Catalunya, Espanya i UE-27 2000-2022	64
Figura A2.31 Pes ocupació del sector primari en el total d'ocupació. Catalunya, Espanya i UE-27 2000-2022	64
Figura 3.1 IPI a Catalunya (<i>esquerra</i>) i a Espanya (<i>dreta</i>) per conjunt del sector industrial i per la indústria agroalimentària	70
Figura 3.2 Evolució del volum de negoci generat per la indústria d'elaboració d'aliments, la de begudes, la indústria agroalimentària agregada i el total de la indústria a Catalunya (% en Euros constants). 2017-2021	72
Figura 3.3 Evolució de la participació de la IAA (productes alimentaris i begudes) en el volum de negoci generat pel total de la indústria a Catalunya (%). 2018-2021	73
Figura 3.4 Distribució del volum de negoci pels diferents sectors de la IAA a Catalunya (%). Any 2021 ...	75
Figura 3.5 Evolució del valor afegit brut de la indústria agroalimentària catalana. Xifres en milions d'euros Preus corrents i volum (Base 2015). Anys 2013 – 2020	76
Figura 3.6 Evolució del Valor afegit brut de la indústria agroalimentària a partir de l'Índex en volum encadenat. Xifres per Catalunya i Espanya. Anys 2013 – 2020.	76
Figura 3.7 Pes relatiu de la indústria agroalimentària respecte el PIB. Evolució a Catalunya i a Espanya. Anys 2013 – 2020.	77
Figura 3.8 Distribució del valor afegit brut pels diferents sectors de la IAA a Catalunya (%). Any 2021....	78
Figura 3.9 Evolució del nombre d'ocupats de la indústria d'elaboració d'aliments, la de begudes, la indústria agroalimentària agregada i el total de la indústria a Catalunya (%). 2017-21	80
Figura 3.10 Evolució de la participació de la IAA (productes alimentaris i begudes) en el nombre d'ocupats del total de la indústria a Catalunya (%). 2017-2021	80
Figura 3.11 Distribució del nombre d'ocupats pels diferents sectors de la IAA a Catalunya (%). Any 2021	82
Figura 3.12. Evolució de la taxa de variació de l'IPRI a Catalunya (%). Període 2013-TAM0623 (Total Anual Mòbil Juny 2023)	84
Figura 3.13. Evolució de la taxa de variació de l'IPRI a Espanya (%). Període 2013-TAM0623 (Total Anual Mòbil - juny 2023)	84
Figura 3.14. Variacions de l'IPRI dels productes de la indústria alimentària a Catalunya i a Espanya. Període 2013-TAM0623 (Total Anual Mòbil - juny 2023)	85
Figura A3.15 Evolució del valor afegit brut de la indústria agroalimentària catalana. Xifres en Preus corrents i en volum (Base 2000). Anys 2000 – 2020	89
Figura A3.16. Evolució del Valor afegit brut de la indústria agroalimentària a partir de l'Índex en volum encadenat. Xifres per Catalunya i Espanya. Anys 2000 – 2020.	89
Figura A3.17 Pes relatiu de la indústria agroalimentària respecte el PIB. Evolució a Catalunya i a Espanya. Anys 2000 – 2020	90
Figura 4.1 Índex de Vendes en Grans Superfícies a Catalunya (mitjanes anuals). Període 2013-2023p* 100	
Figura 4.2 Índex de Vendes en Grans Superfícies a Espanya (mitjanes anuals). Període 2013-2023p* ..	100
Figura 4.3 Índex del comerç al detall a Catalunya (mitjanes anuals). Període 2013-23p*	101
Figura 4.4 Índex del comerç al detall a Espanya (mitjanes anuals). Període 2013-23p*	101
Figura 4.5 Participació dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris en el volum de negoci generat pel conjunt del sector en la seva totalitat (% sobre euros corrents). Any 2021	103

Figura 4.6 Evolució del volum de negoci generat pel comerç i els serveis alimentaris a Catalunya (% sobre euros constants). 2017-2021.....	104
Figura 4.7 Evolució de la participació catalana en el volum de negoci generat pel comerç i els serveis alimentaris, respecte al conjunt espanyol a Catalunya (% sobre euros corrents). 2016-2021	105
Figura 4.8 Participació dels diferents sectors del comerç i del serveis alimentaris respecte el nombre d'ocupats del conjunt del sector a Catalunya (% sobre euros corrents). Any 2021	113
Figura 4.9 Evolució del nombre d'ocupats del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya (% sobre euros corrents). 2017-2021	114
Figura 4.10 Evolució de la participació catalana en el nombre d'ocupats del comerç i els serveis alimentaris, respecte al conjunt espanyol a Catalunya (% sobre euros corrents). 2016-2021	115
Figura 5.1 Distribució de la despesa pels principals grups alimentaris a Catalunya. Any 2022.....	131
Figura 5.2. Distribució de la despesa pels principals grups alimentaris a Espanya. Any 2022	131
Figura 5.3. Distribució dels volums consumits per grup de producte a Catalunya. Any 2022.	135
Figura 5.4. Distribució dels volums consumits per grup de producte a Espanya. Any 2022.	136
Figura 5.5 Evolució del consum d'aliments per càpita a Catalunya i a Espanya pels principals grups d'aliments (milers de kg/l). Període 2019-2022.	138
Figura 5.6 Evolució del consum per càpita a Catalunya de fruites i hortalisses (inclòs patata) diferenciant per les categories principals que el componen (milers de kg/persona). Període 2019-2022.	138
Figura 5.7 Evolució del consum per càpita a Catalunya de llet i productes lactis diferenciant per les categories principals que el componen (milers de kg/persona). Període 2019-2022.	139
Figura 5.8 Evolució del consum per càpita a Catalunya de carn i productes carnis diferenciant per les categories principals que el componen (milers de kg/persona). Període 2019-2022.	139
Figura 5.9 Evolució del consum per càpita a Catalunya del total pesca diferenciant per les categories principals que el componen (milers de kg / persona). Període 2019-2022.....	140
Figura 5.10 Evolució del consum per càpita a Catalunya de begudes alcohòliques i analcohòliques diferenciant per les categories principals que el componen (milers de kg / persona). Període 2019-2022.	141
Figura 5.11 Evolució de les emissions de CO ₂ equivalent resultants del consum alimentari a Catalunya i a Espanya. Període 2018-2021	142
Figura 5.12 Contribució dels principals grups d'aliments a les emissions de CO ₂ provinents de la dieta (%Emissions), i a les quantitats consumides (% en volum, referit al consum per càpita). Anys 2018 i 2021. Dades relatives a la dieta catalana.	144
Figura 5.13 Evolució de les kilocalories consumides per persona i dia a Catalunya i a Espanya. Període 2018-2021	145
Figura 5.14 Contribució dels diferents grups alimentaris a les kilocalories ingerides. Any 2022.	146
Figura 5.15 Evolució de la proporció de kilocalories de Catalunya respecte el total espanyol. Període 2018-2021.....	146
Figura 5.16 Consum de macronutrients i principals àcids grassos (% sobre el total d'energia) i comparativa amb els valors de referència a Catalunya i a Espanya. Any 2021.	147
Figura 6.1 Evolució de les exportacions agroalimentàries	161
Figura 6.2 Evolució de les exportacions dels principals productes catalanes	164
Figura 6.3 Evolució de les importacions agroalimentàries	165
Figura 8.1 Evolució de la composició del preu en destí de la poma en fresc. Catalunya 2015-2022	205
Figura 8.2 Evolució de la composició del preu en destí del préssec. Catalunya 2015-2022.....	206
Figura 8.3 Evolució de la composició del preu en destí del tomàquet. Catalunya 2015-2022.....	207
Figura 8.4 Evolució de la composició del preu en destí de la ceba. Catalunya 2015-2022	207
Figura 8.5 Evolució de la composició del preu en destí de l'ametlla (sense closca). Catalunya 2010-2019	208
Figura 8.6 Evolució de la composició del preu en destí de la carn de porc. Catalunya 2015-2022.....	209
Figura 8.7 Evolució de la composició del preu en destí de la carn de pollastre. Catalunya 2015-2022... 210	

Figura 8.8 Evolució de la composició del preu en destí de la llet. Catalunya 2015-2022	211
Figura 8.9 Evolució de la composició del preu en destí dels ous. Catalunya 2015-2022	211
Figura A8.10 Estat de les reserves d'aigua en les conques internes de Catalunya (Gener2020 - Agost 2023).	220

PRESENTACIÓ I RESUM EXECUTIU

El sistema agroalimentari català (SAC), entès àmpliament, engloba totes les activitats destinades a la producció de matèries primeres agràries, forestals i pesqueres, així com les relacionades amb la seva transformació, comercialització, consum i activitats auxiliars necessàries per a realitzar aquests processos. El SAC és un dels sectors més importants de l'economia catalana, representant, en l'any 2020, el 14,1% de la producció (58.517 M€), el 9,1% del valor afegit (18.965 M€) i el 16,5% dels llocs de treball (555.700 persones) de l'economia catalana. Aquestes xifres suposen, aproximadament, una disminució respecte de l'any anterior d'un 10% i d'un 6% de la producció i de l'ocupació, respectivament, a conseqüència de l'impacte de la COVID-19.

A més a més de la seva importància econòmica, el sector agroalimentari té dues característiques fonamentals. La primera és que es tracta d'un sector essencial de l'economia, ja que contribueix a satisfer una de les necessitats bàsiques de la població com és l'alimentació. D'altra banda, se sol caracteritzar com un sector contra-cíclic en el sentit que sol créixer menys en èpoques d'expansió, però també suporta millor l'impacte de les crisis. Un exemple clar ha sigut aquest any amb la crisi sanitària i econòmica derivada de la pandèmia de la COVID-19, en la qual el sector ha sigut un dels menys perjudicats de l'economia excloent el sector de la restauració.

El present treball recull els principals indicadors econòmics en una quarta edició, que actualitza l'edició presentada en el 2020, 2021 i el 2022, que neix amb vocació de continuïtat i amb la finalitat d'anar reflectint les transformacions que es vagin adoptant per encarar les noves necessitats de la societat i la creixent disponibilitat de les innovacions que afecten tant, productes i processos productius, com mecanismes de gestió. Aquest és el primer treball que, malgrat la importància del SAC en l'economia catalana, contempla una anàlisi global del sistema en el seu conjunt.

L'informe sobre el sistema agroalimentari català es construeix a partir de les següents premisses: 1) posar a disposició del sector i del públic en general, en un mateix document, informació estadística que es troba dispersa en diverses fonts d'informació, la qual cosa permet estudiar cada baula del sistema en major profunditat; 2) totes les anàlisis es basen en la informació secundària disponible més recent (en aquest cas, amb petites excepcions, any 2022); 3) el període analitzat pretén reflectir la conjuntura dels darrers anys; 4) a l'edició d'aquest any es pot valorar l'impacte de la COVID-19 al Sistema Agroalimentari Català; 5) en cada capítol es presenta una comparativa de la situació a Catalunya i a Espanya; 6) en cada capítol s'ha tractat de combinar la presentació de les dades i les tendències amb anàlisis més detallada mitjançant eines estadístiques i indicadors que permetin al lector entendre millor el funcionament de cada baula; i 6) a cada capítol presentem les tendències dels darrers 10 anys així com una anàlisi més detallada dels tres o quatre darrers anys. Per ser consistent amb les edicions d'anys

anterior, a cada capítol es presenten uns annexos en què es mostra una sèrie històrica completa des de principis del segle XXI.

Aquest informe s'estructura en 8 capítols estructurals. D'aquests, els cinc primers es dediquen a analitzar les diferents baules del sistema, mentre que els tres restants tenen un caràcter transversal.

El **capítol 1** intenta oferir uns indicadors globals de l'activitat del sistema agroalimentari a Catalunya. S'inicia amb una descripció del context econòmic en el qual el SAC ha desenvolupat la seva activitat. A continuació, es defineix la dimensió del SAC i s'analitzen els principals indicadors globals.

El **capítol 2** analitza el comportament del sector primari a través de les seves principals macromagnituds, com són el valor afegit brut (VAB), la renda agrària i els seus components, l'ocupació i els preus percebuts pels agricultors.

Els **capítols 3 i 4** es dediquen a la indústria agroalimentària i distribució, tant majorista com detallista respectivament. L'estructura és similar a la que s'ha comentat per al sector primari. S'analitza l'evolució de diferents indicadors que donen una idea de la importància econòmica d'aquestes dues baules de la cadena de valor agroalimentària. Així, s'analitza l'evolució del volum de negoci així com la del valor afegit brut (VAB), l'ocupació i els preus.

El **capítol 5** analitza l'evolució del consum alimentari. El capítol s'estructura en dues parts. La primera és descriptiva i estudia l'evolució del consum d'aliments a Catalunya i a Espanya, tant en volum en com en valor. La segona analitza la sostenibilitat i la qualitat nutricional de la dieta catalana, sempre comparant-la amb l'espanyola. En aquest sentit, en primer lloc, s'analitza l'evolució de les emissions equivalents de CO₂ associats a la dieta catalana per a, en segon lloc, centrar-se a determinar si es pot caracteritzar o no la dieta catalana com una dieta equilibrada, comparant la ingesta de macronutrients i micronutrients amb les recomanacions realitzades per experts nutricionals.

El **capítol 6** constitueix el primer dels capítols transversals comentats anteriorment. En aquest cas, s'analitza la competitivitat exterior del sistema agroalimentari català. Similar als capítols anteriors, a la primera part es descriu l'evolució de les exportacions i importacions agroalimentàries catalanes, així com el saldo comercial i la taxa de cobertura. A la segona part es defineixen alguns dels indicadors de la competitivitat més utilitzats en informes anàlegs i s'analitza la seva evolució comparant la situació de Catalunya i Espanya. Com a novetat, en aquest capítol s'introdueix una reflexió sobre l'impacte de la COVID-19.

A més a més de la competitivitat exterior, un dels indicadors que permet analitzar la sostenibilitat econòmica futura del sistema agroalimentari català és el seu esforç i

intensitat innovadora. A aquest aspecte es dedica el **capítol 7**, que descriu la intensitat innovadora de les empreses agroalimentàries a Catalunya i a Espanya.

El **capítol 8** es dedica a analitzar el comportament dels preus al llarg de la cadena comercial. En aquesta ocasió, el seguiment s'ha establert per a nou productes frescos seleccionats, representant les principals produccions animals i vegetals de Catalunya.

A la vista de les anàlisis efectuades, destaquen a continuació els principals indicadors que caracteritzen el sistema agroalimentari català.

Context macroeconòmic i dimensionament del SAC¹

- Després de la crisi de la COVID-19, l'economia catalana es va a començar a recuperar amb taxes de creixement superiors al 5% durant 2021 (+6,1% del PIB i +7,4% de l'ocupació). Durant 2022, el ritme de creixement va ser una mica menor, amb una taxa de creixement del PIB del 5,7% i un 3,6% de l'ocupació.
- Amb relació l'any 2019, l'economia catalana ha recuperat gairebé els nivells d'activitat previs a la crisi (el PIB el 2022 és només un 0,9% inferior al de 2019). Els sectors de major creixement aquest darrer any han estat principalment els serveis (Comerç, transport i hostaleria +14,6%; i les Activitats artístiques, recreatives i altres serveis +15,2%). Fins i tot dos sectors han crescut significativament amb relació al 2019 com la Informació i comunicacions (+9,6%) i les Activitats professionals, científiques i administratives (+7,8%).
- Altres sectors mostren una caiguda important de la seva activitat econòmica en relació amb el 2019. Aquests són l'Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca, el valor afegit de la qual ha caigut un -21,3%; la Construcció (-13,6%) i la indústria manufacturera (-10,5%). Focalitzant al sector primari, la seva activitat ha caigut un 13,9% el darrer any a Catalunya. Aquesta caiguda és molt menys marcada a Espanya (-1,1%) i a la Unió Europea (-1,6%).
- Respecte al sistema agroalimentari¹ a Catalunya, aquest va representar el 14,1% de la producció (58.517 M€), el 9,1% del valor afegit (18.965 M€) i el 16,5% dels llocs de treball (555.700 persones) del conjunt de l'economia (2020). La indústria agroalimentària és el sector amb més pes dins del sistema en termes de valor afegit (aporta el 33% del total del sistema agroalimentari). D'altra banda, la restauració és el principal sector en termes d'ocupació (33,7%) (2020).
- El pes del sector de les indústries d'alimentació, begudes i tabac a Catalunya en el valor afegit del conjunt de l'economia és del 3,0% (creixent 0,4 punts percentuals

¹ Inclouent el sector forestal i la indústria del suro, fusta i paper.

amb relació a l'any anterior), molt per sobre d'Espanya (2,4%) i de la Unió Europea (el 2,1%) (2020).

- La caiguda de la participació dels Serveis de menjar i begudes ha estat especialment marcada a Catalunya, on ha perdut 0,83 punts percentuals (p.p.), mentre que a Espanya perden 0,78 p.p. i a la UE 0,42 p.p.

Producció i productivitat del sector agrari a Catalunya

- A 2022, el **VAB agrari** cau en un -32% (en volum) i la **Renda agrària** en un 20% (valors reals).
- El pes del Valor Afegit Agrari sobre el PIB total de Catalunya continua disminuint des de 2020 (on era d'1,1%) passant a 0,9% en el 2021 i situant-se en un 0,6% a 2022.
- Els consums intermedis són un 19% majors el 2022 respecte de 2021. Els consums intermedis amb major increment entre 2021 i 2022 són els "Fertilitzants i esmenes" (+58%) i "Energia, carburants i lubricants" (+50%)
- La producció de la branca agrària en conjunt s'ha incrementat lleugerament a 2022 (+6% respecte de 2021), amb una disminució de la producció agrícola del -9% i un augment de la producció animal de 15%.
- Continua l'increment en els preus percebuts agrícoles pel 2022 (+18% respecte de 2021) i s'incrementen fortament els preus dels productes ramaders (+24%).
- El sector primari incrementa el nombre de persones ocupades al sector el 2022 amb 200 persones més.

Dimensionament i producció de la indústria alimentària a Catalunya

- La indústria agroalimentària a Catalunya és la primera indústria manufacturera en importància, aportant el 20,4% del volum de negoci que genera el sector industrial català, en el 2021, i caient gairebé 2 punts percentuals respecte de l'any de la pandèmia.
- Les empreses amb seu a Catalunya tenen una importància cabdal en el teixit empresarial agroalimentari del conjunt de l'Estat, concentrant 11 empreses entre les 50 primeres empreses espanyoles. En el top 10 espanyol, localitzem 4 empreses a Catalunya, en concret i en aquest ordre, els grups Vall Companys, Nestlé, Agroalimen i Damm.
- El sector de la indústria càrnia és el que genera a Catalunya un major volum de negoci, concentrant el 33,9% del total (any 2022). El segueix la indústria de l'elaboració de productes per a l'alimentació animal, que supera per poc a la indústria d'altres productes alimentaris. El següent lloc l'ocupa el sector de les

begudes a nivell agregat, amb xifres molt properes a les obtingudes pel sector dels greixos i olis.

- Pel que fa a l'evolució del volum de negoci de la indústria agroalimentària, en el 2021 les xifres pràcticament es mantenen en els valors del 2020 en termes reals. Destaca especialment l'increment produït en el sector del peix (+72,7%). El següent subsector amb un increment considerable és el de greixos i olis (+4,8%). Pel que fa a la resta, o bé es mantenen o bé cauen respecte del 2020. La davallada més important s'observa en el sector lacti (-6%).
- El VAB en volum de la indústria agroalimentària a Catalunya ascendeix a 5.252 M€ en el 2021, amb una davallada del -4,4%, respecte a l'any anterior.
- La indústria agroalimentària a Catalunya ocupa a 92.888 persones en el 2021, el que representa un 20,1% del total de la indústria a Catalunya.
- Pel que fa a l'Índex de Preus Industrials (IPRI), pels productes alimentaris les xifres indiquen que s'ha produït un encariment des del 2020, tal com s'ha acusat igualment en la cistella de la compra dels consumidors.
- A partir del 2021, l'Índex de Preus Industrials (IPRI), inicia una tendència alcista, en especial per a la indústria en conjunt, però també a la indústria alimentària. Posteriorment, en el 2022, s'observen increments màxims, molt importants també pel conjunt industrial. En el darrer període, la tendència inflacionista continua, tot i que es desaccelera.

Comerç i serveis del SAC

- El sector del comerç i dels serveis agroalimentaris contribueix a l'economia catalana generant el 2,9% del seu PIB i ocupant a 301.073 persones (any 2021).
- L'any 2020 la superfície de distribució a Catalunya creix un 2%, igual que per la mitjana del conjunt espanyol.
- L'índex de vendes en grans superfícies (IVGS) pels productes d'alimentació creix de manera important a partir del 2018, i continua amb la tendència clarament alcista en el 2020, per retrocedir moderadament en el 2021. En els darrers períodes, s'observen de nou increments, fins a assolir el seu màxim en el 2023.
- L'índex de comerç al detall (ICD) presenta una tendència clarament creixent, especialment pels productes alimentaris. En el 2020, cau amb força per després recuperar el creixement, assolint el seu valor màxim en el darrer 2023.
- El comerç vinculat al sector agroalimentari aporta el 21,5% del volum de negoci generat pel comerç a Catalunya. L'any 2021, assoleix la xifra de 31.810 M€, amb un

increment interanual del +7,7%. Els serveis de menjars i begudes aporten 7.745 M€, amb un augment del 36,6%, malgrat haver continuat patint les restriccions sanitàries derivades de la COVID-19. Aquesta xifra, sumada al volum de negoci del comerç agroalimentari ascendeix a un total de 39.556 M€.

- El VAB generat pel comerç i els serveis vinculats al sector agroalimentari ascendeix als 7.195 M€ a Catalunya (any 2021). Destaca també amb un increment important arrossegat especialment per l'augment en els serveis de menjars i begudes, tot i que el VAB del comerç agroalimentari també creix.
- Pel que fa a l'ocupació, el comerç i els serveis vinculats al sector agroalimentari assoleixen les 301.073 persones ocupades (any 2021), el que representa un increment interanual del 2,3%.

Consum alimentari a Catalunya

- La despesa alimentària a les llars a Catalunya és de 13.234 M€ en el 2022, el que representa un 17,9% de la despesa total efectuada al conjunt espanyol (73.893 M€).
- En termes nominals, les dades del 2022, presenten un cert manteniment interanual en la despesa alimentària. No obstant això, en termes reals, el que es produeix és una davallada considerable (-7,2%), prenent com a base el 2022.
- La despesa es redueix respecte del 2021, en aquest ordre, la partida de carn congelada seguida del marisc, mol·luscs i crustacis, el peix fresc, el total de la partida relativa al consum de peix, i els vins. Aquests aliments corresponen, o bé a categories de productes que es van incrementar de manera important en el consum a la llar durant la pandèmia, i que ara retornen als nivells anteriors; o bé, a productes d'alt valor i, per tant, els consumidors els eliminen o redueixen de la seva cistella de la compra per compensar l'efecte de la pujada dels preus.
- La carn i transformats carnis, les fruites i hortalisses fresques i, en menor proporció els productes de la pesca i la llet i els derivats làctics, que concentren gairebé el 60% de la despesa total, a Catalunya i a Espanya.
- El volum total consumit a Catalunya disminueix en el darrer any un -8%, proporció superior a la de la despesa alimentària en termes reals, amb un total de 4.488 milions de kg/l en el 2022. La xifra obtinguda representa el valor mínim de la sèrie analitzada, inclòs l'històric des del 2006. Aquest *mínim històric* denota un efecte important de l'increment dels preus dels aliments, donant lloc a una compra més racionalitzada i de menor impuls.
- Les emissions de CO₂ equivalent per càpita resultants del consum alimentari a Catalunya i a Espanya disminueixen en el 2022 de manera important i en una major proporció a la del consum per càpita, el que indica que també s'ha produït una

lleugera variació en la composició de la dieta, que ha contribuït a la reducció de CO₂ equivalent.

- La categoria d'ous i carn és la que clarament aporta una major proporció d'emissions de CO₂ equivalent, concretament, el 44,7%. El consum de fruites i hortalisses, tot i que important en volum (32,4%), aporta únicament el 12,3% de les emissions (2022, dieta catalana).
- El consum de kilocalories per càpita i dia el 2022 disminueix en una proporció similar a les quantitats consumides a Catalunya.
- En el 2022, novament, l'energia aportada per greixos i proteïnes a la nostra dieta és superior a la recomanada. Aquesta hauria de reduir-se per donar major pes als carbohidrats, que aporten una proporció de l'energia (kilocalories) inferior a la recomanada.

Comerç exterior i competitivitat de les exportacions alimentàries a Catalunya

- A partir de 2019 les exportacions de productes d'origen animal van superar per primer cop les exportacions de productes agroindustrials a Catalunya, tot i que des de 2021 els valors s'han aproximat. En el cas d'Espanya són els productes d'origen vegetal els que ocupen la primera posició. En els dos casos la primera posició representa un 35,6% del total d'exportacions.
- Catalunya aporta una mica més d'1 € de cada 5 € exportats per Espanya, el 22,3% del total d'exportacions espanyoles són catalanes.
- La taxa de cobertura agroalimentària a Catalunya i a Espanya presenten la mateixa tendència de millora, passant d'un 92,1% i un 131,4% entre 2012-2014 a un 113,3% i un 138,1% el 2021-2022, respectivament.
- La UE és la principal destinació de les exportacions agroalimentàries tant catalanes com espanyoles, s'exporta un 54,8% i un 63,5%, respectivament, entre 2021-2022. Catalunya i Espanya tenen un avantatge competitiu respecte la UE en els següents productes: carns, fruites, suc, olis i greixos, conserves de fruites i begudes.
- Tant per Catalunya com per Espanya, a més a més de les carns, en fruites, suc i extractes vegetals, olis i greixos i conserves de fruites i begudes, obtenen un avantatge competitiu respecte la UE.
- Pel que fa a l'impacte de la COVID-19, la reducció patida en exportacions i importacions a l'inici de la pandèmia es veu recuperada durant els anys 2020 i 2022. Catalunya continua tenint una posició competitiva exportadora superior a la

d'Espanya en els mercats específics considerats (França, Itàlia i Alemanya) en la majoria dels sectors.

Sistema d'RDI agroalimentari a Catalunya

- El sector agroalimentari a Catalunya és més innovador i més intensiu en R+D que la mitjana d'Espanya i també més innovador que la mitjana de l'economia catalana.
- Durant l'any 2021, Catalunya va mostrar un compromís considerable amb la innovació en el sector agroalimentari, amb una despesa de l'1,23% del seu valor afegit en activitats d'R+D. En contrast, el sector agroalimentari en el conjunt d'Espanya assigna un 0,69% dels seus recursos a R+D en el mateix sector.
- D'altra banda, hi ha 164 empreses agroalimentàries a Catalunya amb despeses en R+D durant l'any 2021. Aquestes representen el 8,6% de les empreses amb activitats d'R+D a Catalunya i un 16,2% de les empreses del sector agroalimentari espanyol amb activitats d'R+D.
- Les despeses en activitats d'R+D interna de les empreses agroalimentàries a Catalunya van ser de 81,03 milions d'euros, que van representar el 3,3% del total de despesa en R+D interna de les empreses catalanes i un **22,7% de la despesa interna en R+D de tot el sector agroalimentari empresarial a l'Estat**.
- Finalment, amb relació al personal trobem que 1.478 persones es dediquen a activitats d'R+D en les empreses agroalimentàries a Catalunya (401 en el sector primari i 1077 a la indústria d'aliments i begudes). Aquestes xifres representen el 5,3% del personal d'R+D en empreses catalanes i un 17,7% del personal dedicat a aquestes activitats en el sector agroalimentari empresarial espanyol.
- Amb relació a l'evolució d'aquests indicadors, alguns mostren una evolució positiva, i altres, negativa. En el primer grup, podem esmentar el creixement de la despesa R+D externa (+2,1%) i el creixement de la intensitat de la despesa d'R+D amb relació al valor afegit que ha pujat 0,14 punts percentuals (0,12 interna i 0,02 externa). En el segon grup trobem el nombre d'empreses amb despeses en R+D, les despeses internes i el personal dedicat a aquestes activitats.
- El principal subsector afectat ha estat la indústria d'aliments i begudes, que ha perdut en 2021 un 4,7% d'empreses amb activitats amb gestos en R+D, un 7,3% del personal en R+D i un 6,9% de la despesa interna.
- El sector primari en contraposició a la IAA catalana va mostrar una evolució més positiva. Tant el nombre d'empreses amb despeses en R+D com la despesa interna han crescut a Catalunya l'any 2021 (+37,5%; +7,9% respectivament).

Preus al llarg de la cadena de valor agroalimentària a Catalunya

- El preu al consum del quilo de **tomàquet** recupera 20 cèntims d'euro a 2022, mentre que el preu al productor ha augmentat en 28 cèntims d'euro per kg.
- A 2022, el preu al consum del **préssec** continua incrementant-se fortament (+0,55€/kg).
- La **ceba** mostra un increment de 10 cèntims d'euro en el preu percebut pel productor i també en el preu pagat pel consumidor.
- El preu percebut pels productors de **carn de porc** s'incrementa de 0,15€/kg mentre que el preu al consum per aquesta carn de +0,55€/kg.
- Els preus al consumidor de la **carn de pollastre** s'incrementa fortament passant de 4,81€/kg de carn a 2021 a 5,47€/kg a 2022. Per la seva bada, el preu al productor s'ha incrementat de 1,13 a 1,35 (+0,22€/kg).
- Per primer cop en els darrers 7 anys, el preu al consum de la **llet** s'incrementa fortament, passant de 0,72€/litre 2021 a 0,87€/litre el 2022. El preu percebut pel productor s'incrementa de 0,34€/kg a 2021 a 0,47€ a 2022.
- Entre 2021 i 2022, el preu al consumidor dels **ous de gallina** passen d'1,92€/dotzena a 2,32€/dotzena i del costat de producció passen de 0,72 a 1,25 €/dotzena.

1. INTRODUCCIÓ DEL SISTEMA AGROALIMENTARI

1. INTRODUCCIÓ DEL SISTEMA AGROALIMENTARI

El Sistema Agroalimentari a Catalunya (SAC), des dels inputs necessaris fins a la comercialització i distribució dels aliments, és un dels pilars fonamentals de l'economia catalana.

L'objectiu principal d'aquest capítol és definir i dimensionar el sistema agroalimentari a Catalunya, en la seva visió àmplia de la cadena, per tal d'analitzar la seva rellevància en el conjunt de l'economia catalana i posar-lo en el context de les dinàmiques actuals de l'economia.

Per assolir aquest objectiu, hem separat el capítol en tres parts. En la primera, es fa un breu repàs de les principals macromagnituds de l'economia catalana, per tal de situar el sistema agroalimentari català, en el context en el qual es desenvolupa. En la segona part, es defineix i es dimensiona el sistema agroalimentari, incloent-hi totes les baules de la cadena rellevants (veure secció 1.2), analitzant la seva aportació al conjunt de l'economia catalana. En la tercera, es compara amb Espanya i la UE-27.

Cal esmentar també, que les dades utilitzades en aquest capítol recullen informació fins a l'any 2022. En aquest sentit, el context econòmic presentat en aquest capítol recull els efectes en l'economia que, des del març de l'any 2020, va causar la crisi sanitària de la COVID-19.

Per desenvolupar aquest capítol, les fonts d'informació que s'han fet servir, han estat, bàsicament, les estadístiques de macromagnituds econòmiques publicades per EUROSTAT i IDESCAT, així com de l'Enquesta estructural d'empreses (sector indústria i sector serveis) i l'Enquesta industrial de productes. Aquestes últimes, tant per a Catalunya, com per Espanya i la UE-27.

1.1. CONTEXT MACROECONÒMIC

1.1.1. CREIXEMENT DEL PIB: EUROPA, ESPANYA I CATALUNYA

Entre els anys 2012 i 2022, el creixement de l'economia europea ha estat marcat, principalment pels efectes de la crisi econòmica del 2008 i la seva posterior recuperació; no obstant això, aquesta situació va canviar radicalment durant l'any 2020 amb l'impacte de la COVID-19.

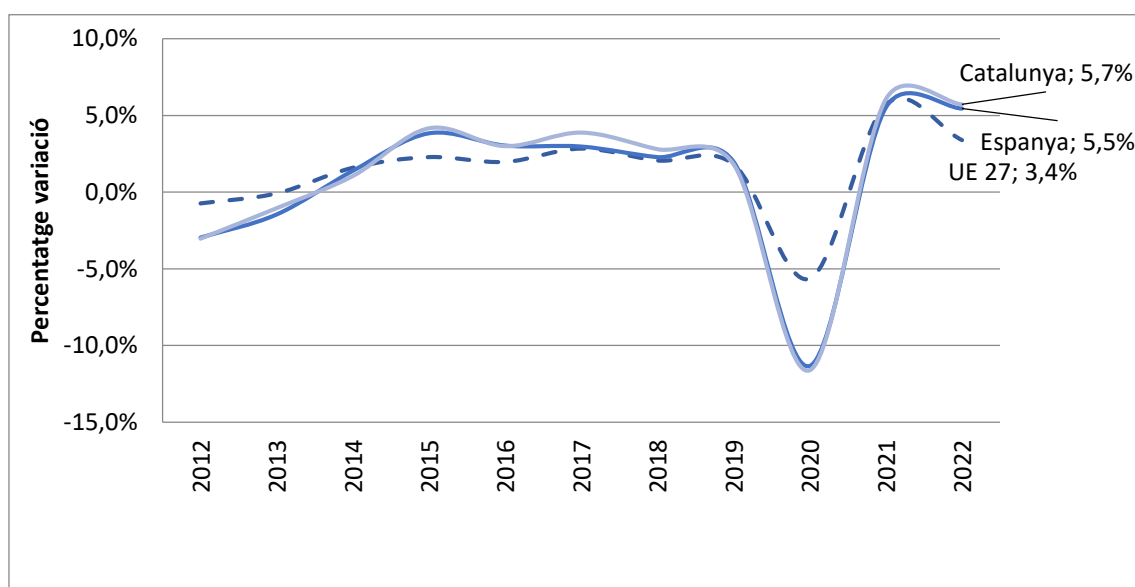
L'evolució del creixement del PIB en el període 2012-2022 (Figura 1.1) mostra com la crisi del 2008 va provocar una davallada en el creixement de l'economia de la UE-27 amb seqüeles que es manifestaven fins a l'any 2013 (taxes negatives de creixement). Des de

l'any 2014 l'economia de la UE-27 aconsegueix estabilitzar el seu creixement al voltant del 2%. Però, durant l'any 2020 l'impacte de la crisi de la COVID-19 va ser molt alt, amb una caiguda del PIB del 6% i una recuperació posterior del creixement del PIB durant 2021 del 5,4% i del 3,4% durant 2022.

En el cas de l'economia espanyola i catalana, caracteritzades ambdues per variacions més pronunciades del PIB que la mitjana europea, aquest impacte negatiu va ser més greu. Durant l'any 2020, s'observa a Espanya i Catalunya superior al 10%.

No obstant això, s'observa una recuperació posterior del creixement del PIB amb taxes superior al 5% (més intensa durant 2021). Durant 2022 el creixement de l'economia catalana va ser de l'5,7%; el de la espanyola de l'5,5% .

Figura 1.1 Variació del PIB a la UE-27, Espanya i Catalunya. Índexs encadenats (2015=100)

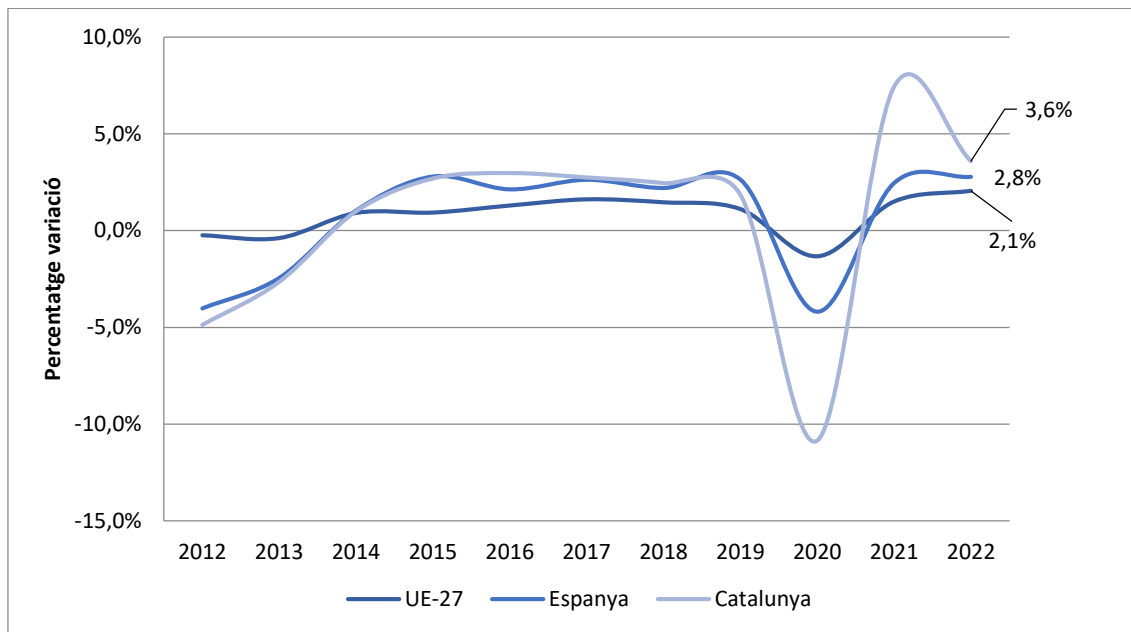
Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (Catalunya), i Eurostat (Espanya i UE-27)

1.1.2. EVOLUCIÓ DE L'OCUPACIÓ A CATALUNYA, ESPANYA I UE

L'evolució dels llocs de treball a la UE-27, a Catalunya i a Espanya ha seguit una tendència molt similar, vinculada a l'evolució del creixement de l'economia. Els impactes de les crisis va ser inferior a la UE-27 que a Espanya i a Catalunya (Figura 1.2).

Durant l'any 2020, s'observa també una caiguda major dels llocs de treball a Catalunya que a Espanya i a la UE-27. No obstant això, la recuperació dels anys 2021 i 2022 va ser també major a Catalunya (+3,6%), en comparació a Espanya (+2,8%) i a Europa (+2,1%).

Figura 1.2 Evolució dels llocs de treball a Catalunya, Espanya i la UE-27 (% variació interanual)

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (Catalunya) i Eurostat (UE-27 i Espanya)

1.1.3. ESTRUCTURA DEL VALOR AFEGIT BRUT

Desagregant el PIB de Catalunya per branques d'activitat, l'any 2022, observem que el sector productiu que més contribueix en el Valor Afegit Brut (VAB) de Catalunya és el sector serveis (74,9%), d'entre el qual destaquen les activitats de Comerç, transport i hostaleria (25,3%) i les d'Administració pública, educació, sanitat i serveis socials (15,9%).

L'altre sector amb major contribució al VAB de l'economia catalana és el sector de la Indústria i activitats de sanejament (20,1%), entre el qual destaca, de manera important, la indústria manufacturera (15,9%).

D'altra banda, el pes de l'activitat del sector primari sobre el total del VAB és del 0,6%.

Pel que fa a Espanya i la UE-27, el sector serveis continua essent el més rellevant, amb una participació del 74,5% i el 72,0%, respectivament, xifres molt similars a les de Catalunya.

En el cas d'Espanya, destaca la rellevància del sector primari (2,6% del VAB), sobretot si ho comparem amb Catalunya i la UE-27, en les quals representa un 0,6% i un 1,9%. Continuant amb el cas espanyol, destaca també la menor participació del sector industrial, d'un 17,6%, enfront de la participació d'aquest sector en l'economia catalana i de la UE-27, que és del 20,1% i 20,7%, respectivament.

Pel que fa a la UE-27, convé destacar que les activitats de comerç, transport i hostaleria tenen una participació inferior a les que presenten a Catalunya i Espanya. Concretament,

a la UE-27, aquestes activitats representen un 19,5%; en canvi, a Catalunya representen el 25,3% i a Espanya el 24,4%. D'altra banda, a la UE-27, les activitats d'informació i comunicació, tenen una participació del 5,4% (un 1,4% superior a Catalunya i 1,5% superior a Espanya).

En la Taula 1.1, es mostra el pes de cada sector de l'economia respecte del total del VAB, en els casos de Catalunya, Espanya i la UE-27 i a la Taula 1.2 les variacions interanuals 2019-2022 per sectors.

Taula 1.1 Estructura del Valor Afegit Brut (a preus corrents) per branques d'activitats a Catalunya, Espanya i la UE-27. 2022

Branca d'activitat (CCAÉ ¹)	Catalunya		Espanya		UE - 27	
	Valor (M €)	Pes (% VAB)	Valor (M €)	Pes (% VAB)	Valor (M €)	Pes (% VAB)
PIB	270.710		1.327.108,0		15.844.248	
Valor afegit brut	250.221	100,00%	1.206.535	100,00%	14.238.222	100,00%
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca (A)	1.622	0,6%	31.961	2,6%	268.662	1,9%
Indústria i activitats de sanejament (B, C, D, E)	50.186	20,1%	212.364	17,6%	2.945.588	20,7%
... de les quals, indústria manufacturera (C)	39.825	15,9%	154.505	12,8%	2.384.417	16,7%
Construcció (F)	11.229	4,5%	63.162	5,2%	779.430	5,5%
Serveis (G-U)	187.185	74,8%	899.048	74,5%	10.244.543	72,0%
Comerç, transport i hostaleria (G, H, I)	63.430	25,3%	294.376	24,4%	2.770.668	19,5%
Informació i comunicacions (J)	10.057	4,0%	47.034	3,9%	762.952	5,4%
Activitats financeres i d'assegurances (K)	9.120	3,6%	53.437	4,4%	622.155	4,4%
Activitats immobiliàries (L)	27.728	11,1%	130.541	10,8%	1.467.563	10,3%
Activitats professionals, científiques i administratives (M, N)	27.098	10,8%	107.122	8,9%	1.588.855	11,2%
Adm. pública, educació, sanitat i serveis socials (O, P, Q)	39.688	15,9%	213.916	17,7%	2.613.361	18,4%
Activitats artístiques, recreatives i altres serveis (R, S, T, U)	10.064	4,0%	52.622	4,4%	418.989	2,9%

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (Catalunya) i Eurostat (Espanya; UE-27)

Les dades de l'any 2022 mostren (en relació amb l'any 2021), que tres sectors van caure a Catalunya: el sector primari (ARSP) (-13,9%) (a Espanya -1,1% i la UE-27 -1,6%); el sector industrial (-2%) (a Espanya i la UE-27 va créixer), i el sector de les Activitats financeres i d'assegurances (-5,4%) (a Espanya també va caure -5,7% i la UE-27 va créixer un 0,8%).

D'altra banda, molts sectors mostren una recuperació important durant 2022 a Catalunya: Comerç, transport i hostaleria (+14,6) i les activitats artístiques, recreatives i altres serveis (+15,6%) i altres mostren un creixement sostingut: Informació i Comunicacions (+11,6%) i les Activitats professionals, científiques i administratives (+12,4%).

Taula 1.2 Variació interanual 2022/2019 (Índexs en volum encadenats - any 2015=100)

Branca d'activitat (CCAIE)	2022/2021			2021/2020			2022/2019		
	Catalunya	Espanya	UE-27	Catalunya	Espanya	UE-27	Catalunya	Espanya	UE-27
PIB	5,5	5,5	3,4	6,2	5,5	5,7	-0,9	-1,3	3,1
Valor afegit brut	5,6	5,5	3,5	6,5	5,4	5,6	-0,9	-1,4	3,3
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca (A)	-13,9	-1,1	-1,6	0,5	2,1	-0,2	-21,3	5,5	-2,2
Indústria i activitats de sanejament (B, C, D, E)	-2,0	3,0	1,9	5,1	6,6	8,1	-10,6	-4,7	3,7
... de les quals, indústria manufacturera (C)	-1,5	3,8	3,1	5,1	8,9	9,8	-10,5	-4,3	5,3
Construcció (F)	4,5	4,1	1,6	3,0	-3,0	2,4	-13,6	-12,3	-0,8
Serveis (G-U)									
Comerç, transport i hostaleria (G, H, I)	14,6	16,5	7,2	15,9	15,6	7,9	1,8	0,4	0,8
Informació i comunicacions (J)	11,6	9,5	6,0	-0,6	7,1	9,1	9,6	11,8	18,6
Activitats financeres i d'assegurances (K)	-5,4	-5,7	0,8	2,5	0,8	4,9	2,1	-0,3	5,2
Activitats immobiliàries (L)	0,3	0,5	1,9	0,8	0,4	2,0	-0,9	1,0	3,2
Activitats professionals, científiques i administratives (M, N)	12,4	7,8	4,8	9,6	7,2	6,4	7,8	-0,4	5,7
Adm. pública, educació, sanitat i serveis socials (O, P, Q)	1,7	-1,4	1,6	2,9	1,1	3,4	3,8	-1,7	2,4
Activitats artístiques, recreatives i altres serveis (R, S, T, U)	15,2	13,8	11,2	6,9	2,6	4,3	-1,9	-8,5	-4,2

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT (Catalunya) i Eurostat (Espanya; UE-27)

1.2. DEFINICIÓ I DIMENSIONAMENT DEL SISTEMA AGROALIMENTARI A CATALUNYA

En aquesta secció, ens proposem estudiar i analitzar les característiques del sistema agroalimentari² a Catalunya. Aquest sistema, en una visió àmplia de cadena, integra totes les activitats econòmiques destinades a abastir la població dels productes agroalimentaris que requereix. Concretament, el sistema que hem definit per aquest treball inclou les activitats del sector primari; de la indústria; del comerç majorista i detallista; i la restauració. En la Taula 1.3, es mostra, de forma esquemàtica, les activitats de la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAIE) que hem considerat integrar en el sistema agroalimentari a Catalunya.

Des de la perspectiva de sistema, el sector agroalimentari a Catalunya és un pilar fonamental de l'estructura econòmica catalana. Per estimar la dimensió econòmica d'aquesta cadena productiva va ser necessari analitzar diverses fonts estadístiques i realitzar per alguns sectors concrets una aproximació metodològica especial, ponderant macromagnituds amb informació de l'enquesta industrial de productes.

Taula 1.3 Sectors productius inclosos en el sistema agroalimentari² a Catalunya

Àmbit	CCAIE ¹	Activitat
Producció primària	A 01-03	Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca
Transformació	C 10-12	Indústries de productes alimentaris; Fabricació de begudes; Indústries del tabac
	C 16-17	Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria; Indústries del paper
Indústria auxiliar (inputs agrícoles i maquinària)	C 202	Fabricació de plaguicides i altres productes agroquímics
	C 2015	Fabricació d'adobs i compostos nitrogenats fertilitzants
	C 3312...	Reparació i instal·lació de maquinària i equips (agrícola, IAB)
	C 283; 2893	Fabricació de maquinària agrària i forestal; Fabricació de maquinària per a les indústries de l'alimentació, begudes i tabac
Comercialització	G 4617	Intermediaris del comerç de productes alimentaris, begudes i tabac
	G 462	Comerç a l'engròs matèries agràries i animals vius
	G 463	Comerç a l'engròs de productes alimentaris, begudes i tabac
	G 4711	Comerç al detall, amb predomini de productes alimentaris, begudes i tabac en establiments no especialitzats
	G 472	Comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac en establiments especialitzats
Restauració	I 56	Serveis de menjar i begudes

¹Codi CCAIE-2009 (ca) Classificació catalana d'activitats econòmiques

Font: CREDA-UPC-IRTA

² Inclou el sector forestal i la indústria del suro, fusta i paper.

Actualment³, a Catalunya el sistema agroalimentari⁴ genera una producció anual de 65.284,4 milions d'euros⁵ que representa el 13,9% de l'economia catalana. D'altra banda, genera també 592,8 milers de llocs de treball, que representen un 15,6% de l'ocupació. No obstant això, en termes de Valor Afegit Brut (VAB), genera 21.430,0 milions d'euros, que implica que la participació baixa fins al 9,3% del VAB de tota l'economia catalana. A la Taula 1.4 es mostren les principals variables del sector agroalimentari a Catalunya.

Taula 1.4 Les principals macromagnituds del sistema agroalimentari a Catalunya (2020)

Àmbit	CCAE ¹	Activitat	Producció (M€)	VAB ² (M€)	Ocupació ³ (milers)
Producció primària	A 01-03*	Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	5.323	2.267	58,0
Transformació	C 10-12*	Indústries alimentació, begudes i tabac	28.628	6.274	93,0
	C 16-17*	Indústries fusta i paper	6.029	1.617	20,0
Indústria auxiliar (inputs agrícoles i maquinària)	C 202; C 2015***	Adobs, plaguicides i altres productes agroquímics	1.010,9	206,9	1,7
	C 3312... ^{4***}	Reparació i instal·lació de maquinària i equips (agrícola, forestal, IAB, Fusta, Paper)	88,1	36,4	0,8
	C 283; C 2893***	Indústria Maquinària agroalimentària i forestal	624,7	220,9	4,0
Comercialització	G 4617 ^{5**}	Intermediaris del comerç de productes alimentaris, begudes i tabac	712,7	332,8	8,0
	G 462, G 463**	Comerç a l'engròs agroalimentari	5.610,0	2.549,5	54,0
	G 472, G 4711**	Comerç al detall aliments, begudes i tabac	5.228,7	3.431,6	129,0
Restauració	I 56**	Serveis de menjar i begudes	5.262,0	2.029,2	187,3
Total agroalimentari i forestal ampliat			58.517	18.965	555,7
% Economia Catalunya			14,1%	9,1%	16,5%

¹Codi CCAE-2009 (ca) Classificació catalana d'activitats econòmiques

²Valor Afegit Brut –preus de mercat–.

³Llocs treball totals per producció primària i transformació (dades comptabilitat nacional) i persones ocupades per la resta de sectors (dades de l'enquesta estructural d'empreses)

⁴Inclou els codis associats a aquests productes a més de 4 dígits CCAE (veure enquesta industrial de productes)

⁵Inclou CCAE 4619.

(*) Macromagnituds-comptes nacionals;

(**) Enquesta estructural d'empreses (indústria i serveis) (**)

(***) Enquesta estructural d'empreses (indústria i serveis) ponderats per l'Enquesta industrial de productes

Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de l'IDESCAT (2023)

3 Any 2020, últimes dades disponibles per a les estadístiques econòmiques utilitzades en aquest anàlisi (comptes nacionals, enquesta estructural d'empreses i de productes).

4 Inclou el sector forestal i la indústria del suro, fusta i paper.

5 Aquestes macromagnituds poden variar segons la metodologia emprada. Per exemple, utilitzant aquests valors i ponderant per dades de comptabilitat nacional, les participacions creixerien fins a un 12% en valor afegit i un 16,8% de l'ocupació.

D'altra banda, amb relació al darrer any s'observa una lleugera caiguda en termes reals (a preus constants de 2015) de la producció i el valor afegit brut del sistema agroalimentari català del 0,2% en el valor afegit brut de Catalunya i de 0,5 punts percentuals en termes de producció. En canvi, l'ocupació es va incrementar en un 2,2%. Respecte a l'evolució de la producció i el valor afegit a preus corrents, s'observa un creixement de l'1,5% en el valor de la producció i d'un 2% en el valor afegit brut (Taula 1.5).

En relació amb l'evolució de cadascuna de les variables analitzades trobem (Taula 1.5):

- Ocupació: 6 sectors creixen (Adobs, plaguicides i altres productes agroquímics; Reparació i instal·lació de maquinària i equips; Indústria Maquinària agroalimentària i forestal; Intermediaris del comerç de productes alimentaris, begudes i tabac; Comerç a l'engròs agroalimentari; Comerç al detall aliments, begudes i tabac i Serveis de menjar i begudes); 1 sector cau (Indústries alimentació, begudes i tabac) i 2 sectors mantenen l'ocupació sense canvis (Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca; i Indústries fusta i paper).
- Producció: 3 sectors creixen (Reparació i instal·lació de maquinària i equips; Comerç a l'engròs agroalimentari; Serveis de menjar i begudes); i la resta cauen.
- Valor afegit brut: 4 sectors creixen (Indústries fusta i paper; Reparació i instal·lació de maquinària i equips; Comerç a l'engròs agroalimentari, Serveis de menjar i begudes) i la resta cauen, principalment, els Intermediaris del comerç de productes alimentaris, begudes i tabac (-16,2%).

Taula 1.5 Variació percentual de les principals macromagnituds del sistema agroalimentari a Catalunya (2020 – 2019) (a preus corrents i constants 2015=100)

Àmbit	CCAE ¹	Activitat	A preus corrents		A preus constants (2015)	
			Producció	VAB ²	Producció	VAB ²
Producció primària	A 01-03*	Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	1,0%	1,3%	-9,2%	-9,0%
Transformació	C 10-12*	Indústries alimentació, begudes i tabac	-2,5%	-2,1%	-2,5%	-7,9%
	C 16-17*	Indústries fusta i paper	-7,4%	-9,1%	-12,8%	-14,5%
Indústria auxiliar (inputs agrícoles i maquinària)	C 202; C 2015***	Adobs, plaguicides i altres productes agroquímics	2,0%	9,8%	-4,0%	3,4%
	C 3312... ^{4**} *	Reparació i instal·lació de maquinària i equips (agrícola, forestal, IAB, Fusta, Paper)	9,4%	13,2%	3,0%	6,4%
	C 283; C 2893***	Indústria Maquinària agroalimentària i forestal	2,2%	2,9%	-3,8%	-3,2%
	G 4617 ^{5**}	Intermediaris del comerç de productes alimentaris, begudes i tabac	-3,6%	0,5%	-4,3%	-0,2%
Comercialització	G 462, G 463**	Comerç a l'engròs agroalimentari	-8,3%	-9,5%	-9,0%	-10,1%
	G 472, G 4711**	Comerç al detall aliments, begudes i tabac	0,3%	0,8%	-0,4%	0,1%
	I 56**	Serveis de menjar i begudes	-47,5%	-51,3%	-47,9%	-51,6%
		Total agroalimentari i forestal ampliat	-9,9%	-12,1%	-11,7%	-15,8%

¹Codi CCAE-2009 (ca) Classificació catalana d'activitats econòmiques

²Valor Afegit Brut -cost de factors.

³Llocs de treball totals per producció primària i transformació (dades comptabilitat nacional) i persones ocupades per la resta de sectors (dades de l'enquesta estructural d'empreses)

⁴Inclou els codis associats a aquests productes a més de 4 dígits CCAE (veure enquesta industrial de productes)

⁵Inclou CCAE 4619.

(*) Macromagnituds-comptes nacionals;

(**) Enquesta estructural d'empreses (indústria i serveis) (**)

(***) Enquesta estructural d'empreses (indústria i serveis) ponderats per l'Enquesta industrial de productes

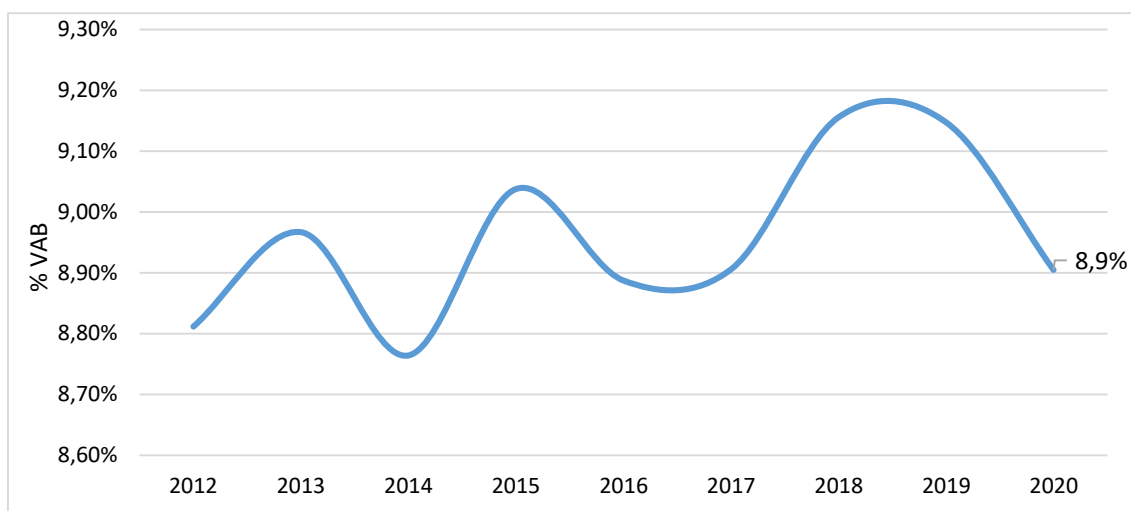
Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de l'IDESCAT (2022)

1.2.1. EVOLUCIÓ DE LA DIMENSIÓ DEL SISTEMA AGROALIMENTARI A CATALUNYA (% VAB)

Durant els últims 10 anys el sistema agroalimentari a Catalunya va incrementar la seva participació en l'economia catalana. Les xifres mostren un increment que va des del 8,8%, l'any 2012, fins al 9,0%, l'any 2015, 2018 i 2019⁶ (Figura 1.3). No obstant això, les dades de l'any 2020 mostren una lleugera caiguda (fins al 8,9%).

⁶ Aquesta sèrie no inclou Indústria auxiliar (inputs agrícoles i maquinària CCAE 202; 2015; 3312; 2893, 283)

Figura 1.3 Participació del sistema agroalimentari* en l'economia catalana (% VAB, 2012-2020)

*Inclou forestal. Aquesta sèrie no inclou Indústria auxiliar (inputs agrícoles i maquinària CCAE 202; 2015; 3312; 2893 283). Aquestes indústries representen al voltant del 0,2% del VAB.

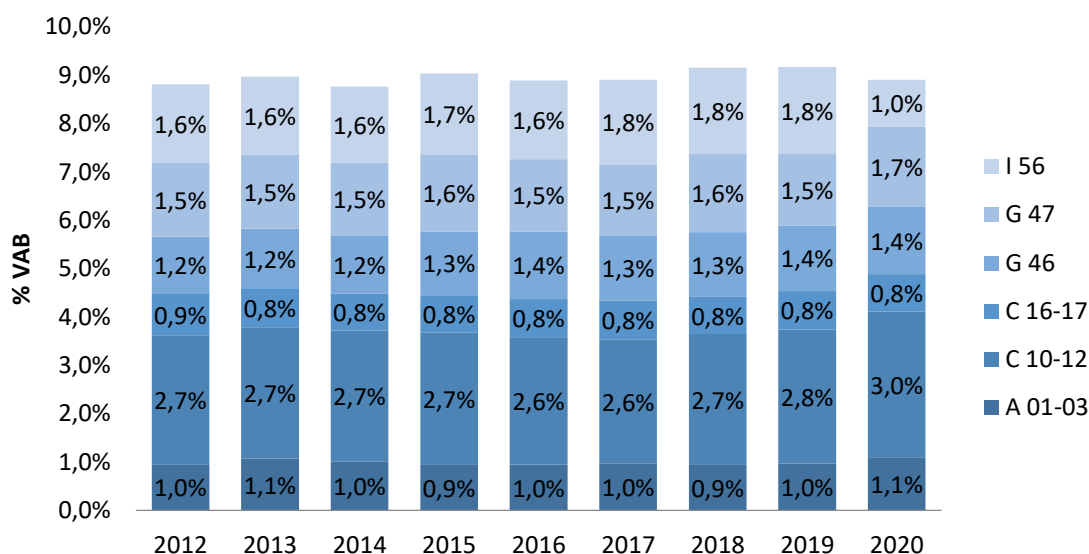
Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de macromagnituds-comptes nacionals, enquesta estructural d'empreses (indústria i serveis) i enquesta industrial de productes. IDESCAT

En la Figura 1.4 es mostra l'evolució de la participació dels diferents subsectors del sistema agroalimentari sobre el total del VAB de Catalunya, per al període 2012-2020. En aquest gràfic es pot observar com la participació d'alguns subsectors s'ha mantingut relativament estable al llarg de tot el període (Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca –al voltant de l'1%-; Indústries fusta i paper -0,8%-).

D'altra banda, hi ha subsectors que han variat de manera destacada la seva participació, en particular el comerç a l'engròs, el comerç al detall i la indústria alimentària. En el cas del comerç (a l'engròs i al detall) han incrementat la seva participació econòmica en un 0,2% cadascú (des d'un 1,2% en 2012 fins 1,4% en 2020 en el cas del comerç a l'engròs i des d'un 1,5% en 2012 fins 1,7% en el cas del comerç al detall). La indústria alimentària ha incrementat la seva participació econòmica un 0,3% (des d'un 2,7% en 2012 fins 3,0% en 2020).

D'altra banda, la restauració ha estat el principal sector afectat per la crisi sanitària i va experimentar una caiguda de 0,8 punts percentuals (des d'un 1,8% l'any 2019 fins 1,0% l'any 2020).

Figura 1.4 Participació de cada subsector del sistema agroalimentari en el VAB de Catalunya 2008-2020

A 01-03: Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca

C 10-12: Indústries alimentació, begudes i tabac

C 16-17: Indústries fusta i paper

G 46: Comerç a l'engròs agroalimentari i intermediaris (4617; 462- 463)

G 47: Comerç al detall aliments, begudes i tabac (472 -471)

I 56: Serveis de menjar i begudes

Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de macromagnituds-comptes nacionals (*), enquesta estructural d'empreses (indústria i serveis) (**) i enquesta industrial de productes. IDESCAT.

1.3. COMPARATIVA AMB LA UE-27 I ESPANYA

En l'àmbit europeu (Taula 1.6), el sistema agroalimentari representa al voltant del 8,3% del valor afegit de la UE-27 (1,03 bilions d'euros) i un 15,4% del total dels llocs de treball (31,7 milions de persones).

En l'àmbit espanyol, la participació del sistema agroalimentari respecte el total del VAB és del 10,9% (110.994 M€) i en termes d'ocupació representa el 18,1% dels llocs de treball (3,5 milions de persones).

Si comparem aquestes magnituds amb les de Catalunya, en el cas d'Espanya, tant en valor afegit com en ocupació el sistema agroalimentari⁷ té major pes en el total de l'economia. Concretament, un 1,8% més en valor afegit i un 1,7% més en ocupació. En canvi, el sistema a la UE-27, té menys pes en valor afegit (0,8% menys) i ocupació (1% menys).

Per sectors d'activitat, mentre a Catalunya els que tenen major pes en el conjunt del sistema agroalimentari, tant en termes de VAB com en ocupació, són les indústries

⁷ Inclouent el sector forestal i la indústria del suro, fusta i paper

d'alimentació, begudes i tabac; a Espanya i la UE-27, el sector primari assumeix major protagonisme (en termes de VAB i ocupació) (Taula 1.7).

Taula 1.6 Principals macromagnituds del sistema agroalimentari a Catalunya, Espanya i UE-27. 2020

CCAIE	Activitat	Catalunya		Espanya		UE - 27	
		VAB (M€)	Ocupació ² (milers)	VAB (M€)	Ocupació ² (milers)	VAB (M€)	Ocupació ² (milers)
A 01-03*	Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	2.267,0	58,0	31.461,0	730,1	221.162,0	9.361,6
C 10-12*	Indústries alimentació, begudes i tabac	6.274,0	93,0	24.543,0	441,8	251.278,2	4.612,9
C 16-17*	Indústries fusta i paper	1.617,0	20,0	5.671,0	100,0	83.351,9	1.556,5
C 202; C 2015***	Adobs, plaguicides i altres productes agroquímics	206,9	1,7	809,1	8,7	9.116,3	nd
C 283; C 2893***	Indústria Maquinària agroalimentària i forestal	220,9	4,0	1.070,7	19,0	21.612,2	312,2
G 4617 ^{3**}	Intermediaris del comerç de productes alimentaris, begudes i tabac	332,8	8,0	526,8	13,6	7.537,7	148,0
G 462, G 463**	Comerç a l'engròs agroalimentari	2.549,5	54,0	15.337,0	403,6	113.299,4	2.162,9
G 472, G 4711**	Comerç al detall aliments, begudes i tabac	3.431,6	129,0	19.546,3	688,0	189.000,0	6.300,0
I 56**	Serveis de menjar i begudes	2.029,2	187,3	12.029,2	1.114,4	107.202,4	7.308,4
	Total agroalimentari i forestal ampliat	18.929,0	554,9	110.994,1	3.519,3	1.003.560,1	31.762,4
	% Respecte total VAB	9,1%	16,4%	10,9%	18,1%	8,3%	15,4%

²Llocs de treball totals per producció primària i transformació (dades comptabilitat nacional) i persones ocupades per la resta de sectors (dades de l'enquesta estructural d'empreses)

³Inclou CCAE 4619

Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de macromagnituds-comptes nacionals (*), enquesta estructural d'empreses (indústria i serveis) (**) i enquesta industrial de productes. Catalunya (IDESCAT), Espanya (INE) i UE-27 (EUROSTAT) (2017) (dades actualitzades agost 2023).

Taula 1.7 Principals macromagnituds del sistema agroalimentari a Catalunya, Espanya i UE-27. 2020

CCAEE	Activitat	Catalunya		Espanya		UE - 27	
		VAB (%)	Ocupació ² (%)	VAB (%)	Ocupació ² (%)	VAB (%)	Ocupació ² (%)
A 01-03*	Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	12,0%	10,5%	28,3%	20,7%	22,0%	29,5%
C 10-12*	Indústries alimentació, begudes i tabac	33,1%	16,8%	22,1%	12,6%	25,0%	14,5%
C 16-17*	Indústries fusta i paper	8,5%	3,6%	5,1%	2,8%	8,3%	4,9%
C 202; C 2015***	Adobs, plaguicides i altres productes agroquímics	1,1%	0,3%	0,7%	0,2%	0,9%	nd
C 283; C 2893***	Indústria Maquinària agroalimentària i forestal	1,2%	0,7%	1,0%	0,5%	2,2%	1,0%
G 4617 ^{3**}	Intermediaris del comerç de productes alimentaris, begudes i tabac	1,8%	1,4%	0,5%	0,4%	0,8%	0,5%
G 462, G 463**	Comerç a l'engròs agroalimentari	13,5%	9,7%	13,8%	11,5%	11,3%	6,8%
G 472, G 4711**	Comerç al detall aliments, begudes i tabac	18,1%	23,2%	17,6%	19,5%	18,8%	19,8%
I 56**	Serveis de menjar i begudes	10,7%	33,8%	10,8%	31,7%	10,7%	23,0%
	Total agroalimentari i forestal ampliat	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

²Llocs de treball totals per producció primària i transformació (dades comptabilitat nacional) i persones ocupades per la resta de sectors (dades de l'enquesta estructural d'empreses)

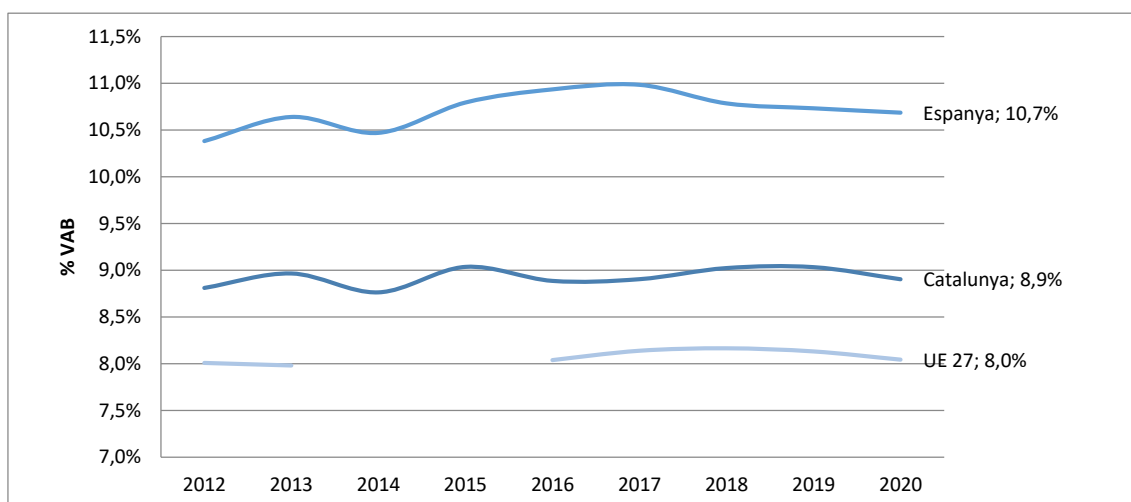
³Inclou CCAE 4619

Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de macromagnituds-comptes nacionals (*), enquesta estructural d'empreses (indústria i serveis) (**) i enquesta industrial de productes. Catalunya (IDESCAT), Espanya (INE) i UE-27 (EUROSTAT) (2017) (dades actualitzades agost 2023).

Analitzant l'evolució de la participació del sistema agroalimentari dels darrers anys, am relació al VAB (Figura 1.5), observem com el sistema ha anat guanyant protagonisme fins a l'any 2019 tant a Catalunya com a Espanya. Durant 2020 es va observar una lleugera caiguda. El sector a UE va mantenir la seva participació al voltant del 8%.

- En el cas espanyol, la participació del sistema AF en el VAB ha passat del 10,4%, l'any 2012, al 10,7% l'any 2020.
- En el cas de Catalunya, com ja s'havia comentat, la participació del sistema agroalimentari en el període 2012-2020 ha passat del 8,8% del VAB, l'any 2012, al 8,9% del 2020.

Figura 1.5 Participació del sistema agroalimentari en l'economia. Catalunya, Espanya i UE-27 (% VAB, 2012-2020)*

* Inclou Forestal. No inclou Indústria auxiliar (inputs agrícoles i maquinària; CCAE: 202; 2015; 3312; 2893, 283). Aquestes indústries representen al voltant del 0,2% del VAB.

Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de macromagnituds-comptes nacionals, enquesta estructural d'empreses (indústria i serveis). Catalunya (IDESCAT), Espanya i UE-27 (EUROSTAT) (dades actualitzades agost 2023).

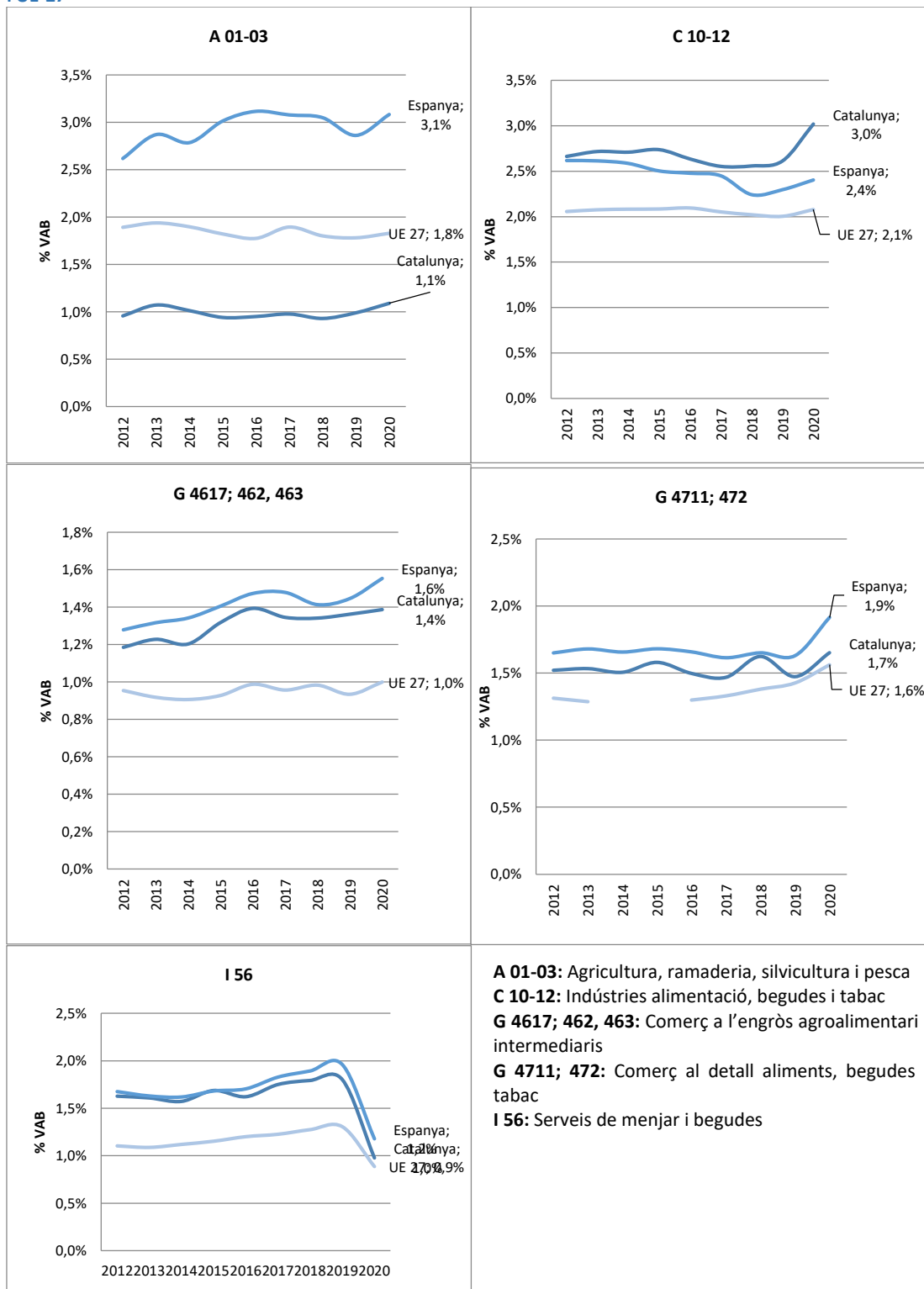
A continuació, en la Figura 1.6, s'analitza l'evolució dels subsectors del sistema agroalimentari més rellevants, en termes de VAB i ocupació, per a Catalunya, Espanya i la UE-27. Aquests són:

- l'agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca;
- les indústries alimentació, begudes i tabac;
- el comerç a l'engròs agroalimentari i intermediaris;
- el comerç al detall aliments, begudes i tabac; i
- els serveis de menjar i begudes.

D'aquesta anàlisi destaquem, per una banda, l'increment de la participació del sector primari a Espanya i els increments, tant a Catalunya com a Espanya, dels subsectors del comerç a l'engròs agroalimentari i intermediaris i els serveis de menjar i begudes.

D'altra banda, la participació dels diferents subsectors a la UE-27 es manté relativament estable, exceptuant els serveis de menjar i begudes, en el qual experimenta un augment més destacable, i el sector primari que va perdent participació.

Figura 1.6 Participació dels principals subsectors del sistema agroalimentari en relació al VAB. Catalunya, Espanya i UE-27

Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de macromagnituds-comptes nacionals, enquesta estructural d'empreses (indústria i serveis). Catalunya (IDESCAT), Espanya i UE-27 (EUROSTAT) (dades actualitzades agost 2023).

Analitzant l'evolució interanual entre els últims dos anys disponibles (Taula 1.8) trobem que:

- Els sectors que van créixer (participació en el VAB) a Catalunya són:
 - Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca (+0,10%). A Espanya i a la UE-27 van créixer (0,22% i 0,05% respectivament).
 - Indústries alimentació, begudes i tabac (+0,41%). A Espanya i a la UE-27 van créixer (0,11% i 0,08% respectivament).
 - Comerç al detall aliments, begudes i tabac (+0,18%). A Espanya i a la UE-27 van créixer (0,28% i 0,14% respectivament)
- Els sectors que han perdut participació en el VAB a Catalunya són:
 - Serveis de menjar i begudes (-0,83%). A Espanya i a la UE-27 van caure també (-0,78% i -0,42% respectivament).
- Els sectors que van mantenir la participació en el VAB a Catalunya, Espanya i la UE-27 són les Indústries fusta i paper .

Taula 1.8 Variació en la participació VAB (2020/2019) (%)

Subsector	Catalunya	Espanya	UE - 27
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	0,10%	0,22%	0,05%
Indústries alimentació, begudes i tabac	0,41%	0,11%	0,08%
Indústries fusta i paper	-0,01%	0,02%	0,01%
Comerç a l'engròs agroalimentari ; Intermediaris del comerç de productes alimentaris, begudes i tabac	0,02%	0,11%	0,06%
Comerç al detall aliments, begudes i tabac	0,18%	0,28%	0,14%
Serveis de menjar i begudes	-0,83%	-0,78%	-0,42%

Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de macromagnituds-comptes nacionals, enquesta estructural d'empreses (indústria i serveis). Catalunya (IDESCAT), Espanya i UE-27 (EUROSTAT) (dades actualitzades agost 2023).

1.4. REFERÈNCIES

EUROSTAT. [National](#) accounts aggregates by industry (up to NACE A*64). Disponible a: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_a64&lang=en [consulta: agost 2023].

EUROSTAT. Structural Business Statistics (SBS). Annual detailed enterprise statistics for trade (NACE Rev. 2 G). Disponible a: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=sbs_na_dt_r2&lang=en. [consulta: agost 2023].

IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Comptes econòmics anuals de Catalunya. Disponible a: <https://www.idescat.cat/pub/?id=piba> [consulta: agost 2023].

IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Estadística estructural d'empreses del sector industrial. Disponible a: <https://www.idescat.cat/estad/eie> [consulta: agost 2023].

IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Estadística estructural d'empreses del sector serveis. Disponible a: <https://www.idescat.cat/estad/eas> [consulta: agost 2023].

IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Enquesta industrial de productes. Disponible a: <https://www.idescat.cat/industria/eip> [consulta: setembre 2023].

2. SECTOR AGRÍCOLA

2. SECTOR AGRÍCOLA

En aquest capítol s'analitza el sector agrícola de 2012 a 2022⁸, a través de macromagnituds agràries com el Valor Afegit Brut (VAB) agrari, la renda agrària, l'ocupació agrària i els preus percebuts pels agricultors (IPPA). El sector agrícola ha patit en el darrer any 2022, una accentuació de la tendència (a la baixa) en la majoria de les macromagnituds. El VAB agrari, per al 2022 presenta un valor de 1.622M€ a preus corrents, fent que la davallada entre 2021 i 2022 sigui de -418M d'euros (veure Figura 2.1), davallada que ja va començar entre 2020 i 2021 (-227M€). El valor d'aquest VAB de 2022 és el menor dels darrers 22 anys, fins i tot per sota de 2012, en què va ser de 1.721M€ en volum i 1.793 M€ a preus corrents (veure Figura A2.22 als Annexos).

Els preus percebuts pels agricultors han augmentat des de 2020 tant pel que fa a productes agrícoles (+31% IPPA productes agrícoles de 2020 a 2022) com a productes ramaders (+23% IPPA productes ramaders de 2020 a 2022). Tot i això, examinant la composició de la renda agrària (secció 2.1.3) s'observa que aquests augments de preus no compensen l'increment dels consums intermedis (costos i input utilitzats en la producció agrària) fet que resulta amb descensos de la renda agrària tant en total per a Catalunya com per ocupat. Aquesta renda agrària va patir una disminució de -262M€ en termes reals (base 2015) entre 2020 i 2021, davallada que s'accentua més encara de 2021 a 2022, passant al menor valor dels darrers anys de 1.305M€ (-330M€ en valors reals, veure Figura A2.26 a l'annex d'aquest capítol).

L'ocupació en el sector agrari, en canvi, ha pujat lleument entre 2021 i 2022, amb prop de 200 persones més ocupades en tota Catalunya, tot i que la pujada més forta va donar-se un any abans amb més de 6 milers de persones més en el sector.

2.1. PRINCIPALS MACROMAGNITUDS

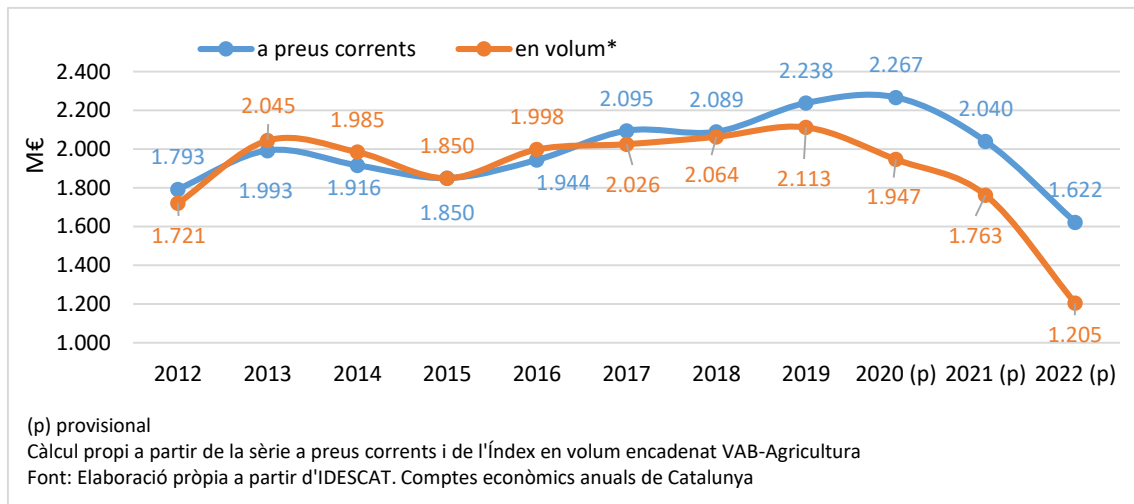
2.1.1. VAB AGRARI

La Figura 2.1 mostra el Valor Afegit Brut agrari dels darrers 11 anys, tant en valor nominal (a preus corrents) com en valors reals (deflactat en base 2015=100). S'observa que aquest VAB generat en l'agricultura continua disminuint tant en valors corrents (-408 M€ entre 2021 i 2022⁹) com reals (-557 M€ entre els mateixos anys).

⁸ A més a més, a l'annex es recullen dades anteriors (a partir de 2001) per algunes macromagnituds.

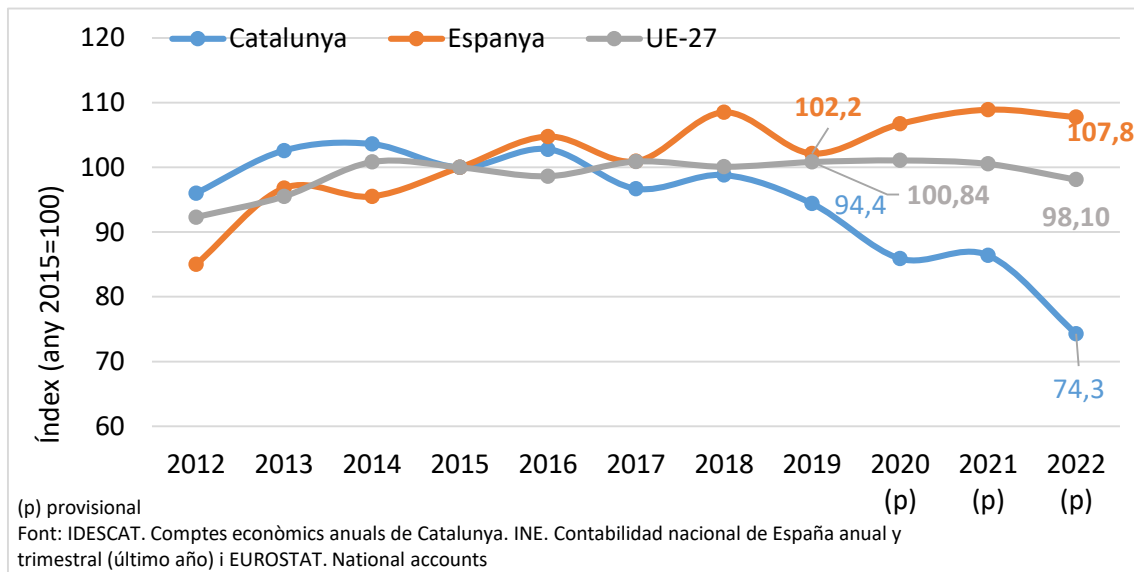
⁹ Ambdós valors provisionals

Figura 2.1 VAB agrari. Catalunya 2012-2022

La Figura 2.2 mostra l'evolució del VAB agrari en volum de Catalunya, Espanya i la UE entre els anys 2012 i 2022. Catalunya és la regió que ha patit una davallada més forta els darrers anys, decreixent un -21,3% de 2019 a 2022, mentre que UE decreix només del -2,7% i Espanya presenta increment en el mateix període (+5,5%).

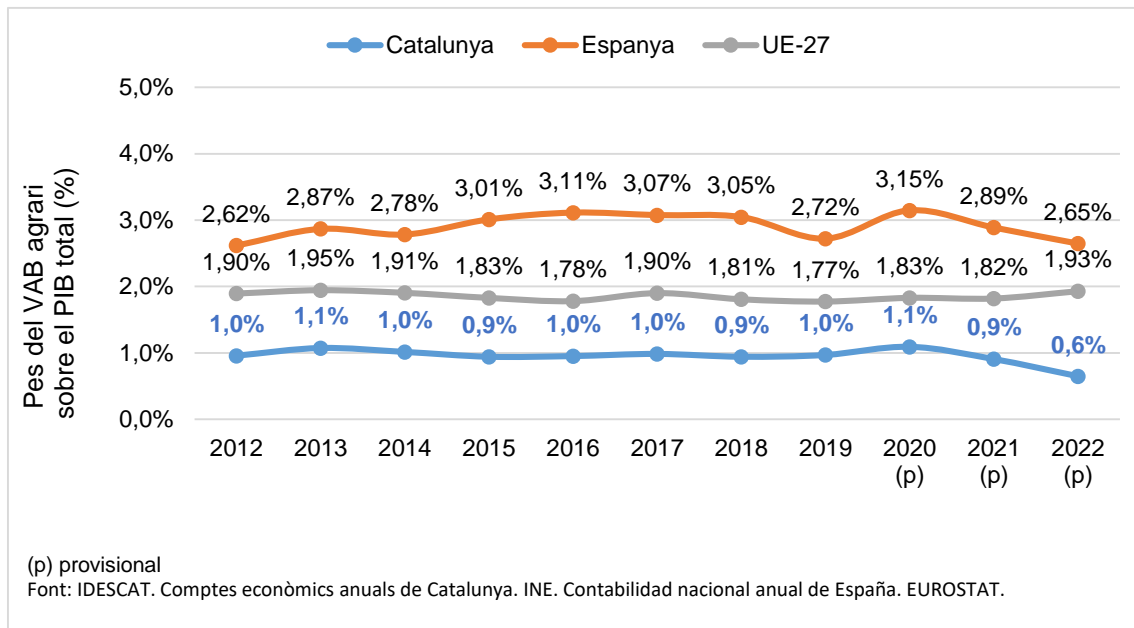
Figura 2.2 VAB Índexs en volum encadenats (2015 = 100). Sector primari. Catalunya, Espanya i UE-27 (sense Regne Unit) 2012-2022.

La següent Figura 2.3 mostra el pes del VAB agrícola sobre el VAB total per a Catalunya, Espanya i la Unió Europea¹⁰ per als anys 2012-2022. Podem veure que en els tres àmbits regionals, Espanya és la que té un sector agrícola amb major pes en el PIB. La mitjana europea es troba al voltant de l'1,8%, i Catalunya té uns valors al voltant de l'1%, a excepció del darrer any 2022 que decreix fins al 0,6%.

¹⁰ Les dades utilitzades per a UE, es refereixen a UE-27, ja que no inclouen el Regne Unit, i EUROSTAT proporciona aquestes sèries també abans de l'any de partida del Regne Unit.

Figura 2.3 Pes del VAB agrícola en el PIB a preus corrents Catalunya, Espanya i UE-27 (sense Regne Unit) 2012-2022

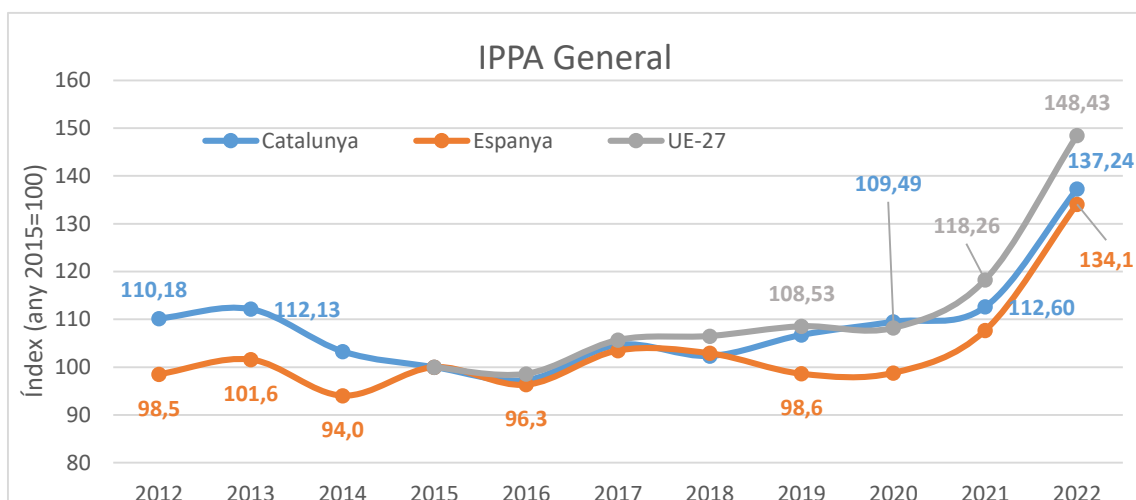

2.1.2. PREUS PERCEBUTS PELS AGRICULTORS

El context que la situació de la COVID-19¹¹ i altres factors com la crisi energètica i altres han afectat de manera molt marcada l'IPC general, que ha presentat variacions interanuals de fins al 10% (veure Figura A2.24). Els Preus Percebuts Agraris també han patit increments a partir de 2020 que van des del 2,84% a Catalunya entre 2020 i 2021, fins a valors de més del 20% entre 2021 i 2022 (a Catalunya un +21,89, Espanya un 24,52% i UE +25,52%). Aquesta situació amb preus més alts, tot i que podria semblar beneficiosa per als agricultors, ha estat en realitat una reacció a la pujada de costos energètics i altres consums intermedis del sector productiu que en realitat no s'ha transmès a un augment de la renda agrària de Catalunya (veure secció següent 2.1.3).

¹¹ Entre el 14 de març i el 21 de juny del 2020 està vigent el Reial decret 463/2020, de 14 de març, pel qual es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19.

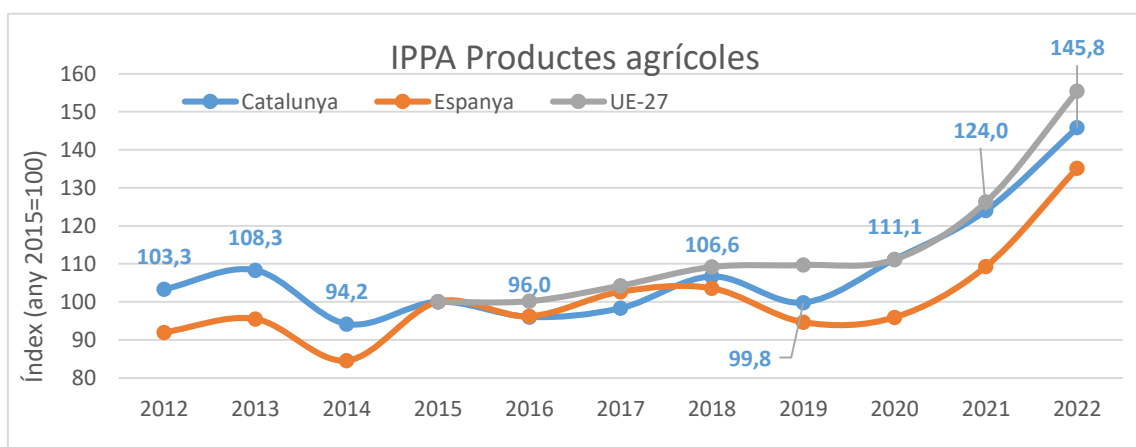
Figura 2.4 Índex de Preus Percebuts Agraris. General. Catalunya, Espanya i Unió Europea 2012-2022.

Font: Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris (DACC), MAPA i EUROSTAT.

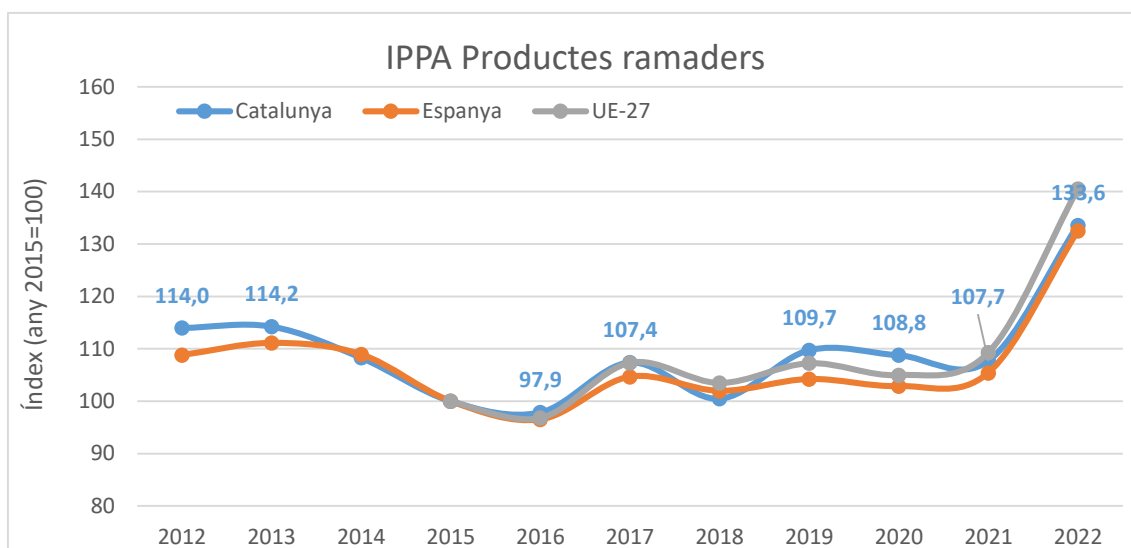
Si observem l'increment de preus dels productes agrícoles (Figura 2.5) i ho comparem amb el dels productes ramaders (Figura 2.6) veiem que la situació des de 2020 ha evolucionat diferent. Mentre que els productes agraris experimentaven uns increments dels costos ja a partir de 2020 a 2021 (+11,56% a Catalunya i +13,94% i +13,62 a Europa) els productes ramaders només s'incrementen un 2,26% a Espanya i 4,10% a Europa, mentre que a Catalunya disminueixen (-0,98%). No és sinó de 2021 a 2022 que els productes ramaders s'incrementen també en percentatges que van des del 24% a Catalunya o el 25,73% i el 28,6% a Espanya i la Unió Europea. En el capítol 8 podrem observar com fins i tot els productes de primera necessitat com la llet i els ous han patit increments marcats el darrer any tant pel que fa al preu percebut per l'agricultor com al preu de consum (veure Figura 8.8 i Figura 8.9).

Figura 2.5 Índex de Preus Percebuts Agraris. Productes Agrícoles. Catalunya, Espanya i Unió Europea 2012-2022

Font: Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris (DACC), MAPA i EUROSTAT

Figura 2.6 Índex de Preus Percebuts Agraris. Productes Ramaders. Catalunya, Espanya i Unió Europea 2012-2022

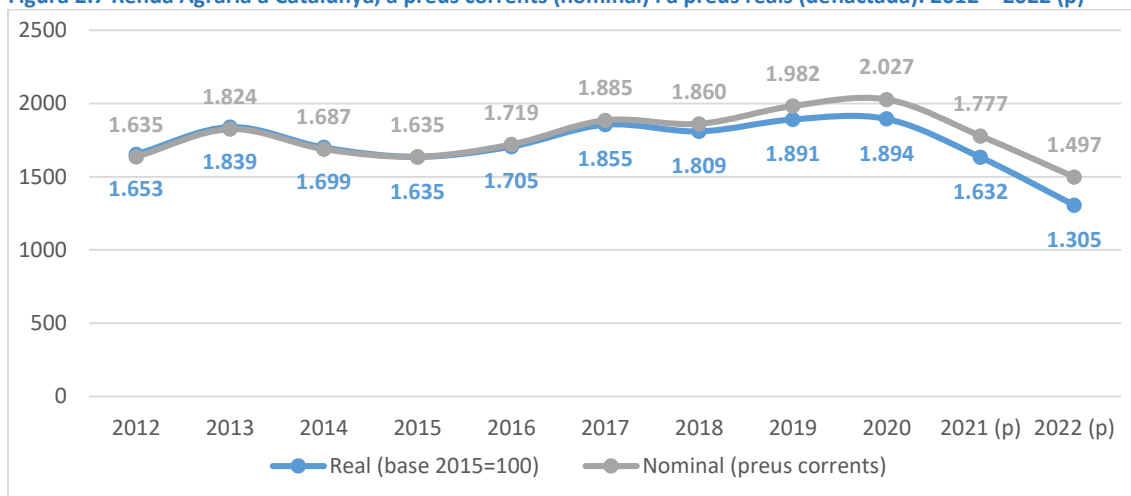

Font: Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris (DAC), MAPA i EUROSTAT

2.1.3. RENDA AGRÀRIA

A la següent Figura 2.7 es presenten els valors de renda agrària a Catalunya dels darrers 11 anys (de 2012 a 2022). El valor de la renda de 2021 és ara un valor provisional mentre que el valor de 2022 és una estimació basada “les variacions de l’any 2022 respecte de l’any 2021 de la producció agrària, els preus percebuts i pagats pel pagès, les quantitats consumides (inputs) i les subvencions”¹². La renda de 2022 (i la de 2021 ho va ser també) ha passat al menor valor de renda agrària dels darrers 20 anys (fins i tot per sota de l’any 2012, on era de 1.635 M€, veure Figura A2.26). Això implica un descens del 16% sobre el valor de renda de 2021.

Figura 2.7 Renda Agrària a Catalunya, a preus corrents (nominal) i a preus reals (deflactada). 2012 – 2022 (p)

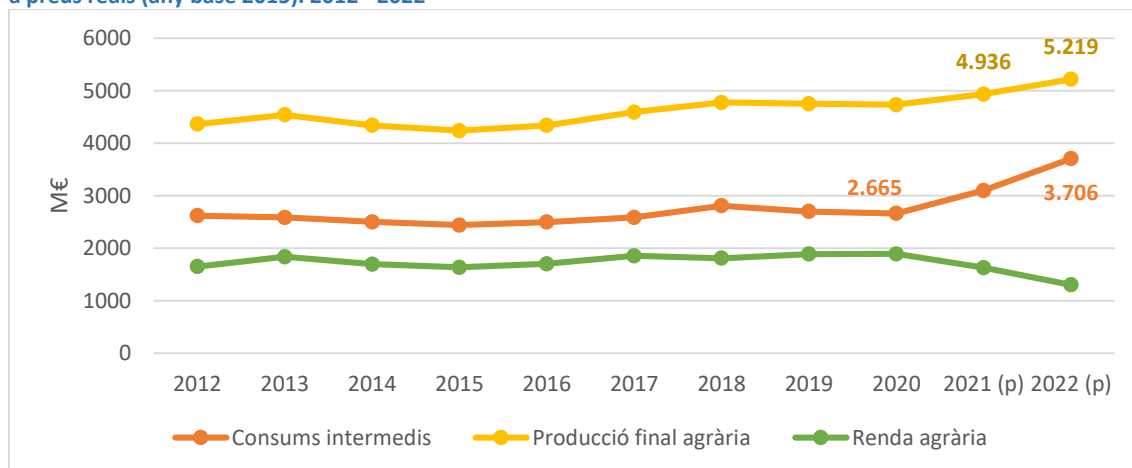
Font: Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. IDESCAT.

¹² Full d'estimació de la Renda Agrària 2022. Disponible en aquest [enllaç](#).

La següent Figura 2.8 presenta els principals components¹³ de la renda agrària: Producció de la branca agrària i Consums intermedis a Catalunya de 2012 a 2022. A 2022, tornem a observar que el descens de la renda agrària és causat per un fort increment dels consums intermedis (inputs en la producció) que, com ja veurem més endavant és causat per un increment dels preus, més que per l'augment de les quantitats utilitzades en la producció. La producció de la branca agrària sí que ha incrementat també, però en menys, de manera que no compensa aquest increment de consums intermedis. L'increment de la producció de la branca agrària ve també donada per increment en els preus percebuts pels productes agraris, més que en augments de les produccions, ja que, la producció dels principals productes (veure

Taula A2.1 als annexos) en volum, mostra que tots els productes han baixat en producció, excepte els conreus industrials, la carn de boví i els ous). Així doncs, tot i que els preus dels aliments han pujat, aquesta pujada afecta més fortament als costos de producció que a l'increment dels ingressos dels productors.

Figura 2.8 Renda agrària a Catalunya i Espanya: Producció de la branca agrària, consums intermedis i Renda Agrària, a preus reals (any base 2015). 2012 - 2022

Nota: Renda Agrària = Producció de la branca agrària¹⁴ - Consums intermedis - Amortitzacions + Altres subvencions - Altres impostos

Font: IDESCAT. (2012-2021) i Full d'estimació de la Renda Agrària 2022 Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris. Actualitzat 11-10-2023

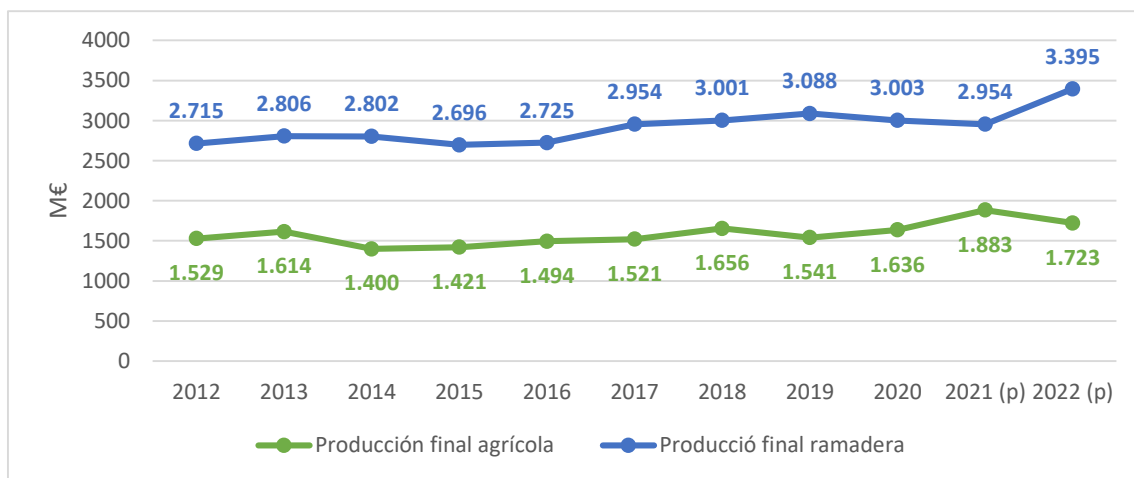
¹³ Renda Agrària es calcula: Producció de la branca agrària (inclou "Producció Agrícola" i "Producció Ramadera" però també producció de serveis i altres activitats del sector agrari) - Consums intermedis - Amortitzacions + Altres subvencions - Altres impostos. Consultar [aquí](#)

¹⁴ Producció de la branca agrària inclou "Producció Agrícola" i "Producció Ramadera" però també producció de serveis i altres activitats del sector agrari

A la següent Figura 2.9 es presenta la composició de la Producció de la branca agrària, en Producció vegetal i Producció animal. Observem com del 2019 al 2021 la producció vegetal augmenta passant de 1.541 M€ al 2019 a 1.883 M€ el 2021 mentre que la producció animal disminueix de -134 M€. Però a 2022, aquesta situació s'inverteix, sent la producció animal la que augmenta i la vegetal disminueix. De nou, si fem referència a les produccions en volum, en realitat només hi ha 3 productes agraris que hagin augmentat (conreus industrials, carn de boví i ous, veure

Taula A2.1 als annexos), així doncs, l'augment de la producció final ramadera, és causat per un increment dels preus percebuts dels productes de ramaderia. En la producció vegetal, també trobem un increment de preus percebuts, però no és suficient per compensar les disminucions dels productes vegetals (disminucions que varien entre el -10% per a raïm i el -61% en l'oli).

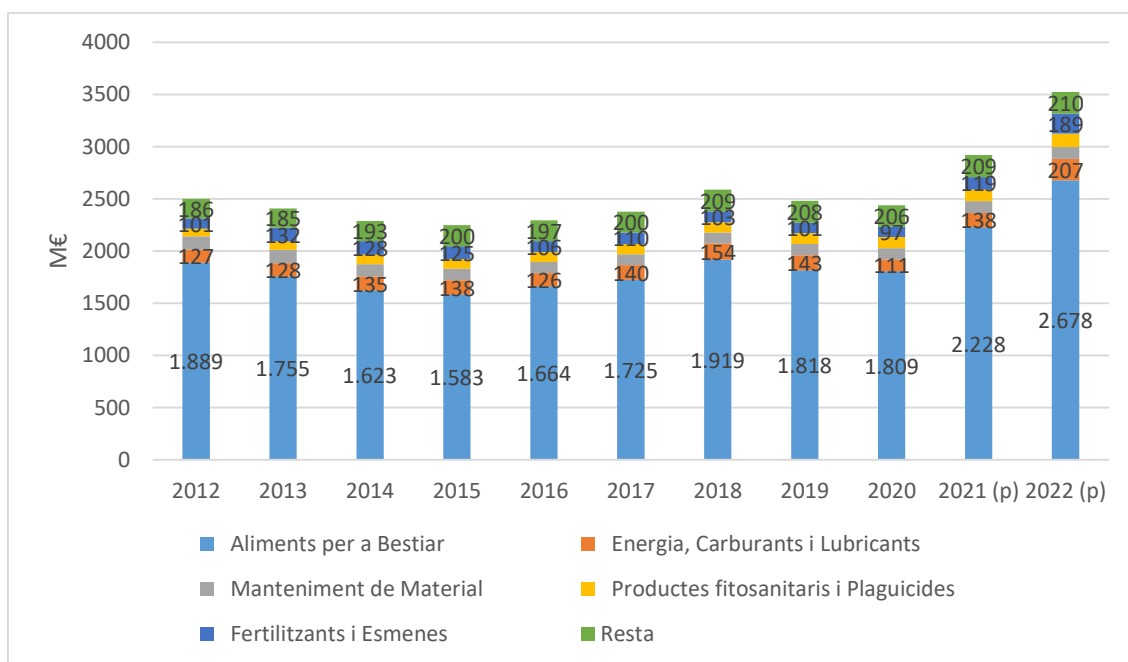
Figura 2.9 Renda agrària a Catalunya: Producció vegetal i producció animal, a preus reals (any base 2015). 2012 – 2022 (p)

Font: Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. IDESCAT. Actualitzat 11-10-2023. (p) Provisional

Per la seva banda, la Figura 2.9 presenta la descomposició dels consums intermedis a Catalunya de 2012 a 2022. Veiem com més del 70% dels consums intermedis són Aliments per a bestiar, que ha patit un fort augment (del 48%) entre 2020 i 2022, passant de 1.809 M€ a 2.678 M€. Tot i això, els consums intermedis que major increment han patit són l'energia, carburants i lubricants (+86% de 2020 a 2022) i els fertilitzants i esmenes (+94% de 2020 a 2022).

Figura 2.10 Consums intermedis a Catalunya 2012 – 2022 a preus reals (any base 2015)

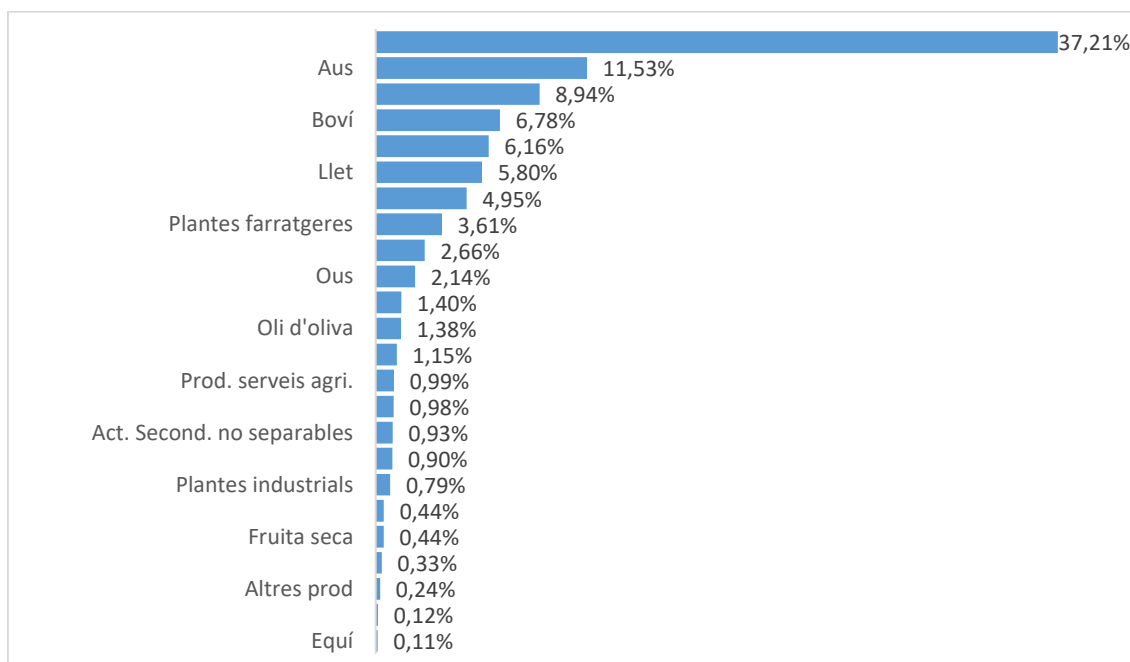

Resta inclou: Llavors i plançons, Despeses veterinàries, Manteniment dels edificis, Serveis agrícoles, Serveis intermediació financera i altres béns i serveis.

Font: EVOLUCIÓ MACROMAGNITUDS AGRÀRIES CATALUNYA 2002-2021 (Metodologia SEC-2010). Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris. Darrera consulta 11-10-2023

Si desglossem la producció de la branca agrària per productes (Figura 2.11) podem observar que el producte de major producció a Catalunya l'any 2021 continuen sent els productes del porc.

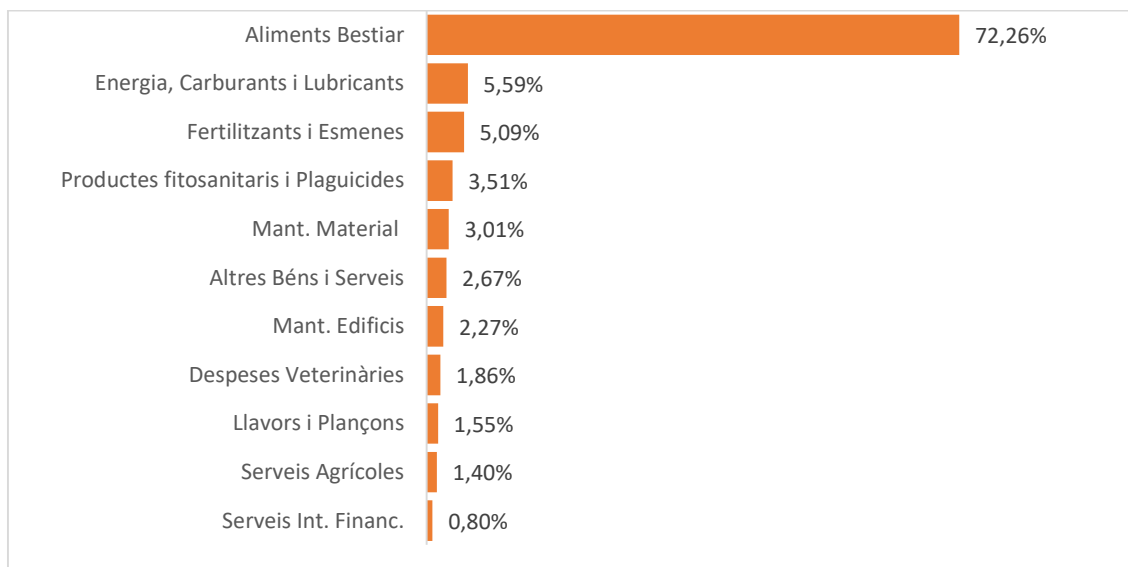
Figura 2.11 Percentatge dels diferents productes que componen la Producció total de la branca agrària. Catalunya 2022 (avanç)

Font: Elaboració pròpia a partir del Full d'estimació de la Renda Agrària 2022 Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris. Darrera consulta 11-10-2023

Pel que fa als consums intermedis (inputs en la producció agrària) la següent Figura 2.12 mostra el valor d'aquests en major detall per a l'any 2021. Com ja s'ha esmenat més amunt, els aliments són, de lluny, els consums de major importància en la producció agrària de Catalunya, fet que va en acordança amb el producte de major valor (porquí) mostrat en la Figura 2.11 anterior.

Figura 2.12 Percentatge dels diferents productes que componen els Consums intermedis. Catalunya 2022 (avanç)

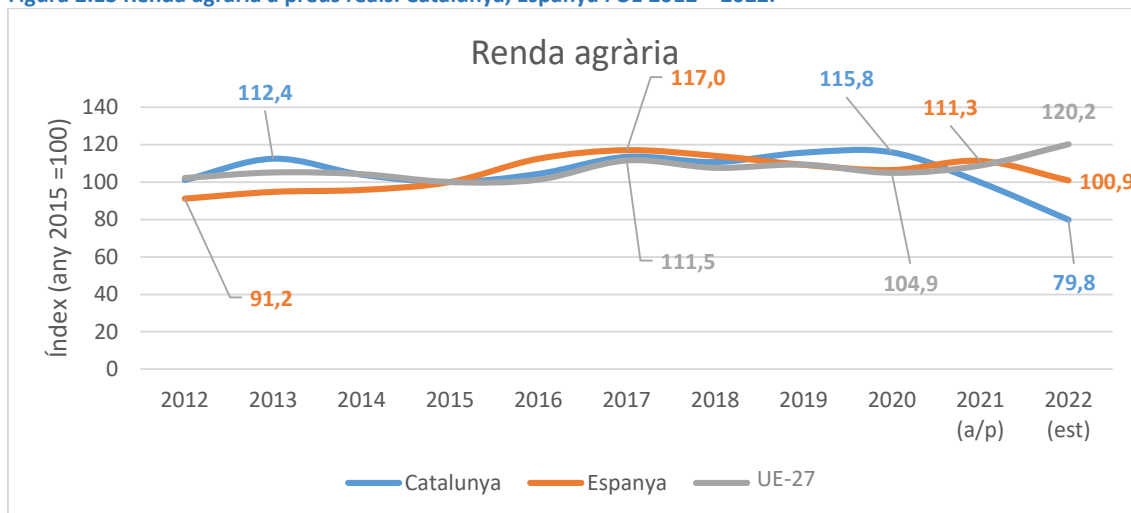
Font: Elaboració pròpia a partir del Full d'estimació de la Renda Agrària 2022 Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris. Darrera consulta 11-10-2023

COMPARACIÓ DE L'EVOLUCIÓ DE LA RENDA AGRÀRIA I COMPONENTS ENTRE CATALUNYA, ESPANYA I EUROPA

Per tal de comparar l'evolució de la Renda agrària a l'àmbit català, estatal i europeu, a continuació presentem les rendes agràries dels 3 àmbits, indexats l'any 2015 (Figura 2.13) i també es presenta aquesta renda agrària en € per ocupat (Figura 2.14).

En la primera figura, podem comparar l'evolució de la renda agrària total de Catalunya, Espanya i la Unió Europea (UE-27, sense Regne Unit) a través d'indexar cada sèrie al seu valor de referència de 2015 (2015=100). Fins a aproximadament 2019, la renda a Catalunya evoluciona de forma similar a l'europea, mentre que a partir de 2020, se separa, i la renda agrària catalana comença a disminuir fins a 2022, mentre que l'europea augmenta. Podem destacar que els anys 2016 i 2017 van ser d'increment de la renda agrària en tots 3 àmbits, però el major dels increments el va experimentar la renda espanyola amb un +12,40% entre 2015 i 2016.

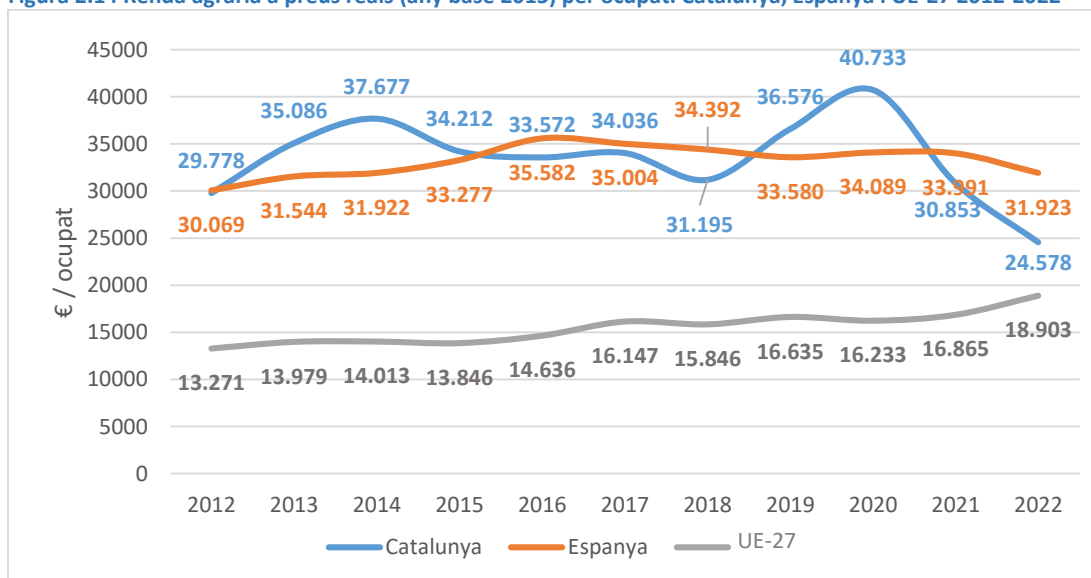
Figura 2.13 Renda agrària a preus reals. Catalunya, Espanya i UE 2012 – 2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris. DACC, EUROSTAT i IDESCAT. Comptes econòmics anuals de Catalunya. Notes: 2021 a Catalunya és Avanç (a). UE-27 No inclou Regne Unit.

Pel que fa a la renda agrària mitjana per ocupat, tot i que l'agricultura catalana té un menor pes sobre la totalitat dels sectors econòmics (Figura 2.3), els agricultors catalans i els espanyols perceben més valor que la mitja europea (més de 30 mil euros en gairebé tot el període a Espanya i Catalunya, mentre que la mitjana europea assoleix a 2022 el màxim de més de 18 mil euros anuals). Pel que fa a la tendència dels darrers anys, observem a Catalunya increments de la renda agrària per ocupat entre 2018 i 2019 i 2019 i 2020. Aquests fets venen més marcats per la disminució del nombre d'ocupats (-10,9% i -10,1% respectivament) que per l'increment de la renda (només d'un 4,5% i 0,2%). Entre 2020 i 2022, la renda per ocupat a Catalunya disminueix en més de 15 mil euros, combinació d'ambdós: una disminució de la renda agrària del -31% i un increment del nombre d'ocupats del 14%.

Figura 2.14 Renda agrària a preus reals (any base 2015) per ocupat. Catalunya, Espanya i UE-27 2012-2022

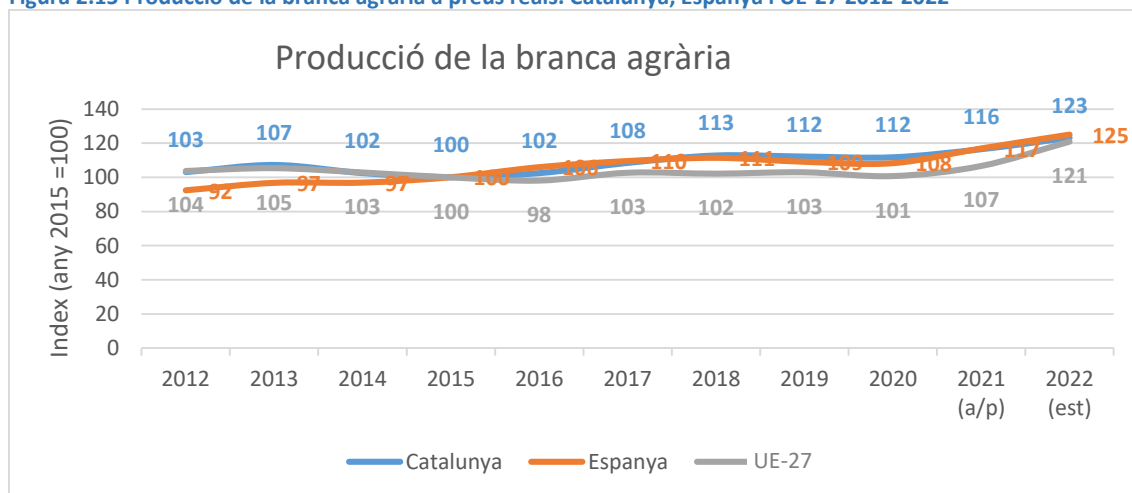

Font: Elaboració pròpia a partir de Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris. DACC, EUROSTAT, IDESCAT. Comptes econòmics anuals de Catalunya. INE. Contabilidad Regional de España

A continuació també es comparen les evolucions de les produccions vegetals, animals i la total de la branca agrària per als anys 2012-2022 de Catalunya, Espanya i la Unió Europea.

Pel que fa a l'evolució de la producció total de la branca agrària, Espanya és la que té un increment més marcat i continuat en el període (+35,5% entre 2012 i 2022), seguida de la catalana (+20% de 2012 a 2022) i al de la Unió Europea és molt més lleugera i s'incrementa només en un 16,6% de 2012 a 2022, però sobretot degut a l'últim any (+13,36%). Podem destacar com entre l'any 2019 i 2020 la producció decreix lleument en tots tres àmbits territorials, mentre que augmenta de manera més marcada de 2020 a 2021 i encara continua creixent de 2021 a 2022 (a Espanya +6,95% i a UE +13,36%).

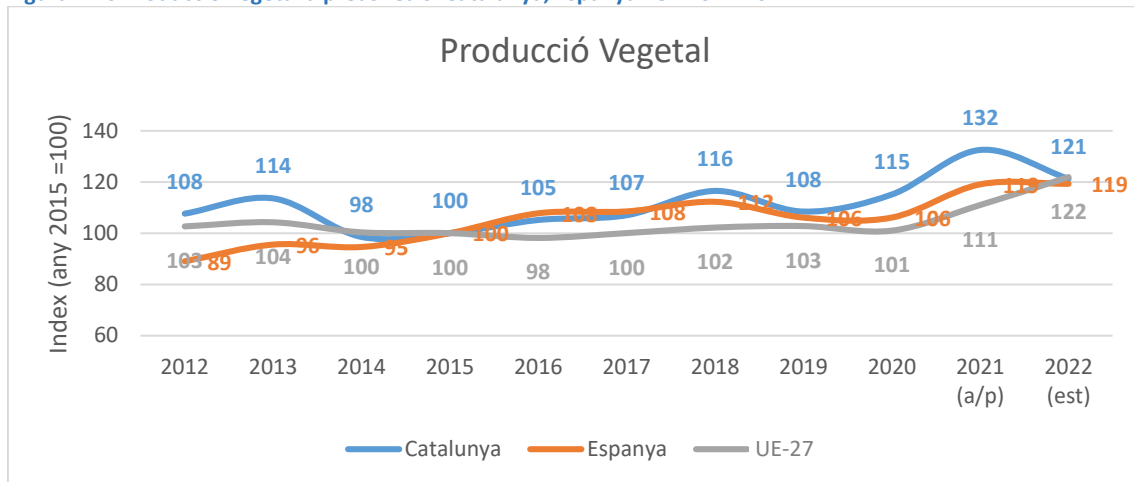
Figura 2.15 Producció de la branca agrària a preus reals. Catalunya, Espanya i UE-27 2012-2022

Font: Elaboració pròpia a partir de Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris. DACC, EUROSTAT i IDESCAT. Comptes econòmics anuals de Catalunya

Respecte a la producció vegetal, la Figura 2.16 en mostra les evolucions en tots tres àmbits regionals. En general, en el període 2012-2022, la sèrie que més estabilitat presenta és l'europea, mentre que la que pateix més variacions és la catalana (degut en part per la seva menor magnitud). Observant els darrers anys, veiem com la producció vegetal s'incrementa de 2020 a 2021 en els tres casos, però de 2021 a 2022, l'increment espanyol és gairebé imperceptible i a Catalunya trobem una disminució d'11 punts.

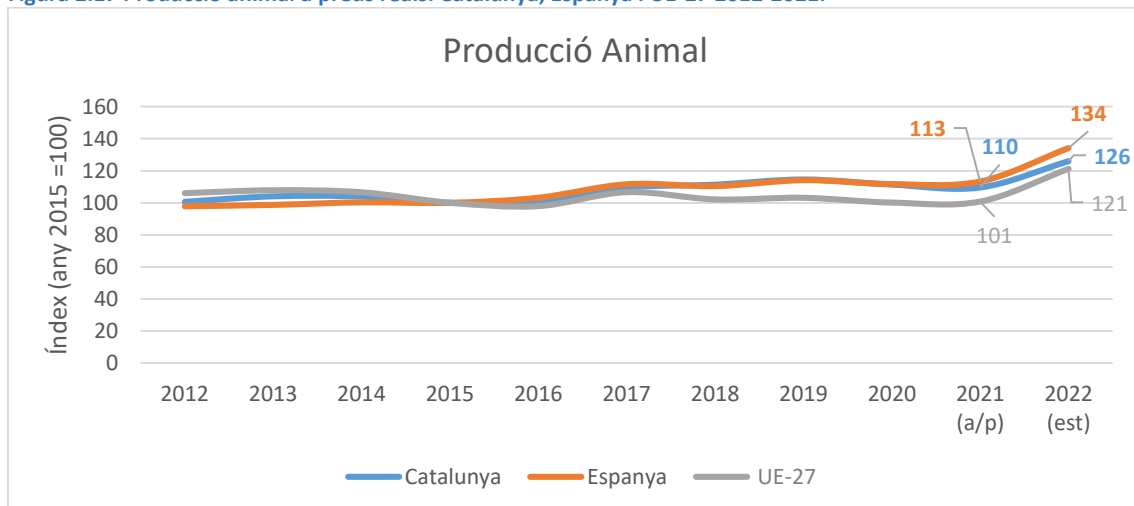
Figura 2.16 Producció vegetal a preus reals. Catalunya, Espanya i UE 2012-2021

Font: Elaboració pròpia a partir de Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris. DACC, EUROSTAT i IDESCAT. Comptes econòmics anuals de Catalunya.

Respecte a la producció animal, trobem que tots 3 àmbits regionals tenen tendències similars, fins i tot en el darrer any, amb increments de les produccions de similar pendent (entre 10 i 15 punts d'increment).

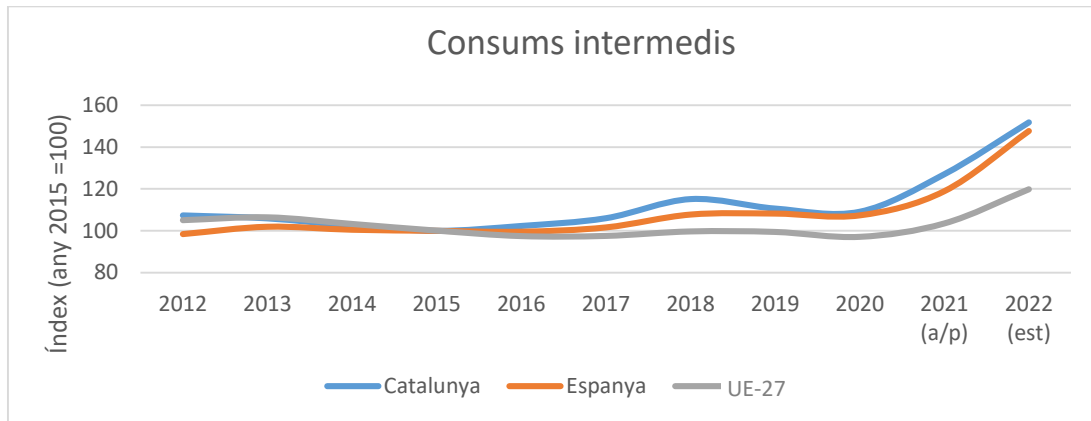
Figura 2.17 Producció animal a preus reals. Catalunya, Espanya i UE-27 2012-2021.

Font: Elaboració pròpia a partir de Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris. DACC, EUROSTAT i IDESCAT. Comptes econòmics anuals de Catalunya.

Pel que fa als consums intermedis, podem observar com anys més destacats, el 2017 i 2018, donat que es veu increment dels costos en els 3 àmbits. De la mateixa manera, els costos s'han incrementat molt marcadament a partir de 2020 (Espanya incrementa +38%, la UE-27 +23% de 2020 a 2022 i Catalunya +39%).

Figura 2.18 Consums intermedis a preus reals. Catalunya, Espanya i UE-27 2012-2022

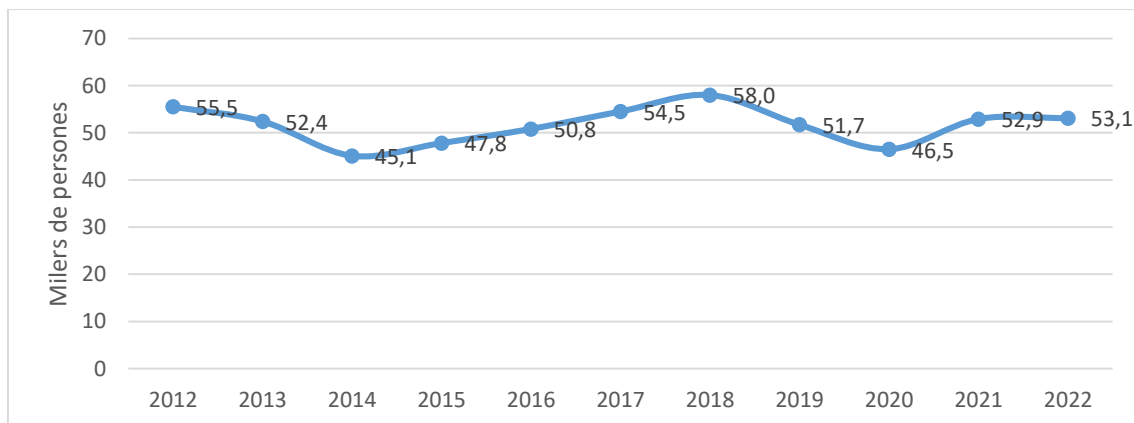

Font: Elaboració pròpia a partir de Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris. DACC, EUROSTAT i IDESCAT. Comptes econòmics anuals de Catalunya.

2.1.4. OCUPATS

A Catalunya, el nombre d'ocupats en el sector primari l'última dècada ha disminuït, ja que ha passat de més de 57,6 milers de persones ocupades en aquest sector el 2012, a 53,1 milers de persones el 2022. Tot i això, es poden observar períodes de creixement del nombre d'ocupats: any 2015 fins a 2018, augmenta de 51 a 58 mil ocupats, i de l'any 2020 a 2021 incrementa més de 6 mil ocupats. El darrer any 2022, hi ha hagut un lleu increment d'unes 200 persones més ocupades en aquest sector.

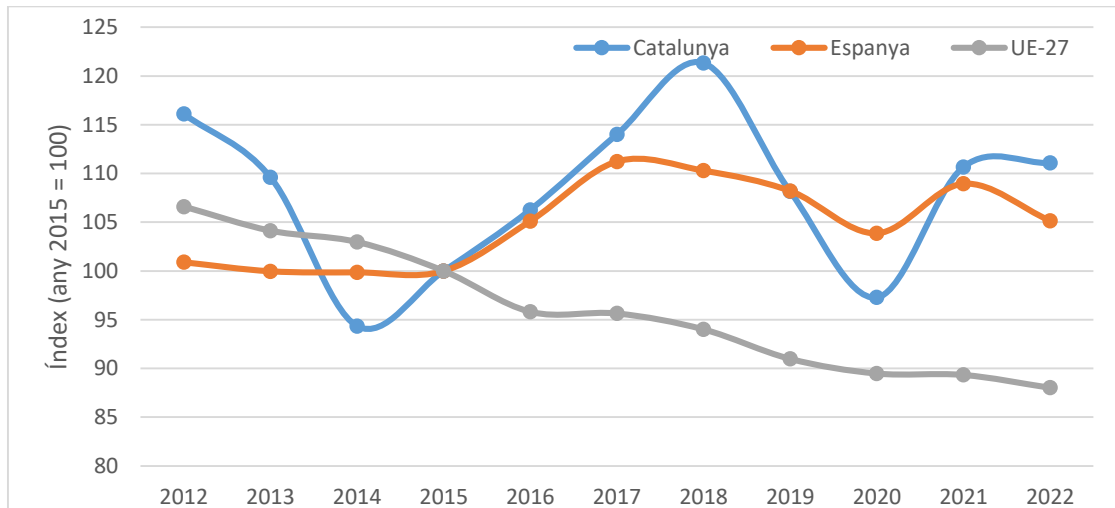
Figura 2.19 Ocupació sector primari. Catalunya 2012-2022

Font: Elaboració pròpia a partir d'INE. Contabilidad Regional de España
Sèrie més llarga disponible als Annexos - Figura A2.29

En el cas d'Espanya i la Unió Europea i Catalunya. L'ocupació indexada l'any 2015 està representada a la Figura 2.20. La Unió Europea mostra canvis menys dràstics, que també són explicables pel fet que, de partida, el nombre total d'ocupats són molts més que Catalunya i Espanya. Tot i que el total del període mostra disminució en el nombre d'ocupats en tots els anys, a Catalunya i a Espanya trobem també anys on la tendència augmenta (de 2015 a 2018 com ja s'ha vist en valors absoluts a l'anterior Figura 2.19).

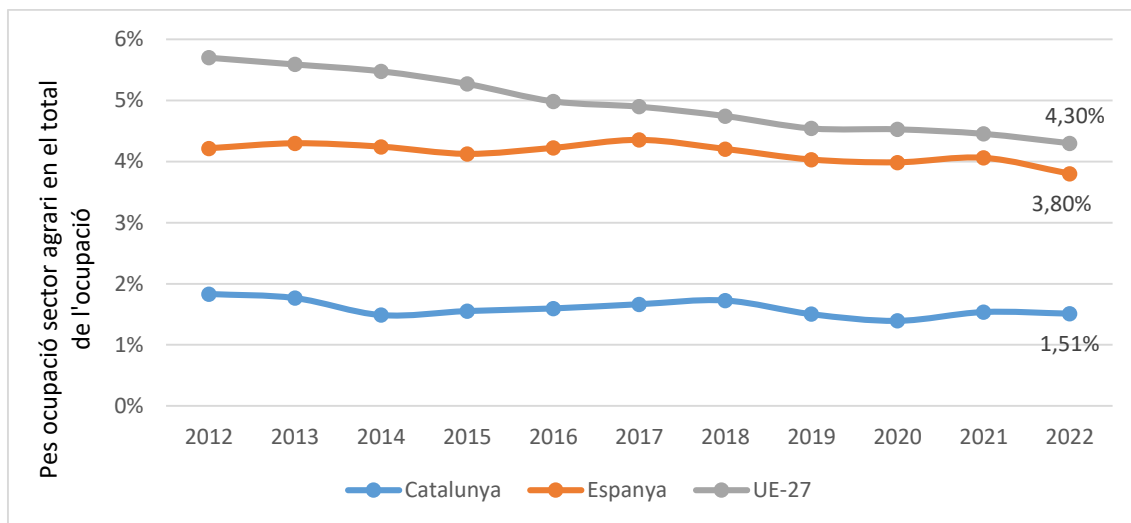
Figura 2.20 Ocupació sector primari. Catalunya, Espanya i UE-27 2012-2022

Font: Elaboració pròpia a partir d'INE. Contabilidad Regional de España i EUROSTAT

El pes de l'ocupació en el sector primari sobre la totalitat d'ocupats a Espanya, Catalunya i la Unió Europea (en percentatge Figura 2.21) difereix de manera semblant al pes del PIB agrari sobre el PIB total (Figura 2.3), sent Catalunya qui mostra un pes menor del nombre d'ocupats en agricultura sobre el total d'ocupats (1,5% el 2021) i la Unió Europea el pes més gran (4,4%).

Figura 2.21 Pes ocupació del sector primari en el total d'ocupació. Catalunya, Espanya i UE-27 2012-2022

UE-27* no inclou Regne Unit

Font: Elaboració pròpia a partir d'INE. Contabilidad Regional de España i EUROSTAT

2.2. REFERÈNCIES

DACC (Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural). Full d'estimació de la Renda Agrària Any 2022. Disponible a:

https://agricultura.gencat.cat/web/.content/de_departament/de02_estadistiques_observatoris/03_renda_agraria/renda_agraria_nou/documents/fitxers_estatics/Avanc-macromagnituds-2007-2022_SETEMBRE_2023.pdf [consulta: octubre 2023]

DACC (Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural). Índex de preus percebuts agraris. Catalunya 2015-2022. Índexs mensuals i anuals. Any Base 2015=100. Disponible a:

http://agricultura.gencat.cat/web/.content/de_departament/de02_estadistiques_observatoris/20_observatori_agroalimentari_de_preus/03_preus/02_ippa_index_preus_percebuts_agraris/ippa_fitxers_estatics/Plantilla_indexs_mensuals_anuals_compostos_2015_2022_15.xls [consulta: agost 2022].

EUROSTAT. Gross value added and income by A*10 industry breakdowns [nama_10_a10]. Disponible a:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_a10&lang=en [consulta: agost 2023].

EUROSTAT. GDP and main components (output, expenditure and income). Disponible a:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_gdp&lang=en [consulta: agost 2023].

EUROSTAT. Price indices of agricultural products, output (2015 = 100) - annual data [apri_pi15_outa].

Disponible a: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=apri_pi15_outa&lang=en [consulta: agost 2023].

EUROSTAT. Economic accounts for agriculture - values at real prices [aact_eaa04]. Disponible a:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=aact_eaa04&lang=en [consulta: agost 2023].

EUROSTAT. Employment by A*10 industry breakdowns [nama_10_a10_e]. Disponible a:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_a10_e&lang=en [consulta: agost 2023].

EUROSTAT. National accounts employment data by industry (up to NACE A*64) [nama_10_a64_e].

Disponible a: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_a64_e&lang=en [consulta: agost 2023].

IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Macromagnituds agràries (SEC-2010). A preus corrents.

Disponible a: <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15414> [consulta: agost 2023].

IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Comptes econòmics anuals de Catalunya. Producte interior brut. Revisió estadística 2019. Oferta. Disponible a:

<https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10438&col=1&tema=MACRO> [consulta: agost 2023].

IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Comptes econòmics anuals de Catalunya. Revisió 2019. PIB oferta i demanda. Índexs en volum encadenats (any 2015=100). Disponible a:

<http://www.idescat.cat/pub/?id=piba&n=13240> [consulta: agost 2023].

IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Comptes econòmics anuals de Catalunya. Revisió 2019. PIB oferta i demanda. Índex deflactor (any 2015=100). Disponible a:

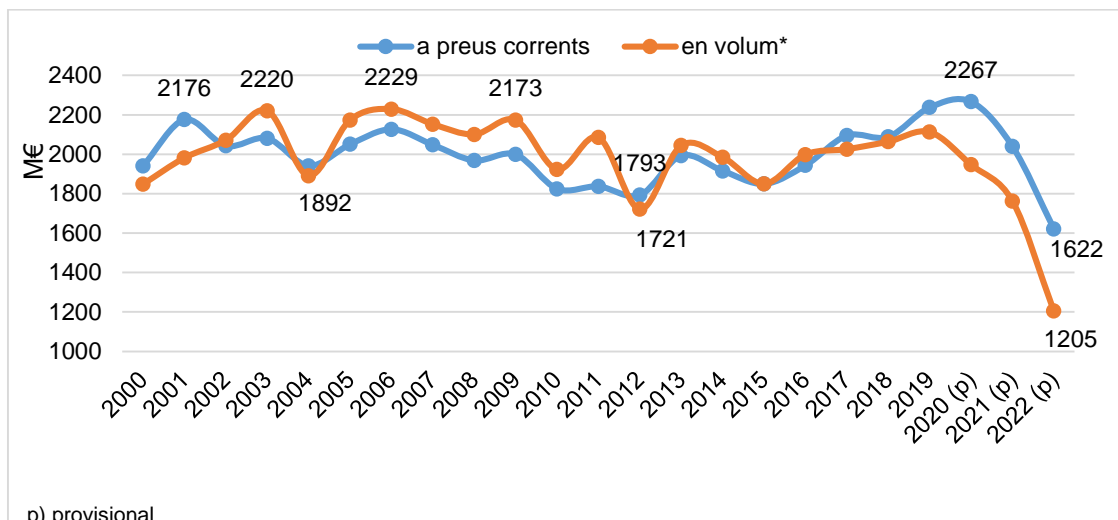
<http://www.idescat.cat/pub/?id=piba&n=13241&fil=1&col=1> [consulta: agost 2023].

INE (Instituto Nacional de Estadística). Contabilidad Nacional Anual de España. Revisión Estadística 2019. Disponible a: <https://www.ine.es/dynt3/inebase/es/index.htm?padre=5614&capsel=5615> [consulta: agost 2023].

MAPA (Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación). Índices y Precios percibidos agrarios. Disponible a: <https://www.mapa.gob.es/es/estadistica/temas/estadisticas-agrarias/economia/precios-percibidos-pagados-salarios/precios-percibidos-por-los-agricultores-y-ganaderos/default.aspx> [consulta: agost 2023].

2.3. ANNEXOS

Figura A2.22 VAB agrari. Catalunya 2000-2022 - Base 2015

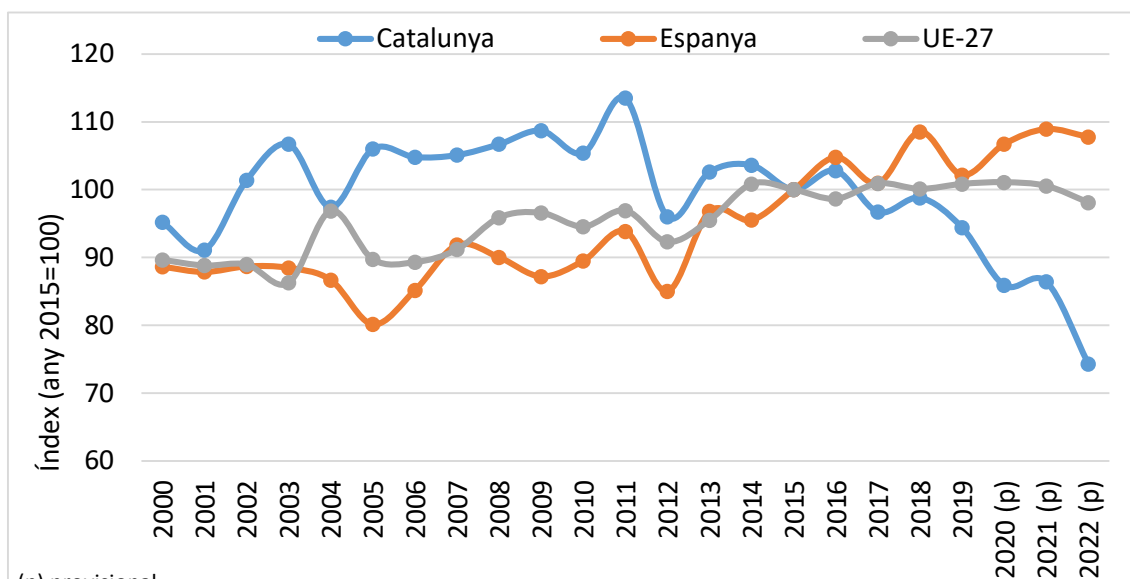

p) provisional

*Càlcul propi a partir de la sèrie a preus corrents i de l'Índex en volum encadenat VAB-Agricultura

Font: Elaboració pròpia a partir d'IDESCAT. Comptes econòmics anuals de Catalunya.

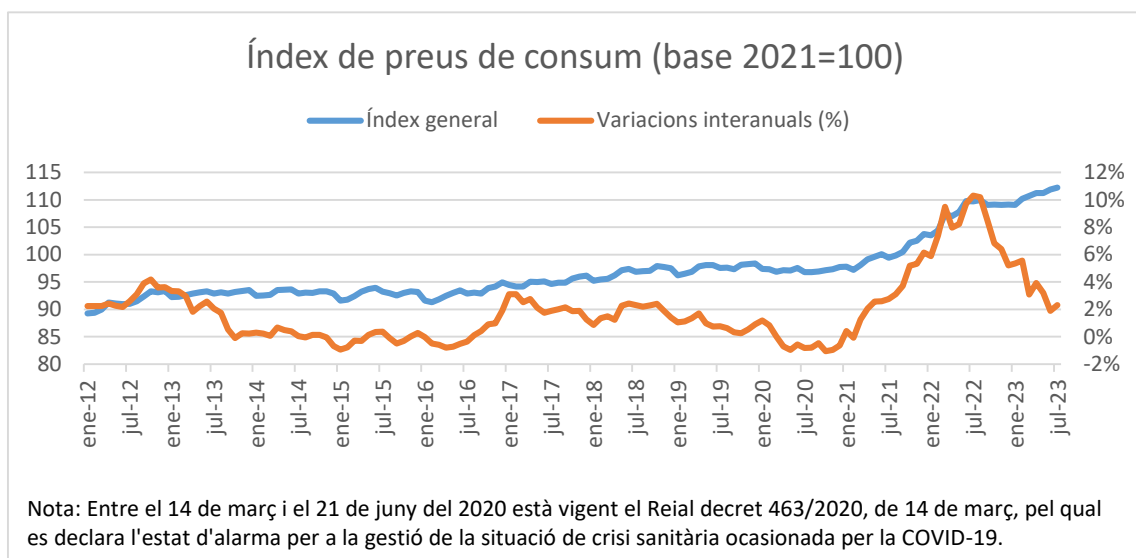
Figura A2.23 VAB Índexs en volum encadenats. Sector primari. Catalunya i Espanya 2000-2022 - Base 2015

(p) provisional

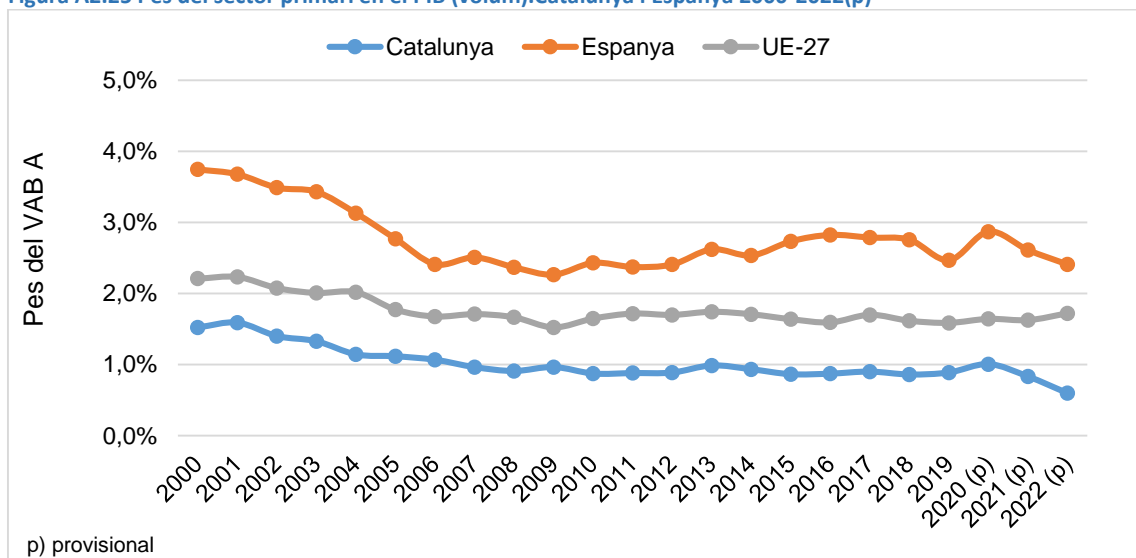
Font: IDESCAT. Comptes econòmics anuals de Catalunya. INE. Contabilidad nacional de España anual y trimestral (último año) i EUROSTAT. National accounts

Figura A2.24 Índex de preus de consum. Índex mensual i variació interanual (base 2021=100) per al període gen.2012 i jul.2023.

Font: IDESCAT

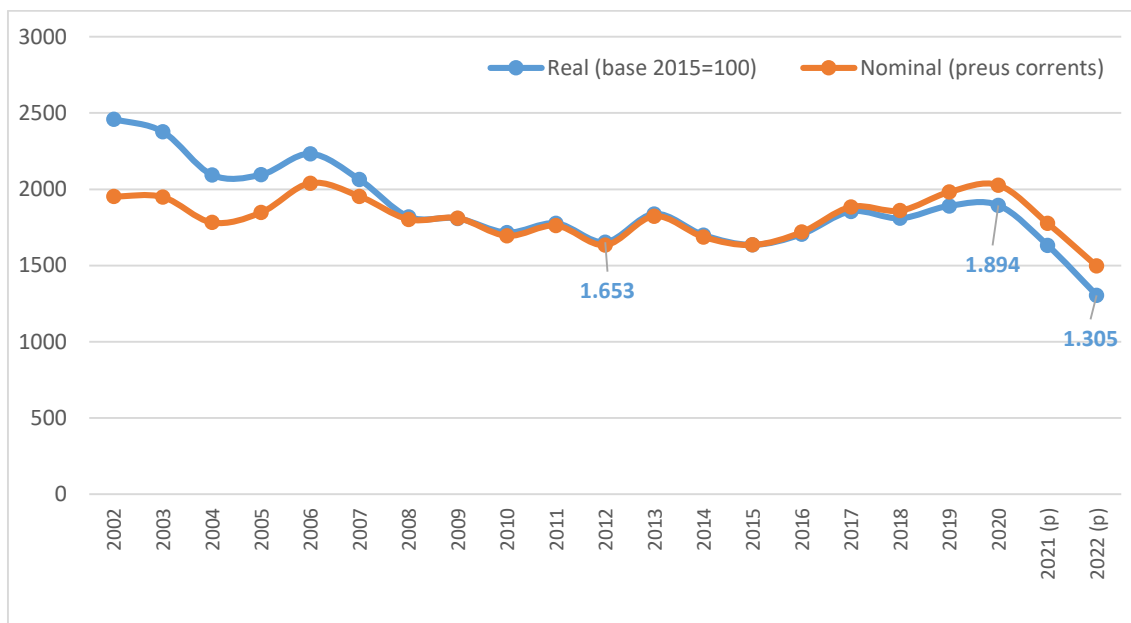
Figura A2.25 Pes del sector primari en el PIB (volum). Catalunya i Espanya 2000-2022(p)

Càlcul propi a partir de les sèries a preus corrents i dels Índexs en volum encadenats (any 2015=100), recalculats (any 2000=100)

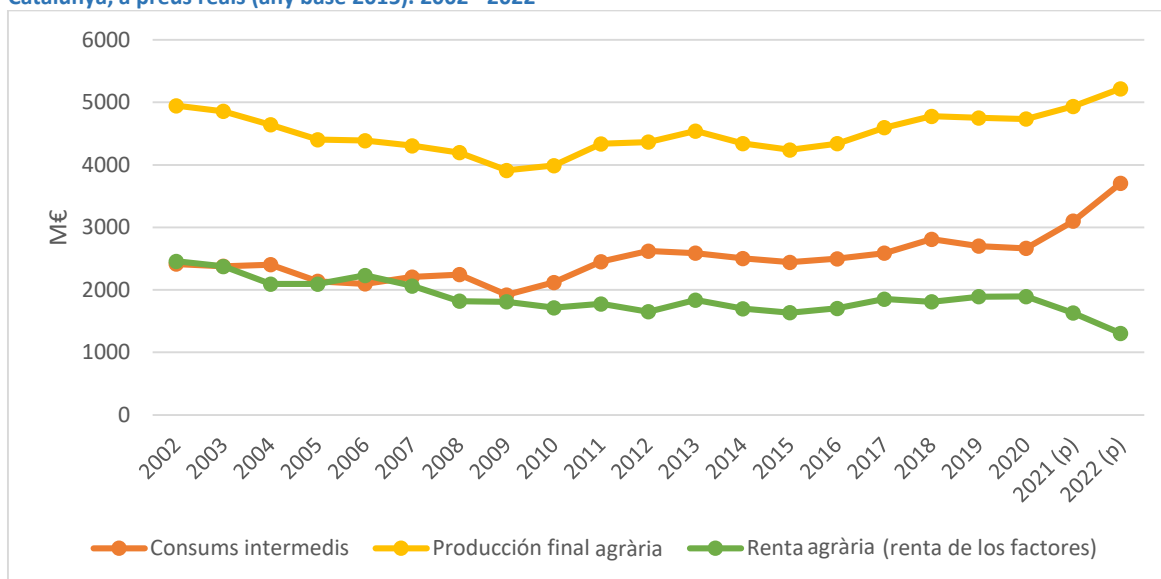
Font: Elaboració pròpia a partir d'IDECAT. Comptes econòmics anuals de Catalunya, d'INE. Contabilidad nacional anual de España (2000-2021)

Figura A2.26 Renda Agrària a Catalunya, a preus corrents (nominal) i a preus reals (deflactada base 2015). 2002-2022

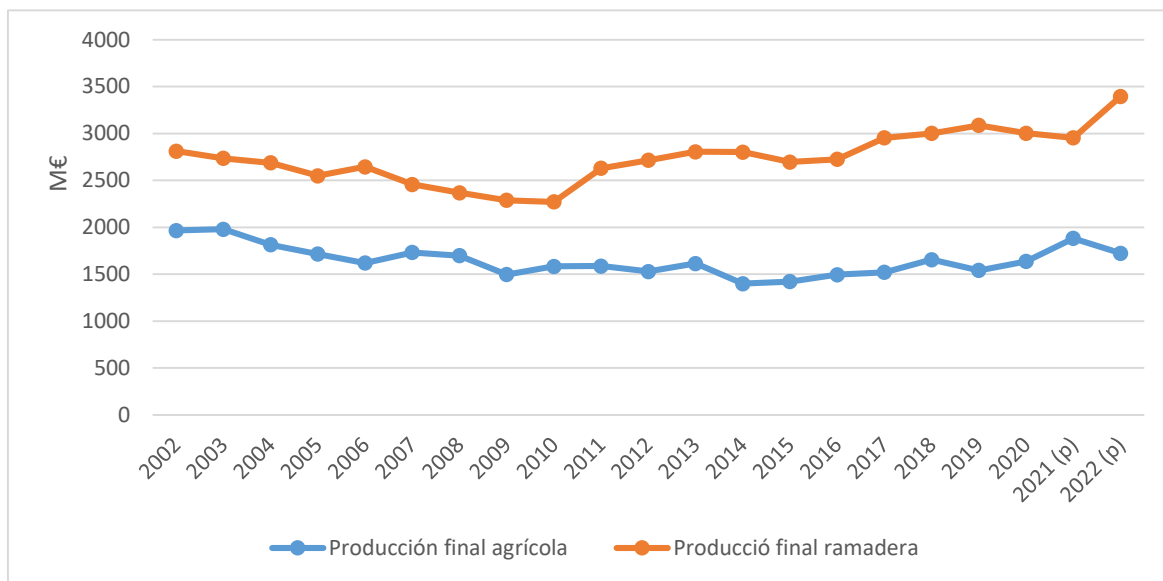
Fonts: Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris. DACC IDESCAT. Comptes econòmics anuals de Catalunya. Revisió 2019.

Figura A2.27 Renda agrària a Catalunya: Producció de la branca agrària, consums intermedis i Renda Agrària a Catalunya, a preus reals (any base 2015). 2002 - 2022

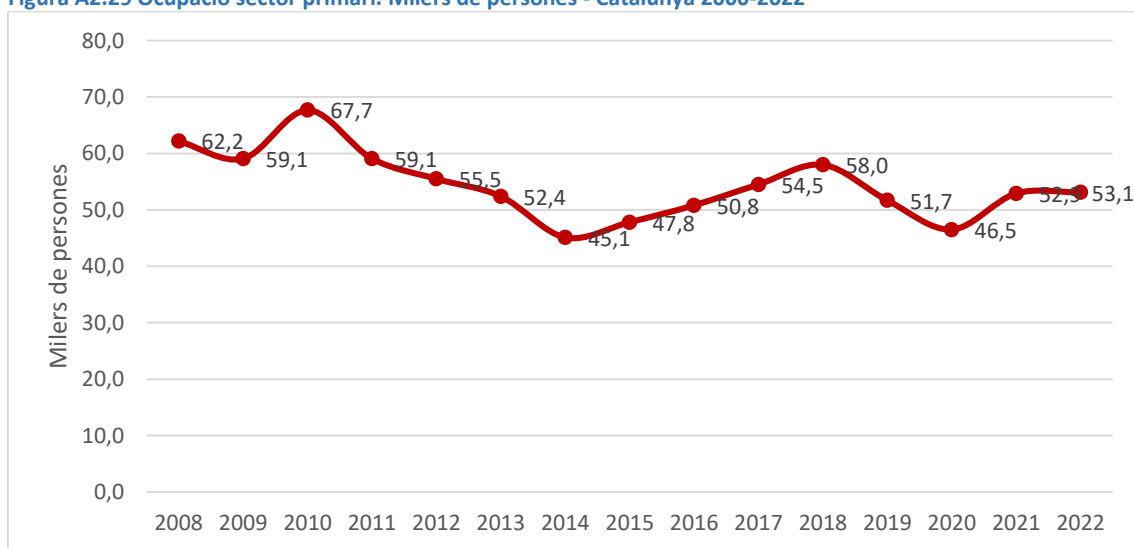
Font: Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. IDESCAT. Actualitzat 11-10-2023

Figura A2.28 Renda agrària a Catalunya: Producció vegetal i producció animal, a preus reals (any base 2015). 2002 – 2022

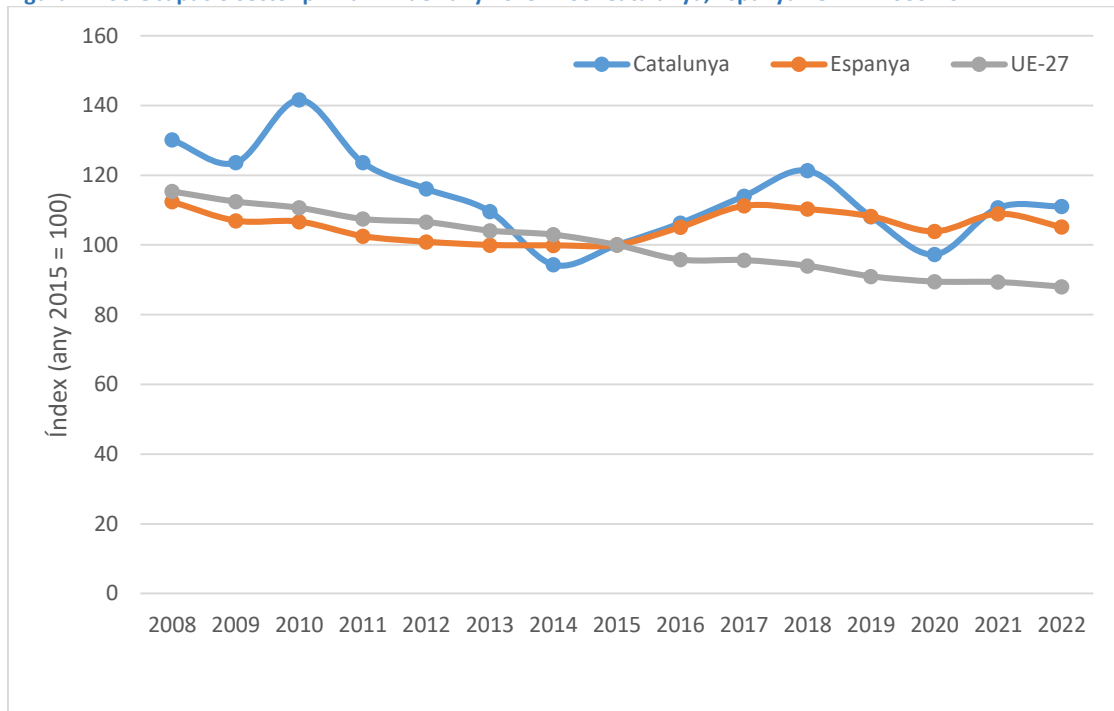
Font: Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. IDESCAT. Actualitzat 04-09-2023

Figura A2.29 Ocupació sector primari. Milers de persones - Catalunya 2000-2022

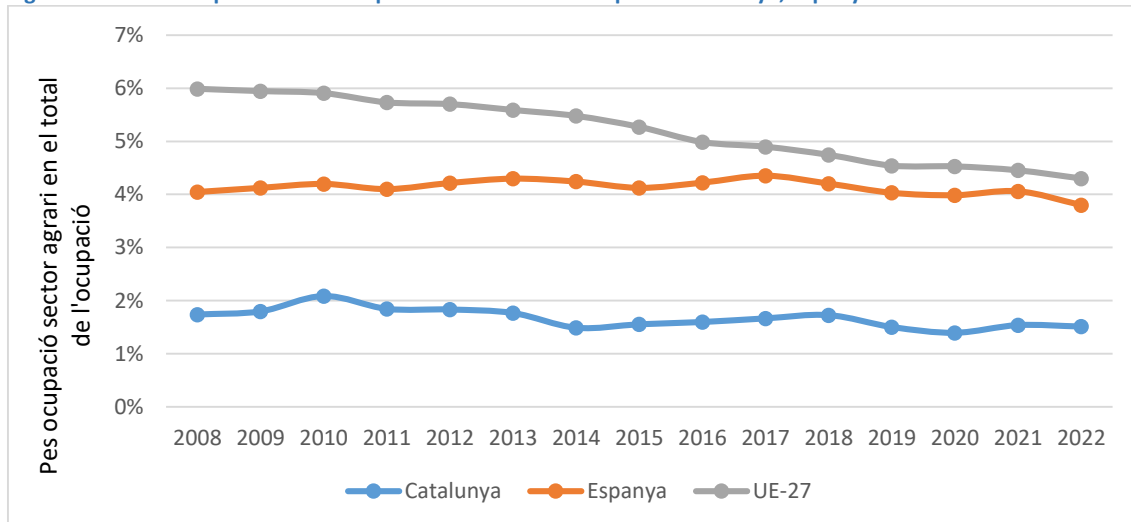
Font: Elaboració pròpia a partir d'INE. Contabilidad Regional de España i EUROSTAT

Figura A2.30 Ocupació sector primari. Índex any 2015 = 100. Catalunya, Espanya i UE-27 2000-2022

Font: Elaboració pròpia a partir d'INE. Contabilidad Regional de España i EUROSTAT

Figura A2.31 Pes ocupació del sector primari en el total d'ocupació. Catalunya, Espanya i UE-27 2000-2022

Font: Elaboració pròpia a partir d'INE. Contabilidad Regional de España i EUROSTAT

Taula A2.1 Principals produccions agràries de 2021 i 2022 Font: Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural. IDESCAT.

	Unitats	2022	2021	Increment 2022-2021
Farratges	Tones	2.631.059	3.617.181	-27%
Cereals	Tones	1.497.525	1.821.839	-18%
Fruita dolça	Tones	533.255	802.503	-34%
Vinya (raïm)	Tones	358.739	397.930	-10%
Hortalisses	Tones	204.104	234.040	-13%
Cítrics	Tones	108.905	139.393	-22%
Olivera (olives)	Tones	73.788	176.201	-58%
Conreus industrials	Tones	56.997	47.525	20%
Fruita seca	Tones	19.460	37.638	-48%
Tubercles	Tones	19.423	23.500	-17%
Lleguminoses en gra	Tones	14.577	20.560	-29%
Oli	Tones	13.929	35.943	-61%
Vi	Hectolitres	2.819.951	3.415.132	-17%
Carn de porcí	Tones	2.019.354	2.080.549	-3%
Carn de boví	Tones	133.912	132.408	1%
Carn d'aviram	Tones	355.798	350.176	2%
TOTAL Producció Carn	Tones	2.524.217	2.587.612	-2%
Llet	Litres	727.478	743.806	-2%
Ous	Dotzenes	102.704	96.978	6%

3. INDÚSTRIA AGROALIMENTÀRIA

3. INDÚSTRIA AGROALIMENTÀRIA

La indústria agroalimentària (IAA) és la primera indústria manufacturera a Catalunya, amb un volum de negoci de 31.729 milions d'euros (2021). El sector industrial contribueix en l'economia catalana generant el 18,54% del seu VAB (Valor Afegit Brut) (2022), essent la contribució de la indústria agroalimentària del 2,8% (2020¹⁵). S'ha de destacar també l'ocupació que aquesta genera, amb 92.888 llocs de treball (2021).

En aquest capítol es presenten els principals resultats de la indústria agroalimentària catalana comparant, com en la resta de capítols d'aquest informe, l'evolució de les xifres obtingudes amb les del global espanyol. Més específicament, els continguts del capítol s'estructuren en cinc apartats. En un primer apartat es presenta el posicionament en vendes de les principals empreses catalanes de la indústria agroalimentària, és a dir, les grans empreses catalanes del sector i la importància d'aquestes en el conjunt espanyol.

A continuació, es presenten les xifres de la producció de la indústria agroalimentària, mesurada en termes de l'Índex de Producció Industrial (IPI) i, en termes econòmics, pel volum de negoci. L'anàlisi emmarca, en primer lloc, a la indústria agroalimentària en el context global de la indústria i, posteriorment, la diferència pels seus subsectors, a Catalunya i a Espanya. L'apartat analitza i descriu l'evolució esdevinguda en els darrers anys, presentant les dades històriques (des del 2008) en l'annex al capítol.

Seguidament, es presenten les xifres relatives al valor afegit brut generat per la IAA. S'analitza una sèrie comparativa entre Catalunya i Espanya, presentant les xifres agregades pel conjunt de la indústria agroalimentària i diferenciades pels seus subsectors, a Catalunya.

L'apartat següent quantifica l'ocupació que genera la indústria agroalimentària. Com en l'apartat relatiu a la producció industrial, l'anàlisi emmarca, en primer lloc, a la indústria agroalimentària en el context global de la indústria i, posteriorment, diferenciada pels seus subsectors principals, a Catalunya i a Espanya. L'apartat analitza i descriu l'evolució esdevinguda en els darrers anys, presentant les dades històriques en l'annex al capítol.

Per finalitzar, el capítol inclou un darrer apartat sobre preus, mesurats a través de l'Índex de Preus Industrials (IPRI) dels productes agroalimentaris i industrials. L'IPRI mesura l'evolució dels preus dels productes fabricats per la indústria i venuts en el mercat interior en la primera etapa de la seva comercialització, a sortida de fàbrica.

Les principals fonts d'informació emprades en aquest capítol són, entre d'altres, l'explotació estadística proporcionada per l'IDESCAT i l'INE, en especial, l'Estadística Estructural d'Empreses del sector industrial.

¹⁵ La major desagregació de les xifres no permet donar la dada més actualitzada pel sector de la indústria agroalimentària

3.1. LES PRINCIPALS INDÚSTRIES AGROALIMENTÀRIES CATALANES

En aquest apartat es presenten les empreses amb més vendes de la IAA catalana l'any 2022. Inclou informació sobre les vendes de cada empresa pel darrer any disponible i la seva evolució interanual, així com la posició que ocupen al rànquing espanyol de les indústries d'aliments i begudes (Alimarket, 2023) (Taula 3.1).

Les empreses amb seu a Catalunya tenen una importància cabdal en el teixit empresarial agroalimentari del conjunt de l'Estat. Així ho demostren les 11 empreses recollides d'entre les 50 primeres empreses espanyoles. Si ens centrem en el top 10 espanyol, localitzem 4 empreses a Catalunya, en concret i en aquest ordre, els grups Vall Companys, Nestlé, Agroalimen i Damm. **Aquests quatre grups empresarials conjuntament acumulen una facturació de 9.534 milions d'euros (any 2022), el que suposa un increment del 20,6% respecte de l'any anterior.** Aquest increment interanual, observable en tots els casos, les ha fet augmentar o mantenir el seu posicionament respecte del 2021. Destaca especialment la primera empresa catalana agroalimentària en vendes que, en el darrer període, assoleix ser la primera també de l'Estat espanyol, superant els 3.000 milions en vendes.

En el top 20 es posicionen 5 empreses més amb seu a Catalunya, la Corporació Agroalimentària de Guissona, Casa Tarradellas, el grup Danone, el grup Cañigueral i, el grup Europastry, que també incrementen o mantenen el seu posicionament, exceptuant el Grup Danone que, tot i que incrementa vendes (+1%), cau 3 punts en el rànquing. Destaca de nou el grup Europastry que, per segon any consecutiu incrementa notablement les seves vendes (+32,7% en el darrer període), augmentant 4 posicions en el rànquing d'empreses.

L'evolució interanual de les vendes és positiva en tots els casos (any 2022). Com s'ha esmentat, algunes empreses presenten increments notables en vendes, que, cal dir, també són conseqüències de l'espiral inflacionista. L'increment més notable el presenta Harinera Vilafrankina, que penetra en el top 50 amb increment interanual del 57,2%. En sentit contrari, cauen les vendes per segon any consecutiu del grup Freixenet(-8,6%), provocant la seva sortida del top 50.

Taula 3.1 Rànquing d'empreses i grups d'alimentació i begudes a Catalunya segons xifra de facturació. Anys 2022-21

Posició al rànquing espanyol	Empresa / Grup	Sector	Vendes (milions d'euros)		2022/2021 (%)
			2022	2021	
1 (3)	Vall Companys (Grup)	Multiproducte / Carni	3.010	2.297	31,0
4 (4)	Nestlé España, SA (Grup)	Multiproducte	2.364	2.145	10,2
6 (7)	Agrolimen, SA (Grup)	Societat patrimonial/hòlding	2.284	2.000	14,2
9 (9)	SA Damm (Grup)	Cervesa	1.876	1.462	28,3
13 (15)	Corporació Alimentària Guissona, SA (Bonàrea Coporació)	Carni	1.318	1.193	10,5
16 (16)	Casa Tarradellas, SA	Solucions menjar refrigerat	1.175	1.042	12,7
17 (14)	Danone (Grup)	Multiproducte	1.052	1.042	1,0
18 (18)	Cañigueral IMP SL (Grup)	Multiproducte / Carni	1.125	1.033	8,9
19 (23)	Grup Europastry, SA	Fleca (massa congelada)	1.121	845	32,7
38 (42)	Borges International Group	Multiproducte	701	558	25,6
50 (69)	Harinera Vilafranquina SA	Farines	561	357	57,2

Font: Alimarket, Informe 2023 sobre la Indústria Alimentària a Espanya; Setembre 2023

3.2. PRODUCCIÓ DE LA INDÚSTRIA AGROALIMENTÀRIA

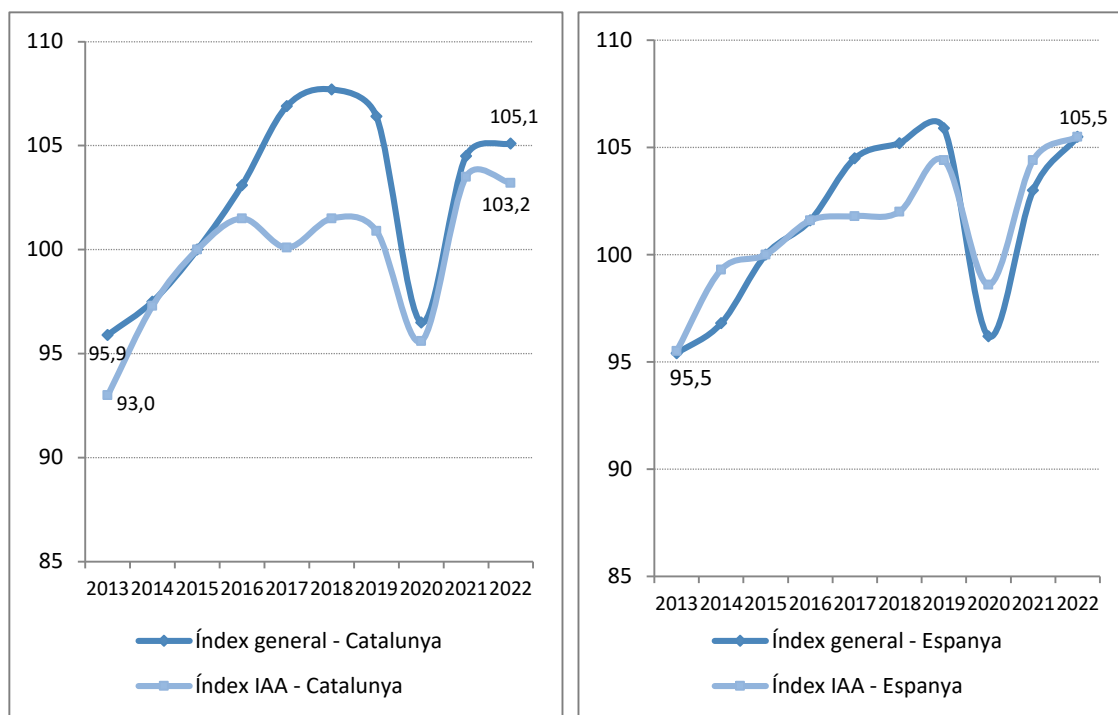
3.2.1. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (IPI)

L'Índex de Producció Industrial (a partir d'ara, IPI) és un indicador conjuntural que mesura, de forma mensual, l'evolució de l'activitat productiva de les branques industrials. S'expressa en termes de valor afegit brut, obtingut en deduir de la producció bruta el valor dels béns i serveis que s'utilitzen com a part de la producció.

En la sèrie analitzada (2013-22) (Figura 3.1), es pot observar com l'IPI global industrial a Catalunya creix a un ritme més ràpid que al conjunt espanyol, recuperant-se de la crisi econòmica esdevinguda amb anterioritat. El seu creixement també és superior al de l'IPI de la indústria agroalimentària.

En el 2022, es recupera la producció perduda per la paràlisi de la COVID-19 en el 2020, que va tenir un efecte és observable tant a Catalunya com a Espanya i, pel conjunt del sector industrial i per a la indústria agroalimentària. En el cas del sector agroalimentari català i espanyol, la recuperació supera els valors assolits abans de la pandèmia. S'observa, tanmateix, una lleugera davallada de l'IPI agroalimentari a Catalunya, que es posiciona per sota del conjunt industrial. Les variacions interanuals de les xifres obtingudes es representen a la Taula 3.3 i Taula 3.4.

Figura 3.1 IPI a Catalunya (esquerra) i a Espanya (dreta) per conjunt del sector industrial i per la indústria agroalimentària

Base 2015 = 100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT. IPI

Taula 3.2 IPI a Catalunya. Taxa de variació anual (%). Període 2013-2022

	2013/ 2012	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018	2020/ 2019	2021/ 2020	2022/ 2021
Sectors industrials	1	1,6	2,6	3,1	3,7	0,8	-1,2	-9,3	8,3	0,6
Indústries manufactureres	0,4	2,7	2,7	3,3	3,6	1,7	-1,6	-9,9	9,6	0,9
Indústries d'alimentació i begudes	1,6	4,6	2,8	1,5	-1,4	1,3	-0,5	-5,4	8,4	-0,4

Base 2015 = 100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT. IPI

Taula 3.3 IPI a Espanya. Taxa de variació anual (%). Període 2013-2022

	2013/ 2012	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018	2020/ 2019	2021/ 2020	2022/ 2021
Sectors industrials	-1,7	1,5	3,3	1,6	2,9	0,7	0,7	-9,2	7,1	2,4
Indústries manufactureres	-1,4	2,3	4	2,3	3,1	1,5	0,8	-10	8,1	2
Indústries d'alimentació i begudes	-1,3	4	0,7	1,6	0,3	0,2	2,4	-5,6	5,9	1

Base 2015 = 100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT. IPI

3.2.2. VOLUM DE NEGOCI DE LA INDÚSTRIA AGROALIMENTÀRIA

El volum de negoci es calcula com a la suma de les vendes de productes, vendes de mercaderies (béns o mercaderies adquirits per l'empresa per a la venda posterior sense transformació) i prestacions de serveis corresponents a les activitats ordinàries de l'empresa, menys els descomptes, les bonificacions sobre les vendes i l'IVA o els altres impostos directament relacionats (per a més informació metodològica consultar IDESCAT o INE). Les xifres que es presenten a continuació, del 2018 al 2021 (darrer any disponible)¹⁶, s'han calculat en Euros reals descomptant l'efecte dels preus en l'evolució del sector i prenent com a base l'any 2021. En l'annex al capítol (3.6 Annex) es presenten igualment les xifres en Euros corrents, així com una sèrie anual més llarga (des del 2008).

En el darrer any disponible (2021), el volum de negoci que genera **el sector industrial** a Catalunya ascendeix a 155.448 milions d'Euros (M€) corrents, xifra que augmenta un 7,5%, malgrat que no supera els valors pre-pandèmics observats. Si eliminem l'efecte dels preus, l'increment és superior, concretament, del 18,5% (Taula 3.4; Figura 3.2).

Per sectors industrials, i en termes reals, les variacions no són generalitzables. Destaca especialment l'increment produït en el sector de la metal·lúrgia que, en el 2021, supera amb escreix els valors previs a la COVID-19. Es recupera posicionant-se a nivells anteriors, el sector de la producció i distribució d'energia elèctrica i gas, després d'una gran davallada en el 2020. Les indústries químiques també es posiciona com a sector en creixement.

Les **indústries de productes alimentaris i de begudes** aporten -conjuntament- el **20,4%** del valor nominal obtingut pel total industrial i caient gairebé 2 punts percentuals respecte de l'any de la pandèmia, pràcticament es mantenen en termes reals en els valors del 2020 (-0,5%). En concret, el seu volum de negoci ascendeix, en el 2021, a 31.729 M€ corrents (Figura 3.3). Tanmateix, aquest manteniment del valor obtingut posa en dubte el manteniment de la tendència creixent que s'havia anat experimentant en els darrers anys. Tanmateix, en termes nominals, el creixement continua (+9,9% interanual).

Si observem separatament la indústria de begudes de la d'alimentació, destaca la indústria de begudes, augmenta el volum de negoci en el 2021, després d'una forta davallada l'any anterior. En aquest sentit, cal esmentar que la importància relativa de la indústria de begudes en el conjunt de l'alimentació i begudes és reduït, concentrant els productes alimentaris el 91,2% del total (any 2021).

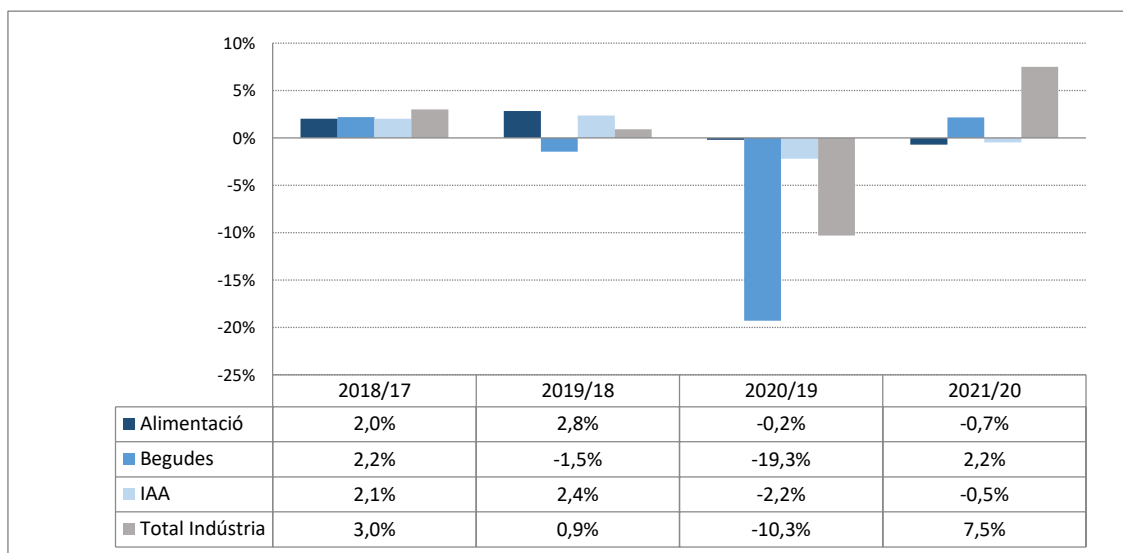
¹⁶ En l'annex del capítol es poden consultar sèries que incorporen les dades a partir del 2008

Taula 3.4 Evolució del volum de negoci de la indústria a Catalunya. Xifres en milions d'euros constants segons l'IPRI. Base 2021. Any 2018-21

CCAE	Sectors industrials	2018	2019	2020	2021
B	Ind. Extractives	693	681	568	518
19	Coqueries i refinació del petroli	6.363	5.629	3.138	<i>n.d</i>
B Y 19	Ind. extractives i refinació del petroli	7.056	6.310	3.705	<i>n.d</i>
10	Productes alimentaris	28.410	29.215	29.153	28.947
11	Begudes	3.423	3.373	2.723	2.782
13,14,15	Tèxtils, cuir i calçat. Confecció	5.134	4.936	4.374	4.656
16	Fusta i suro, excepte mobles; cistelleria	1.030	1.101	1.013	1.108
17-18	Paper i de les arts gràfiques	6.424	6.340	5.949	6.217
20	Indústries químiques	20.096	20.083	18.328	21.651
21	Productes farmacèutics	7.216	7.761	8.039	<i>n.d</i>
22	Productes de cautxú i matèries plàstiques	5.982	5.849	5.521	5.899
23	Altres productes minerals no metàl·lics	2.949	3.124	2.950	2.963
24	Metal·lúrgia	4.280	4.070	3.487	5.144
25	Prod. metàl·lics, exc. maquinària i equips	9.985	9.210	8.350	8.937
26-27	Material i equip elèctric, electrònic i òptic	6.092	6.624	6.254	6.799
28	Maquinària i equips ncaa	6.122	5.807	5.429	5.771
29	Vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	19.550	21.015	16.267	14.435
30	Altres materials transport, exc. vehicles motor	665	662	659	646
31-32	Mobles i ind. manufactureres diverses	2.327	2.563	2.272	2.392
33	Reparació instal·lació de maquinària i equips	2.107	2.402	2.313	2.259
D	Prod. i distr. d'energia elèctrica i gas	16.506	15.657	13.252	16.455
E	Subm. d'aigua; sanejament i residus	4.318	5.045	4.538	4.492
10 i 11	Total IAA (Alimentació i begudes)	31.833	32.588	31.876	31.729
	Total Indústria	159.673	161.147	144.575	155.448

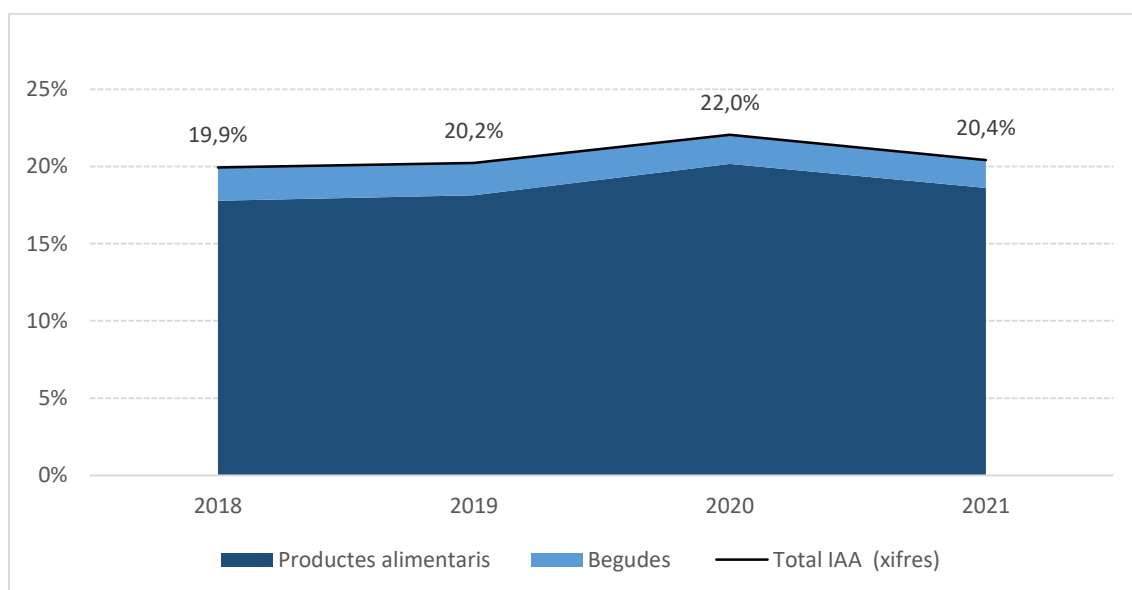
Fonts: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE). IDESCAT. IPRI (2021=100). *n.d.* Dades no disponibles en el tancament del present informe

Figura 3.2 Evolució del volum de negoci generat per la indústria d'elaboració d'aliments, la de begudes, la indústria agroalimentària agregada i el total de la indústria a Catalunya (% en Euros constants). 2017-2021

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE). IDESCAT. IPRI (2020=100).

Figura 3.3 Evolució de la participació de la IAA (productes alimentaris i begudes) en el volum de negoci generat pel total de la indústria a Catalunya (%). 2018-2021

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE).

En el context espanyol, **Catalunya ocupa la primera posició en el rànquing pel que fa al volum de vendes de les IAA**, concentrant el **23,3%** del total general per la IAA espanyola (any 2020). La segueix – a distància – Andalusia, que augmenta considerablement el seu valor en el darrer any, concentrant en el 2021 el 13,5 % del total nacional (Taula 3.5).

Taula 3.5 Volum de negoci de la indústria agroalimentària a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021. Variació (%) en euros constants segons IPRI. Base 2021

Comunitats Autònomes	Volum de negoci (milions €)		
	2021	% Total	21/20 (%)
Andalusia	18.362	13,49%	26,55%
Aragó	7.732	5,68%	3,89%
Astúries	2.016	1,48%	2,02%
Balears	608	0,45%	19,04%
Canàries	1.359	1,00%	0,73%
Cantàbria	1.687	1,24%	-1,09%
Castella - la Manxa	9.710	7,13%	3,42%
Castella-Lleó	12.305	9,04%	4,22%
Catalunya	31.729	23,30%	3,44%
Comunitat Valenciana	11.473	8,43%	1,51%
Extremadura	3.076	2,26%	-4,69%
Galícia	10.686	7,85%	1,46%
Madrid	7.197	5,29%	0,97%
Múrcia	7.022	5,16%	3,25%
Navarra	4.393	3,23%	1,44%
País Basc	4.598	3,38%	0,19%
Rioja, la	2.176	1,60%	-0,18%
Ceuta i Melilla	21	0,02%	15,49%
Total Espanya	136.151	100,00%	3,22%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE).

Per subsectors de la IAA, el sector de la **indústria càrnia** és el que genera a **Catalunya** un **major volum de negoci**, concretament **10.770 M€** (any 2021), experimentant una lleugera davallada respecte a l'any anterior (-3,2%), quan va gaudir d'un notable increment malgrat la pandèmia (Taula 3.6, Figura 3.4 Figura 3.3).

El següent sector en importància en la IAA catalana és la indústria de **l'elaboració de productes per a l'alimentació animal** (5.392 M€), que **supera per poc a la indústria d'altres productes alimentaris**¹⁷ (5.269 M€). El següent lloc l'ocupa el sector de les begudes a nivell agregat, amb xifres molt properes a les obtingudes pel sector dels greixos i olis (2.782 M€ i 2.742 M€, respectivament). Seguirien, amb més de 1.000 M€, la indústria de la fleca i pastes alimentàries i el sector Hortofructícola (Taula 3.6).

Pel que fa a **l'evolució del volum de negoci de la indústria agroalimentària**, en el darrer any pràcticament es mantenen en termes reals en els valors del 2020 (-0,5%). Destaca especialment l'increment produït en el sector del peix (+72,7%) que, amb aquest increment, supera els valors obtinguts en la sèrie analitzada. El següent subsector amb un increment considerable és el de greixos i olis (+4,8%). Pel que fa a la resta, o bé es mantenen o bé cauen respecte del 2020. La davallada més important s'observa en el sector lacti (-6%).

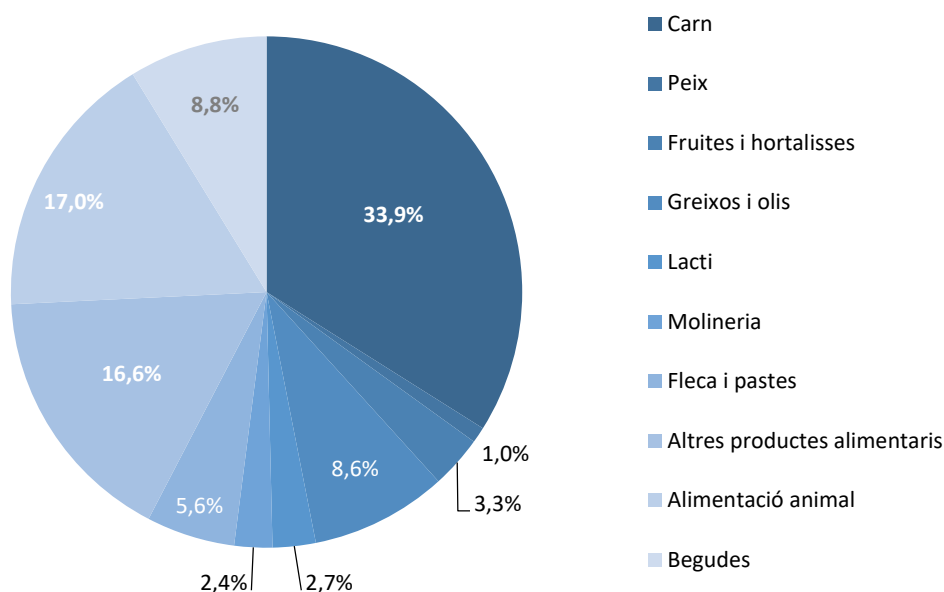
Taula 3.6 Evolució del volum de negoci pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. Xifres en milions d'euros constants segons l'IPRI d'alimentació a Catalunya. Base 2021. Anys 2018-21

Productes	2018	2019	2020	2021	2021/20 (%)
Carni	10.347	10.121	11.130	10.770	-3,2%
Peix	193	199	184	318	72,7%
Fruïtes i hortalisses	1.074	1.116	1.089	1.053	-3,3%
Greixos i olis	2.617	2.520	2.616	2.742	4,8%
Lacti	1.130	1.010	919	864	-6,0%
Molineria, midons i productes amilacis	745	754	763	762	-0,1%
Fleca i pastes alimentàries	2.237	2.190	1.769	1.778	0,5%
Altres productes alimentaris	5.490	5.308	5.202	5.269	1,3%
Alimentació animal	4.577	5.996	5.481	5.392	-1,6%
Begudes(*)	3.423	3.373	2.723	2.782	2,2%
Total Catalunya	31.833	32.588	31.876	31.729	-0,5%
Total Espanya	133.195	137.437	137.065	136.151	-0,7%

Fons: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE). IDESCAT. IPRI (2021=100).

¹⁷ La indústria d'altres productes alimentaris incorpora l'elaboració de productes heterogenis no inclosos en la resta de classificacions CNAE-2009. Aquesta inclou els capítols 108 de la CCAE-2009, conté els subsectors del sucre (10.81), cacau, xocolata i productes de confiteria (10.82), cafè, te i infusions (10.83), espècies, salses i condiments (10.84), menjars i plats preparats (10.85), preparats per a l'alimentació infantil i dietètics (10.86) i altres productes no inclosos en la resta de classificacions (10.89).

Figura 3.4 Distribució del volum de negoci pels diferents sectors de la IAA a Catalunya (%). Any 2021

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE).

3.3. VALOR AFEGIT DE LA INDÚSTRIA AGROALIMENTÀRIA

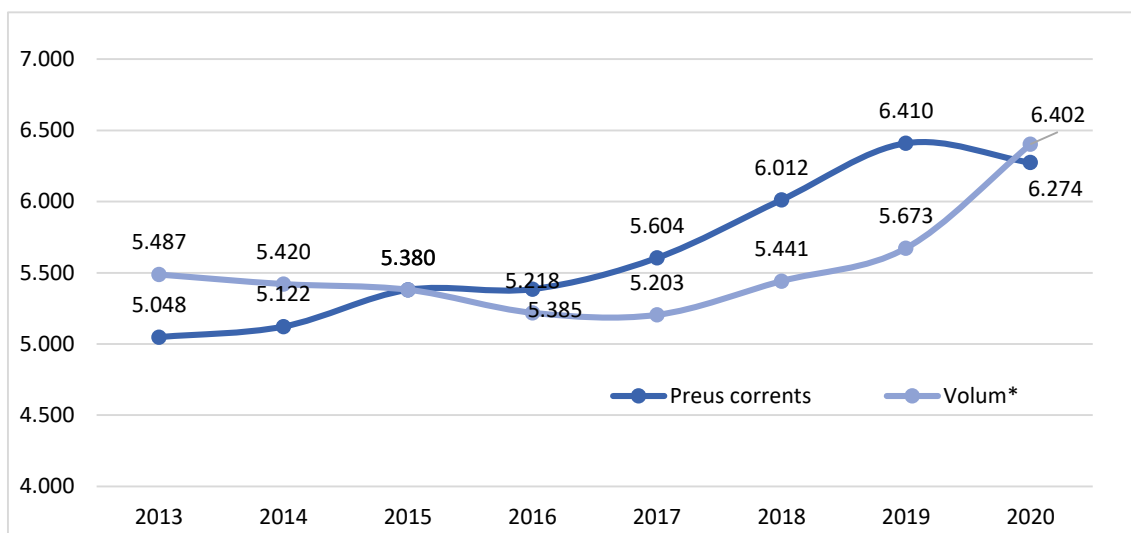
A continuació s'analitza l'evolució del Valor Afegit Brut (VAB) de la indústria agroalimentària a Catalunya i a Espanya. Es presenten les dades 2013-20 (darrer any disponible)¹⁸.

El VAB de la indústria agroalimentària a Catalunya presenta una tendència alcista al llarg del període, malgrat que pateix una davallada en termes corrents (base 2015) en el darrer any (Figura 3.5). En volum, tanmateix, s'observa una davallada entre el 2013 i el 2017, any a partir del qual torna a créixer continuadament. Pel 2021, malgrat la manca de dades actual, es pot preveure un increment de les xifres en volum, seguint la tendència i atesa la peculiaritat del 2020, com veurem posteriorment en l'anàlisi del VAB per subsectors. No obstant això, l'evolució en termes reals, podria resultar negativa a conseqüència de l'elevada inflació sostinguda.

Comparativament amb Espanya, l'índex en volum encadenat de la IAA espanyola se situa lleugerament per sobre del català fins al 2017, quan gairebé s'equiparen i a partir del qual s'inverteix aquest ordre, amb diferències considerables. Com es pot observar, a Catalunya la tendència és creixent pel conjunt de la sèrie (2012-19) i cau en el darrer any. D'altra banda, a Espanya, l'índex inicia una tendència a la baixa a partir del 2017, tot i el repunt del 2019 (Figura 3.6).

¹⁸ En l'annex del capítol es poden consultar les xifres històriques (2000-20) de les figures expressades.

Figura 3.5 Evolució del valor afegit brut de la indústria agroalimentària catalana. Xifres en milions d'euros Preus corrents i volum (Base 2015). Anys 2013 – 2020

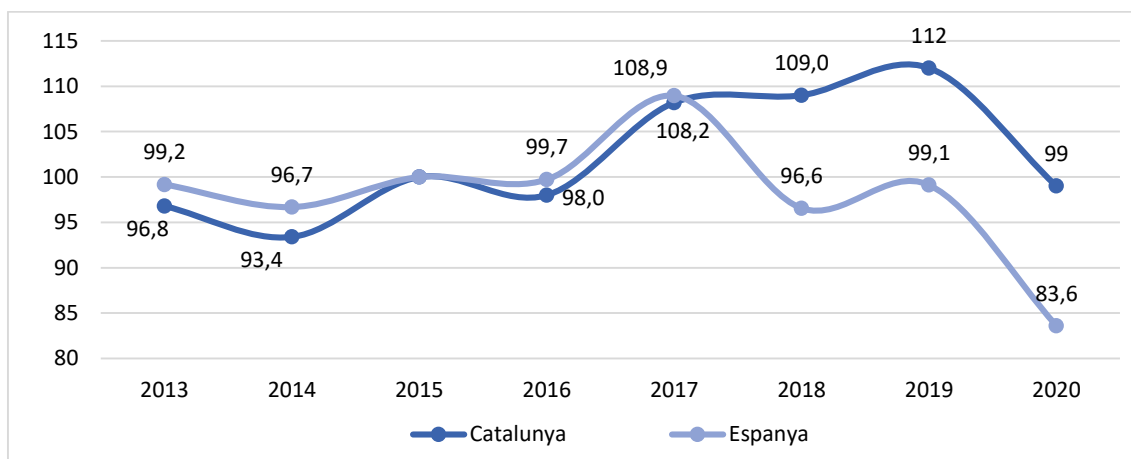

*Càlcul propi a partir de la sèrie a preus corrents i de l'índex en volum encadenat (any 2015 =100) VAB-IAA

Les xifres històriques (2000-20) es poden consultar en l'annex del capítol.

Font: Elaboració pròpia a partir dels Comptes econòmics anuals de Catalunya. IDESCAT.

Figura 3.6 Evolució del Valor afegit brut de la indústria agroalimentària a partir de l'índex en volum encadenat. Xifres per Catalunya i Espanya. Anys 2013 – 2020.

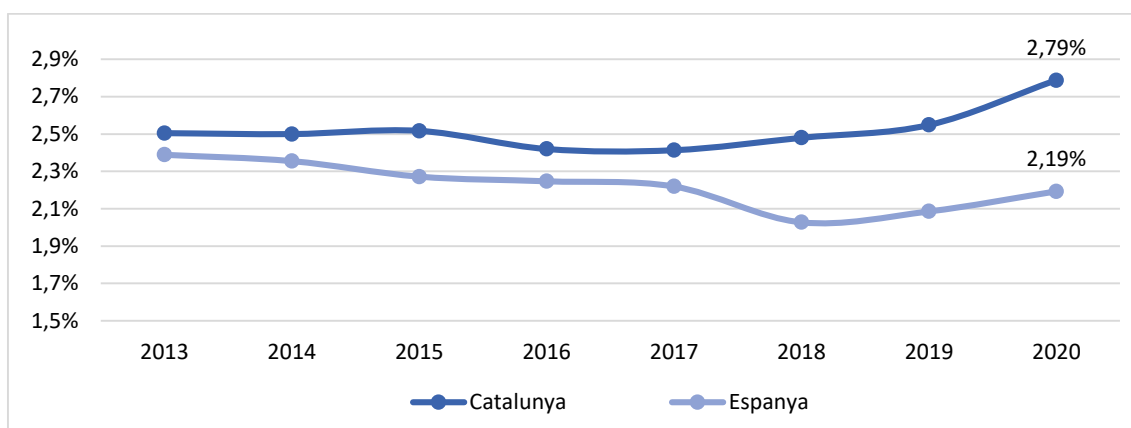

Any 2015 =100. Les xifres històriques (2000-19) es poden consultar en l'annex del capítol.

Fonts: IDESCAT. Elaboració pròpia a partir dels Comptes econòmics anuals de Catalunya. INE. Contabilidad anual de España.

Pel que fa a la participació de la indústria agroalimentària catalana en el Producte Interior Brut (PIB), l'any 2020 va ser del 2,79% a Catalunya, per sobre de la del conjunt espanyol (2,19%) (Figura 3.7). La tendència d'aquesta proporció a Catalunya és força estable amb repunts alcistes en els darrers anys observats. Caldrà veure com es determina en el futur per concloure fermament amb la tendència. A Espanya, tanmateix, s'observa una davallada en el període analitzat, també amb repunts a partir del 2018. En aquest any, va caure amb més força, augmentant la distància amb el valor català.

Figura 3.7 Pes relatiu de la indústria agroalimentària respecte el PIB. Evolució a Catalunya i a Espanya. Anys 2013 – 2020.

Fons: IDESCAT. Comptes econòmics anuals de Catalunya. INE. Contabilidad anual de España.

Per subsectors de la IAA, es presenten les dades del 2018-2021¹⁹ (darrer any disponible). En el 2021, **el sector de la indústria càrnia és –novament– el que genera a Catalunya un major valor afegit brut**, concretament de **1.717 M€**, amb una evolució interanual positiva del 2,4% en termes corrents (base 2021). Aquest sector presenta una seva **evolució creixent**, especialment destacable en el 2020, quan va ser l'únic en créixer, i en proporcions considerables.

El segueixen a distància la indústria **d'altres productes alimentaris**²⁰ (1.052 M€), amb una tendència estable en termes reals. També a distància, segueix la indústria de les begudes a nivell agregat (665 M€ en el 2021), que torna a caure en el 2021 (-3,1%). Cal esmentar que, en valors nominals, la tendència experimentada, tanmateix, és favorable (+7%). A continuació, segueix la indústria de la **fleca i les pastes alimentàries** (581 M€ en el 2021) que, tot i que presentava una tendència creixent, en el 2020 disminueix el seu valor notablement per tractar-se d'un sector amb una forta vinculació al sector de la restauració, especialment de les cafeteries. No obstant això, el repunt en termes reals que experimenta en el darrer any, no recupera els valors obtinguts abans de la pandèmia. Pel que fa a la indústria de l'alimentació animal (490 M€ en el 2021) és el que més cau respecte a l'any anterior (-10,4%) perdent una posició en el rànquing. Aquest sector, malgrat la davallada produïda en el darrer any, evoluciona favorablement.

Un altre sector que també cau, com ja s'havia vist en el volum de negoci, és la indústria làctia. Observada prèviament també, destaca l'evolució en el darrer any el sector del peix, que creix notablement (+55%). Creixen també els sectors de la molinaria, els midons i els productes amilacis (17,6%), la fleca i les pastes alimentàries (+16,9%) i, la

¹⁹ En l'annex del capítol es poden consultar sèries que incorporen les dades a partir del 2008.

²⁰La indústria d'altres productes alimentaris incorpora l'elaboració de productes heterogenis no inclosos en la resta de classificacions CNAE-2009. Aquesta inclou els capítols 108 de la CCAE-2009, conté els subsectors del sucre (10.81), cacau, xocolata i productes de confiteria (10.82), cafè, te i infusions (10.83), espècies, salses i condiments (10.84), menjars i plats preparats (10.85), preparats per a l'alimentació infantil i dietètics (10.86) i altres productes no inclosos en la resta de classificacions (10.89).

indústria d'altres productes alimentaris (+14,2%) (evolució en termes reals base 2021) (Taula 3.7 i Figura 3.8).

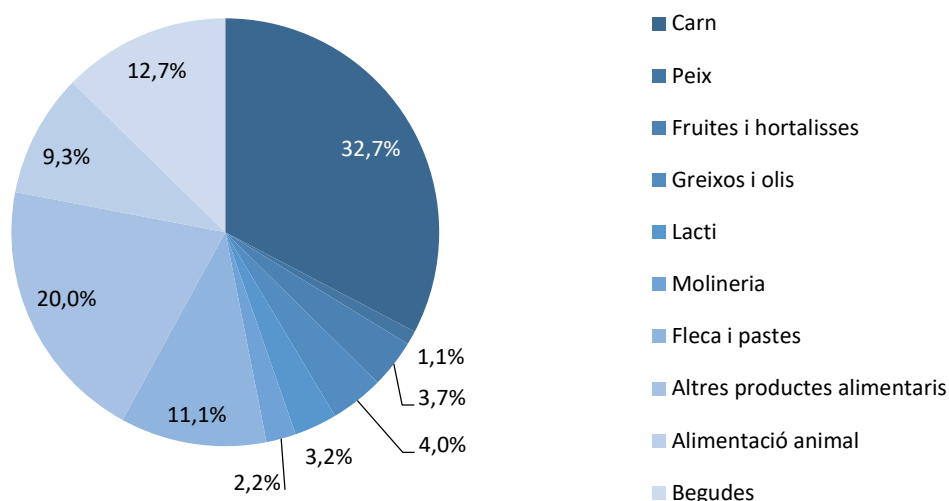
Pel que fa al valor afegit brut a Catalunya del **conjunt de la indústria agroalimentària**, l'evolució de la sèrie analitzada, en termes reals, presenta variacions que no permeten **definir clarament quina és la tendència**, creixent lleugerament en un primer tram, per caure posteriorment (2018-2021). En el 2021, el valor obtingut és de **5.252 M€**.

Taula 3.7 Evolució del valor afegit brut pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. Xifres en milions d'euros constants. 2018-2021

	2018	2019	2020	2021	2021-20 (%)
Carn	1.742	1.704	1.851	1.717	-7,3%
Peix	37	44	39	55	40,3%
Fruites i hortalisses	207	203	206	192	-6,7%
Greixos i olis	193	226	224	212	-5,6%
Indústries Làcties	266	219	208	170	-18,4%
Molineria, midons i productes amilacis	109	109	111	118	6,5%
Fleca i pastes alimentàries	653	674	549	581	5,8%
Altres productes alimentaris	1.176	1.086	1.017	1.052	3,5%
Alimentació animal	371	597	604	490	-18,9%
Begudes*	732	740	686	665	-3,1%
Total Catalunya	5.486	5.602	5.496	5.252	-4,4%
Total Espanya	23.406	24.713	24.530	23.934	-2,4%
Catalunya/Espanya (%)	1.742	1.704	1.851	1.717	-7,3%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE). IDESCAT. IPRI (2021=100).

Figura 3.8 Distribució del valor afegit brut pels diferents sectors de la IAA a Catalunya (%). Any 2021

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE).

3.4. OCUPACIÓ A LA INDÚSTRIA AGROALIMENTÀRIA

El nombre d'ocupats en el sector industrial català, en el 2021, és de 497.401 persones, un valor superior a les xifres obtingudes abans de la davallada del 2020, després del darrer increment interanual (+2,9%) (Taula 3.8).

Pel que fa a la indústria agroalimentària (productes alimentaris + begudes), l'evolució interanual experimentada és positiva (+2,6%), amb 92.888 ocupats en el 2021, i recuperant les davallades experimentades en el 2019 i en el 2020. Com es pot observar, la indústria vinculada exclusivament a l'alimentació evoluciona de manera similar a la del conjunt (incloses les begudes), atesa la seva magnitud respecte del total. Tanmateix, en el cas de les begudes, separatament, és quelcom menys favorable malgrat que, en el darrer any, també incrementa (+1,3%). Respecte a aquesta indústria, cal esmentar que la irrupció de la COVID-19 sí que va causar decrements observables (Figura 3.9). Les dades es presenten pel període 2018-2021 (darrer any disponible)²¹.

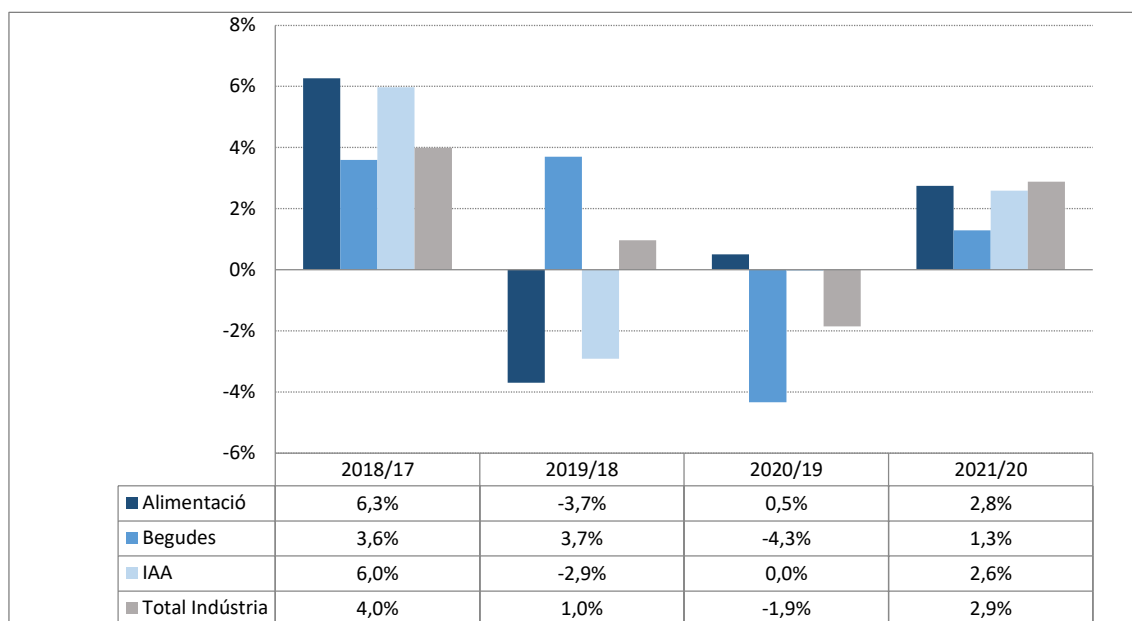
Taula 3.8 Evolució del nombre d'ocupats de la indústria a Catalunya. 2018-21

CCAE	Sectors industrials	2018	2019	2020	2021
B	Ind. Extractives	2.504	2.584	2.490	2.449
19	Coqueries i refinació del petroli	980	894	889	n.d.
B Y 19	Ind. extractives i refinació del petroli	3.484	3.478	3.379	n.d.
10	Productes alimentaris	83.351	80.272	80.681	82.901
11	Begudes	9.939	10.307	9.860	9.987
13,14,15	Tèxtils, cuir i calçat. Confecció	32.128	32.254	31.039	32.863
16	Fusta i suro, excepte mobles; cistelleria	7.851	7.740	7.583	7.769
17-18	Paper i de les arts gràfiques	30.191	29.538	28.331	29.698
20	Indústries químiques	36.459	37.824	37.542	38.855
21	Productes farmacèutics	22.461	23.857	23.646	n.d.
22	Productes de cautxú i matèries plàstiques	23.747	23.783	24.018	24.816
23	Altres productes minerals no metàl·lics	11.254	11.534	11.813	11.796
24	Metal·lúrgia	6.620	6.774	6.688	7.145
25	Prod. metàl·lics, exc. maquinària i equips	54.478	52.986	51.513	52.798
26-27	Material i equip elèctric, electrònic i òptic	23.632	24.676	23.855	25.133
28	Maquinària i equips ncaa	27.127	28.798	28.173	29.378
29	Vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	39.074	38.845	36.655	35.899
30	Altres materials transport, exc. vehicles motor	2.961	2.840	3.076	3.166
31-32	Mobles i ind. manufactureres diverses	18.129	18.112	17.794	19.164
33	Reparació instal·lació de maquinària i equips	17.272	18.998	18.998	19.955
D	Prod. i distr. d'energia elèctrica i gas	5.636	6.518	6.518	5.655
E	Subm. d'aigua; sanejament i residus	32.116	33.756	33.756	32.899
10 i 11	Total IAA (Ind. Alimentació i begudes)	93.290	90.579	90.541	92.888
	Total Indústria	487.912	492.622	483.470	497.401

Fons: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE). IDESCAT.

²¹ En l'annex del capítol es poden consultar sèries que incorporen les dades a partir del 2008

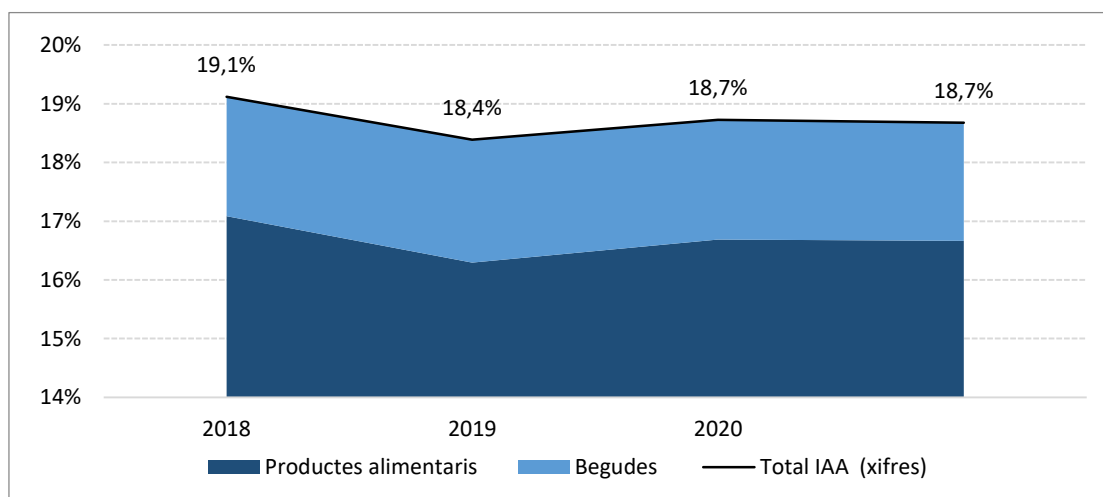
Figura 3.9 Evolució del nombre d'ocupats de la indústria d'elaboració d'aliments, la de begudes, la indústria agroalimentària agregada i el total de la indústria a Catalunya (%). 2017-21

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE).

En el context total sector industrial a Catalunya, com s'ha observat anteriorment, es posa de manifest la importància de la indústria agroalimentària. El seu nombre d'ocupats l'any 2021 (darrer any disponible), amb 92.888 ocupats, representa un 18,7% del total de la indústria a Catalunya. En els darrers anys, aquesta proporció pateix una davallada important, retornant la xifra al nivell del 2016. Seguidament, recupera parcialment, mantenint-se en el 2021 (Figura 3.10).

Figura 3.10 Evolució de la participació de la IAA (productes alimentaris i begudes) en el nombre d'ocupats del total de la indústria a Catalunya (%). 2017-2021

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE).

En el context espanyol, Catalunya ocupa la primera posició en el rànquing, concentrant el 20,1% dels ocupats de la IAA espanyola (any 2021). La segueix -a distància- Andalusia, amb el 13,4% del total nacional (Taula 3.9).

Taula 3.9 Evolució del nombre d'ocupats de la IAA espanyola per Comunitats Autònomes. Any 2021

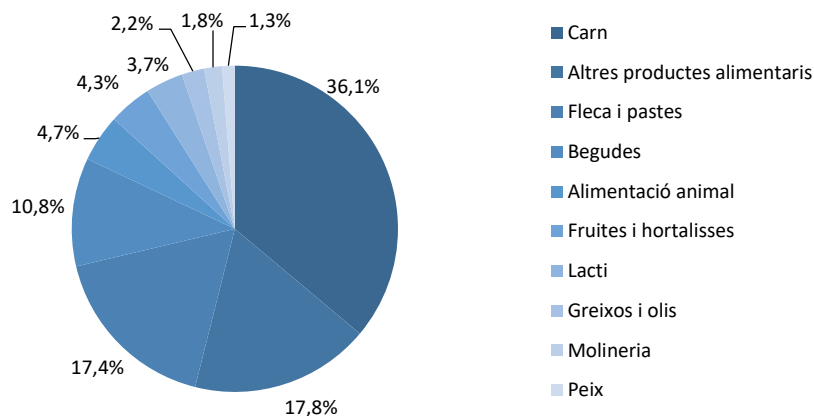
Comunitats Autònomes	Nombre d'ocupats		
	2021	% Total	2021/20 (%)
Andalusia	61.946	13,39%	18,44%
Aragó	19.320	4,18%	2,29%
Astúries	7.813	1,69%	8,36%
Balears	5.063	1,09%	7,59%
Canàries	10.736	2,32%	-1,95%
Cantàbria	6.067	1,31%	2,00%
Castella - La Manxa	30.442	6,58%	6,31%
Castella-Lleó	42.786	9,25%	3,74%
Catalunya	92.888	20,08%	2,59%
Comunitat Valenciana	45.445	9,83%	2,94%
Extremadura	11.642	2,52%	2,79%
Galícia	36.003	7,78%	4,16%
Madrid	26.392	5,71%	3,50%
Múrcia	26.568	5,74%	10,83%
Navarra	16.423	3,55%	2,89%
País Basc	14.794	3,20%	3,18%
Rioja, la	7.887	1,71%	7,63%
Ceuta i Melilla	274	0,06%	57,47%
Total Espanya	462.489	100,00%	4,08%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE).

Per subsectors de la IAA, el sector de la indústria càrnia és –novament, en el 2021–, el que ocupa a Catalunya un major nombre de persones, concretament, 33.536 persones, el que representa el 36,1% de l'ocupació de la indústria agroalimentària catalana (Figura 3.11 i Taula 3.10). El seu nombre d'ocupats augmenta lleugerament respecte a l'any anterior (+2,2%). Segueixen, a distància, la indústria d'altres productes alimentaris i el sector de la fleca i les pastes alimentàries, amb 16.549 i 16.138 ocupats, respectivament. Destaca l'increment interanual dels ocupats de la indústria d'altres productes alimentaris (+8,5%).

A continuació, el següent sector en importància és el de les begudes (9.987 persones) i, per sobre dels 3.000 ocupats, segueixen (en aquest ordre) els sectors de l'alimentació animal, de les fruites i hortalisses, i el sector lacti. Destaca un fort increment interanual en les persones ocupades en el sector del peix (+14%) .

Figura 3.11 Distribució del nombre d'ocupats pels diferents sectors de la IAA a Catalunya (%). Any 2021

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE).

Taula 3.10 Evolució del nombre d'ocupats pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. 2018-2021

Sectors	2018	2019	2020	2021	2021/20 (%)
Indústries Càrnies	36.658	32.542	32.820	33.536	2,2%
Peix	985	1.010	1.028	1.172	14,0%
Fruites i hortalisses	3.739	4.058	4.069	3.986	-2,0%
Greixos i olis	1.764	1.719	2.084	2.068	-0,8%
Indústries Làcties	3.624	3.612	3.444	3.458	0,4%
Molineria, midons i productes amilacis	1.722	1.737	1.595	1.644	3,1%
Fleca i pastes alimentàries	16.156	16.127	16.110	16.138	0,2%
Altres productes alimentaris	14.959	15.459	15.255	16.549	8,5%
Alimentació animal	3.742	4.008	4.277	4.350	1,7%
Begudes*	9.939	10.307	9.860	9.987	1,3%
Total Catalunya	93.288	90.579	90.541	92.888	2,6%
Total Espanya	423.605	443.525	444.338	462.489	4,1%

*Els anys 2008 i 2010 inclouen el sector del tabac amb el sector de les begudes, pel que la sèrie no és directament comparable.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE).

3.5. PREUS DE LA PRODUCCIÓ AGROALIMENTÀRIA

Els gràfics següents presenten el seguiment de l'evolució de la taxa de variació de l'**Índex de Preus Industrials (IPRI)** dels productes agroalimentaris i industrials²². **L'IPRI mesura l'evolució dels preus dels productes fabricats per la indústria i venuts en el mercat interior en la primera etapa de la seva comercialització, a sortida de fàbrica**²³. S'analitza el període del 2013 al juny del 2023 (TAM, Total Anual Mòbil; darrer període disponible), prenent com a base l'any 2015.

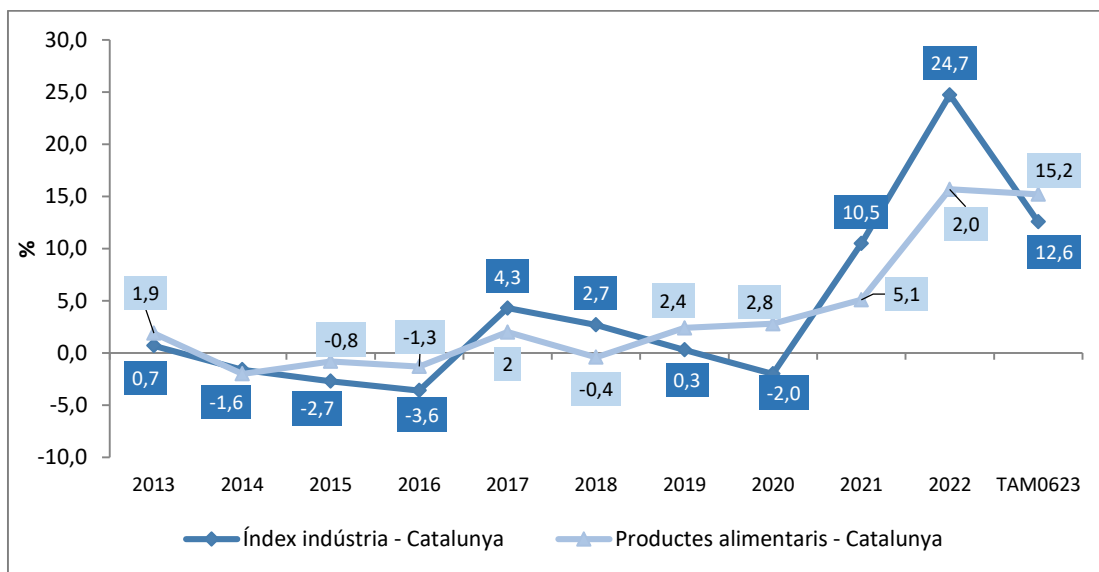
A Catalunya i a Espanya, l'IPRI evoluciona amb fluctuacions relativament baixes fins al 2020, amb una tendència predominantment baixista fins a l'any 2017 a Catalunya. És a partir del 2019 quan, pels productes alimentaris, es produeix un increment que se sosté en el 2020, suposant un encariment per segon any consecutiu en els preus de venda de la IAA, tal com es va acusar en la cistella de la compra dels consumidors aquell mateix any, segons dades de l'INE. Aquest increment no es reflecteix en el conjunt industrial, que presenta una davallada en els preus, suposadament causat per la crisi de la COVID-19.

Posteriorment, en el 2021, els preus incrementen tant per la indústria alimentària com per a la indústria en el seu conjunt, en un any que va venir ja marcat per la constant pujada del preu de l'energia i que, com es pot observar, es varen traslladar als preus industrials. Especialment important és la repercussió en el sector industrial en conjunt, sobretot a Espanya, on l'increment de l'IPRI industrial va ser de 17,3 punts. No obstant això, **és en el 2022 quan s'observen els majors increments**, especialment pel conjunt industrial, amb el màxim increment de nou al conjunt espanyol (+36,4 punts). Pel darrer període, la tendència inflacionista continua, tot i que experimenta una desacceleració en el conjunt de la indústria, amb increments propers als que experimenta la indústria agroalimentària, al voltant dels 15 punts (Figura 3.12; Figura 3.13). Pel que fa a l'evolució de les xifres catalanes i espanyoles de la indústria agroalimentària, les tendències observades són similars (Figura 3.13).

²² En el cas de la indústria alimentària, cal esmentar, que el seu IPRI no inclou begudes ni tabac.

²³ Es recullen els preus de venda sense incloure les despeses de transport, comercialització, IVA i altres impostos indirectes facturats.

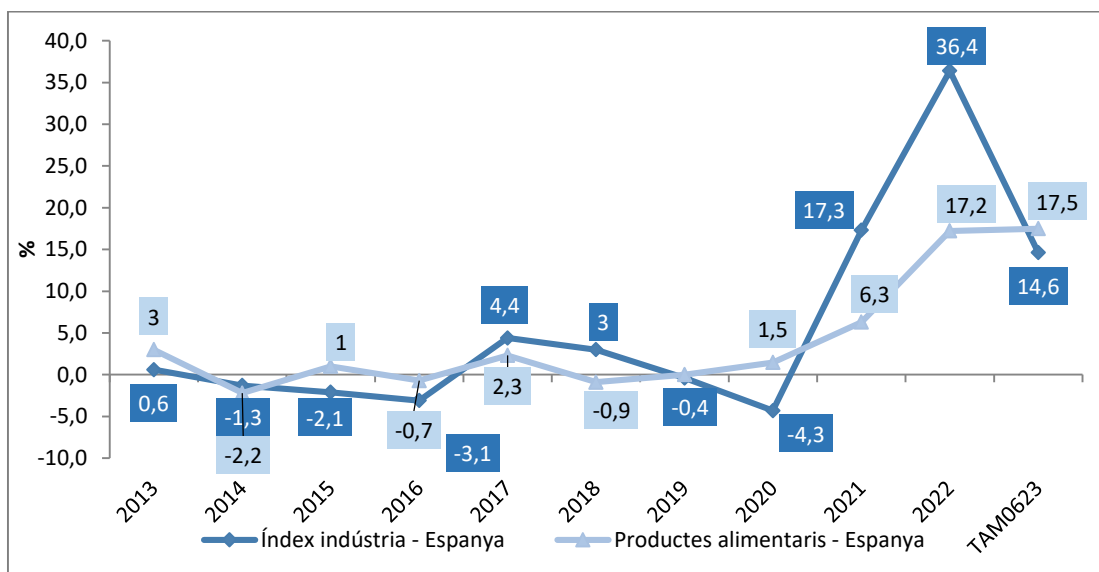
Figura 3.12. Evolució de la taxa de variació de l'IPRI a Catalunya (%). Període 2013-TAM0623 (Total Anual Mòbil Juny 2023)

Base 2015 = 100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT.

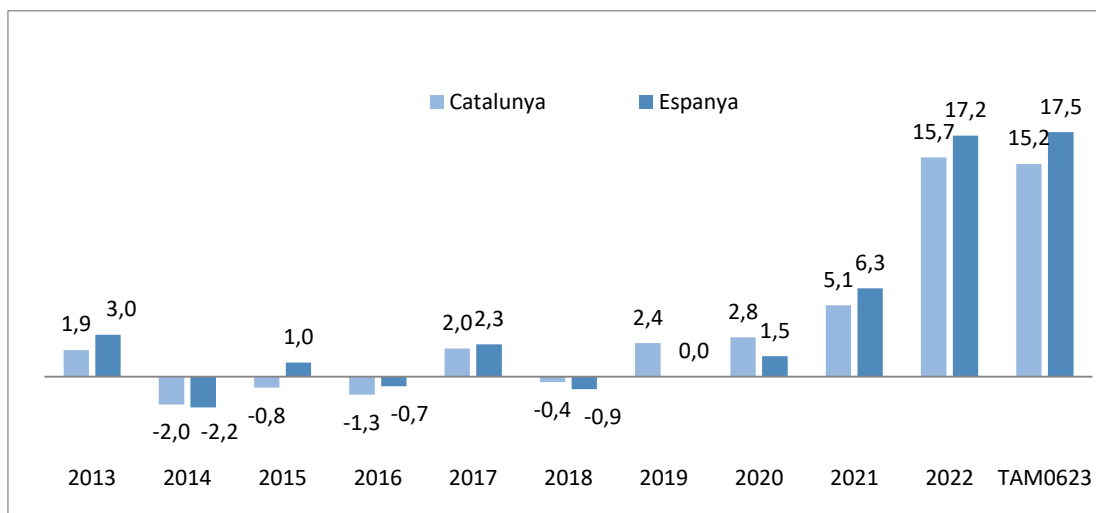
Figura 3.13. Evolució de la taxa de variació de l'IPRI a Espanya (%). Període 2013-TAM0623 (Total Anual Mòbil - juny 2023)

Base 2015 = 100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT. IPRI

Figura 3.14. Variacions de l'IPRI dels productes de la indústria alimentària a Catalunya i a Espanya. Període 2013-TAM0623 (Total Anual Mòbil - juny 2023)

Base 2015 = 100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT. IPRI

3.6. ANNEX

Taula A3.11 Evolució del volum de negoci de la indústria a Catalunya. Xifres en milions d'euros constants segons l'IPRI. Base 2021. Anys 2008-2021

CCAE	Sectors industrials	2008	2010	2013	2016	2017	2018	2019	2020	2021
B	Ind. Extractives	n.d.	n.d.	n.d.	629	655	693	681	568	518
19	Coqueries i refinació del petroli	n.d.	n.d.	n.d.	4.398	5.495	6.363	5.629	3.138	n.d
B Y 19	Ind. extractives i refinació del petroli	7.047	6.649	7.613	5.027	6.150	7.056	6.310	3.705	n.d
10	Productes alimentaris	23.620	22.439	23.505	27.248	27.843	28.410	29.215	29.153	28.947
11	Begudes	4.399	4.036	3.061	3.349	3.349	3.423	3.373	2.723	2.782
13,14,15	Tèxtils, cuir i calçat. Confecció	6.654	5.431	4.947	5.517	5.258	5.134	4.936	4.374	4.656
16	Fusta i suro, excepte mobles; cistelleria	1.630	1.201	725	916	1.008	1.030	1.101	1.013	1.108
17-18	Paper i de les arts gràfiques	7.710	6.866	5.789	6.283	6.212	6.424	6.340	5.949	6.217
20	Indústries químiques	19.157	18.859	17.360	19.589	19.602	20.096	20.083	18.328	21.651
21	Productes farmacèutics	8.304	8.756	6.532	7.711	6.983	7.216	7.761	8.039	n.d
22	Productes de cautxú i matèries plàstiques	6.334	5.198	4.798	5.463	5.500	5.982	5.849	5.521	5.899
23	Altres productes minerals no metàl·lics	5.707	3.379	2.046	2.710	2.715	2.949	3.124	2.950	2.963
24	Metal·lúrgia	4.740	4.625	3.765	3.885	4.631	4.280	4.070	3.487	5.144
25	Prod. metàl·lics, exc. maquinària i equips	12.982	9.258	6.889	8.406	9.291	9.985	9.210	8.350	8.937
26-27	Material i equip elèctric, electrònic i òptic	11.777	7.786	4.755	5.782	5.725	6.092	6.624	6.254	6.799
28	Maquinària i equips ncaa	6.717	4.707	4.492	5.626	5.775	6.122	5.807	5.429	5.771
29	Vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	16.604	14.144	15.347	18.878	19.769	19.550	21.015	16.267	14.435
30	Altres materials transport, exc. vehicles motor	1.938	1.074	517	602	674	665	662	659	646
31-32	Mobles i ind. manufactureres diverses	3.263	2.778	2.023	2.372	2.245	2.327	2.563	2.272	2.392
33	Reparació instal·lació de maquinària i equips	1.862	1.667	1.394	2.013	1.994	2.107	2.402	2.313	2.259
D	Prod. i distr. d'energia elèctrica i gas	16.008	16.898	16.452	15.242	15.765	16.506	15.657	13.252	16.455
E	Subm. d'aigua; sanejament i residus	2.954	3.115	3.405	4.691	4.517	4.318	5.045	4.538	4.492
10 i 11	Total IAA (Alimentació i begudes)	28.019	26.475	26.565	30.597	31.192	31.833	32.588	31.876	31.729
	Total Indústria	169.405	148.866	135.413	151.310	154.988	159.673	161.147	144.575	155.448

Nota: a partir de l'any 2015 es produeix un canvi en la metodologia de l'Estadística estructural d'empreses. Per tant, la comparativa en la sèrie que es presenta s'ha de realitzar amb la cautela que correspon.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE). IDESCAT. IPRI (2020=100).

Taula A3.12 Evolució del volum de negoci de la indústria a Catalunya. Xifres en milions d'euros corrents. 2008-2021

CCAE	Sectors industrials	2008	2010	2013	2016	2017	2018	2019	2020	2021
B	Ind. Extractives	n.d.	n.d.	n.d.	540	587	638	629	514	518
19	Coqueries i refinació del petroli	n.d.	n.d.	n.d.	3.779	4.922	5.859	5.198	2.841	n.d.
B Y 19	Ind. extractives i refinació del petroli	5.960	5.582	7.084	4.319	5.509	6.497	5.827	3.355	n.d.
10	Productes alimentaris	19.978	18.839	21.871	23.411	24.940	26.156	26.975	26.399	28.947
11	Begudes	3.720	3.389	2.848	2.877	3.000	3.152	3.115	2.466	2.782
13,14,15	Tèxtils, cuir i calçat. Confecció	5.628	4.559	4.603	4.740	4.710	4.727	4.558	3.960	4.656
16	Fusta i suro, excepte mobles; cistelleria	1.379	1.009	674	787	903	948	1.017	918	1.108
17-18	Paper i de les arts gràfiques	6.521	5.765	5.387	5.398	5.564	5.915	5.854	5.387	6.217
20	Indústries químiques	16.203	15.833	16.153	16.830	17.558	18.502	18.543	16.597	21.651
21	Productes farmacèutics	7.024	7.352	6.078	6.626	6.255	6.643	7.166	7.279	n.d.
22	Productes de cautxú i matèries plàstiques	5.357	4.364	4.464	4.694	4.926	5.508	5.401	4.999	5.899
23	Altres productes minerals no metàl·lics	4.827	2.837	1.904	2.328	2.432	2.715	2.885	2.671	2.963
24	Metal·lúrgia	4.009	3.883	3.503	3.338	4.148	3.941	3.758	3.158	5.144
25	Prod. metàl·lics, exc. maquinària i equips	10.981	7.773	6.410	7.223	8.322	9.193	8.504	7.561	8.937
26-27	Material i equip elèctric, electrònic i òptic	9.961	6.537	4.425	4.967	5.128	5.609	6.117	5.664	6.799
28	Maquinària i equips ncaa	5.681	3.952	4.179	4.834	5.173	5.636	5.362	4.916	5.771
29	Vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	14.044	11.875	14.280	16.219	17.708	17.999	19.404	14.730	14.435
30	Altres materials transport, exc. vehicles motor	1.639	902	481	517	603	612	611	596	646
31-32	Mobles i ind. manufactureres diverses	2.760	2.332	1.882	2.038	2.011	2.142	2.367	2.057	2.392
33	Reparació instal·lació de maquinària i equips	1.575	1.400	1.297	1.730	1.786	1.940	2.218	2.095	2.259
D	Prod. i distr. d'energia elèctrica i gas	13.539	14.187	15.308	13.096	14.121	15.196	14.457	12.000	16.455
E	Subm. d'aigua; sanejament i residus	2.498	2.615	3.168	4.030	4.046	3.976	4.658	4.109	4.492
10 i 11	Total IAA (Alimentació i begudes)	23.699	22.228	24.719	26.288	27.940	29.308	30.090	28.865	31.729
	Total Indústria	143.285	124.984	126.000	130.002	138.826	147.007	148.795	130.917	155.448

Nota: a partir de l'any 2015 es produeix un canvi en la metodologia de l'Estadística estructural d'empreses. Per tant, la comparativa en la sèrie que es presenta s'ha de realitzar amb la cautela que correspon.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE).

Taula A3.13 Evolució del volum de negoci pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. Xifres en milions d'euros constants segons l'IPRI d'alimentació. Base 201. Anys 2008-21

Sectors	2008	2010	2013	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Carn	8.160	8.652	8.645	9.837	10.319	10.347	10.121	11.130	10.770
Peix				275	275	193	199	184	318
Fruites i hortalisses	3.627	3.558	4.100	1.144	1.034	1.074	1.116	1.089	1.053
Greixos i olis				2.663	2.655	2.617	2.520	2.616	2.742
Indústries Làcties	1.648	1.162	1.083	1.035	1.014	1.130	1.010	919	864
Molineria, midons i productes amilacis	n.d.	n.d.	n.d.	653	783	745	754	763	762
Fleca i pastes alimentàries	2.029	1.762	1.651	1.947	1.983	2.237	2.190	1.769	1.778
Altres productes alimentaris	2.729	2.999	3.013	5.163	4.801	5.490	5.308	5.202	5.269
Alimentació animal	3.399	2.447	2.809	4.531	4.980	4.577	5.996	5.481	5.392
Begudes*	4.399	4.036	3.061	3.349	3.349	3.423	3.373	2.723	2.782
Total Catalunya	28.019	26.475	26.565	30.597	31.192	31.833	32.588	31.876	31.729
Total Espanya	119.734	112.654	112.062	129.898	132.663	133.195	137.437	137.065	136.151

*Les xifres dels anys 2008, 2010 i 2013 inclouen tabac en la classificació corresponent a begudes.

Nota: a partir de l'any 2015 es produeix un canvi en la metodologia de l'Estadística estructural d'empreses. Per tant, la comparativa en la sèrie que es presenta s'ha de realitzar amb la cautela que correspon.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE). IDESCAT. IPRI Alimentació (2020=100).

Taula A3.14 Evolució del volum de negoci pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. Xifres en milions d'euros corrents. 2008-2021

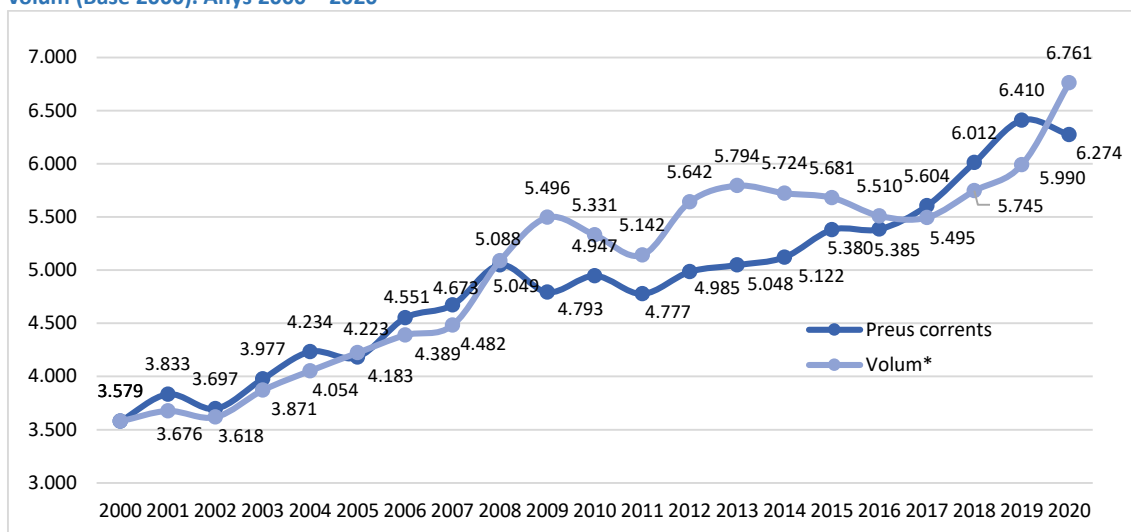
Sectors	2008	2010	2013	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Carn	6.902	7.264	8.044	8.452	9.243	9.527	9.345	10.079	10.770
Peix				236	246	177	184	167	318
Fruites i hortalisses	3.068	2.987	3.815	983	926	989	1.031	986	1.053
Greixos i olis				2.288	2.378	2.410	2.327	2.369	2.742
Indústries Làcties	1.394	976	1.008	889	908	1.040	933	832	864
Molineria, midons i productes amilacis	n.d.	n.d.	n.d.	561	701	686	697	691	762
Fleca i pastes alimentàries	1.716	1.479	1.536	1.673	1.776	2.059	2.022	1.602	1.778
Altres productes alimentaris	2.308	2.518	2.803	4.436	4.300	5.054	4.901	4.711	5.269
Alimentació animal	2.875	2.055	2.614	3.893	4.461	4.214	5.537	4.963	5.392
Begudes*	3.720	3.389	2.848	2.877	3.000	3.152	3.115	2.466	2.782
Total Catalunya	23.699	22.228	24.719	26.288	27.939	29.308	30.090	28.865	31.729
Total Espanya	101.273	94.581	104.271	111.606	118.829	122.630	126.903	124.115	136.151

*Les xifres dels anys 2008, 2010 i 2013 inclouen tabac en la classificació corresponent a begudes.

Nota: a partir de l'any 2015 es produeix un canvi en la metodologia de l'Estadística estructural d'empreses. Per tant, la comparativa en la sèrie que es presenta s'ha de realitzar amb la cautela que correspon.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE).

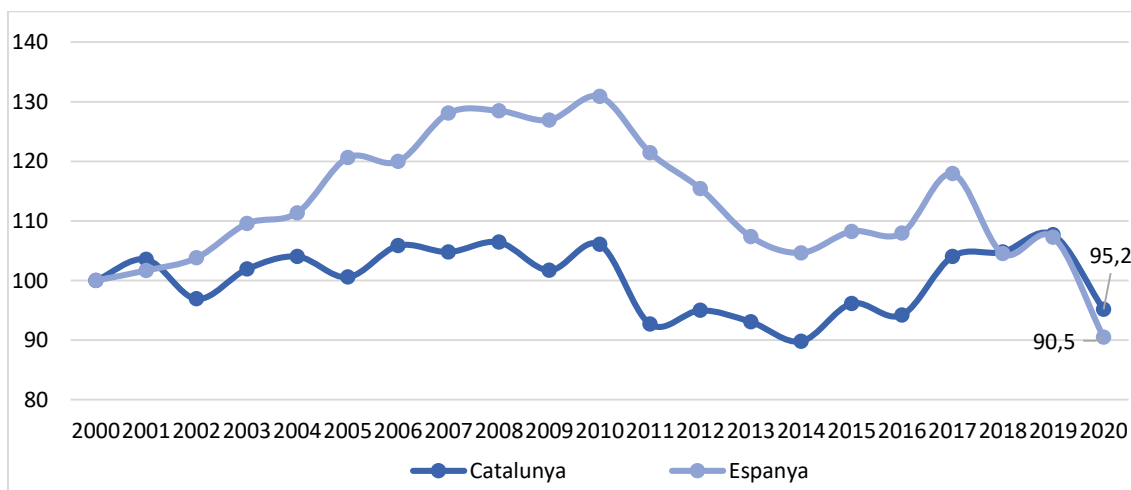
Figura A3.15 Evolució del valor afegit brut de la indústria agroalimentària catalana. Xifres en Preus corrents i en volum (Base 2000). Anys 2000 – 2020

*Càlcul propi a partir de la sèrie a preus corrents i de l'índex en volum encadenat (any 2015 =100) VAB-IAA, recalculat (any 2000 =100)

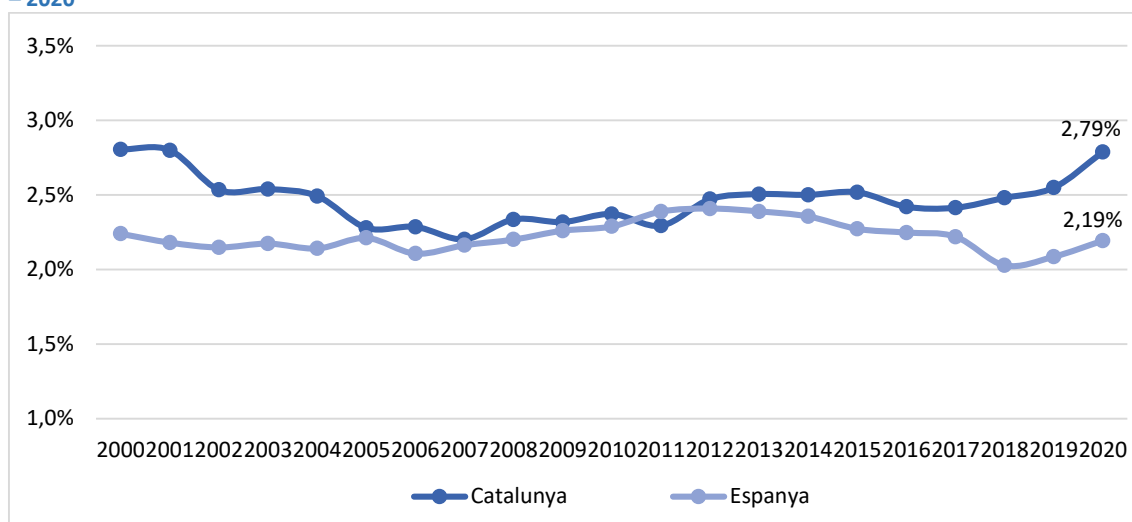
Font: Elaboració pròpia a partir dels Comptes econòmics anuals de Catalunya. IDESCAT.

Figura A3.16. Evolució del Valor afegit brut de la indústria agroalimentària a partir de l'índex en volum encadenat. Xifres per Catalunya i Espanya. Anys 2000 – 2020.

Fonts: IDESCAT. Elaboració pròpia a partir dels Comptes econòmics anuals de Catalunya. INE. Contabilidad anual de España.

Figura A3.17 Pes relatiu de la indústria agroalimentària respecte el PIB. Evolució a Catalunya i a Espanya. Anys 2000 – 2020

Fonts: IDESCAT. Comptes econòmics anuals de Catalunya. INE. Contabilidad anual de España.

Taula A3.15 Evolució del valor afegit brut pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. Xifres en milions d'euros constants segons l'IPRI d'alimentació. Base 2021. Anys 2008-21

Sectors	2008	2010	2013	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Carn	1.406	1.613	1.369	1.589	1.573	1.742	1.704	1.851	1.717
Peix				48	49	37	44	39	55
Fruïtes i hortalisses	450	418	425	193	195	207	203	206	192
Greixos i olis				199	174	193	226	224	212
Indústries Làcties	274	297	201	233	231	266	219	208	170
Molineria, midons i productes amilacis	n.d.	n.d.	n.d.	107	106	109	109	111	118
Fleca i pastes alimentàries	734	632	519	568	605	653	674	549	581
Altres productes alimentaris	655	744	555	1.029	974	1.176	1.086	1.017	1.052
Alimentació animal	278	280	260	440	399	371	597	604	490
Begudes*	1.103	1.008	719	766	786	732	740	686	665
Total Catalunya	5.444	5.496	4.543	5.170	5.093	5.486	5.602	5.496	5.252
Total Espanya	28.866	29.236	26.197	23.104	23.102	23.406	24.713	24.530	23.934

*Les xifres dels anys 2008, 2010 i 2013 inclouen tabac en la classificació corresponent a begudes.

Nota: a partir de l'any 2015 es produeix un canvi en la metodologia de l'Estadística estructural d'empreses. Per tant, la comparativa en la sèrie que es presenta s'ha de realitzar amb la cautela que correspon.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE). IDESCAT. IPRI Alimentació (2020=100).

Taula A3.16 Evolució del valor afegit brut pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. Xifres en milions d'euros corrents. 2008-2021

Sectors	2008	2010	2013	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Carn	1.189	1.354	1.274	1.365	1.409	1.603	1.574	1.676	1.717
Peix				41	44	34	40	36	55
Fruïtes i hortalisses	381	351	396	166	175	190	188	186	192
Greixos i olis				171	156	178	209	203	212
Indústries Làcties	232	249	187	200	207	245	202	188	170
Molineria, midons i productes amilacis				92	95	100	100	100	118
Fleca i pastes alimentàries	621	530	483	488	542	601	623	497	581
Altres productes alimentaris	554	624	516	884	872	1.083	1.002	921	1.052
Alimentació animal	235	235	242	378	357	341	551	547	490
Begudes*	933	846	669	658	704	674	683	621	665
Total Catalunya	4.604	4.614	4.227	4.442	4.562	5.051	5.173	4.977	5.252
Total Espanya	24.415	24.546	24.376	19.851	20.693	21.550	22.819	22.212	23.934

*Les xifres dels anys 2008, 2010 i 2013 inclouen tabac en la classificació corresponent a begudes.

Nota: a partir de l'any 2015 es produeix un canvi en la metodologia de l'Estadística estructural d'empreses. Per tant, la comparativa en la sèrie que es presenta s'ha de realitzar amb la cautela que correspon.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE). IDESCAT. IPRI (2020=100).

Taula A3.17 Evolució del nombre d'ocupats de la indústria a Catalunya. 2008-2021

CCAE	Sectors industrials	2008	2010	2013	2016	2017	2018	2019	2020	2021
B	Ind. Extractives	n.d.	n.d.	n.d.	2.439	2.448	2.504	2.584	2.490	2.449
19	Coqueries i refinació del petroli	n.d.	n.d.	n.d.	1.217	984	980	894	889	n.d.
B Y 19	Ind. extractives i refinació del petroli	5.400	4.327	3.509	3.656	3.432	3.484	3.478	3.379	n.d.
10	Productes alimentaris	68.531	66.308	67.120	75.340	78.438	83.351	80.272	80.681	82.901
11	Begudes	9.995	9.285	8.195	9.343	9.594	9.939	10.307	9.860	9.987
13,14,15	Tèxtils, cuir i calçat. Confecció	48.423	34.964	29.903	31.023	31.550	32.128	32.254	31.039	32.863
16	Fusta i suro, excepte mobles; cistelleria	12.340	9.394	7.289	7.302	8.103	7.851	7.740	7.583	7.769
17-18	Paper i de les arts gràfiques	40.065	34.054	27.936	28.855	28.478	30.191	29.538	28.331	29.698
20	Indústries químiques	37.068	32.706	31.117	35.061	35.027	36.459	37.824	37.542	38.855
21	Productes farmacèutics	20.673	20.439	18.569	21.784	21.731	22.461	23.857	23.646	n.d.
22	Productes de cautxú i matèries plàstiques	29.664	23.489	20.999	21.981	22.283	23.747	23.783	24.018	24.816
23	Altres productes minerals no metàl·lics	21.630	15.600	10.672	10.754	10.645	11.254	11.534	11.813	11.796
24	Metal·lúrgia	8.255	7.105	5.480	6.227	6.458	6.620	6.774	6.688	7.145
25	Prod. metàl·lics, exc. maquinària i equips	76.903	57.054	46.008	49.096	52.966	54.478	52.986	51.513	52.798
26-27	Material i equip elèctric, electrònic i òptic	33.415	25.689	20.700	21.942	22.356	23.632	24.676	23.855	25.133
28	Maquinària i equips ncaa	32.536	25.710	23.773	25.240	25.812	27.127	28.798	28.173	29.378
29	Vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	45.645	36.273	35.212	37.828	39.046	39.074	38.845	36.655	35.899
30	Altres materials transport, exc. vehicles motor	5.377	3.568	3.283	3.060	2.889	2.961	2.840	3.076	3.166
31-32	Mobles i ind. manufactureres diverses	24.372	20.871	20.074	18.618	17.777	18.129	18.112	17.794	19.164
33	Reparació instal·lació de maquinària i equips	13.578	11.437	13.636	15.233	14.937	17.272	18.998	18.998	19.955
D	Prod. i distr. d'energia elèctrica i gas	6.697	8.101	6.748	5.736	5.309	5.636	6.518	6.518	5.655
E	Subm. d'aigua; sanejament i residus	15.602	18.603	27.367	32.044	32.332	32.116	33.756	33.756	32.899
10 i 11	Total IAA (Alimentació i begudes)	78.526	75.593	75.315	84.683	88.032	93.290	90.579	90.541	92.888
	Total Indústria	556.168	464.978	427.591	460.124	469.163	487.912	492.622	483.470	497.401

Nota: a partir de l'any 2015 es produeix un canvi en la metodologia de l'Estadística estructural d'empreses. Per tant, la comparativa en la sèrie que es presenta s'ha de realitzar amb la cautela que correspon.
 Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE).

Taula A3.18 Evolució del nombre d'ocupats pels diferents sectors de la IAA a Catalunya. 2008-2021

Sectors	2008	2010	2013	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Carn	28.428	29.293	29.982	33.816	35.400	36.658	32.542	32.820	33.536
Peix				1.215	1.259	985	1.010	1.028	1.172
Fruïtes i hortalisses	4.801	5.030	6.072	3.462	3.495	3.739	4.058	4.069	3.986
Greixos i olis				1.823	1.726	1.764	1.719	2.084	2.068
Indústries Làcties	3.558	3.324	3.103	3.434	3.391	3.624	3.612	3.444	3.458
Molineria, midons i productes amilacis	n.d.	n.d.	n.d.	1.485	1.816	1.722	1.737	1.595	1.644
Fleca i pastes alimentàries	15.355	13.398	12.201	12.500	13.611	16.156	16.127	16.110	16.138
Altres productes alimentaris	8.143	8.191	7.742	14.233	14.322	14.959	15.459	15.255	16.549
Alimentació animal	3.195	2.551	2.747	3.371	3.416	3.742	4.008	4.277	4.350
Begudes*	9.995	9.285	8.195	9.343	9.594	9.939	10.307	9.860	9.987
Total Catalunya	78.526	75.593	75.315	84.683	88.030	93.288	90.579	90.541	92.888
Total Espanya	385.343	366.578	357.846	388.737	404.313	423.605	443.525	444.338	462.489

*Les xifres dels anys 2008, 2010 i 2013 inclouen tabac en la classificació corresponent a begudes.

Nota: a partir de l'any 2015 es produeix un canvi en la metodologia de l'Estadística estructural d'empreses. Per tant, la comparativa en la sèrie que es presenta s'ha de realitzar amb la cautela que correspon.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector industrial (INE). IDESCAT.

3.7. REFERÈNCIES

Alimarket (2023). Informe especial sobre la Indústria Alimentaria. Pendientes de la inflación. Setembre 2023.

Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). Compte Econòmic Anual de Catalunya.

<https://www.idescat.cat/pub/?id=piba> [consulta: octubre 2023]

Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). Índex de Producció Industrial.

https://www.idescat.cat/pub/?id=ipi&utm_campaign=cercador&utm_medium=sugg&utm_source=Idescat&utm_term=ipi&utm_content=ipi [consulta: setembre 2023]

Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). Índex de Preus Industrials.

<https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10262> [consulta: setembre 2023]

Instituto Nacional de Estadística (INE). Comptabilitat Anual d'Espanya.

https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736177057&menu=ultiDatos&idp=1254735576581 [consulta: octubre 2022]

Instituto Nacional de Estadística (INE). Estadística estructural d'empreses del sector industrial

https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736143952&menu=ultiDatos&idp=1254735576550 [consulta: octubre 2022]

4. COMERÇ I SERVEIS DEL SECTOR AGROALIMENTARI

4. COMERÇ I SERVEIS DEL SECTOR AGROALIMENTARI

L'economia catalana és eminentment de serveis, que aporten el 74,8% del Valor Afegit Brut (VAB) català. Entre els serveis, el 33,9% del seu VAB l'aporten el comerç, el transport i l'hostaleria (Grups G, H, I de la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques, CCAE-2009) (IDESCAT, Comptes econòmics anuals de Catalunya, 2022).

El sector del Comerç i dels Serveis Agroalimentaris contribueixen en l'Economia catalana generant el 2,9% del PIB (2021). Destaca la seva contribució ocupant 301.073 persones (IDESCAT, 2021. Comptes econòmics anuals de Catalunya i Estadística estructural d'empreses).

Els sectors que es presenten en aquest capítol s'han ordenat segons la classificació catalana d'activitats econòmiques (CCAIE-2009). En concret, es presenten **els sectors de la comercialització a l'engròs i al detall vinculats directament al sistema agroalimentari**, així com el sector de la restauració o, més específicament, **el sector dels serveis de menjars i begudes**. Aquest inclou els restaurants i establiments de menjars, la provisió de menjars preparats per a celebracions i altres serveis de menjars i, els establiments de begudes.

Pel que fa al comerç a l'engròs, s'inclouen el comerç a l'engròs de primeres matèries agràries i d'animals vius, i l'específic productes alimentaris, begudes i tabac. Del comerç al detall, s'inclou l'especialitzat en productes alimentaris, begudes i tabac.

Cal destacar, per completar la fotografia del que representa el sector agroalimentari, des del vessant del comerç i del consum, s'haurien d'afegir a les xifres, els resultats d'algunes activitats econòmiques que no han estat incloses per manca de dades més recents, a causa de l'elevat nivell de desagregació de l'activitat i/o per manca d'especificitat amb el sector agroalimentari. Aquestes serien les corresponents als Intermediaris del comerç de matèries primeres agràries, animals vius, primeres matèries tèxtils i productes semielaborats (CCAIE-09; 4611); Intermediaris del comerç de productes alimentaris, begudes i tabac (4617); el Comerç a l'engròs de maquinària, equips i subministraments agrícoles (4661); el Comerç al detall, amb predomini de productes alimentaris, begudes i tabac, en establiments no especialitzats (4711); el Comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac en parades de venda i mercats ambulants (4782).

D'aquesta manera, el capítol recull els principals resultats del comerç i els serveis agroalimentaris a Catalunya, comparant, com en la resta de capítols d'aquest informe, l'evolució de les xifres obtingudes amb les del global espanyol. Més específicament, els continguts del capítol s'estructuren en quatre apartats:

En un primer apartat es presenta el posicionament de les principals empreses catalanes de la gran distribució agroalimentària, és a dir, les grans empreses catalanes del sector i la importància d'aquestes en el conjunt espanyol.

A continuació, en un apartat dedicat al comerç al detall, es mesura l'evolució de les vendes de la gran distribució en alimentació i dels comerços detallistes, amb especial atenció als productes alimentaris. Per a l'anàlisi es prenen els resultats de l'Índex de Vendes de la Gran Distribució (IVGS) i de l'Índex del Comerç al Detall (ICD).

Seguidament, en un tercer i quart apartat es quantifica la importància del sector, en termes econòmics, a partir del volum de negoci i del valor afegit brut del comerç i dels serveis agroalimentaris. L'anàlisi emmarca el sector en el seu conjunt i els subsectors que el componen separatament, mostrant les xifres obtingudes a Catalunya i en el conjunt espanyol. L'apartat analitza i descriu l'evolució esdevinguda en els darrers anys, presentant les dades anteriors (des del 2010) en l'annex del capítol, en euros corrents i en euros constants.

Per finalitzar, es quantifica l'ocupació que genera el sector. Com en l'apartat anterior, l'anàlisi emmarca els subsectors que el componen: el comerç i els serveis agroalimentaris, conjuntament i separada.

Les principals fonts d'informació emprades en aquest capítol són, entre d'altres, l'explotació estadística proporcionada per l'IDESCAT i l'INE, en especial, l'Estadística Estructural d'Empreses del comerç i dels serveis.

4.1. LES PRINCIPALS EMPRESES CATALANES DE LA DISTRIBUCIÓ ALIMENTÀRIA

En el 2022, la gran distribució a Catalunya continua creixent en superfície, a un ritme molt proper al de l'any anterior. Els seus metres quadrats creixen un 2%, proporció que coincideix amb l'experimentada en el conjunt espanyol (+2%). Pel que fa al nombre d'establiments, el ritme de creixement és inferior, tant a Catalunya com a Espanya (0,9% i 0,7%, respectivament).

A la taula següent s'inclouen les 10 primeres empreses de la gran distribució en superfície a Catalunya (Taula 4.1). Les empreses del top 5 mantenen el mateix posicionament en el rànquing català de la distribució detallista. Mercadona, així, ocupa la primera posició en superfície, concentrant el 15,6% del total català, el que representa una disminució només de 0,3 punts percentuals respecte del 2021. Manté també la segona posició Condis supermercats, malgrat reduir la superfície en un -0,3%. L'empresa destaca per tenir una estructura d'establiments molt més atomitzada que els seus competidors, que reforça augmentant el nombre d'establiments en el darrer any.

Segueix en tercera posició el grup Bon Preu, tot i que redueix les xifres lleugerament respecte a l'any anterior, aturant l'estratègia expansiva que presentava els darrers anys.

Es reforça de nou el grup Eroski, que presenta un augment màxim en superfície (+10%), seguida per Aldi supermercats (+6,9%), que consolida la desena posició. Creix força també en superfície, la cooperativa Consum (+6%), augmentant a la sisena posició en el rànquing. Lidl segueix una tendència similar a les anteriors, amb increments en superfície i en nombre d'establiments, tot i que de menor magnitud. En concret, incrementa un 4,8% en superfície.

D'altra banda, continua caient el grup DIA, amb davallades en superfície i en establiments (-15,3% i -14,3%, respectivament), baixant el seu posicionament fins al número 8 en el rànquing.

Taula 4.1 Els 10 primers grups/empreses de la distribució detallista a Catalunya.

Top 10 2021 (2020)	Empresa	Nombre establiments			Superfície (m2)			% Sup. 2022
		2022	2021	22/21 (%)	2022	2021	22/21 (%)	
1 (1)	Mercadona, S.A.*	250	251	-0,4%	372.194	370.369	0,5%	15,6%
2 (2)	Condis Supermercats	663	658	0,8%	241.064	241.904	-0,3%	10,1%
3 (3)	Bon Preu, S.A. Grup	201	203	-1,0%	223.497	223.782	-0,1%	9,4%
4 (4)	Grupo Eroski	302	297	1,7%	220.736	200.643	10,0%	9,3%
5 (5)	Carrefour	177	185	-4,3%	179.004	174.315	2,7%	7,5%
6 (7)	Consum	242	226	7,1%	143.386	135.267	6,0%	6,0%
7 (8)	Lidl Supermercados, S.A.	123	118	4,2%	139.115	132.735	4,8%	5,8%
8 (6)	DIA	318	371	-14,3%	122.871	145.115	-15,3%	5,2%
9 (9)	Transgourmet Ibérica SA	517	498	3,8%	108.720	105.396	3,2%	4,6%
10 (10)	Aldi Supermercados, SL Grup	85	79	7,6%	91.119	85.215	6,9%	3,8%
	Total (10 primers)	2.878	2.886	-0,3%	1.841.706	1.814.741	1,5%	77,3%
	Total Catalunya	4.403	4.362	0,9%	2.381.693	2.335.668	2,0%	100,0%
	Total Espanya	23.502	23.344	0,7%	12.754.127	12.508.477	2,0%	
	% Catalunya/Espanya	18,7%	18,7%		18,7%	18,7%		

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'Alimarket, Monogràfic Gran consum, Catalunya, març 2023 i de l'Informe Especial de la Distribució Alimentària, Espanya, març 2023.

4.2. VENDES EN GRANS SUPERFÍCIES I EL COMERÇ AL DETALL

4.2.1. ÍNDEX DE VENDES EN GRANS SUPERFÍCIES (IVGS)

L'índex de vendes en grans superfícies (IVGS) permet conèixer l'evolució del valor de les vendes en els establiments comercials al detall definits com a grans superfícies no especialitzades. Per grans superfícies s'entenen aquells establiments comercials amb una superfície de vendes superior a 2.500 m². Actualment s'hi inclouen uns seixanta establiments. La facturació es desagrega segons si són productes alimentaris o altres. Es presenten les dades de l'IVGS calculades en preus corrents amb base 2015, des del 2013 fins al 2023 (darreres dades disponibles que recullen fins al mes d'agost) (Figura 4.1; Figura 4.2; Taula 4.2).

A Catalunya, l'IVGS tant general com d'alimentació manté una certa tendència a la baixa fins a l'any 2018. A partir d'aleshores, pel que fa als productes d'alimentació, es produeix un fort creixement, que continua amb una tendència clarament alcista en el 2020, per retrocedir posteriorment de manera moderada en el 2021. En els períodes posteriors s'observen de nou increments, fins a assolir un valor màxim en el darrer període, concretament, de 120,4 punts.

Pel que fa a l'IVGS general, a partir del 2019, contràriament al que succeeix amb l'IVGS d'alimentació, cau amb força en el 2020 fins a assolir el seu mínim, per acabar recuperant-se en els períodes posteriors. Aquesta forta davallada del 2020, és associable a la crisi de la COVID-10 que, com s'ha observat, no va tenir efectes negatius en el cas dels productes d'alimentació.

Com es pot observar, l'IVGS general és inferior a l'IVGS dels productes d'alimentació a Catalunya, amb 100,2 punts enfront de 120,4 punts en el 2023, respectivament.

A Espanya, els Índexs evolucionen de manera diferent que a Catalunya, especialment pel que fa a l'IVGS general. Així ho demostra la seva tendència clarament creixent al llarg del període i, igualment pel que fa a l'IVGS d'alimentació (amb un creixement més moderat, comparativament). Tanmateix, l'efecte del 2020 és el mateix que a Catalunya: l'IVGS pel conjunt de productes (IVGS general) cau amb força aquell any.

Amb posterioritat, ambdós Índexs (general i alimentació) presenten de nou una tendència creixent, assolint els seus màxims en el darrer període i amb valors superiors als obtinguts a Catalunya. En concret de 129,5 punts i 126,1 punts, per l'IVGS general i per l'IVGS d'alimentació, respectivament.

Figura 4.1 Índex de Vendes en Grans Superfícies a Catalunya (mitjanes anuals). Període 2013-2023p*

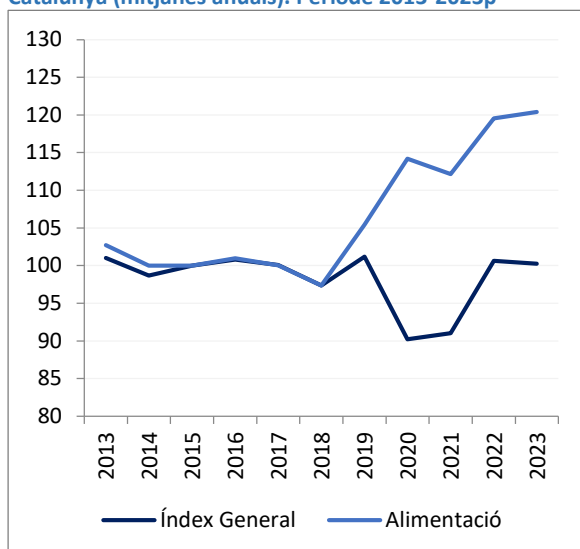
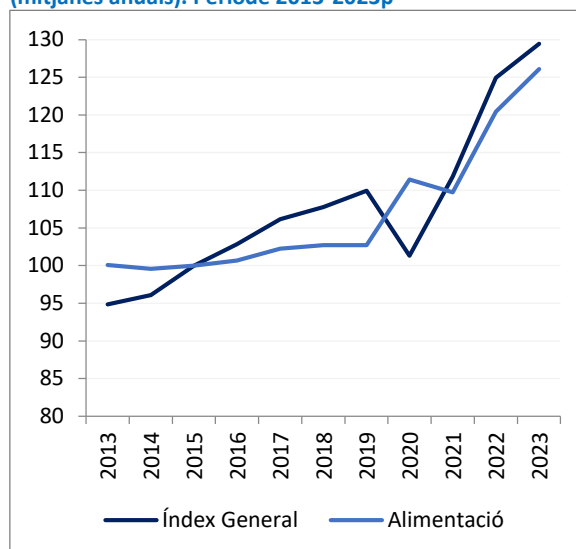

Figura 4.2 Índex de Vendes en Grans Superfícies a Espanya (mitjanes anuals). Període 2013-2023p*

*L'INE computa un índex de vendes en grans superfícies per al conjunt de l'Estat, però dissenyat amb una metodologia diferent, ja que l'INE inclou tant les grans superfícies no especialitzades com les especialitzades. Això fa que la comparabilitat dels resultats no sempre es pugui fer de forma directa.

*Les xifres del 2023 són provisionals i únicament disponibles fins al mes d'agost.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades IDESCAT. Base 2015.

Taula 4.2 Índex de Vendes de productes d'alimentació en Grans Superfícies a Catalunya (mitjanes anuals). Dades calculades en preus corrents i en preus constants. Període 2013-2023p* Base 2015 = 100

Any	Preus corrents	Variació interanual (%)	Preus constants	Variació interanual (%)
2023p*	120,4	0,7%	90,5	-7,7%
2022	119,6	6,6%	98,0	-2,8%
2021	112,2	-1,8%	100,9	-3,6%
2020	114,2	8,4%	104,7	6,2%
2019	105,4	8,3%	98,6	6,7%
2018	97,4	-2,7%	92,4	-4,6%
2017	100,1	-0,9%	96,9	-2,5%
2016	101,0	1,0%	99,4	-0,6%
2015	100,0	0,0%	100,0	-1,7%
2014	100,0	-2,7%	101,7	-2,9%
2013	102,7	-3,6%	104,8	-6,6%

Font: IDESCAT. (*)Les xifres del 2022 són provisionals i únicament disponibles fins al mes de juliol.

4.2.2. ÍNDEX DE COMERÇ AL DETALL (ICD)

L'índex de comerç al detall (ICD) és un indicador conjuntural que mesura l'evolució a curt termini de l'activitat de les empreses que operen en el sector del comerç al detall. Es construeix a partir de la variable 'volum de negoci' i inclou totes les activitats de comerç al detall (CCA-E-09 47). Les dades es presenten desagregades en l'ÍCD pels productes alimentaris i l'ÍCD general (pel conjunt de productes). Es presenten les xifres de l'ÍCD calculades en preus corrents amb base 2015, des del 2013 fins al 2023 (darreres dades disponibles que recullen fins al mes d'agost) (Figura 4.3; Figura 4.4).

L'evolució de l'ÍCD a Catalunya i a Espanya segueix un patró similar, amb una tendència clarament creixent, especialment accelerat pels productes alimentaris, sobretot a Catalunya. En el 2020, s'observa una aturada del creixement en el cas de l'alimentació, i un canvi de tendència en el cas de l'ÍCD general. Aquest cau amb força, per després recuperar-se. L'ÍCD de l'alimentació, havent desacelerat el creixement a causa de la pandèmia, recupera més tard la tendència creixent, mantenint-se per sobre de l'Índex general, que també recupera el creixement, presentant en tots els casos els seus valors màxims en el darrer període (2023). El comportament observat en el 2020 és clarament un efecte de les restriccions esdevingudes amb la pandèmia, quan els comerços varen haver de tancar, mentre que els essencials (alimentació) varen mantenir la seva activitat.

Figura 4.3 Índex del comerç al detall a Catalunya (mitjanes anuals). Període 2013-23p*

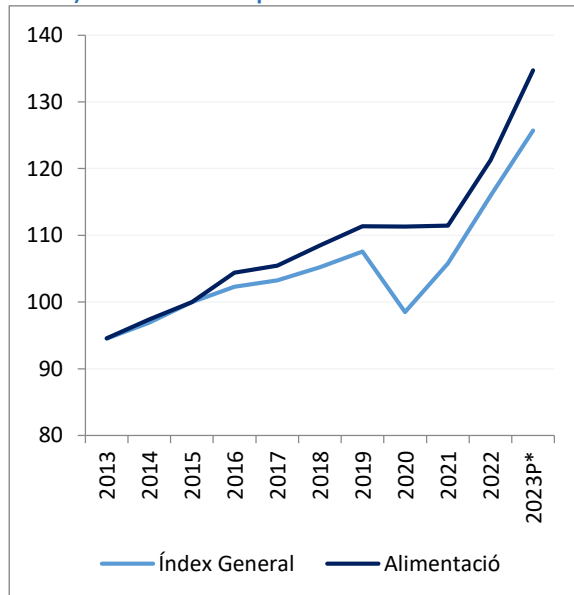
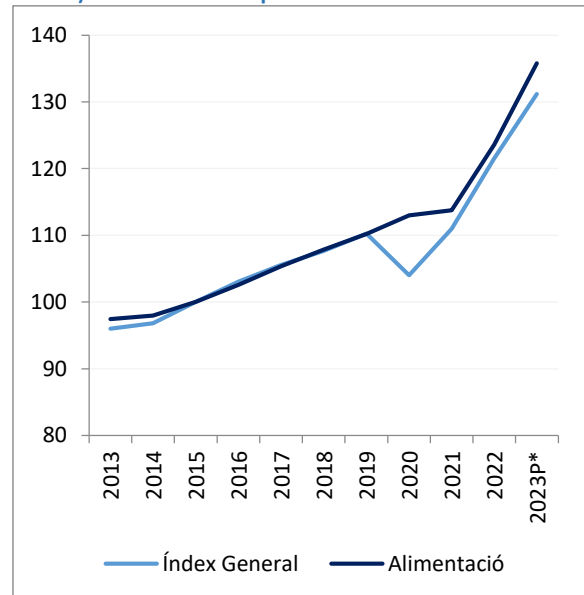

Figura 4.4 Índex del comerç al detall a Espanya (mitjanes anuals). Període 2013-23p*

*Les xifres del 2023 són provisionals i únicament disponibles fins al mes d'agost. Base 2015 = 100.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades IDESCAT. Base 2015.

4.3. VOLUM DE NEGOCI

El volum de negoci es calcula com la suma de les vendes de productes, vendes de mercaderies (béns o mercaderies adquirits per l'empresa per a la venda posterior sense transformació) i prestacions de serveis corresponents a les activitats ordinàries de l'empresa, menys els descomptes, les bonificacions sobre les vendes i l'IVA o els altres impostos directament relacionats²⁴. Les xifres que es presenten a continuació s'han calculat en euros reals descomptant l'efecte dels preus en l'evolució del sector. En l'annex al capítol es presenten igualment les xifres en euros corrents, així com una sèrie anual que recull dades des de l'any 2010.

En el darrer any disponible (2021), el volum de negoci que genera el sector del comerç²⁵ a Catalunya ascendeix a 147.800 milions d'euros (M€) corrents, augmentant respecte a l'any anterior un 11,1% en termes reals (base 2021). El comerç agroalimentari²⁶ aporta el 21,5% d'aquest valor, amb 31.810 M€ i un increment interanual del +7,7%. La proporció, tanmateix, cau un punt respecte del 2020.

Els serveis de menjar i begudes generen 7.745 M€ en el 2021, amb un increment interanual en termes reals del 36,6%, malgrat haver continuat patint, encara el 2021, les restriccions sanitàries d'ocupació derivades de la COVID-19. Aquesta xifra, sumada al volum de negoci del comerç agroalimentari ascendeix a un total de **39.556 M€** (Taula 4.3).

Pel que fa als diferents subsectors analitzats, el **comerç a l'engròs de productes alimentaris, begudes i tabac és el que genera una major part del volum de negoci**. Aquest subsector aporta en el 2021 un **53,8%** del volum generat pel conjunt, amb 21.291 M€ corrents. El segueixen el sector **de serveis de menjars i begudes**, amb un 19,6% i equivalent a 7.745 M€; el comerç a l'engròs de matèries primeres i animals vius i, el comerç al detall de productes, alimentaris, begudes i tabac (13,4% i 13,2%, respectivament, i 5.315 M€ i 5.204 M€ corrents) (Figura 4.5).

²⁴ Per a més informació metodològica, consultar l'IDESCAT o l'INE.

²⁵ Excloent vehicles de motor i motocicletes, que es classifiquen en un CCAE-09 a part (45).

²⁶ Comerç a l'engròs de matèries primeres i animals vius, Comerç a l'engròs de productes alimentaris, begudes i tabac i Comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac en establiments especialitzats (CCAIE 462, 463 i 472).

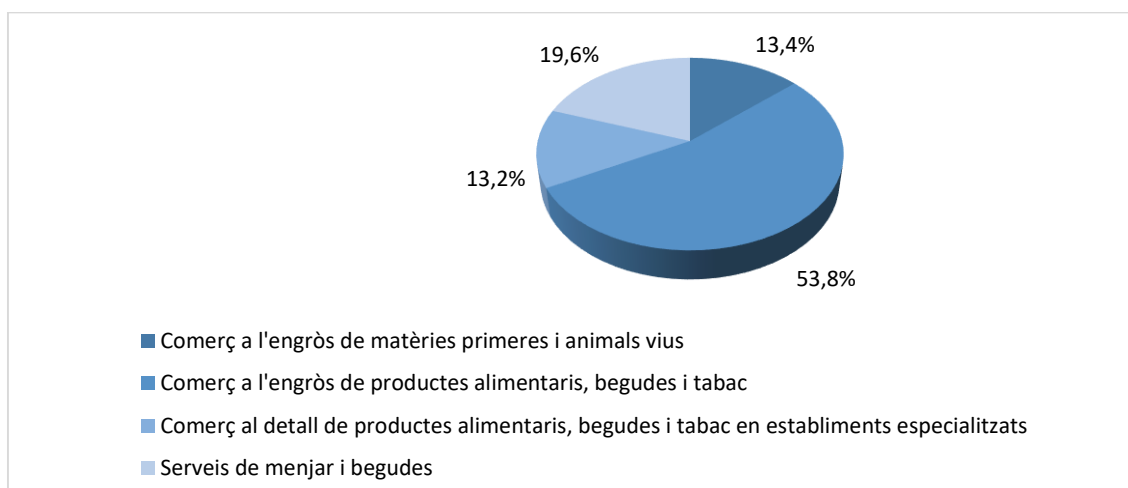
Taula 4.3 Evolució del volum de negoci dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Xifres en milions d'euros constants. 2018-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen

CCAE	Catalunya	2018	2019	2020	2021
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris*</i>	101.696	105.001	94.970	104.617
462	Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius	4.100	4.365	4.807	5.315
463	Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac	22.267	23.983	20.287	21.291
47	<i>Comerç al detall*</i>	45.327	44.370	40.650	43.183
472	Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)	5.746	5.255	5.020	5.204
56	Serveis de menjar i begudes	10.072	10.610	5.779	7.745
Total Comerç i Serveis Alimentaris		42.185	44.213	35.893	39.556
CCAE	Espanya				
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris*</i>	509.291	518.015	459.554	532.038
462	Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius	23.988	25.751	25.956	28.231
463	Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac	141.764	144.802	130.801	136.840
47	<i>Comerç al detall*</i>	253.815	255.486	238.720	254.673
472	Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)	23.635	23.191	21.718	22.702
56	Serveis de menjar i begudes	54.280	56.219	33.351	44.010
Total Comerç i Serveis Alimentaris		243.667	249.963	211.827	231.784

* excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE). IDESCAT. IPC alimentació (2021 = 100)

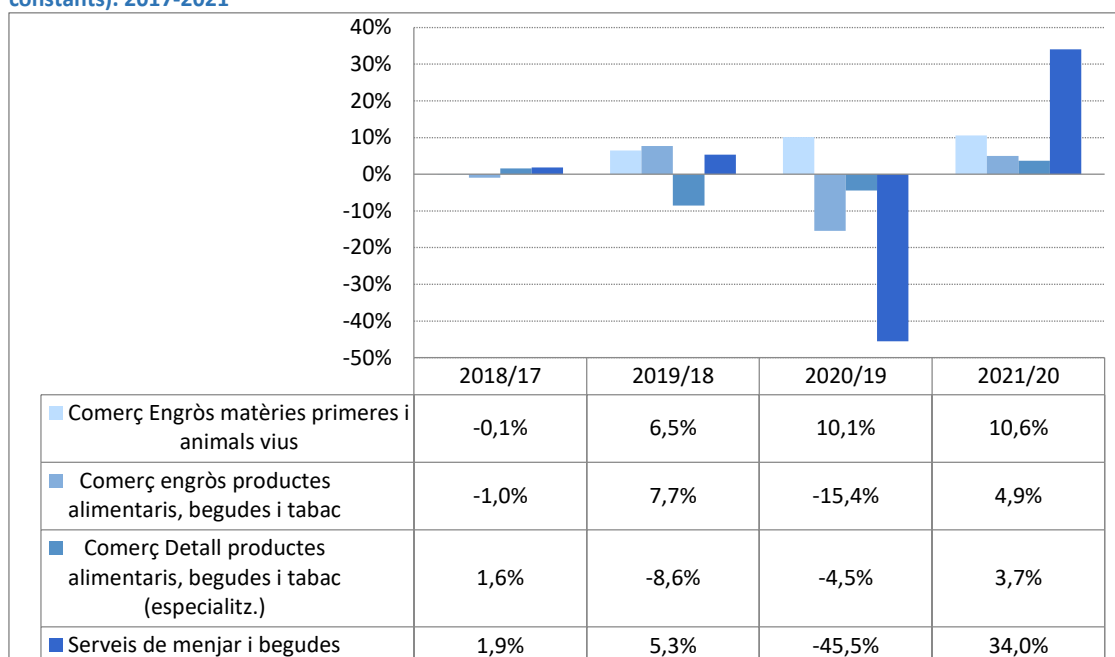
Figura 4.5 Participació dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris en el volum de negoci generat pel conjunt del sector en la seva totalitat (% sobre euros corrents). Any 2021

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE).

Pel que fa a l'evolució, en termes reals, mostra una clara davallada en el volum de negoci per alguns subsectors, causada per la crisi de la COVID-19. Especialment forta en el cas dels serveis alimentaris, que després recupera parcialment. En l'any de la pandèmia, s'observa una disminució important del volum de negoci del comerç a l'engròs de productes alimentaris, begudes i tabac; mentre que, el comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac cau, però de manera més moderada. D'altra banda, el comerç a l'engròs de matèries primeres i animals vius manté la tendència alcista i així continua en el darrer any considerat (+10,6%) (Figura 4.6).

Figura 4.6 Evolució del volum de negoci generat pel comerç i els serveis alimentaris a Catalunya (% sobre euros constants). 2017-2021

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE). IDESCAT. IPC alimentació (2021 = 100)

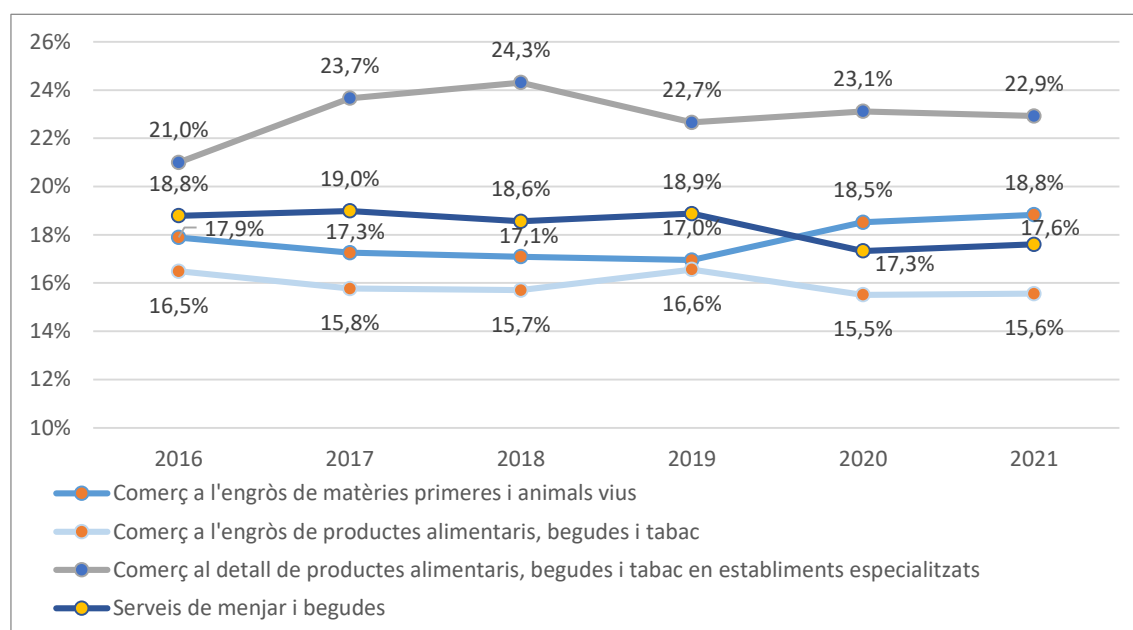
En relació amb les xifres del conjunt espanyol, l'evolució de la participació catalana en el total nacional, pel que fa al volum de negoci generat, mostra tendències dispars pels diferents sectors. En primer lloc, el **comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac presenta la major participació catalana en el global espanyol**. Concretament, l'any 2018, presenta un màxim del 24,3% i, en el conjunt representat (2016-21) la seva tendència es manté en els darrers anys, amb un valor del 22,9% en el darrer any (Figura 4.7).

Pel que fa a la resta de subsectors, la participació catalana oscil·la entre el 15% i el 20% del conjunt espanyol. El sector dels serveis de menjars i begudes presenta una proporció força estable fins a l'any de la pandèmia, quan la proporció cau fins al 17,3%. Aquesta davallada podria interpretar-se com a un major impacte de la pandèmia en el sector a Catalunya, en comparació amb l'impacte esdevingut en el conjunt espanyol. En el 2021, aquesta proporció augmenta però sense retornar a les proporcions prèvies.

Segueix en importància el sector del comerç a l'engròs de matèries primeres i animals vius, amb proporcions compreses entre el 17% i el 19%. La seva evolució és lleugerament a la baixa fins al 2019, quan inicia una tendència que es podria considerar alcista amb un màxim en el darrer any del 18,8%.

Finalment, el sector del comerç a l'engròs de productes alimentaris, begudes i tabac, és el que presenta una menor participació catalana, amb una tendència baixista malgrat un repunt en el 2019, que després cau assolint el seu mínim en el 2020, assolint un valor molt proper en el 2021 (+15,6%).

Figura 4.7 Evolució de la participació catalana en el volum de negoci generat pel comerç i els serveis alimentaris, respecte al conjunt espanyol a Catalunya (% sobre euros corrents). 2016-2021

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE).

En el context espanyol, pel que fa al sector del comerç a l'engròs de matèries primeres agràries i animals vius, Catalunya ocupa la primera posició en el rànquing pel que fa al volum de negoci, concentrant el **18,8%** del total generat pel sector a Espanya (2021). Supera de nou, en aquesta ocasió, a la Comunitat de Madrid (16,4%) que, en el darrer any, també ha estat superada per Castella – Lleó (17,2%). Les tres comunitats autònomes superen a la resta amb diferència i –conjuntament– concentren més de la meitat del total espanyol. L'evolució experimentada en el 2021 és variable segons la comunitat autònoma, essent positiva pel conjunt espanyol (+8,8%). Galícia i Castella – Lleó són les comunitats amb un major creixement interanual (>20%), seguides d'Extremadura i Catalunya (>10%) (Taula 4.4).

Taula 4.4 Volum de negoci de l'activitat de Comerç a l'engròs de matèries primeres agràries i animals vius a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021. Variació (%) en euros constants segons IPC.

Comunitats Autònomes	Volum de negoci (milions €)		
	2021	% Total	21/20 (%)
Andalusia	2.449	8,68%	-3,96%
Aragó	1.961	6,94%	6,45%
Astúries	248	0,88%	8,53%
Balears	93	0,33%	-15,44%
Canàries	110	0,39%	1,84%
Cantàbria	249	0,88%	9,28%
Castella-Lleó	4.863	17,23%	20,08%
Castella - La Manxa	1.786	6,33%	7,84%
Catalunya	5.315	18,83%	10,70%
Comunitat Valenciana	1.028	3,64%	4,53%
Extremadura	1.424	5,04%	12,05%
Galícia	1.054	3,73%	29,64%
Madrid	4.638	16,43%	4,51%
Múrcia	1.463	5,18%	7,15%
Navarra	1.084	3,84%	6,10%
País Basc	318	1,13%	8,64%
Rioja, la	143	0,51%	-13,83%
Ceuta i Melilla	n.d.	-	-
Total Espanya	28.231	100,00%	8,88%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE). IDESCAT IPC Alimentació (Base = 2021).

Pel que fa al sector del **comerç a l'engròs de productes alimentaris begudes i tabac, Catalunya la segona posició en el rànquing espanyol**, amb el **15,6%** del volum de negoci i seguida molt de prop per la Comunitat de Madrid (15,2%), i per la Comunitat Valenciana (13,1%) (2021). El primer lloc l'ocupa Andalusia (20,8%). Les quatre comunitats autònomes superen a la resta i –conjuntament– concentren el 64% del total espanyol. L'evolució experimentada en el 2021 és positiva en la major part dels casos, i així també ho indica l'augment experimentat pel conjunt espanyol (+4,7%). A Catalunya l'evolució ha estat del +5,1% (Taula 4.5).

Taula 4.5 Volum de negoci de l'activitat de Comerç a l'engròs de productes alimentaris begudes i tabac a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021. Variació (%) en euros constants segons IPC.

Comunitats Autònomes	Volum de negoci (milions €)		
	2021	% Total	21/20 (%)
Andalusia	28.447	20,79%	6,68%
Aragó	2.225	1,63%	-2,65%
Astúries	1.181	0,86%	15,63%
Balears	2.035	1,49%	51,24%
Canàries	4.988	3,65%	4,71%
Cantàbria	1.089	0,80%	-8,94%
Castella-Lleó	4.447	3,25%	6,84%
Castella - La Manxa	4.123	3,01%	-0,18%
Catalunya	21.291	15,56%	5,05%
Comunitat Valenciana	17.979	13,14%	6,14%
Extremadura	2.492	1,82%	20,92%
Galícia	10.066	7,36%	10,12%
Madrid	20.773	15,18%	5,14%
Múrcia	8.900	6,50%	-4,35%
Navarra	1.254	0,92%	1,28%
País Basc	4.487	3,28%	-15,22%
Rioja, la	960	0,70%	11,37%
Ceuta i Melilla	n.d.	-	-
Total Espanya	136.840	100,00%	4,72%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE). IDESCAT IPC Alimentació (Base = 2021).

En el **comerç al detall de productes alimentaris begudes i tabac, Catalunya ocupa la primera posició en el rànquing espanyol**, amb el **22,9%** del volum de negoci (2021). Segueix, a distància, en la segona posició, Andalusia (15,9%) i la Comunitat de Madrid (13,2%) Les tres comunitats autònomes superen conjuntament el 50% del total espanyol. L'evolució experimentada en el 2021 és positiva en la major part dels casos, i així també ho indica l'increment experimentat pel conjunt espanyol (+4,6%). A Catalunya l'evolució ha estat del +3,8% (Taula 4.6).

Respecte al sector de **serveis de menjars i begudes, Catalunya ocupa la primera posició en el rànquing espanyol pel que fa al volum de negoci, amb el 17,6% respecte del total**. Supera enguany a la Comunitat de Madrid, amb el 17,5%. En tercer lloc, es posiciona Andalusia (16,2%) Les tres comunitats autònomes superen conjuntament el 50% del total espanyol. L'evolució experimentada en el 2021 presenta un increment molt important en tots els casos, com així també ho indica l'increment experimentat pel conjunt espanyol (+32,1%). A Catalunya l'evolució ha estat del +34,2% (Volum de negoci de l'activitat de Comerç al detall de productes alimentaris begudes i tabac (en

establiments especialitzats) a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021. Variació (%) en euros constants segons IPC.

Taula 4.6 Volum de negoci de l'activitat de Comerç al detall de productes alimentaris begudes i tabac (en establiments especialitzats) a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021. Variació (%) en euros constants segons IPC.

Comunitats Autònomes	Volum de negoci (milions €)		
	2021	% Total	21/20 (%)
Andalusia	3.613	15,91%	18,39%
Aragó	670	2,95%	3,29%
Astúries	504	2,22%	29,42%
Balears	606	2,67%	14,11%
Canàries	568	2,50%	5,70%
Cantàbria	298	1,31%	14,82%
Castella-Lleó	928	4,09%	17,14%
Castella - La Manxa	1.001	4,41%	-3,67%
Catalunya	5.204	22,92%	3,78%
Comunitat Valenciana	2.044	9,00%	-3,67%
Extremadura	342	1,51%	-30,45%
Galícia	1.160	5,11%	8,91%
Madrid	2.991	13,18%	4,59%
Múrcia	564	2,48%	12,08%
Navarra	481	2,12%	0,15%
País Basc	1.587	6,99%	-6,30%
Rioja, la	126	0,55%	-18,28%
Ceuta i Melilla	n.d.	-	-
Total Espanya	22.702	100,00%	4,6%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE). IDESCAT IPC Alimentació (Base = 2021).

Taula 4.7 Volum de negoci de l'activitat de Serveis de menjar i begudes a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021. Variació (%) en euros constants segons IPC.

Comunitats Autònomes	Volum de negoci (milions €)		
	2021	% Total	21/20 (%)
Andalusia	7.140	16,22%	34,97%
Aragó	1.071	2,43%	27,48%
Astúries	915	2,08%	33,91%
Balears	1.990	4,52%	48,39%
Canàries	2.470	5,61%	29,33%
Cantàbria	507	1,15%	22,35%
Castella - La Manxa	1.267	2,88%	27,66%
Castella-Lleó	1.859	4,22%	34,67%
Catalunya	7.745	17,60%	34,16%
Comunitat Valenciana	4.640	10,54%	25,40%
Extremadura	622	1,41%	25,55%
Galícia	1.984	4,51%	24,53%
Madrid	7.708	17,52%	33,00%
Múrcia	1.049	2,38%	38,10%
Navarra	512	1,16%	25,31%
País Basc	2.154	4,89%	27,92%
Rioja, la	265	0,60%	39,54%
Ceuta i Melilla	n.d	-	-
Total Espanya	44.010	100,00%	32,09%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE). IDESCAT IPC Alimentació.

4.4. VALOR AFEGIT BRUT

A continuació s'analitza l'evolució del Valor Afegit Brut (VAB²⁷) del comerç i dels serveis agroalimentaris a Catalunya. En aquesta ocasió, a diferència dels capítols 2 i 3, les activitats que s'inclouen en aquest capítol no queden recollides de manera agregada dins de la classificació d'activitats econòmiques (CCAE-09), per la qual cosa s'han calculat a partir de l'estadística d'estructura. Les xifres que es presenten a continuació s'han calculat en euros reals descomptant l'efecte dels preus en l'evolució del sector. En l'annex al capítol es presenten igualment les xifres en euros corrents, així com una sèrie anual més llarga (des de l'any 2010).

En el darrer any disponible (2021), el **valor afegit brut que genera el sector del comerç²⁸ a Catalunya** ascendeix a **23.788 milions d'euros (M€)** corrents, xifra que presenta un

²⁷ El Valor afegit brut a cost de factors es refereix a la renda bruta de les activitats d'explotació un cop ajustat l'efecte de les subvencions a l'explotació i els impostos indirectes. Es calcula a partir del valor afegit brut a preus de mercat deduint els impostos lligats a la producció i als productes i sumant les subvencions a l'explotació.

²⁸ Excloent la venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes, que es classifiquen en un CCAE-09 a part (45).

increment considerable respecte a l'any anterior, després de la davallada produïda arrel de la crisi de la COVID-19 (+9,4%). **El comerç vinculat al sector agroalimentari²⁹ aporta el 16,2% d'aquest valor, amb 3.863 M€** corrents, també incrementant notablement respecte a l'any anterior (+8% interanual). Pel que fa als **serveis**, el servei de menjars i begudes, genera un valor afegit brut, en el 2021, de **3.333 M€** corrents, el que, **conjuntament** amb els sectors del comerç agroalimentari, suposa un valor afegit total de **7.195 M€** a Catalunya.

Pel que fa als diferents subsectors analitzats, el sector de **serveis de menjars i begudes** genera la **major part del valor afegit brut**, ara de nou **per sobre del comerç a l'engròs de productes alimentaris, begudes i tabac** (any 2021). Concretament, aquests concentren el 46,3% i el 32,8% del total, respectivament. A continuació, se situa el sector del comerç al detall de productes, alimentaris, begudes i tabac (15%) i, finalitza el sector del comerç a l'engròs de matèries primeres i animals vius (5,8%) (Figura 4.8).

Eliminant l'efecte dels preus, el sector dels **serveis de menjar i begudes creix** de manera molt important, recuperant-se parcialment de la davallada produïda l'any anterior, concretament, creix un **61,1%**. Pel que fa als diferents subsectors del comerç agroalimentari analitzats s'observen increments interanuals del valor afegit brut en tots els casos, especialment importants pel que fa al **comerç a l'engròs de matèries primeres i animals vius**, amb un important increment del 18,9%. L'evolució d'aquest sector és favorable en tota la sèrie analitzada.

Els sectors del comerç a l'engròs i de comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac presenten, d'altra banda, increments més interessants però de caràcter més moderat (+5,1% i +10,9%, respectivament).

L'evolució del valor afegit brut del comerç i dels serveis agroalimentaris conjuntament experimenta una tendència creixent en el període observat (2018-2021), exceptuant la davallada important en el 2020, que no ha acabat de recuperar del tot en el 2021 (Taula 4.8).

²⁹ Comerç a l'engròs de matèries primeres i animals vius, Comerç a l'engròs de productes alimentaris, begudes i tabac i Comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac en establiments especialitzats (CCAIE 462, 463 i 472).

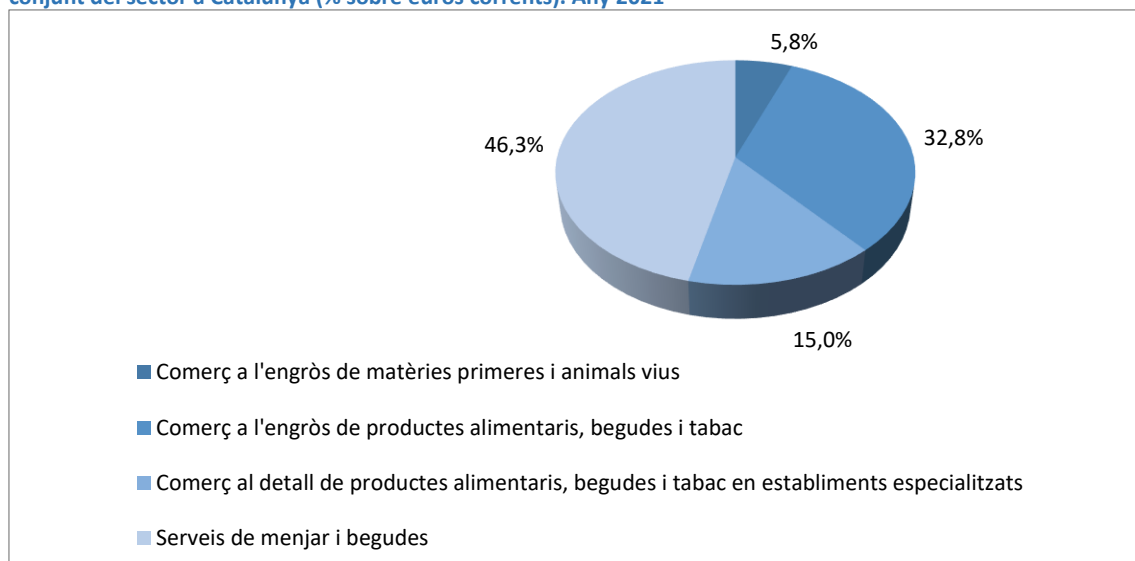
Taula 4.8 Evolució del valor afegit del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Xifres en milions d'euros constants. 2018-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen

CCAE	Catalunya	2018	2019	2020	2021	2021-20 (%)
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris</i>	14.335	14.823	13.965	15.231	9,1%
462	Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius	283	312	352	419	18,9%
463	Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac	2.432	2.624	2.247	2.361	5,1%
47	<i>Comerç al detall*</i>	8.955	8.709	7.787	8.558	9,9%
472	Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)	1.103	1.131	977	1.083	10,9%
56	Serveis de menjar i begudes	4.163	4.343	2.068	3.333	61,1%
Total Comerç i Serveis Alimentaris		7.981	8.410	5.644	7.195	27,5%
CCAE	Espanya					
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris</i>	58.587	60.745	58.040	65.643	13,1%
462	Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius	1.617	1.658	1.826	2.028	11,1%
463	Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac	14.509	14.873	13.979	15.227	8,9%
47	<i>Comerç al detall*</i>	48.173	49.336	44.481	50.251	13,0%
472	Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)	4.204	4.442	3.860	4.476	16,0%
56	Serveis de menjar i begudes	21.793	22.964	12.212	18.773	53,7%
Total Comerç i Serveis Alimentaris		42.123	43.937	31.876	40.505	27,1%

*excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE). IDESCAT. IPC alimentació (2021 = 100)

Taula 4.9 Participació dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris en el valor afegit brut generat pel conjunt del sector a Catalunya (% sobre euros corrents). Any 2021

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE).

4.5. OCUPACIÓ

El nombre d'ocupats pel comerç a Catalunya ascendeix, en el 2021, a **519.534 persones**, el que suposa una lleugera davallada respecte a l'any anterior (-1%). El **comerç** vinculat al sector **agroalimentari aporta el 20,3% d'aquests ocupats (105.618 persones)**, presentant també una lleugera davallada interanual (-1,4%). Pel que fa als diferents subsectors del comerç agroalimentari analitzats, s'observa una davallada interanual únicament en el sector del comerç a l'engròs de productes alimentaris begudes i tabac (-7,2%). En concret, aquesta evolució és, si més no, contra intuïtiva, atès que les seves xifres econòmiques, com s'ha vist anteriorment, han crescut (Taula 4.10).

Pel que fa als serveis, el **servei de menjars i begudes** aporta la quantitat de **195.455 treballadors**, el que, conjuntament amb els sectors del comerç agroalimentari, assolixen les **301.073 persones ocupades** en els sectors del comerç i els serveis agroalimentaris a Catalunya (any 2021). Destaca el servei de menjars i begudes per una variació alcista menys acusada que la corresponent a les seves xifres econòmiques. El seu nombre d'ocupats augmenta però moderadament (+4,4%).

Pel que fa als diferents subsectors analitzats, com s'ha pogut observar, el sector de serveis de menjars i begudes concentra -amb diferència- una proporció molt més elevada de treballadors/es, concretament, el 64,9% del total ocupat pels sectors del comerç i els serveis agroalimentaris a Catalunya (any 2021), recuperant en gran manera la proporció prèvia a la crisi de la COVID-19. Segueixen en importància el sector del comerç al detall de productes, alimentaris, begudes i tabac, i el seu homònim a l'engròs, amb el 18,3% i el 15% dels ocupats, respectivament. Amb una concentració de treballadors molt inferior, es situa el sector del comerç a l'engròs de matèries primeres i animals vius, que ocupa únicament l'1,8% del total (Figura 4.8).

Les xifres d'ocupats del comerç i dels serveis agroalimentari a nivell agregat experimenten una evolució creixent abans del 2020, per després caure amb la pandèmia i recuperar-se parcialment en el 2021. (Taula 4.10, Figura 4.9).

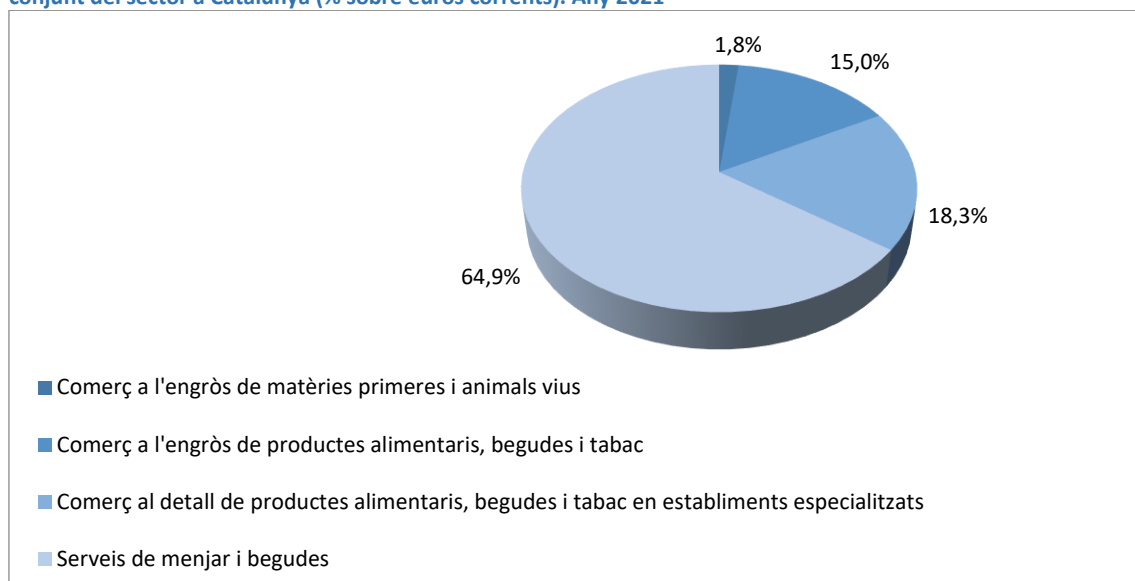
Taula 4.10 Evolució del nombre d'ocupats pel comerç i els serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Xifres nombre de persones. Període 2018-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen

CCAE	Catalunya	2018	2019	2020	2021	2021-20 (%)
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris</i>	228.673	235.497	227.493	225.342	-0,9%
462	Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius	5.317	5.666	5.363	5.402	0,7%
463	Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac	47.658	49.805	48.646	45.166	-7,2%
47	<i>Comerç al detall*</i>	302.853	306.222	297.110	294.192	-1,0%
472	Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)	54.937	55.429	53.103	55.050	3,7%
56	Serveis de menjar i begudes	201.475	211.595	187.292	195.455	4,4%
Total Comerç i Serveis Alimentaris		309.387	322.495	294.404	301.073	2,3%
Espanya						
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris</i>	1.109.146	1.144.300	1.112.113	1.104.427	-0,7%
462	Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius	35.315	36.679	36.004	36.341	0,9%
463	Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac	365.329	378.715	371.133	369.425	-0,5%
47	<i>Comerç al detall*</i>	1.733.179	1.750.589	1.701.672	1.679.865	-1,3%
472	Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)	229.608	234.585	226.358	234.065	3,4%
56	Serveis de menjar i begudes	1.210.111	1.260.110	1.112.985	1.144.295	2,8%
Total Comerç i Serveis Alimentaris		1.840.363	1.910.089	1.746.480	1.784.126	2,2%

*excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes

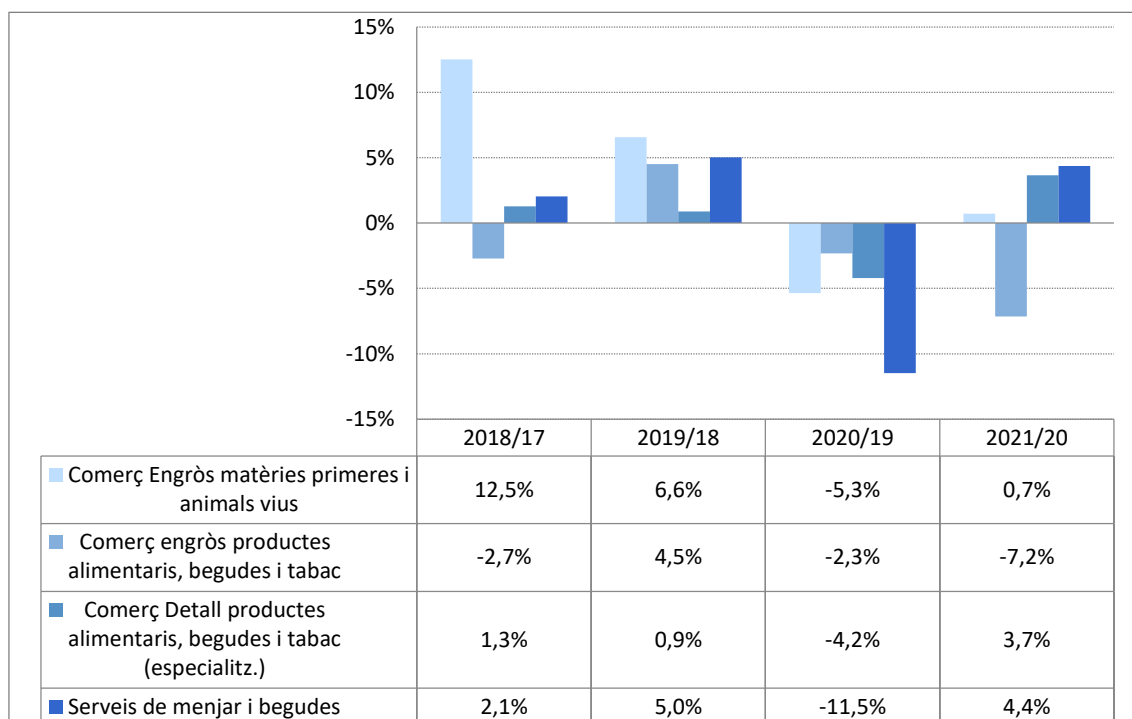
Fonts: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE).

Figura 4.8 Participació dels diferents sectors del comerç i del serveis alimentaris respecte el nombre d'ocupats del conjunt del sector a Catalunya (% sobre euros corrents). Any 2021

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE).

Figura 4.9 Evolució del nombre d'ocupats del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya (% sobre euros corrents). 2017-2021

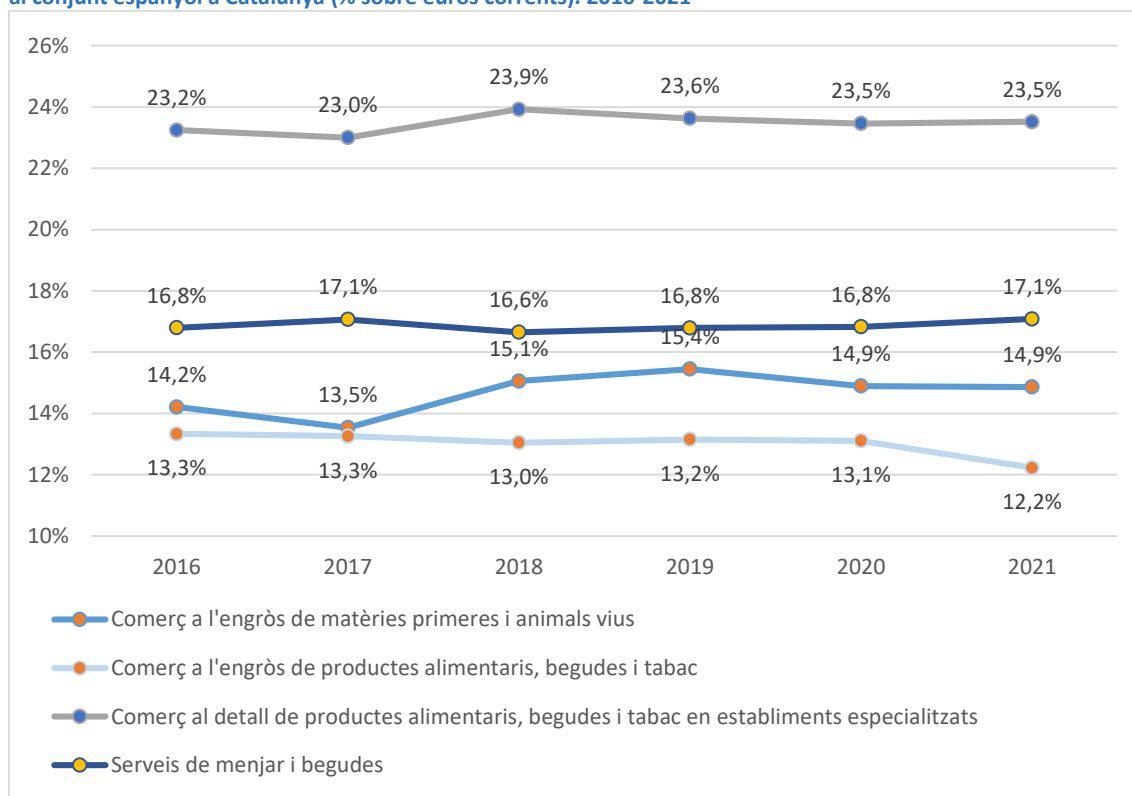

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE).

L'evolució de la participació catalana en el total nacional, pel que fa al nombre d'ocupats, mostra lleugeres variacions, en general, podent definir algunes tendències en els darrers anys. El sector del comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac és el que presenta una major participació catalana en el global espanyol. Concretament, les xifres mostren un màxim, l'any 2018, del 23,9% que cau fins a un 23,5% en el 2020, i es manté en el 2021. Els serveis de menjars i begudes ocupen la segona posició pel que fa a la participació catalana, amb una tendència lleugerament alcista en els anys analitzats, concentrant, en el 2021, el 17,1% dels ocupats en el conjunt espanyol.

D'altra banda, el sector del comerç a l'engròs de matèries primeres i animals vius, havent presentat una tendència lleugerament alcista, sembla haver estabilitzat les seves proporcions, amb un 14,9% en el 2021. Finalment, amb una tendència lleugerament a la baixa de la participació en el conjunt espanyol, se situa el sector del comerç a l'engròs de productes alimentaris, begudes i tabac que, en el 2021, cau gairebé un punt assolint un mínim del 12,2% (Figura 4.10).

Figura 4.10 Evolució de la participació catalana en el nombre d'ocupats del comerç i els serveis alimentaris, respecte al conjunt espanyol a Catalunya (% sobre euros corrents). 2016-2021

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE).

En el context espanyol, pel que fa al sector del comerç a l'engròs de matèries primeres agràries i animals vius, Catalunya ocupa la segona posició en el rànquing pel que fa al nombre d'ocupats, concentrant el 14,9% del total generat pel sector a Espanya (any 2021). La primera posició l'ocupa Andalusia, amb el 18,1% del total nacional. Segueix a certa distància, en tercera posició, Castella i Lleó (12%). L'evolució interanual és variable segons la comunitat autònoma. Tanmateix, pel global espanyol la xifra d'ocupats creix lleugerament (+1%). A Catalunya, l'evolució experimentada és similar (+0,8%) (Taula 4.11).

Pel que fa al sector del comerç a l'engròs de productes alimentaris begudes i tabac, Catalunya ocupa la tercera posició en el rànquing espanyol, amb el 12,2% dels ocupats del conjunt espanyol (2021). El primer i segon lloc l'ocupen Andalusia i la Comunitat Valenciana, amb el 23,2% i el 17,9%, respectivament. L'evolució interanual és variable segons la comunitat autònoma. Tanmateix, pel global espanyol la xifra d'ocupats es manté (-0,5%). A Catalunya, com s'ha esmentat, les xifres cauen considerablement en el darrer any (-7,1%) (Taula 4.12).

Taula 4.11 Nombre d'ocupats de l'activitat de Comerç a l'engròs de matèries primeres agràries i animals vius a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021

Comunitats Autònomes	Nombre d'ocupats		
	2021	% Total	21/20 (%)
Andalusia	6.582	18,11%	-3,76%
Aragó	1.984	5,46%	1,22%
Astúries	738	2,03%	16,04%
Balears	388	1,07%	-28,15%
Canàries	987	2,72%	41,20%
Cantàbria	211	0,58%	-32,59%
Castella - La Manxa	2.296	6,32%	-10,14%
Castella-Lleó	4.352	11,98%	5,50%
Catalunya	5.402	14,86%	0,73%
Comunitat Valenciana	3.171	8,73%	-0,09%
Extremadura	1.951	5,37%	7,79%
Galícia	2.557	7,04%	0,67%
Madrid	2.060	5,67%	8,99%
Múrcia	1.872	5,15%	9,47%
Navarra	1.077	2,96%	9,12%
País Basc	456	1,25%	-18,28%
Rioja, la	250	0,69%	-15,54%
Ceuta i Melilla	n.d.	-	-
Total Espanya	36.341	100,00%	0,94%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE).

Taula 4.12 Nombre d'ocupats de l'activitat de Comerç a l'engròs de productes alimentaris begudes i tabac a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021

Comunitats Autònomes	Nombre d'ocupats		
	2021	% Total	21/20 (%)
Andalusia	85.595	23,17%	0,06%
Aragó	7.968	2,16%	-2,54%
Astúries	3.805	1,03%	-4,32%
Balears	6.874	1,86%	3,01%
Canàries	16.554	4,48%	-0,49%
Cantàbria	2.433	0,66%	-13,39%
Castella - La Manxa	11.762	3,18%	-3,13%
Castella-Lleó	12.584	3,41%	-0,80%
Catalunya	45.166	12,23%	-7,15%
Comunitat Valenciana	66.220	17,93%	0,92%
Extremadura	7.797	2,11%	11,18%
Galícia	16.955	4,59%	5,92%
Madrid	30.062	8,14%	-0,55%
Múrcia	39.567	10,71%	3,41%
Navarra	3.659	0,99%	7,46%
País Basc	9.168	2,48%	-9,03%
Rioja, la	2.741	0,74%	19,69%
Ceuta i Melilla	n.d.	-	-
Total Espanya	369.425	100,00%	-0,46%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE).

Tanca el sector del comerç alimentari, el sector del **comerç al detall de productes alimentaris begudes i tabac, per la qual cosa Catalunya ocupa la primera posició en el rànquing espanyol**, amb el **23,5%** dels ocupats (2021). Segueix, a certa distància, Andalusia, amb el 17,1%. L'evolució interanual és, amb excepcions, alcista, amb un increment del +3,4% pel conjunt espanyol. A Catalunya les xifres creixen en una proporció similar (+3,7%) (Taula 4.13).

Taula 4.13 Nombre d'ocupats de l'activitat de Comerç al detall de productes alimentaris begudes i tabac (en establiments especialitzats) a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021

Comunitats Autònomes	Nombre d'ocupats		
	2021	% Total	21/20 (%)
Andalusia	39.997	17,09%	4,78%
Aragó	6.960	2,97%	7,92%
Astúries	4.884	2,09%	25,78%
Balears	5.396	2,31%	17,48%
Canàries	7.733	3,30%	-6,53%
Cantàbria	3.375	1,44%	23,04%
Castella - La Manxa	8.816	3,77%	11,59%
Castella-Lleó	11.266	4,81%	3,50%
Catalunya	55.050	23,52%	3,67%
Comunitat Valenciana	22.059	9,42%	-1,94%
Extremadura	3.531	1,51%	-21,09%
Galícia	11.449	4,89%	5,09%
Madrid	29.894	12,77%	8,35%
Múrcia	5.907	2,52%	-0,44%
Navarra	4.154	1,77%	13,87%
País Basc	11.997	5,13%	-7,80%
Rioja, la	1.334	0,57%	-8,88%
Ceuta i Melilla	n.d.	-	-
Total Espanya	234.065	100,00%	3,40%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE).

Pel que fa al sector de **serveis de menjars i begudes, Catalunya ocupa de nou la primera posició en el rànquing espanyol pel que fa al nombre d'ocupats, amb el 17,1% respecte del total**. La segueixen molt de prop Andalusia (16,9%) i la Comunitat de Madrid (15,5%). L'evolució de les xifres és, en aquest cas, positiva en gairebé tots els casos, amb alguna excepció com el País Basc i Navarra. En el conjunt espanyol l'increment ha estat del 2,8%, lleugerament inferior a l'increment produït a Catalunya (+4,4%) (Taula 4.14).

Taula 4.14 Nombre d'ocupats de l'activitat de Serveis de menjar i begudes a Espanya per Comunitats Autònomes. Any 2021

Comunitats Autònomes	Nombre d'ocupats		
	2021	% Total	21/20 (%)
Andalusia	193.490	16,91%	4,64%
Aragó	28.134	2,46%	2,67%
Astúries	25.139	2,20%	7,93%
Balears	38.463	3,36%	5,93%
Canàries	62.341	5,45%	-2,46%
Cantàbria	13.540	1,18%	1,75%
Castella - La Manxa	35.705	3,12%	-1,38%
Castella-Lleó	52.753	4,61%	5,24%
Catalunya	195.455	17,08%	4,36%
Comunitat Valenciana	134.226	11,73%	1,80%
Extremadura	19.996	1,75%	14,18%
Galícia	59.519	5,20%	6,28%
Madrid	177.025	15,47%	0,49%
Múrcia	31.526	2,76%	7,87%
Navarra	12.734	1,11%	-3,94%
País Basc	53.748	4,70%	-4,05%
Rioja, la	7.648	0,67%	5,80%
Ceuta i Melilla	n.d	-	-
Total Espanya	1.144.295	100,00%	2,81%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE).

4.6. ANNEX

Taula A4.15 Evolució del volum de negoci dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Xifres en milions d'euros constants. Període 2014-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen

CCAE	Catalunya	2014	2016	2017	2018	2019	2020	2021
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris</i>	89.656	97.632	97.881	101.696	105.001	94.970	104.617
462	<i>Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius</i>	4.367	4.581	4.105	4.100	4.365	4.807	5.315
463	<i>Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac</i>	21.659	22.962	22.485	22.267	23.983	20.287	21.291
47	<i>Comerç al detall*</i>	40.870	43.253	43.749	45.327	44.370	40.650	43.183
472	<i>Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)</i>	5.536	4.983	5.656	5.746	5.255	5.020	5.204
56	<i>Serveis de menjar i begudes</i>	8.617	9.142	9.887	10.072	10.610	5.779	7.745
TOTAL Comerç i Serveis Alimentaris		40.180	41.668	42.134	42.185	44.213	35.893	39.556
Espanya								
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris</i>	448.158	465.036	490.432	509.291	518.015	459.554	532.038
462	<i>Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius</i>	24.451	25.615	23.787	23.988	25.751	25.956	28.231
463	<i>Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac</i>	122.613	139.262	142.582	141.764	144.802	130.801	136.840
47	<i>Comerç al detall*</i>	232.378	246.055	250.814	253.815	255.486	238.720	254.673
472	<i>Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)</i>	24.929	23.729	23.908	23.635	23.191	21.718	22.702
56	<i>Serveis de menjar i begudes</i>	45.192	48.663	52.077	54.280	56.219	33.351	44.010
TOTAL Comerç i Serveis Alimentaris		217.186	237.269	242.354	243.667	249.963	211.827	231.784

*excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes

Nota: a partir de l'any 2015 es produeix un canvi metodològic, per la qual cosa la comparativa en la sèrie que es presenta s'ha de realitzar amb la cautela que correspon.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE). IDESCAT. IPC alimentació (2021 = 100)

Taula A4.16 Evolució del volum de negoci dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Xifres en milions d'euros corrents. Període 2014-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen

CCAE	Catalunya	2014	2016	2017	2018	2019	2020	2021
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris</i>	78.808	88.845	90.540	96.001	100.696	93.166	104.617
462	Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius	3.839	4.169	3.798	3.871	4.186	4.715	5.315
463	Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac	19.038	20.895	20.799	21.020	22.999	19.902	21.291
47	<i>Comerç al detall*</i>	35.925	39.361	40.468	42.788	42.551	39.877	43.183
472	Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)	4.866	4.534	5.232	5.424	5.039	4.925	5.204
56	Serveis de menjar i begudes	7.575	8.320	9.146	9.508	10.175	5.669	7.745
TOTAL Comerç i Serveis Alimentaris		35.318	37.918	38.974	39.823	42.400	35.211	39.556
Espanya								
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris</i>	393.931	423.183	453.649	480.770	496.776	450.823	532.038
462	Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius	21.493	23.310	22.003	22.644	24.695	25.463	28.231
463	Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac	107.777	126.728	131.888	133.826	138.865	128.316	136.840
47	<i>Comerç al detall*</i>	204.260	223.910	232.003	239.602	245.011	234.184	254.673
472	Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)	21.913	21.593	22.115	22.311	22.240	21.305	22.702
56	Serveis de menjar i begudes	39.723	44.283	48.171	51.240	53.914	32.718	44.010
TOTAL Comerç i Serveis Alimentaris		190.906	215.914	224.178	230.021	239.715	207.802	231.784

*excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes

Nota: a partir de l'any 2015 es produeix un canvi metodològic, per la qual cosa la comparativa en la sèrie que es presenta s'ha de realitzar amb la cautela que correspon.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE).

Taula A4.17 Evolució del valor afegit dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Xifres en milions d'Euros constants. Període 2014-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen

CCA	Catalunya	2014	2016	2017	2018	2019	2020	2021
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris</i>	<i>n.d.</i>	<i>13.499</i>	<i>13.850</i>	<i>14.335</i>	<i>14.823</i>	<i>13.965</i>	<i>15.231</i>
462	Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius	n.d.	317	269	283	312	352	419
463	Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac	n.d.	2.453	2.497	2.432	2.624	2.247	2.361
47	<i>Comerç al detall*</i>	<i>n.d.</i>	<i>8.579</i>	<i>8.515</i>	<i>8.955</i>	<i>8.709</i>	<i>7.787</i>	<i>8.558</i>
472	Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)	n.d.	1.059	1.113	1.103	1.131	977	1.083
56	Serveis de menjar i begudes	n.d.	3.643	4.053	4.163	4.343	2.068	3.333
Total Comerç i Serveis Alimentaris		n.d.	7.472	7.933	7.981	8.410	5.644	7.195
Espanya								
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris</i>	51.990	55.936	58.199	58.587	60.745	58.040	65.643
462	Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius	1.424	1.729	1.548	1.617	1.658	1.826	2.028
463	Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac	12.477	13.961	14.724	14.509	14.873	13.979	15.227
47	<i>Comerç al detall*</i>	43.972	47.207	47.151	48.173	49.336	44.481	50.251
472	Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)	4.446	4.493	4.367	4.204	4.442	3.860	4.476
56	Serveis de menjar i begudes	17.312	18.931	20.818	21.793	22.964	12.212	18.773
Total Comerç i Serveis Alimentaris		35.659	39.113	41.457	42.123	43.937	31.876	40.505

*excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes

Nota: a partir de l'any 2015 es produeix un canvi metodològic, per la qual cosa la comparativa en la sèrie que es presenta s'ha de realitzar amb la cautela que correspon.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE). IDESCAT. IPC alimentació (2021 = 100)

Taula A4.18 Evolució del valor afegit dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Xifres en milions d'Euros corrents. Període 2014-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen

CCAE	Catalunya	2014	2016	2017	2018	2019	2020	2021
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris</i>	<i>n.d.</i>	<i>12.284</i>	<i>12.811</i>	<i>13.532</i>	<i>14.216</i>	<i>13.700</i>	<i>15.231</i>
462	Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius	n.d.	288	249	267	300	346	419
463	Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac	n.d.	2.232	2.310	2.296	2.516	2.204	2.361
47	<i>Comerç al detall*</i>	<i>n.d.</i>	<i>7.807</i>	<i>7.877</i>	<i>8.453</i>	<i>8.352</i>	<i>7.639</i>	<i>8.558</i>
472	Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)	n.d.	964	1.030	1.042	1.085	958	1.083
56	Serveis de menjar i begudes	n.d.	3.315	3.749	3.930	4.165	2.029	3.333
Total Comerç i Serveis Alimentaris		n.d.	6.799	7.338	7.534	8.065	5.537	7.195
Espanya								
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris</i>	<i>45.700</i>	<i>50.902</i>	<i>53.835</i>	<i>55.306</i>	<i>58.255</i>	<i>56.937</i>	<i>65.643</i>
462	Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius	1.252	1.573	1.432	1.526	1.590	1.791	2.028
463	Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac	10.967	12.704	13.620	13.696	14.264	13.713	15.227
47	<i>Comerç al detall*</i>	<i>38.652</i>	<i>42.959</i>	<i>43.615</i>	<i>45.475</i>	<i>47.313</i>	<i>43.636</i>	<i>50.251</i>
472	Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)	3.908	4.088	4.040	3.969	4.260	3.786	4.476
56	Serveis de menjar i begudes	15.217	17.227	19.256	20.573	22.022	11.980	18.773
Total Comerç i Serveis Alimentaris		31.344	35.593	38.348	39.764	42.136	31.271	40.505

*excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes

Nota: a partir de l'any 2015 es produeix un canvi metodològic, per la qual cosa la comparativa en la sèrie que es presenta s'ha de realitzar amb la cautela que correspon.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE).

Taula A4.19 Evolució del nombre d'ocupats dels diferents sectors del comerç i dels serveis alimentaris a Catalunya i a Espanya. Període 2014-21. S'inclouen en cursiva els grups als quals pertanyen

CCAE	Catalunya	2014	2016	2017	2018	2019	2020	2021
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris</i>	208.827	219.659	227.670	228.673	235.497	227.493	225.342
462	Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius	4.560	4.892	4.725	5.317	5.666	5.363	5.402
463	Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac	43.472	47.248	48.981	47.658	49.805	48.646	45.166
47	<i>Comerç al detall*</i>	278.077	306.597	299.587	302.853	306.222	297.110	294.192
472	Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)	55.056	58.111	54.241	54.937	55.429	53.103	55.050
56	Serveis de menjar i begudes	161.932	187.497	197.427	201.475	211.595	187.292	195.455
TOTAL Comerç i Serveis Alimentaris		265.020	297.748	305.374	309.387	322.495	294.404	301.073
Espanya								
46	<i>Comerç a l'engròs i intermediaris</i>	997.134	1.069.748	1.108.891	1.109.146	1.144.300	1.112.113	1.104.427
462	Comerç a l'engròs matèries primeres i animals vius	30.934	34.429	34.901	35.315	36.679	36.004	36.341
463	Comerç a l'engròs productes alimentaris, begudes i tabac	323.073	354.297	369.339	365.329	378.715	371.133	369.425
47	<i>Comerç al detall*</i>	1.602.044	1.739.721	1.724.902	1.733.179	1.750.589	1.701.672	1.679.865
472	Comerç al detall productes alimentaris, begudes, tabac (establiments especialit)	234.438	249.995	235.837	229.608	234.585	226.358	234.065
56	Serveis de menjar i begudes	961.084	1.116.366	1.156.831	1.210.111	1.260.110	1.112.985	1.144.295
TOTAL Comerç i Serveis Alimentaris		1.549.529	1.755.087	1.796.908	1.840.363	1.910.089	1.746.480	1.784.126

*excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes

Nota: a partir de l'any 2015 es produeix un canvi metodològic, per la qual cosa la comparativa en la sèrie que es presenta s'ha de realitzar amb la cautela que correspon.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Estadística estructural d'empreses del sector del comerç i dels serveis (INE).

4.7. REFERÈNCIES

Alimarket (2023). Monogràfic Gran Consum. Catalunya. *El vigor aperturista de Lidl y Aldi dinamiza un mercado constreñido por DIA*. Marzo 2023.

Alimarket (2023). Informe especial de la Distribución Alimentaria. España. *Máxima eficiencia ante un escenario incierto*. Marzo 2023.

IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Compte Econòmic Anuals de Catalunya.
<https://www.idescat.cat/pub/?id=piba> [consulta: octubre 2023]

IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Índex de Comerç al Detall.
<https://www.idescat.cat/pub/?id=icd> [consulta: setembre 2023]

IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Índex de Vendes en Grans Superfícies.
<https://www.idescat.cat/pub/?id=ivgs> [consulta: setembre 2023]

INE (Instituto Nacional de Estadística). Estadística estructural d'empreses del sector del comerç.
https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176902&menu=ultiDatos&idp=1254735576799 [consulta: octubre 2023]

INE (Instituto Nacional de Estadística). Estadística estructural d'empreses del sector serveis.
https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176865&idp=1254735576778&menu=ultiDatos [consulta: octubre 2023]

5. EL CONSUM ALIMENTARI

5. EL CONSUM ALIMENTARI

En el 2022, la despesa total en alimentació i begudes³⁰ ascendeix al 17,5% del pressupost familiar. Aquesta proporció, que es mantenia propera al 16% en els anys anteriors a la pandèmia, incrementa fins al 18,9% en el 2020, per caure parcialment en el 2021 i continuar a la baixa en el 2022 (INE, Enquesta de Pressupostos Familiars, 2022). L'increment d'aquesta proporció, en el 2020, respon al tancament del canal de la restauració, que provoca que tota la despesa es produeixi a la llar. Tanmateix, altres variables també afecten la despesa alimentària, com la conjuntura econòmica i, especialment, la inflació.

Igualment important és el seguiment de les quantitats consumides pel que fa a la determinació de la composició de la dieta. Els principals factors que condicionen la dieta són els canvis demogràfics i els socioculturals, com la renda i la mida de les llars. No obstant això, l'efecte postpandèmia, conjuntament amb una forta inflació en els preus al consum, han modificat algunes de les proporcions en els aliments consumits, com veurem més endavant.

El present capítol analitza i descriu l'evolució esdevinguda en els darrers anys, presentant algunes sèries històriques en l'annex al capítol (des del 2006). Més específicament, els continguts del capítol s'estructuren en quatre apartats:

En un primer apartat es presenten les dades relatives al consum d'aliments i begudes a les llars catalanes i espanyoles pel període 2019 – 2022 (darrer any disponible). Les xifres s'expressen en termes de despesa alimentària, quantitats consumides (volum) i consum per càpita, dels principals grups i subgrups de productes alimentaris i begudes. La seva anàlisi conforma la primera part d'aquest capítol.

A continuació, seguint l'estructura del capítol, es presenta l'impacte ambiental de la dieta catalana i espanyola, específicament es quantifica les emissions de CO₂ equivalent, per analitzar la seva evolució tenint en compte els diferents grups d'aliments que componen la nostra dieta i la seva proporció.

En un darrer apartat, s'analitza la qualitat nutricional de la dieta catalana i espanyola en comparació amb els estàndards de la Fundación Española de la Nutrición (FEN, 2013). Les dietes actuals als països desenvolupats estan fortament associades a efectes perjudicials sobre la salut i, alguns aliments poden incidir en l'augment de la prevalença de malalties cròniques com la diabetis tipus 2, alguns càncers i malalties cardiovasculars. És per això que és d'interès realitzar aquesta primera aproximació sobre la qualitat nutricional de la dieta a Catalunya i a Espanya, a partir de la qual es podran suggerir

³⁰ El grup de despesa inclou aliments, begudes (alcohòliques i analcohòliques) i tabac

indicadors de nutrició que permetin definir la sostenibilitat de la dieta des del punt de vista nutricional.

5.1. EVOLUCIÓ DEL CONSUM D'ALIMENTS A CATALUNYA I A ESPANYA

En aquest capítol es presenten les dades relatives al consum d'aliments i begudes a les llars catalanes i espanyoles en els darrers 4 anys, en concret, pel període 2019 – 2022. La font consultada és el Panell de Consum Alimentari, del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, que publica les dades referents a la despesa efectuada, les quantitats consumides i el consum per càpita dels principals grups i subgrups de productes alimentaris i begudes.

Cal apuntar que les xifres fan referència al consum a la llar, atesa la manca d'homogeneïtat i d'informació regionalitzada respecte a la informació relativa al consum extradomèstic, és a dir, el que es consumeix als establiments d'hostaleria, restauració i a les institucions. En l'àmbit espanyol, tanmateix, les dades disponibles d'abans de la pandèmia (2019) mostren que la despesa a la llar de productes alimentaris i begudes va representar un 34,1% respecte al consum total, el que ens serviria per aproximar quina és la importància relativa del consum extradomèstic a Catalunya en condicions normals. En l'any de la pandèmia, la xifra de consum extradomèstic es va estimar en un 22,3% de la despesa total, molt inferior a l'habitual a conseqüència del tancament i de les restriccions establertes al sector de l'hostaleria, restauració i càtering. Aquesta proporció es recupera en el 2021, assolint un 27,3%, amb el canal encara afectat per les restriccions sanitàries, continuant a l'alça en el 2022, la proporció assoleix el 31,4%. En el darrer any analitzat, els nivells de consum recuperen els efectes causats per la pandèmia, malgrat que frenats per la conjuntura inflacionista (MAPA, Informes del consum d'alimentació a Espanya, 2019, 2020, 2021, 2022).

5.1.1. DESPESA ALIMENTÀRIA

La despesa alimentària a les llars a Catalunya és de 13.234 milions d'euros el 2022, el que representa un 17,9% de la despesa total efectuada al conjunt espanyol (73.893 M€). En termes nominals, les dades del 2022 presenten un cert **manteniment** interanual **en la despesa realitzada** en el darrer any, pel conjunt de productes d'alimentació. No obstant això, en termes reals, el que es produeix és una davallada en la despesa alimentària considerable (-7,2% a Catalunya), prenent com a base el 2022. Aquesta davallada és conseqüència de l'elevada inflació en els preus al consum, que situa l'any 2022, eliminant l'efecte dels preus, com l'any de menor despesa en la sèrie analitzada (2019-22) (Taula 5.1).

Pel que fa al darrer any, a Catalunya, es redueix la despesa respecte del 2021, en primer lloc, la partida de carn congelada (-28,1%; amb una reducció del -22,6% en termes nominals). Segueix en importància la davallada experimentada en la despesa de mariscs, mol·luscs i crustacis (-19,1%). Amb davallades properes al 15%, segueixen, en aquest ordre, el peix fresc, el total de la partida relativa al consum de peix (total pesca) i els vins. Aquests aliments corresponen, o bé a categories de productes que es van incrementar de manera important en el consum a la llar durant la pandèmia, i que ara retornen als nivells anteriors; o bé corresponen a productes d'alt valor i, per tant, els consumidors els eliminen o redueixen de la seva cistella de la compra per compensar l'efecte de la pujada dels preus.

En sentit oposat, s'observen alguns increments interanuals puntuals. El màxim és pel conjunt de la categoria d'olis (+14,4%), amb increments també en la despesa en llet líquida i ous, (increments inferiors al 5% en aquests casos). Com es pot observar, els productes esmentats corresponen als bàsics de consum de la cistella de la compra.

A **Espanya**, la **despesa alimentària** a les llars assoleix en el **2022** els 73.893 milions d'euros, el que representa una **davallada interanual del -8,8%** en termes reals (base 2022), seguint un patró similar al català (Taula 5.2). Igual que a Catalunya, eliminant l'efecte dels preus, l'any 2022 se situa com l'any de menor despesa en la sèrie analitzada.

En el darrer període (2022), en particular, es redueix la despesa respecte del 2021, en primer lloc, la partida de carn congelada (-22,6%; amb una reducció del -16,1% en termes nominals). Segueix de prop la partida de mariscs, mol·luscs i crustacis (-21,1%). A continuació, superant o propers al 15%, segueixen, en aquest ordre, el peix fresc, els vins, la carn de boví, el total de la partida relativa al consum de peix (total pesca) i, les begudes alcohòliques (no inclou la cervesa ni el vi).

La **distribució de la despesa en alimentació** a Catalunya i a Espanya per grups alimentaris és similar. Els dos primers grups de productes són la carn i transformats carnis, seguida de les fruites i hortalisses fresques. El tercer lloc, en aquesta ocasió, l'ocupa a Espanya la llet i els derivats lactis, donada la davallada en la importància relativa experimentada pels productes de la pesca, que cauen més d'un punt percentual tant a Catalunya com a Espanya. Tanmateix, a Catalunya mantenen la tercera posició seguits de prop de la categoria de lactis. Aquestes quatre categories concentren gairebé el 60% de la despesa total en ambdós casos (Figura 5.1 i Figura 5.2).

Taula 5.1 Evolució de la despesa en aliments i begudes a Catalunya en milions d'euros constants. Període 2019-2022. Variació percentual 2021-22.

Grups alimentaris	2019	2020	2021	2022	% var 2021-22
Ous	168	196	177	183	3,4%
Total Carns	2.880	3.078	2.778	2.510	-9,6%
Carn fresca	1.890	2.017	1.786	1.602	-10,3%
Boví	436	448	403	357	-11,5%
Porcí	542	595	523	478	-8,5%
Pollastre	467	505	448	425	-5,2%
Carn congelada	31	37	35	25	-28,1%
Carn transformada	959	1.024	958	883	-7,8%
Total pesca	1.817	1.998	1.850	1.572	-15,0%
Peix fresc	684	731	688	579	-15,8%
Peix congelat	156	188	160	138	-13,4%
Conserves de peix i mol·luscs	415	451	425	388	-8,8%
Marisc, mol·luscs i crustacis	563	629	577	467	-19,1%
Llet i derivats lactis	1.559	1.671	1.521	1.490	-2,0%
Llet líquida	347	355	327	340	3,9%
Derivats lactis	1.166	1.267	1.147	1.111	-3,1%
Llets fermentades	292	303	272	259	-4,7%
Formatges	544	618	548	539	-1,7%
Pa, galetes, brioix, pastís i cereals	1.182	1.214	1.114	1.086	-2,5%
Total pa	625	632	554	523	-5,7%
Cacaus i xocolates	218	250	224	201	-10,6%
Cafès i infusions	308	332	318	304	-4,3%
Arròs, pastes i llegums	233	251	240	234	-2,5%
Sucre i edulcorants	34	42	35	33	-7,1%
Olis	268	274	260	297	14,4%
Fruites i hortalisses fresques	2.358	2.799	2.477	2.256	-8,9%
Patates	243	281	245	226	-7,6%
Fruites i hortalisses transformades	250	277	243	228	-6,2%
Sucs i nèctars	86	81	75	74	-1,6%
Plats preparats	734	790	761	737	-3,1%
Vins	282	343	327	280	-14,6%
Cervesa (amb i sense alcohol)	210	260	252	227	-10,0%
Altres begudes alcohòliques	82	111	99	88	-11,5%
Begudes analcohòliques	441	473	467	433	-7,1%
Resta d'aliments	758	911	817	775	-5,2%
Total	14.125	15.627	14.258	13.234	-7,2%

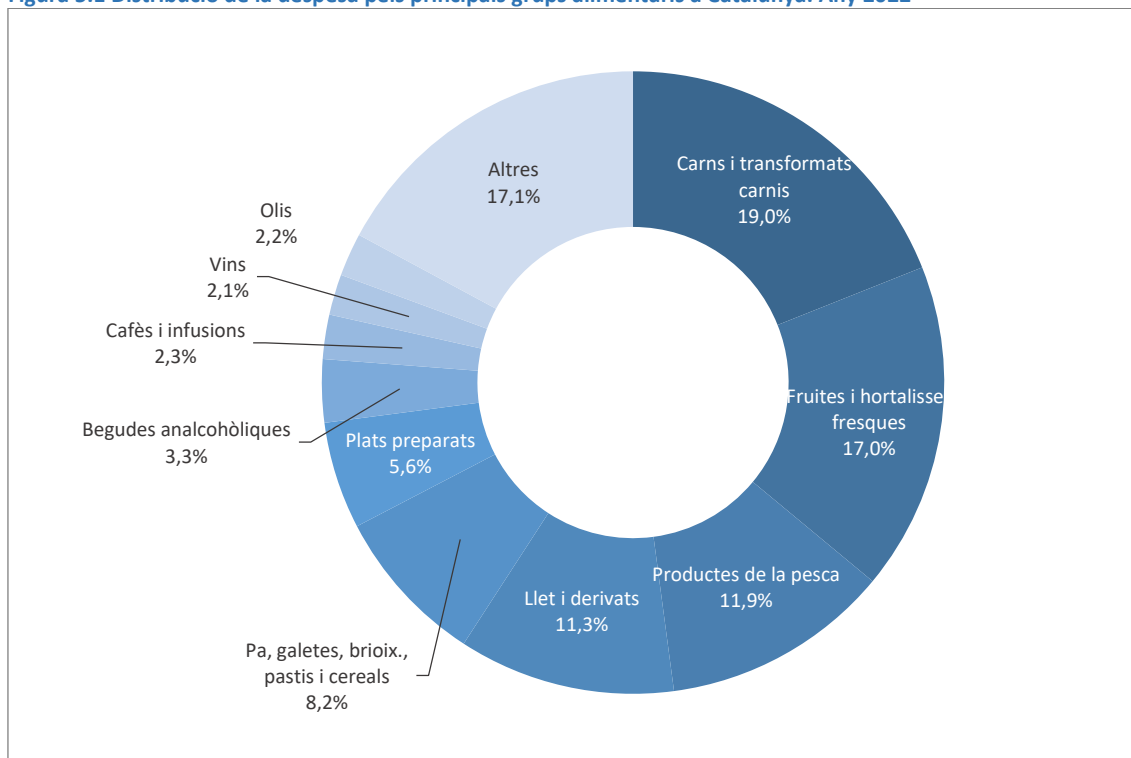
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA). IDESCAT. IPC base = 2022.

Taula 5.2 Evolució de la despesa en aliments i begudes a Espanya en milions d'euros constants. Període 2019-2022. Variació percentual 2021-22.

Grups alimentaris	2019	2020	2021	2022	% var 2021-22
Ous	1.017	1.166	1.069	1.112	4,0%
Total Carns	16.181	17.839	16.089	14.042	-12,7%
Carn fresca	10.543	11.627	10.268	8.918	-13,1%
Boví	2.448	2.690	2.377	1.963	-17,4%
Porcí	3.072	3.518	3.026	2.680	-11,4%
Pollastre	2.793	3.054	2.770	2.524	-8,9%
Carn congelada	252	294	285	220	-22,6%
Carn transformada	5.387	5.919	5.537	4.904	-11,4%
Total pesca	10.170	11.303	10.601	8.861	-16,4%
Peix fresc	4.058	4.428	4.226	3.457	-18,2%
Peix congelat	932	1.103	955	836	-12,5%
Conserves de peix i mol·luscs	2.356	2.562	2.397	2.184	-8,9%
Marisc, mol·luscs i crustacis	2.823	3.211	3.023	2.384	-21,1%
Llet i derivats lactis	9.431	10.074	9.289	9.078	-2,3%
Llet líquida	2.489	2.609	2.456	2.524	2,7%
Derivats lactis	6.531	7.054	6.465	6.242	-3,5%
Llets fermentades	1.649	1.687	1.585	1.466	-7,5%
Formatges	3.045	3.421	3.012	2.982	-1,0%
Pa, galetes, brioix, pastís i cereals	7.146	7.335	6.856	6.428	-6,2%
Total pa	3.941	3.989	3.566	3.254	-8,7%
Cacaus i xocolates	1.345	1.549	1.409	1.249	-11,3%
Cafès i infusions	1.414	1.565	1.536	1.441	-6,2%
Arròs, pastes i llegums	1.090	1.195	1.128	1.142	1,3%
Sucre i edulcorants	214	256	222	204	-8,1%
Olis	1.531	1.601	1.558	1.781	14,3%
Fruites i hortalisses fresques	12.893	15.038	13.501	12.188	-9,7%
Patates	1.372	1.590	1.423	1.333	-6,3%
Fruites i hortalisses transformades	1.459	1.636	1.463	1.382	-5,5%
Sucs i nèctars	447	441	415	376	-9,4%
Plats preparats	3.402	3.753	3.743	3.670	-2,0%
Vins	1.300	1.559	1.444	1.218	-15,7%
Cervesa (amb i sense alcohol)	1.250	1.640	1.522	1.388	-8,8%
Altres begudes alcohòliques	450	595	527	461	-12,7%
Begudes analcohòliques	2.376	2.572	2.530	2.375	-6,1%
Resta d'aliments	4.077	4.883	4.479	4.163	-7,1%
Total	78.562	87.590	80.805	73.893	-8,6%

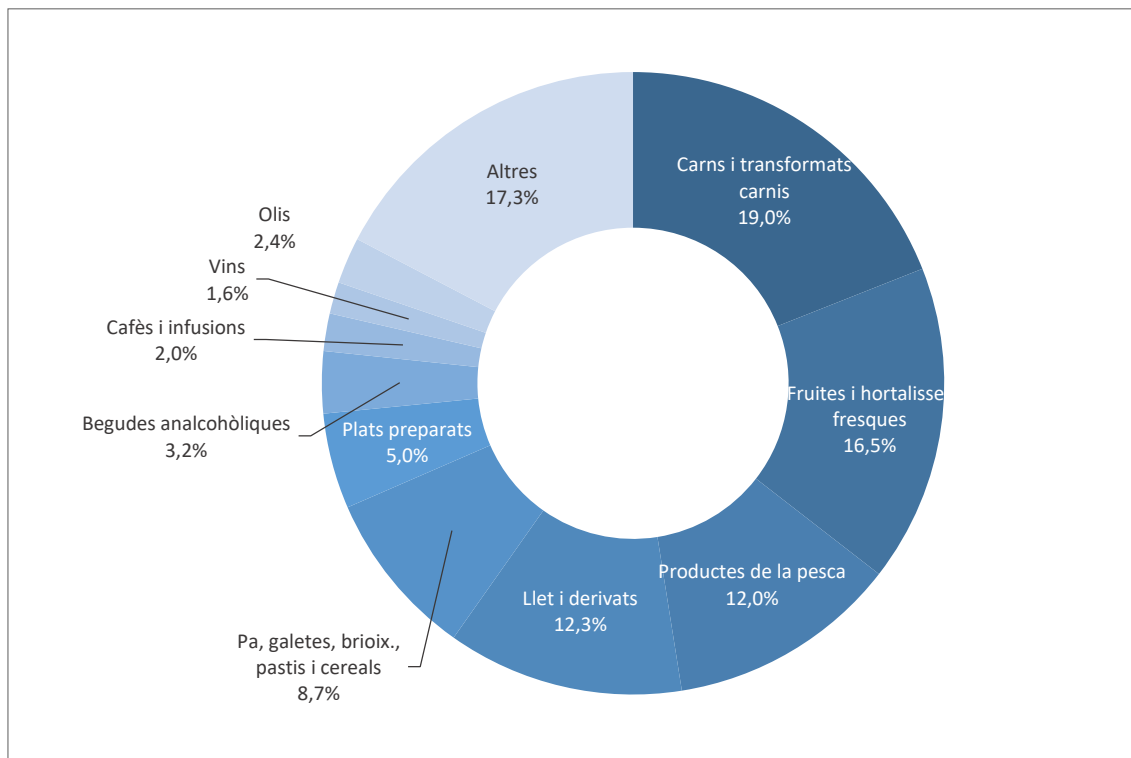
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA). IDESCAT. IPC base = 2022.

Figura 5.1 Distribució de la despesa pels principals grups alimentaris a Catalunya. Any 2022

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA)

Figura 5.2. Distribució de la despesa pels principals grups alimentaris a Espanya. Any 2022

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA)

5.1.2. CONSUM ALIMENTARI EN VOLUM

En el 2022, el total consumit a la llar d'aliments i begudes a Catalunya és de 4.488 milions de kilograms/litres, enfront de 26.988 pel total nacional. Així, el consum alimentari a Catalunya (en volum) representa un 16,6% respecte del total espanyol, mantenint-se en aproximadament en la proporció obtinguda en la sèrie analitzada.

El volum total consumit a Catalunya disminueix en el darrer any un -8%, proporció superior a la de la despesa alimentària en termes reals (Taula 5.3). Si comparem els volums amb el 2019, previ a la pandèmia, s'observa és una davallada del volum consumit en tots els casos (-7,5% pel total consumit), amb algunes excepcions. De fet, el volum consumit en el 2022 presenta el valor mínim de la sèrie analitzada, inclòs l'històric des del 2006 (veure Annex).

En el darrer període, la davallada més forta es dona en la carn congelada (-26,6%). Segueix el sucre i els edulcorants i, el marisc, els mol·luscs i els crustacis, amb davallades superiors al -15%. Amb caigudes properes a aquest valor, segueixen en aquest ordre, el consum de peix fresc, el peix total (conjunt de la categoria), el peix congelat i la carn de boví. En cap dels casos s'observen increments en els volums consumits.

Si comparem les darreres xifres amb l'any 2019, com s'ha esmentat, els volums consumits disminueixen obtenint un valor mínim pel conjunt de productes en el 2022. Tanmateix, algunes categories mostren increments en les quantitats consumides, amb el especial pel que fa a les begudes alcohòliques, essent l'increment màxim per les altres begudes alcohòliques, seguides pels vins i les cerveses (+10,2%, +8,2% i +6,4%, respectivament). Una altra categoria que creix és la del cafè i les infusions (+3,7%).

A Espanya, la situació és similar, amb una caiguda interanual en el volum total consumit del -8,8%, presentant igualment, en el 2022, el valor mínim de la sèrie analitzada, inclòs l'històric des del 2006 (veure Annex) (Taula 5.4).

Aquest *mínim històric* denota un efecte important de l'increment dels preus dels aliments, donant lloc a una compra més racionalitzada i de menor impuls.

En el darrer període, la davallada més forta es dona en la carn congelada (-21,4%), seguida per la carn de boví i el marisc, els mol·luscs i els crustacis (-19,3% i -18,4%, respectivament). Amb davallades properes al -15% segueixen, en aquest ordre, el consum de peix fresc, el sucre i els edulcorants, el peix total (conjunt de la categoria) i la carn fresca. En cap dels casos s'observen increments en els volums consumits.

Si comparem les darreres xifres amb l'any 2019, igual que a Catalunya, els volums consumits disminueixen obtenint un valor mínim pel conjunt de productes en el 2022. Igualment, algunes categories mostren increments en les quantitats consumides, en concret, les mateixes que a Catalunya, totes les categories de begudes alcohòliques,

essent l'increment el de les cerveses (+12,4%). En el cas espanyol, tanmateix, s'observa un increment important pel que fa al consum de plats preparats (+8,2%), mentre que el cafè i les infusions també creixen (+3,9%).

Taula 5.3 Evolució del consum d'aliments a Catalunya en volum (milions de kg/l). Període 2019-2022. Variació percentual 2021-22.

Grups alimentaris	2019	2020	2021	2022	% var 2021-22
Ous	62	74	64	59	-7,9%
Total Carns	341	369	330	295	-10,7%
Carn fresca	254	274	242	214	-11,7%
Boví	37	39	35	30	-14,6%
Porcí	75	82	73	66	-8,8%
Pollastre	89	98	86	78	-9,9%
Carn congelada	6	7	6	4	-26,6%
Carn transformada	82	88	82	77	-6,3%
Total pesca	169	183	167	143	-14,5%
Peix fresc	70	73	67	57	-15,0%
Peix congelat	15	18	15	13	-14,0%
Conserves de peix i mol·luscs	33	36	33	30	-9,8%
Marisc, mol·luscs i crustacis	52	56	52	43	-16,9%
Llet i derivats lactis	717	752	702	654	-6,8%
Llet líquida	434	449	420	392	-6,8%
Derivats lactis	264	284	262	244	-6,7%
Llets fermentades	108	114	105	98	-7,4%
Formatges	60	69	61	59	-4,6%
Pa, galetes, brioix, pastís i cereals	308	323	296	286	-3,5%
Total pa	209	219	198	193	-2,7%
Cacaus i xocolates	24	27	24	22	-9,0%
Cafès i infusions	13	15	14	14	-3,7%
Arròs, pastes i llegums	102	113	104	99	-4,8%
Sucre i edulcorants	21	26	21	18	-17,6%
Olis	87	99	84	77	-8,6%
Fruites i hortalisses fresques	1.193	1.328	1.207	1.054	-12,6%
Patates	215	249	220	196	-10,9%
Fruites i hortalisses transformades	99	109	95	89	-6,4%
Sucs i nèctars	65	64	57	56	-2,5%
Plats preparats	147	161	153	146	-4,5%
Vins	81	103	92	88	-3,8%
Cervesa (amb i sense alcohol)	124	149	141	132	-6,2%
Altres begudes alcohòliques	8	10	9	8	-9,9%
Begudes analcohòliques	889	959	908	871	-4,1%
Resta d'aliments	185	223	191	182	-4,9%
Total	4.851	5.337	4.880	4.488	-8,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA)

Taula 5.4 Evolució del consum d'aliments a Espanya en volum (milions de kg/l). Període 2019-2022. Variació percentual 2021-22.

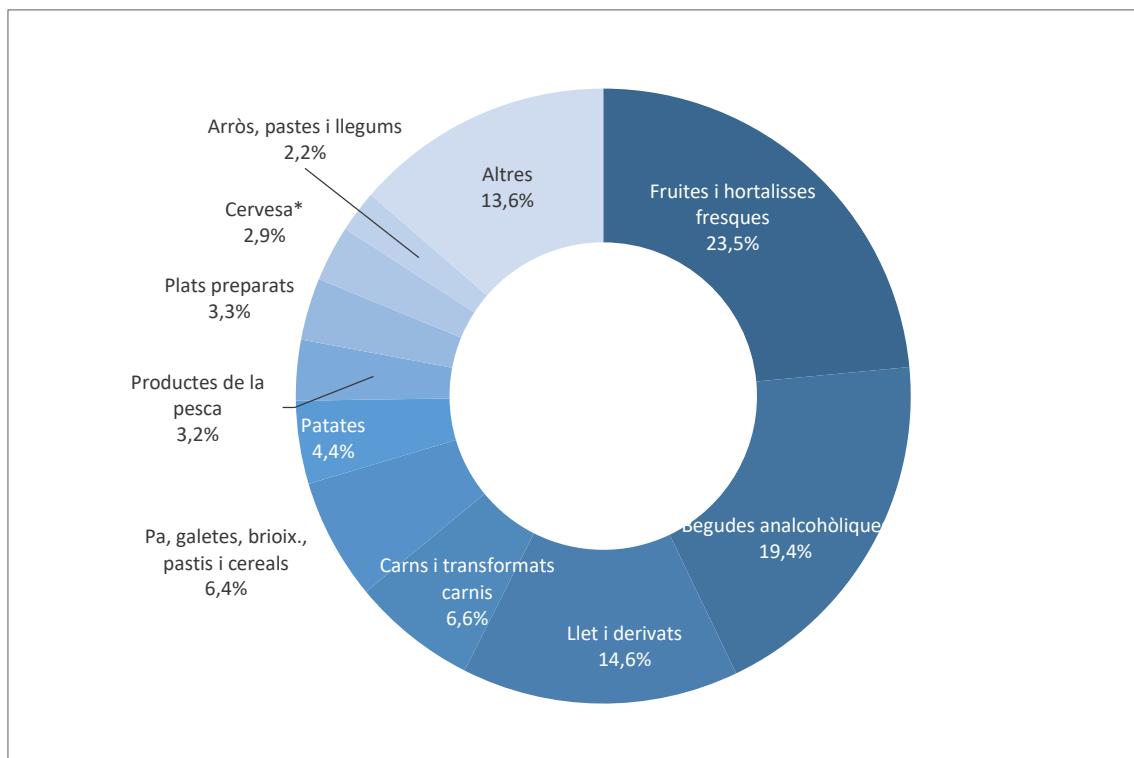
Grups alimentaris	2019	2020	2021	2022	% var 2021-22
Ous	384	450	404	375	-7,2%
Total Carns	2.087	2.305	2.071	1.807	-12,7%
Carn fresca	1.511	1.674	1.481	1.276	-13,8%
Boví	224	248	220	177	-19,3%
Porcí	445	505	446	398	-10,8%
Pollastre	571	631	558	486	-12,9%
Carn congelada	49	59	55	43	-21,4%
Carn transformada	526	573	536	488	-8,9%
Total pesca	1.039	1.148	1.052	887	-15,6%
Peix fresc	450	489	446	371	-16,9%
Peix congelat	105	124	105	92	-12,8%
Conserves de peix i mol·luscs	204	224	209	187	-10,5%
Marisc, mol·luscs i crustacis	281	311	292	238	-18,4%
Llet i derivats lactis	4.990	5.325	5.049	4.675	-7,4%
Llet líquida	3.195	3.421	3.260	3.026	-7,2%
Derivats lactis	1.621	1.729	1.629	1.513	-7,1%
Llets fermentades	665	695	661	600	-9,1%
Formatges	360	407	363	347	-4,5%
Pa, galetes, briox, pastís i cereals	2.053	2.174	2.030	1.878	-7,5%
Total pa	1.433	1.515	1.392	1.292	-7,2%
Cacaus i xocolates	162	186	168	152	-9,6%
Cafès i infusions	80	91	90	83	-7,2%
Arròs, pastes i llegums	522	587	544	522	-4,0%
Sucre i edulcorants	147	173	150	125	-16,8%
Olis	537	613	533	477	-10,5%
Fruites i hortalisses fresques	6.819	7.567	6.932	6.054	-12,7%
Patates	1.274	1.486	1.353	1.222	-9,7%
Fruites i hortalisses transf.	591	670	601	556	-7,5%
Sucs i nèctars	373	380	349	317	-9,1%
Plats preparats	700	779	776	757	-2,5%
Vins	377	468	466	412	-11,6%
Cervesa (amb i sense alcohol)	835	1.077	1.011	939	-7,2%
Altres beg. alcohòliques	49	65	60	53	-11,7%
Begudes analcohòliques	4.606	5.083	4.856	4.679	-3,6%
Resta d'aliments	1.045	1.252	1.092	1.017	-6,8%
Total	28.669	31.879	29.587	26.988	-8,8%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA)

Pel que fa a la **distribució del consum**, el 2022, les quantitats consumides pels principals grups d'aliments que componen la cistella de la compra, es distribueixen de manera similar a Catalunya i a Espanya. La primera posició l'ocupen les **fruits i hortalisses**

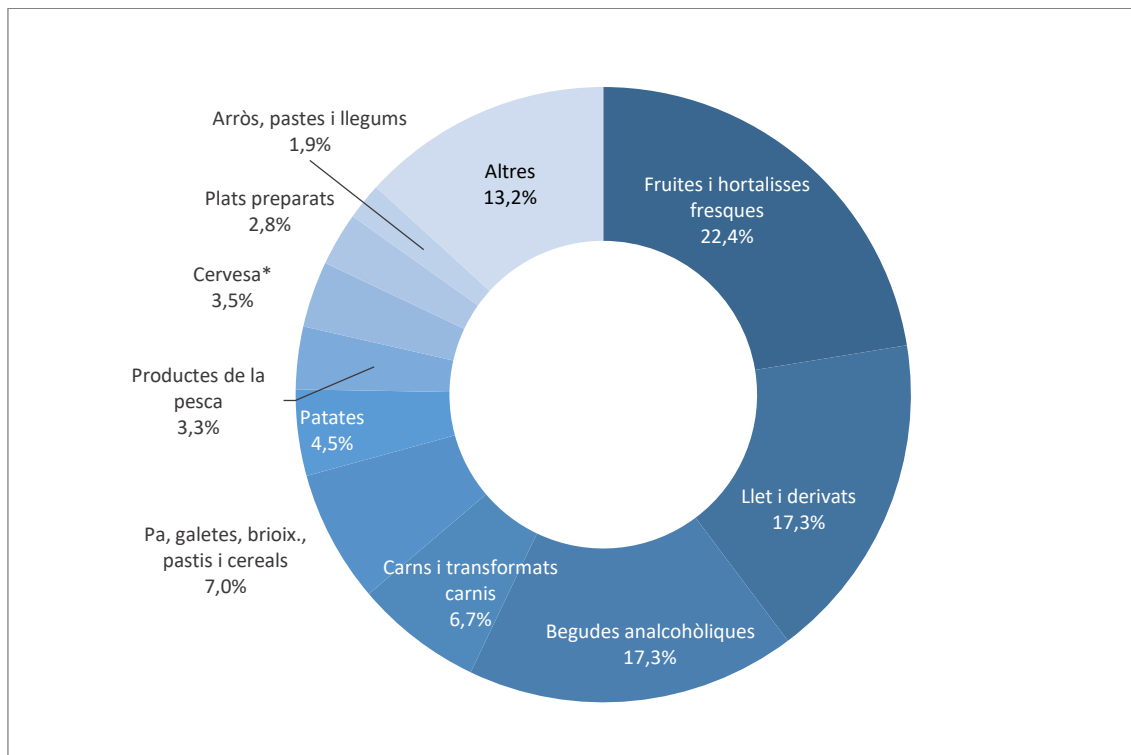
fresques. Pel que fa a la segona i tercera posició, en el 2022, s'inverteix l'ordre tant a Catalunya com a Espanya, passant a segona posició la categoria de les **begudes analcohòliques** per davant de la de **llet i els derivats lactis**. A Espanya, aquest canvi en el posicionament és poc evident atès que els valors que presenten ambdues categories és molt similar. **Aquestes tres categories concentren més de la meitat del total consumit** (57,5% i 57,1% a Catalunya i a Espanya, respectivament). Destaca a Catalunya una major proporció en el consum de begudes analcohòliques (+2,1 punts percentuals per sobre de la proporció espanyola en la distribució sobre el total consumit), en detriment principalment d'una menor proporció pel que fa al consum de llet i derivats làctics (-2,8 punts percentuals per sota de la proporció espanyola en la distribució sobre el total consumit). També presenten proporcions lleugerament superiors, a Catalunya, les fruites i hortalisses fresques (Figura 5.3 i Figura 5.4).

Figura 5.3. Distribució dels volums consumits per grup de producte a Catalunya. Any 2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA)

Figura 5.4. Distribució dels volums consumits per grup de producte a Espanya. Any 2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA)

5.1.3. CONSUM PER CÀPITA

Les quantitats consumides a la llar expressades en termes de consum per càpita (kilograms o litres consumits per persona i any) permeten una fàcil comparativa en la composició alimentària entre diferents països i/o regions. Així mateix, permeten una ràpida aproximació de la proporció que representen els diferents grups alimentaris en la dieta.

En el 2022, el consum total per càpita a Catalunya és novament superior al d'Espanya, amb unes xifres de 635,7 i de 583,5 kg per càpita, respectivament. Respecte a l'any anterior, cau de nou el consum per càpita a la llar (-8,4% i -8,7%, respectivament). Igual que amb el volum consumit, i respecte a la sèrie analitzada, aquests valors representen el mínim observat (inclosa la sèrie històrica des del 2006, veure Annex). Aquesta caiguda en el consum respecte a l'any anterior podria interpretar-se per una recuperació a nivells previs a la pandèmia, ja que en el 2021 encara es mantingueren restriccions parcials en el sector de l'hostaleria que no varen permetre un funcionament del canal amb normalitat. Tanmateix, donat que les xifres presenten un mínim històric, es pot concloure que hi ha hagut un efecte provocat per la inflació en els preus al consum.

La Figura 5.5 mostra l'evolució experimentada a Catalunya i a Espanya pels principals grups d'aliments. Com s'ha esmentat, les **fruites i hortalisses**³¹ representen la categoria més consumida (en volum). En el darrer any, la seva evolució cau per sobre del total de productes consumits, en concret, amb davallades del -12,1% i -11,7%, a Catalunya i a Espanya, respectivament, amb un valor mínim en la sèrie analitzada.

A distància, es posiciona el grup alimentari de la llet i els derivats lactis, que mantenen la segona posició. Aquesta categoria, com també la resta, evoluciona a la baixa en el 2022, presentant també valors inferiors als obtinguts en el 2019. Tanmateix, la davallada respecte a la situació pre pandèmica és inferior a l'assolida pel conjunt de productes alimentari. El tercer grup alimentari en importància correspon a la carn i els productes carnis. Aquest grup segueix el mateix patró, destacant una davallada superior a l'obtinguda pel conjunt de productes alimentaris, respecte del 2019.

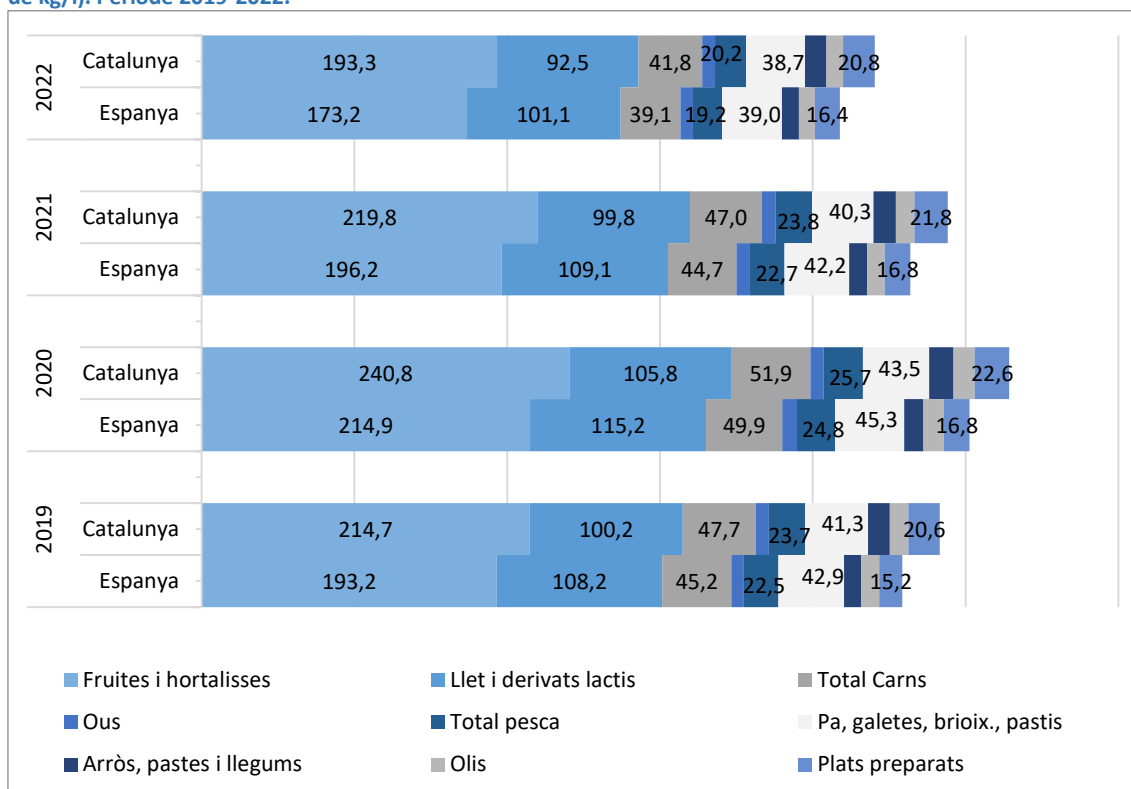
Com es pot observar, les proporcions consumides pels diferents grups d'aliments a Catalunya i a Espanya són similars, malgrat que s'observen algunes diferències. Destaca un major consum per càpita de fruites i hortalisses a Catalunya. Tanmateix, les principals diferències s'observen en el consum de vins, plats preparats, arròs, pastes i llegums i begudes analcohòliques, per a les que el consum per càpita a Catalunya és més d'un 20% superior al del conjunt nacional. En sentit contrari, destaquen especialment amb un menor consum a Catalunya, la carn congelada i, en menor proporció, la llet líquida i el peix congelat.

A continuació, es mostra el **consum per càpita a Catalunya dels principals grups alimentaris** diferenciant per les categories més rellevants que els componen. En concret, es mostra la composició relativa dels grups de fruites i hortalisses, llet i els derivats lactis, carn i productes carnis i pesca total (Figura 5.6, Figura 5.7, Figura 5.8 i Figura 5.9, respectivament). També s'expressa la composició relativa del consum de begudes (Figura 5.10), no expressades en la Figura 5.5, per no distorsionar els productes d'alimentació. Per a més informació, s'incorporen les taules detallades de consum per càpita a Catalunya i a Espanya en l'annex del capítol.

Pel que fa a les **fruites i hortalisses**, en l'àmbit conjunt i com s'ha esmentat, s'observa una davallada en l'últim any en les quantitats consumides superior a l'esdevinguda pel conjunt de productes (-12,1%) (Figura 5.6). El principal component de la categoria és el consum de fruites i hortalisses fresques, amb diferències respecte a la resta de categories. Aquesta és precisament la categoria que presenta un major decrement interanual (-13%). Les fruites i hortalisses transformades i, els sucres i nèctars són les que menys disminució pateixen (6% i -2,9%, respectivament).

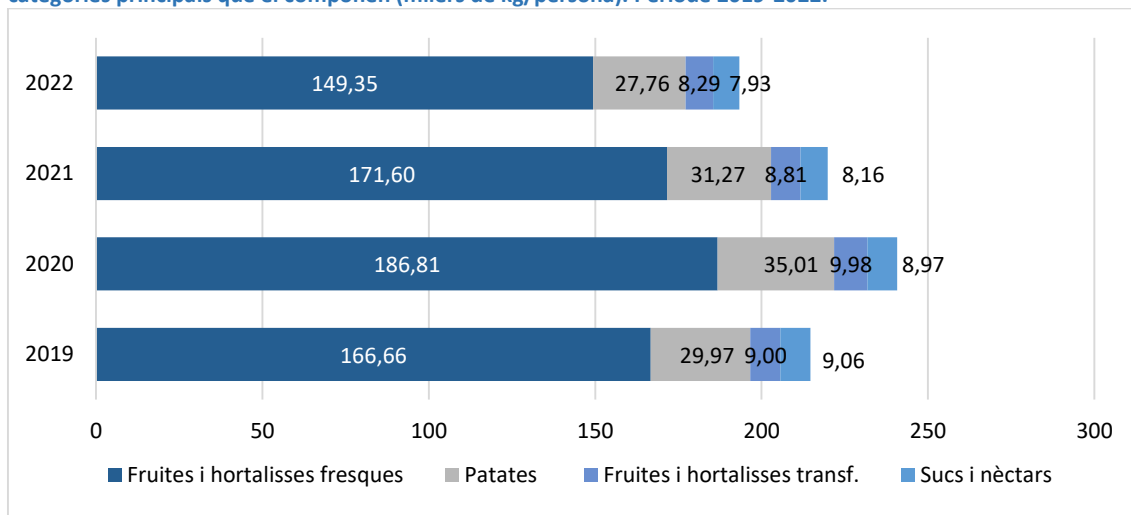
³¹ Inclou el consum de patata.

Figura 5.5 Evolució del consum d'aliments per càpita a Catalunya i a Espanya pels principals grups d'aliments (milers de kg/l). Període 2019-2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA)

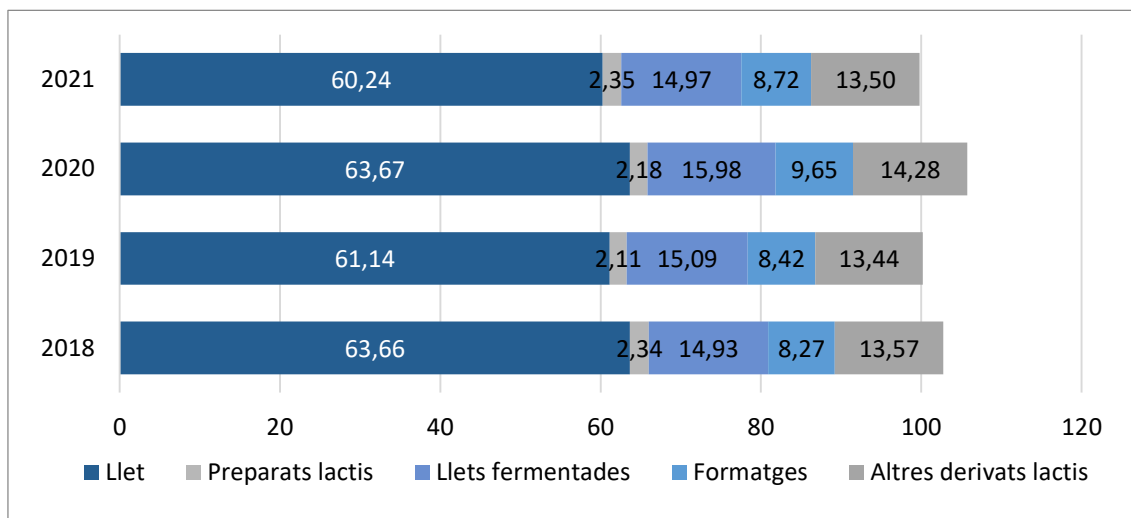
Figura 5.6 Evolució del consum per càpita a Catalunya de fruites i hortalisses (inclòs patata) diferenciant per les categories principals que el componen (milers de kg/persona). Període 2019-2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA)

Respecte al grup referent a la **llet i als productes lactis**, en el 2022, el seu consum per càpita cau en totes les categories, especialment en les llets fermentades, que també presenten la caiguda més gran respecte del 2019 (-8,4%). Els formatges presenten l'evolució més favorable de tot el conjunt, mantenint-se a un nivell lleugerament inferior al del 2019 (Figura 5.7).

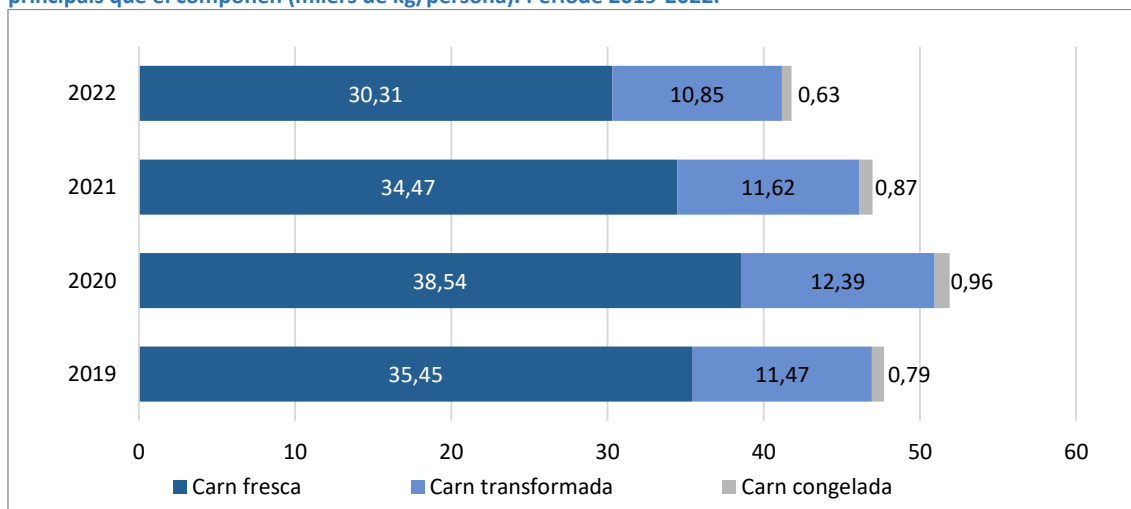
Figura 5.7 Evolució del consum per càpita a Catalunya de llet i productes lactis diferenciant per les categories principals que el componen (milers de kg/persona). Període 2019-2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA)

Pel que fa al consum de **carns i de productes carnis**, la davallada produïda en el 2022, com s'ha esmentat, supera a la del conjunt de productes. En concret respecte a l'any anterior el consum de carn per càpita cau a Catalunya un -11%. En relació amb el 2019 també s'observen decrements considerables per a totes les categories. La carn congelada és la que presenta una major davallada (-19,3% respecte del 2019), seguida de la carn fresca (-14,5%), que és el grup de consum més important, amb diferència. Per tant, la categoria recupera la tendència baixista, arrossegada principalment pel retrocés en el consum de carn fresca, que és el component principal de la categoria. D'altra banda, pel que fa a les carns transformades, malgrat que el seu consum també cau, ho fa de manera més moderada, especialment respecte a la situació prèvia a la pandèmia, amb una davallada del -5,4% respecte del 2019 (Figura 5.8).

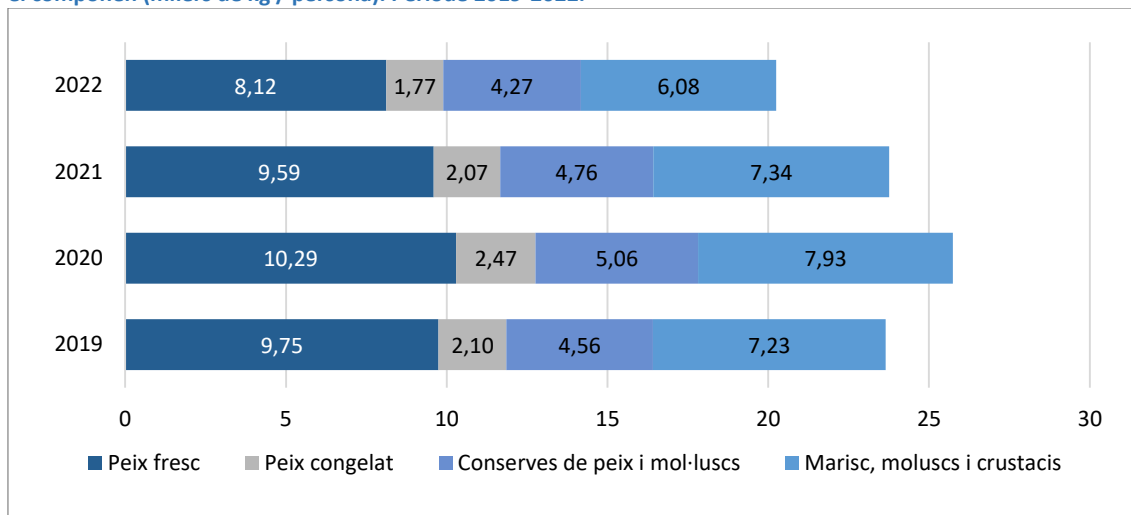
Figura 5.8 Evolució del consum per càpita a Catalunya de carn i productes carnis diferenciant per les categories principals que el componen (milers de kg/persona). Període 2019-2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA)

En el cas del **peix**, en el 2022, el consum per càpita continua amb la tendència baixista, en aquesta ocasió acompanyada pel descens del consum general. La davallada interanual pel conjunt de la categoria és, concretament, del -14,8%. El principal component de la categoria és el peix fresc, que continua igualment a la baixa com ja arrossegava amb anterioritat a la pandèmia. El consum de marisc, mol·luscs i crustacis és el que més cau en aquesta ocasió (-17,2%), essent les conserves les que més es mantenen (-10,2%) (Figura 5.9).

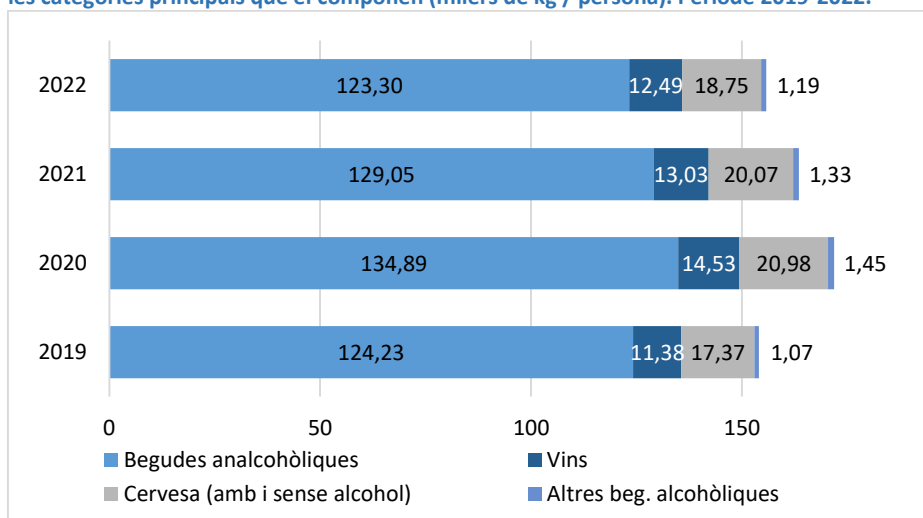
Figura 5.9 Evolució del consum per càpita a Catalunya del total pesca diferenciant per les categories principals que el componen (milers de kg / persona). Període 2019-2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA)

Respecte al consum de **begudes** alcohòliques i analcohòliques, s'observa una davallada inferior a l'obtinguda pel conjunt de productes alimentaris. Si comparem els valors consumits amb els del 2019, es produeix una evolució alcista en tot el grup, exceptuant les begudes analcohòliques, que es mantenen. La categoria que més creix respecte a la situació pre-pandèmica és la de les altres begudes alcohòliques (+11,8%), seguides dels vins i de la cervesa (+9,7% i +7,9%, respectivament) (Figura 5.10).

Figura 5.10 Evolució del consum per càpita a Catalunya de begudes alcohòliques i analcohòliques diferenciant per les categories principals que el componen (milers de kg / persona). Període 2019-2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA)

5.2. IMPACTE MEDIAMBIENTAL DEL CONSUM A CATALUNYA I A ESPANYA

Els patrons observats en el consum alimentari generen preocupació amb relació a la salut pública i al seu impacte mediambiental. Pel que fa a l'aspecte ambiental, és àmpliament reconegut que el sector agroalimentari contribueix significativament al canvi climàtic per les seves elevades emissions de gasos d'efecte hivernacle. Alguns autors calculen que, entre un 15% i un 30% de les emissions, es produeixen en la producció, la distribució i el consum d'aliments (SUSDIET final report).

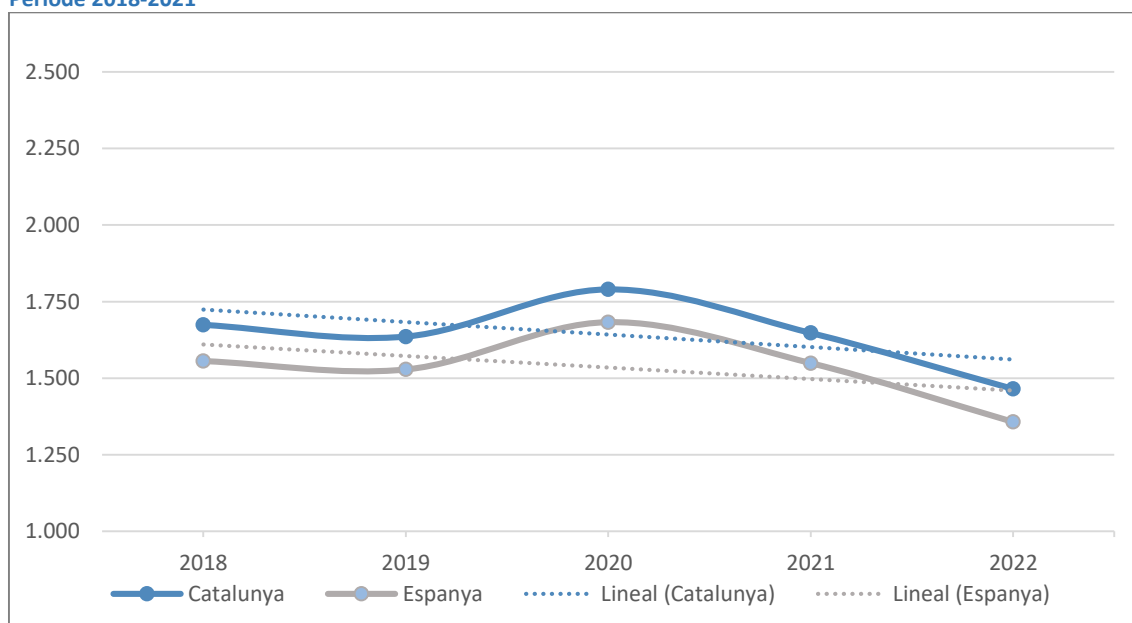
Els aliments i les begudes que consumim poden tenir una major o menor contribució a aquest efecte segons la seva composició. Es coneix que els productes d'origen animal, en particular, la carn de rumiants, tenen unes emissions de gasos d'efecte hivernacle superiors a les de la producció vegetal. D'aquesta manera, canvis en el consum alimentari poden tenir efectes quant a la mitigació del canvi climàtic (SUSDIET, 2017). Existeixen molts articles i informes en la literatura que promouen canvis en els patrons alimentaris substituint productes d'origen animal per d'altres d'origen vegetal en les dietes dels consumidors de països amb una renda elevada (Stehfest et al., 2009; Berners-Lee et al., 2012; Friel et al., 2009). Molts d'aquests estudis conclouen que la reducció en el consum de carn i en les kilocalories de la ingesta diària repercuteixen positivament a la reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle provinents de la dieta. Tanmateix, és important destacar la diversitat de les produccions ramaderes i del seu impacte ambiental. Igualment, s'ha de considerar que la substitució de productes carnis per d'altres d'origen vegetal ha de proporcionar els nutrients necessaris. Totes aquestes

qüestions estan en debat i discussió en l'àmbit acadèmic (SUSDIET, 2017) i la seva anàlisi és complexa.

Aquest apartat es centra, doncs, en la quantificació d'aquest impacte, mesurat en emissions de CO₂ equivalent, que es produeixen a conseqüència del consum alimentari a Catalunya i a Espanya. Aquest serà el primer pas per conèixer la seva evolució i determinar l'efecte d'alguns components alimentaris i de la seva evolució, en les emissions. Metodològicament, a partir del consum alimentari mesurat en quantitats per càpita (milers de kg/l per persona i any), s'han aplicat els factors de conversió obtinguts de la literatura, en particular la compilació d'Hartikainen H. i Pulkkinen H. (2016), per transformar les quantitats consumides en volum de CO₂ equivalent. El resultat global s'expressa en quilograms de CO₂ equivalent per càpita, i equival al sumatori de les emissions obtingudes per tipus d'aliment.

Els resultats obtinguts mostren una reducció de les **emissions de CO₂ equivalent per càpita resultants del consum alimentari a Catalunya i a Espanya**. Pel període analitzat (2018-2022), els resultats mostren l'increment del 2020 que, en el 2021, retornen als valors previs. Tanmateix, és en el darrer any observat (2022) en el que es dona una veritable reducció, introduint un canvi de tendència. El descens interanual produït en el 2022 en les quantitats consumides, és proper al 8% a Catalunya i a Espanya. No obstant això, les davallades produïdes en **el CO₂ equivalent** cauen en una major proporció, concretament, de l'11,1% i del 12,4%, a Catalunya i a Espanya, respectivament, el que indica que també s'ha produït una **lleugera variació en la composició de la dieta**, que ha contribuït a la davallada (Figura 5.11).

Figura 5.11 Evolució de les emissions de CO₂ equivalent resultants del consum alimentari a Catalunya i a Espanya. Període 2018-2021

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del MAPA en combinació amb Hartikainen H. i Pulkkinen H., 2016.

A continuació, s'analitza la contribució (%) dels principals grups d'aliments als kg. de CO₂ equivalent, en comparació amb la seva proporció (%) en el volum consumit (% dels kg. o l. per càpita respecte del total) (Figura 5.12).

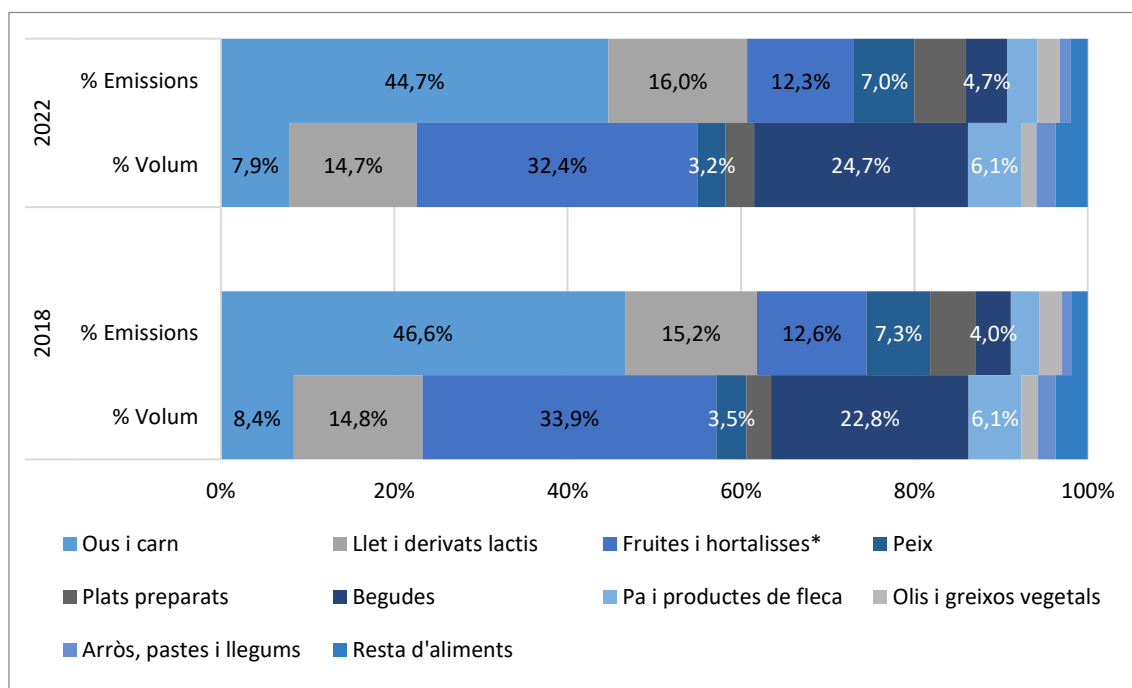
La **categoria d'ous i carn** és la que clarament **aporta una major proporció d'emissions de CO₂ equivalent**, concretament, el **44,7%** (any 2022), caient 1 punt percentual respecte a l'any anterior. La proporció d'emissions que aporten és molt superior al que representen les quantitats consumides d'aquest grup, del 7,9% en el mateix any.

El següent grup alimentari responsable d'unes majors emissions de CO₂ equivalent és el dels **productes lactis**. Les **emissions** causades pel consum de **llet líquida** són **relativament baixes**. Tanmateix, el consum d'altres **productes lactis genera majors emissions**, en concret, el formatge, la mantega i les llets no líquides. Les quantitats consumides s'han mantingut força estables del 2018 al 2022, tot i que cauen en el darrer any. Respecte a les emissions derivades del conjunt de la categoria, han incrementat percentualment del 2018 al 2022, atès que la caiguda es produeix principalment en el consum de llet líquida, mentre que altres derivats làctics incrementen, excepte en el darrer període. La proporció d'emissions que aporten en el 2022, és del 16%, mentre les quantitats consumides representen el 14,7% en el mateix any.

Pel que fa al consum total de **peix**, també destaca per una major proporció en les emissions derivades del seu consum, que en el volum consumit. En el 2022, amb un 3,2% del volum consumit, el grup genera el 7% de les emissions.

En sentit contrari, alguns **grups alimentaris destaquen per les baixes emissions generades** (en comparació amb el volum consumit). Destaca principalment el grup de **fruites i hortalisses** que, en el 2022, representa el 32,4% del volum consumit, mentre que aporta el 12,3% de les emissions de CO₂ equivalent. Un altre grup a destacar és el de les **begudes**. En el 2022 concentren el 24,7% del volum ingerit, mentre que generen el 4,7% de les emissions. Això és degut a les baixes emissions que generen el consum de **begudes analcohòliques**, especialment les aigües envasades però també les gasoses i begudes refrescants. Aquestes, com s'ha vist, concentren una gran part del consum (en volum) en begudes i, per tant, el seu efecte és important.

Figura 5.12 Contribució dels principals grups d'aliments a les emissions de CO₂ provinents de la dieta (%Emissions), i a les quantitats consumides (% en volum, referit al consum per càpita). Anys 2018 i 2021. Dades relatives a la dieta catalana.

Nota(*): les fruites i hortalisses inclouen frescs, transformats, sucus i patata

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del MAPA en combinació amb *Hartikainen H. i Pulkkinen H., 2016*.

5.3. QUALITAT NUTRICIONAL DE LA DIETA A CATALUNYA I A ESPANYA

Exceptuant la COVID-19, les malalties infeccioses disminueixen i l'esperança de vida augmenta a molts països. No obstant això, augmenten les malalties cròniques mortals, sovint relacionada amb determinats estils de vida, fins a estimar que són responsables del 60% de les morts al món (OMS, 2010). L'obesitat i la prevalença de sobrepès, que són simptomàtics d'aquesta evolució, preocupen ara, de mitjana, més del 50% de les poblacions dels països de l'OCDE. L'augment de les malalties cròniques entre l'envelliment de les poblacions europees condueix a un augment substancial de les despeses sanitàries (SUSDIET, 2017). Els patrons de consum alimentari juguen un paper molt important en la incidència d'aquestes. El menjar-brossa, els aliments i les begudes amb massa contingut de greixos, sal o sucre, així com els alts nivells de consum de productes d'origen animal es consideren factors de risc que contribueixen a augmentar la prevalença de malalties cròniques com la diabetis tipus 2, alguns càncers i malalties cardiovasculars.

A continuació es presenta una aproximació de la qualitat nutricional de la dieta a Catalunya i a Espanya, que permetrà fer seguiment d'una sèrie d'indicadors nutricionals per definir la sostenibilitat de la dieta des d'aquest punt de vista. A la vegada, també

permetrà establir fins a quin punt la dieta catalana (i espanyola) s'aproxima a les recomanacions establertes i com ha evolucionat en el període analitzat (2018-2022).

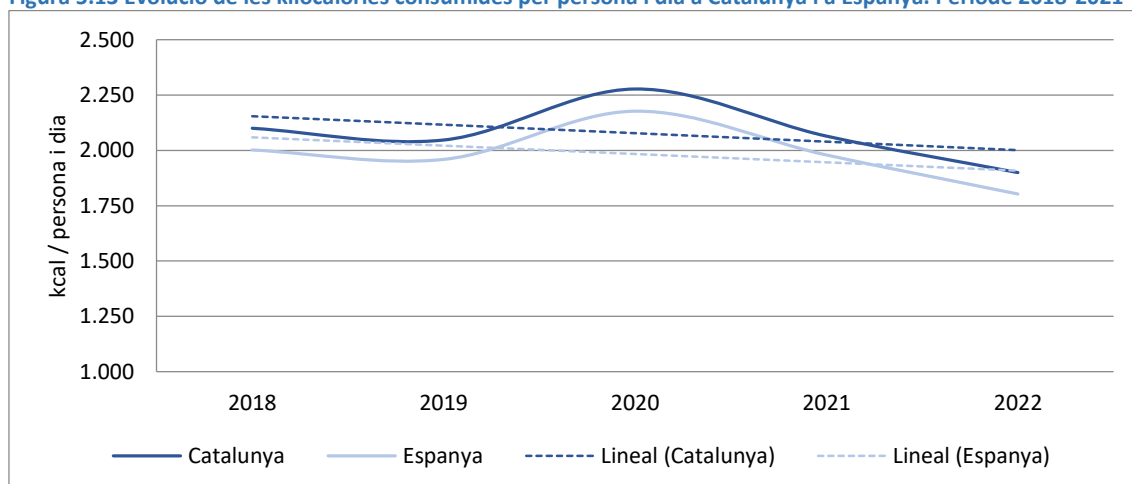
En primer lloc, aquest apartat se centra en les calories consumides a partir de la composició de la dieta a Catalunya i a Espanya, per definir posteriorment, quina proporció d'aquestes provenen d'hidrats de carboni, lípids i proteïnes. A partir d'aquí, s'analitzen els principals micronutrients, com el colesterol, la fibra, el sodi i els àcids grassos (monoinsaturats, poliinsaturats i saturats totals) per tal de poder establir les quantitats determinades d'energia i nutrients ingerides i comparar si aquestes són adequades per a una dieta equilibrada i de qualitat nutricional.

Metodològicament, partint dels consums per càpita en volum determinats en l'apartat 5.1, es transformen les quantitats consumides en calories i la resta de components esmentats. Per fer aquesta transformació, s'utilitza la Base de Dades Espanyola de Composició d'Aliments (BEDCA) que publica la Xarxa BEDCA del Ministeri de Ciència i Innovació sota la coordinació i finançament de l'Agència Espanyola de Seguretat Alimentària i Nutrició del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat. Els valors de composició d'aliments recollits en aquesta base de dades han estat obtinguts de diferents fonts que inclouen laboratoris, indústria alimentària i publicacions científiques.

Els resultats obtinguts d'aquesta anàlisi mostren una lleugera davallada de les calories per càpita i dia consumides a Catalunya i a Espanya. En concret, en el 2022, es consumeixen **1.900 i 1.803 kilocalories per càpita a Catalunya i a Espanya**, respectivament, havent disminuït en una proporció similar a les quantitats consumides.

En concret, la davallada interanual ha estat del 8% i del 8,9%, a Catalunya i a Espanya, respectivament (Figura 5.13). Amb aquesta darrera davallada, es produeix un canvi de tendència en la sèrie analitzada, amb el pic corresponent al 2020, quan el consum a la llar va augmentar forçosament, a causa del tancament del sector de la restauració.

Figura 5.13 Evolució de les kilocalories consumides per persona i dia a Catalunya i a Espanya. Període 2018-2021

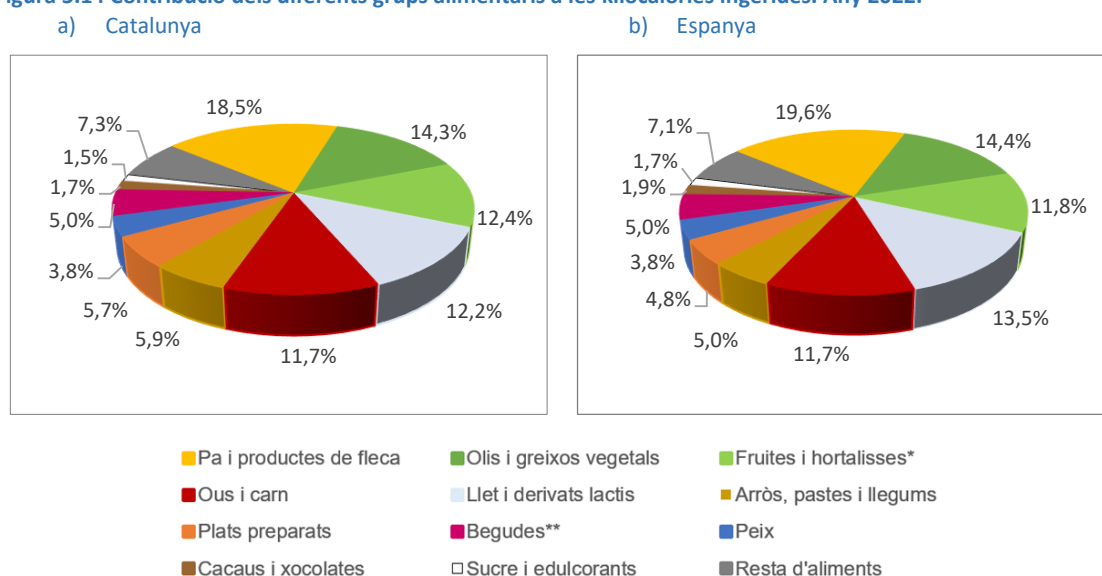

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA) en combinació amb Base de Dades Espanyola de Composició d'Aliments (BDCA)

Per grups alimentaris, la primera contribució energètica a la dieta –en kcal – la fan el pa i els productes de fleca. La seva contribució a la dieta catalana és, tanmateix, inferior a la de la dieta espanyola (18,5% i 19,6% de l'energia consumida, respectivament). Segueixen en importància els olis vegetals. El tercer lloc l'ocupen, a Catalunya, les fruites i hortalisses, seguides per la llet i els derivats làctics i, pels ous i la carn. Aquests tres grups són els principals aliments que aporten energia a la dieta, a Catalunya i a Espanya. Tanmateix, a Espanya, la llet i els productes làctics ocupen la tercera posició, per davant de les fruites i hortalisses (Figura 5.14).

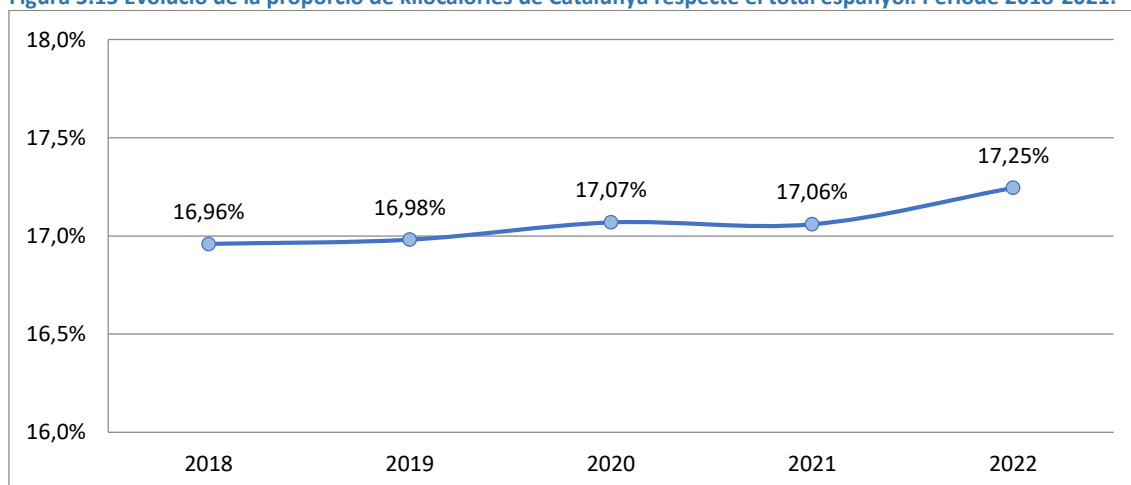
La proporció de kilocalories consumides de Catalunya respecte del total espanyol pel període 2018-2022 presenta una lleugera tendència creixent, amb el 17,25% en el 2022 (Figura 5.15).

Figura 5.14 Contribució dels diferents grups alimentaris a les kilocalories ingerides. Any 2022.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA) en combinació amb Base de Dades Espanyola de Composició d'Aliments (BDCA)

Figura 5.15 Evolució de la proporció de kilocalories de Catalunya respecte el total espanyol. Període 2018-2021.

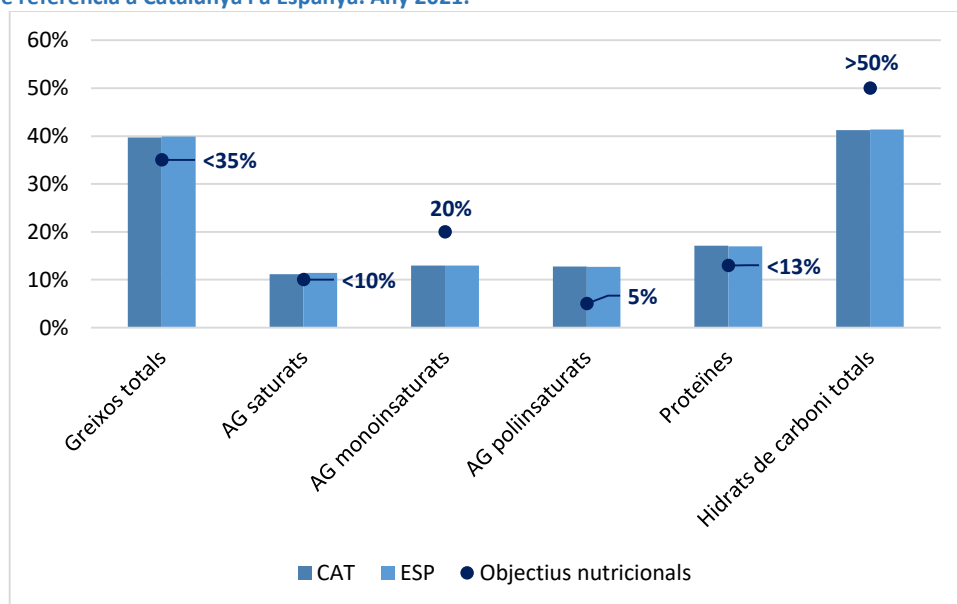

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA) en combinació amb Base de Dades Espanyola de Composició d'Aliments (BDCA)

A banda del contingut energètic, és important conèixer si la nostra dieta cobreix (o sobrepassa) els requisits de nutrients. Per això, es determina la composició nutricional en termes d'hidrats de carboni, lípids i proteïnes, etc., per comparar-la amb les recomanacions dels organismes nacionals i internacionals. En el present informe s'utilitzen com a valors de referència o recomanacions els inclosos en el Llibre Blanc de la Nutrició a Espanya (FEN i SEGG, 2019), específics per a cada component i fixats pel Consens de la Societat Espanyola de Nutrició Comunitària el 2001. Aquests objectius nutricionals es determinen a partir de la composició nutricional dels aliments, les dades de consum alimentari de la població i la relació dieta i salut. Les recomanacions indiquen que més d'un 50% de les calories totals han de provenir de carbohidrats, i menys d'un 13% i d'un 35% de proteïnes i greixos respectivament. D'aquest darrer, els àcids grassos no han de superar el 10% en el cas dels saturats totals, un 20% en monoinsaturats i un 5% en poliinsaturats sobre el total d'energia.

Els resultats obtinguts mostren que el consum a Catalunya i a Espanya de proteïnes i greixos (excepte els monoinsaturats) és superior al recomanat, que s'haurien de reduir i compensar amb carbohidrats per obtenir les proporcions desitjades. Com es pot observar, les diferències entre Catalunya i a Espanya són molt petites (Figura 5.16).

Figura 5.16 Consum de macronutrients i principals àcids grassos (% sobre el total d'energia) i comparativa amb els valors de referència a Catalunya i a Espanya. Any 2021.

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de BEDCA i comparades amb valors del FEN, 2013

Pel que fa a la resta de micronutrients analitzats (colesterol, fibra i sodi), els valors obtinguts de consum, tant a Catalunya com a Espanya, se situen en els nivells recomanats (any 2018 i 2022). En el darrer any, tanmateix, el consum de fibra al conjunt espanyol se situa lleugerament per sota de les recomanacions (Taula 5.5).

Taula 5.5 Consum de colesterol, fibra i sodi a Catalunya i Espanya per als anys 2018 i 2021.

Micronutrients	Objectius nutricionals	2018		2021	
		Catalunya	Espanya	Catalunya	Espanya
Colesterol (mg/dia)	<350	329,2	313,1	294,6	282,8
Fibra (g/dia)	>22	25,9	23,5	23,4	21,0
Sodi (g/dia)	<7	4,3	4,1	3,9	3,7

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de BEDCA i comparades amb valors del FEN, 2013

Per tant, d'acord amb el consum de macronutrients a Catalunya i a Espanya al període 2018-2021, la piràmide nutricional no segueix l'estructura recomanada, i reflecteix uns hàbits alimentaris que s'haurien de modificar per tal de seguir una dieta equilibrada i saludable.

5.4. ANNEX

És important tenir en compte el canvi metodològic produït a partir de l'any 2014, per la que l'INE inicia una nova sèrie i, per tant, la comparativa amb els anys anteriors s'ha de prendre amb la cautela que correspon pel que fa a les xifres de consum alimentari que es presenten a continuació (MAPA. Informe del consumo de alimentación en España, 2014). Es presenten les variacions interanuals i les del darrer any amb el 2019, per tenir una comparativa amb les xifres prepadèmia.

Taula A5.6 Evolució de la despesa alimentària a les llars de Catalunya. Període 2006-2022. Dades en milions d'euros corrents.

Grups alimentaris	2006	2009	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-21 (%)	2022-19 (%)
Ous	100	118	107	125	133	146	149	178	164	183	11,7%	22,5%
Total Carns	2.315	2.816	2.638	2.511	2.529	2.480	2.557	2.796	2.573	2.510	-2,4%	-1,8%
Carn fresca	1.642	1.961	1.808	1.729	1.701	1.651	1.678	1.832	1.653	1.602	-3,1%	-4,5%
Boví	410	531	447	414	389	375	387	407	373	357	-4,4%	-7,9%
Porcí	489	530	494	495	492	475	481	540	484	478	-1,2%	-0,5%
Pollastre	323	434	447	416	416	412	415	459	415	425	2,4%	2,4%
Carn congelada	20	19	44	29	28	28	28	34	32	25	-22,3%	-9,0%
Carn transformada	652	836	786	753	800	801	851	930	887	883	-0,4%	3,7%
Total pesca	1.382	1.619	1.530	1.530	1.575	1.542	1.613	1.815	1.713	1.572	-8,2%	-2,5%
Peix fresc	551	660	609	607	604	576	607	664	637	579	-9,1%	-4,6%
Peix congelat	121	137	141	127	140	138	138	170	148	138	-6,5%	0,1%
Conserves de peix i mol·lusc	234	283	296	306	341	353	368	410	394	388	-1,5%	5,3%
Marisc, mol·luscs i crustacis	477	539	484	490	491	474	500	571	534	467	-12,6%	-6,6%
Llet i derivats lactis	1.064	1.360	1.354	1.305	1.315	1.335	1.385	1.518	1.408	1.490	5,8%	7,6%
Llet líquida	304	354	321	317	307	310	308	322	303	340	12,2%	10,3%
Derivats lactis	731	954	979	942	960	981	1.035	1.151	1.062	1.111	4,7%	7,4%
Llets fermentades	230	282	299	255	244	244	259	275	252	259	3,0%	0,1%
Formatges	308	437	446	435	451	455	483	561	507	539	6,1%	11,6%
Pa, galets, brioi, pastís, cereals	849	1.166	1.063	1.030	1.039	1.040	1.049	1.102	1.031	1.086	5,3%	3,5%
Total pa	611	675	590	573	561	554	555	574	513	523	1,8%	-5,8%
Cacaus i xocolates	107	147	151	170	183	187	193	227	208	201	-3,4%	3,8%
Cafès i infusions	90	132	192	208	240	251	273	302	294	304	3,4%	11,4%
Arròs, pastes i llegums	109	159	162	165	191	197	207	228	222	234	5,3%	13,3%

Grups alimentaris	2006	2009	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-21 (%)	2022-19 (%)
Sucres i edulcorants	26	29	32	34	30	29	30	38	33	33	0,3%	8,5%
Olis	261	197	206	212	266	270	238	248	240	297	23,6%	24,7%
Fruïtes i hortalisses fresques	1.752	2.059	1.959	1.790	1.924	1.997	2.094	2.542	2.294	2.256	-1,6%	7,8%
Patates	159	170	177	174	193	198	216	255	227	226	-0,2%	4,7%
Fruïtes i hortalisses transf.	122	214	214	202	215	214	222	251	225	228	1,3%	2,4%
Sucs i nèctars	64	82	85	78	75	76	77	74	69	74	6,3%	-3,8%
Plats preparats	356	464	457	470	556	594	652	718	705	737	4,6%	13,1%
Vins	199	253	235	210	240	247	253	310	297	280	-5,8%	10,3%
Cervesa (amb i sense alcohol)	100	137	141	150	166	176	189	235	229	227	-0,7%	20,2%
Altres beg. alcohòliques	60	87	61	57	74	71	74	101	90	88	-2,4%	18,6%
Begudes analcohòliques	291	386	358	347	380	384	396	428	423	433	2,5%	9,4%
Resta d'aliments	651	494	505	549	629	651	673	827	757	775	2,3%	15,1%
Total	10.055	12.091	11.630	11.317	11.953	12.086	12.542	14.194	13.202	13.234	0,2%	5,5%

Font: MAPA, panell de consum alimentari

Taula A5.7 Evolució de la despesa alimentària a les llars d'Espanya. Període 2006-2022. Dades en milions d'euros corrents.

Grups alimentaris	2006	2009	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-21 (%)	2022-19 (%)
Ous	690	815	740	826	837	888	899	1.057	986	1.112	12,8%	23,6%
Total Carns	13.834	15.849	15.517	14.573	14.209	14.145	14.315	16.160	14.843	14.042	-5,4%	-1,9%
Carn fresca	9.703	10.842	10.442	9.854	9.471	9.306	9.327	10.533	9.472	8.918	-5,8%	-4,4%
Boví	2.598	2.973	2.725	2.420	2.227	2.149	2.165	2.437	2.193	1.963	-10,5%	-9,4%
Porcí	3.085	3.051	2.861	2.802	2.734	2.713	2.718	3.187	2.792	2.680	-4,0%	-1,4%
Pollastre	1.975	2.575	2.681	2.552	2.438	2.482	2.471	2.767	2.555	2.524	-1,2%	2,1%
Carn congelada	206	243	399	273	231	226	223	266	263	220	-16,1%	-1,1%
Carn transformada	3.925	4.764	4.676	4.446	4.507	4.613	4.766	5.362	5.108	4.904	-4,0%	2,9%
Total pesca	8.557	9.378	9.001	8.943	8.971	8.890	8.997	10.239	9.780	8.861	-9,4%	-1,5%
Peix fresc	3.701	3.984	3.761	3.741	3.724	3.577	3.590	4.011	3.898	3.457	-11,3%	-3,7%
Peix congelat	823	941	956	861	832	831	825	999	881	836	-5,2%	1,3%
Conserves de peix i mol·luscs	1.380	1.567	1.673	1.805	1.954	2.048	2.084	2.321	2.211	2.184	-1,2%	4,8%
Marisc, mol·luscs i crustacis	2.653	2.888	2.611	2.535	2.461	2.434	2.498	2.909	2.789	2.384	-14,5%	-4,6%
Llet i derivats lactis	7.136	8.480	8.514	8.340	8.160	8.290	8.343	9.126	8.569	9.078	5,9%	8,8%
Llet líquida	2.398	2.592	2.369	2.366	2.210	2.207	2.202	2.364	2.266	2.524	11,4%	14,6%

Grups alimentaris	2006	2009	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-21 (%)	2022-19 (%)
Derivats lactis	4.482	5.550	5.721	5.599	5.589	5.701	5.778	6.390	5.964	6.242	4,6%	8,0%
Llets fermentades	1.495	1.771	1.805	1.568	1.460	1.464	1.459	1.528	1.462	1.466	0,2%	0,5%
Formatges	1.838	2.465	2.587	2.593	2.566	2.617	2.694	3.099	2.779	2.982	7,3%	10,7%
Pa, galets, brioi, pastís, cereals	5.505	7.180	6.637	6.572	6.338	6.308	6.322	6.645	6.325	6.428	1,6%	1,7%
Total pa	3.982	4.407	3.918	3.812	3.563	3.485	3.486	3.614	3.289	3.254	-1,1%	-6,7%
Cacaos i xocolates	720	943	961	1.190	1.124	1.168	1.190	1.404	1.299	1.249	-3,9%	5,0%
Cafès i infusions	557	724	939	1.074	1.138	1.200	1.251	1.418	1.417	1.441	1,7%	15,2%
Arròs, pastes i llegums	594	764	765	803	890	933	964	1.082	1.041	1.142	9,8%	18,4%
Sucre i edulcorants	206	214	228	236	200	193	189	232	205	204	-0,4%	8,1%
Olis	1.769	1.323	1.299	1.346	1.604	1.580	1.355	1.450	1.437	1.781	23,9%	31,5%
Fruites i hortalisses fresques	8.984	10.818	10.675	10.283	10.624	11.063	11.406	13.623	12.455	12.188	-2,1%	6,9%
Patates	946	994	1.024	999	1.065	1.108	1.214	1.440	1.313	1.333	1,6%	9,9%
Fruites i hortalisses transf.	806	1.237	1.272	1.238	1.285	1.283	1.291	1.482	1.349	1.382	2,4%	7,0%
Sucs i nèctars	390	468	469	418	434	421	396	399	383	376	-1,8%	-4,9%
Plats preparats	1.750	2.095	2.214	2.286	2.603	2.870	3.009	3.400	3.453	3.670	6,3%	22,0%
Vins	922	1.113	1.054	1.028	1.073	1.114	1.150	1.413	1.332	1.218	-8,6%	5,9%
Cervesa (amb i sense alcohol)	731	938	926	947	1.028	1.049	1.106	1.485	1.404	1.388	-1,2%	25,5%
Altres beg. alcohòliques	356	522	369	346	428	392	398	539	486	461	-5,3%	15,7%
Begudes analcohòliques	1.813	2.227	2.129	2.068	2.108	2.114	2.102	2.330	2.334	2.375	1,8%	13,0%
Resta d'aliments	3.095	2.573	2.786	2.926	3.369	3.529	3.607	4.424	4.132	4.163	0,8%	15,4%
Total	59.360	68.655	67.520	66.443	67.491	68.538	69.503	79.348	74.544	73.893	-0,9%	6,3%

Font: MAPA, panell de consum alimentari

Taula A5.8 Evolució de la despesa en aliments i begudes a Catalunya en milions d'euros constants. Període 2006-2022. Base 2022 = 100

Grups alimentaris	2006	2009	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-21 (%)	2022-19 (%)
Ous	145	156	139	154	155	167	168	196	177	183	3,4%	8,8%
Total Carns	3.338	3.718	3.421	3.085	2.953	2.838	2.880	3.078	2.778	2.510	-9,6%	-12,8%
Carn fresca	2.368	2.589	2.344	2.125	1.986	1.889	1.890	2.017	1.786	1.602	-10,3%	-15,2%
Boví	591	701	579	509	455	429	436	448	403	357	-11,5%	-18,2%
Porcí	706	700	640	608	574	544	542	595	523	478	-8,5%	-11,7%
Pollastre	466	573	579	511	485	472	467	505	448	425	-5,2%	-9,1%
Carn congelada	30	25	58	36	32	33	31	37	35	25	-28,1%	-19,2%
Carn transformada	941	1.104	1.019	925	934	916	959	1.024	958	883	-7,8%	-7,9%

Grups alimentaris	2006	2009	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-21 (%)	2022-19 (%)
Total pesca	1.992	2.138	1.983	1.880	1.839	1.764	1.817	1.998	1.850	1.572	-15,0%	-13,5%
Peix fresc	794	871	789	745	705	659	684	731	688	579	-15,8%	-15,3%
Peix congelat	174	181	183	157	164	158	156	188	160	138	-13,4%	-11,2%
Conserves de peix i mol·lusc	337	374	384	376	398	404	415	451	425	388	-8,8%	-6,5%
Marisc, mol·luscs i crustacis	687	712	627	601	573	543	563	629	577	467	-19,1%	-17,0%
Llet i derivats lactis	1.535	1.796	1.756	1.603	1.535	1.528	1.559	1.671	1.521	1.490	-2,0%	-4,4%
Llet líquida	438	467	416	389	359	354	347	355	327	340	3,9%	-2,0%
Derivats lactis	1.054	1.259	1.269	1.157	1.120	1.122	1.166	1.267	1.147	1.111	-3,1%	-4,7%
Llets fermentades	331	372	388	314	284	280	292	303	272	259	-4,7%	-11,1%
Formatges	444	577	578	535	527	520	544	618	548	539	-1,7%	-0,9%
Pa, galets, brioi, pastís, cereals	1.224	1.539	1.378	1.266	1.213	1.189	1.182	1.214	1.114	1.086	-2,5%	-8,1%
Total pa	881	891	766	704	654	634	625	632	554	523	-5,7%	-16,3%
Cacaus i xocolates	154	194	196	209	214	214	218	250	224	201	-10,6%	-7,8%
Cafès i infusions	129	174	249	256	280	288	308	332	318	304	-4,3%	-1,1%
Arròs, pastes i llegums	157	210	210	202	223	225	233	251	240	234	-2,5%	0,6%
Sucre i edulcorants	38	39	42	42	35	34	34	42	35	33	-7,1%	-3,7%
Olis	377	261	268	261	311	309	268	274	260	297	14,4%	10,8%
Fruites i hortalisses fresques	2.526	2.718	2.540	2.199	2.246	2.284	2.358	2.799	2.477	2.256	-8,9%	-4,3%
Patates	229	225	230	214	225	226	243	281	245	226	-7,6%	-7,0%
Fruites i hortalisses transf.	175	283	278	249	251	245	250	277	243	228	-6,2%	-9,0%
Sucs i nèctars	92	108	110	96	88	87	86	81	75	74	-1,6%	-14,6%
Plats preparats	513	612	593	577	649	679	734	790	761	737	-3,1%	0,4%
Vins	390	412	316	247	275	278	282	343	327	280	-14,6%	-0,9%
Cervesa (amb i sense alcohol)	196	223	190	177	190	198	210	260	252	227	-10,0%	8,0%
Altres beg. alcohòliques	119	142	82	67	84	80	82	111	99	88	-11,5%	6,6%
Begudes analcohòliques	572	627	480	409	434	430	441	473	467	433	-7,1%	-1,7%
Resta d'aliments	939	652	654	674	734	745	758	911	817	775	-5,2%	2,2%
Total	14.499	15.964	15.079	13.904	13.956	13.827	14.125	15.627	14.258	13.234	-7,2%	-6,3%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA). IDESCAT - Índex de preus de consum (IPC)

Taula A5.9 Evolució de la despesa en aliments i begudes a Espanya en milions d'euros constants. Període 2006-2022. Base 2022 = 100

Grups alimentaris	2006	2009	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-21 (%)	2022-19 (%)
Ous	957	1.042	935	996	972	1.015	1.017	1.166	1.069	1.112	4,0%	9,4%

Grups alimentaris	2006	2009	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-21 (%)	2022-19 (%)
Total Carns	19.201	20.260	19.604	17.572	16.491	16.157	16.181	17.839	16.089	14.042	-12,7%	-13,2%
Carn fresca	13.468	13.859	13.192	11.881	10.992	10.630	10.543	11.627	10.268	8.918	-13,1%	-15,4%
Boví	3.606	3.801	3.442	2.918	2.585	2.454	2.448	2.690	2.377	1.963	-17,4%	-19,8%
Porcí	4.281	3.900	3.614	3.379	3.173	3.099	3.072	3.518	3.026	2.680	-11,4%	-12,8%
Pollastre	2.741	3.292	3.387	3.077	2.829	2.835	2.793	3.054	2.770	2.524	-8,9%	-9,6%
Carn congelada	285	310	504	329	269	258	252	294	285	220	-22,6%	-12,5%
Carn transformada	5.447	6.090	5.908	5.361	5.231	5.270	5.387	5.919	5.537	4.904	-11,4%	-9,0%
Total pesca	11.876	11.988	11.372	10.784	10.412	10.155	10.170	11.303	10.601	8.861	-16,4%	-12,9%
Peix fresc	5.137	5.092	4.752	4.511	4.322	4.086	4.058	4.428	4.226	3.457	-18,2%	-14,8%
Peix congelat	1.143	1.202	1.208	1.039	965	950	932	1.103	955	836	-12,5%	-10,4%
Conserves de peix i mol·luscs	1.915	2.003	2.113	2.177	2.268	2.339	2.356	2.562	2.397	2.184	-8,9%	-7,3%
Marisc, mol·luscs i crustacis	3.682	3.691	3.299	3.057	2.857	2.780	2.823	3.211	3.023	2.384	-21,1%	-15,6%
Llet i derivats lactis	9.905	10.840	10.756	10.056	9.470	9.470	9.431	10.074	9.289	9.078	-2,3%	-3,7%
Llet líquida	3.328	3.313	2.993	2.853	2.565	2.521	2.489	2.609	2.456	2.524	2,7%	1,4%
Derivats lactis	6.221	7.095	7.228	6.751	6.487	6.513	6.531	7.054	6.465	6.242	-3,5%	-4,4%
Llets fermentades	2.074	2.264	2.280	1.891	1.694	1.672	1.649	1.687	1.585	1.466	-7,5%	-11,1%
Formatges	2.551	3.150	3.269	3.127	2.978	2.989	3.045	3.421	3.012	2.982	-1,0%	-2,1%
Pa, galets, briox, pastís, cereals	7.640	9.178	8.385	7.924	7.356	7.206	7.146	7.335	6.856	6.428	-6,2%	-10,0%
Total pa	5.527	5.634	4.950	4.597	4.135	3.981	3.941	3.989	3.566	3.254	-8,7%	-17,4%
Cacaus i xocolates	1.000	1.206	1.214	1.434	1.304	1.335	1.345	1.549	1.409	1.249	-11,3%	-7,1%
Cafès i infusions	773	925	1.186	1.296	1.321	1.371	1.414	1.565	1.536	1.441	-6,2%	1,9%
Arròs, pastes i llegums	825	977	967	969	1.033	1.066	1.090	1.195	1.128	1.142	1,3%	4,8%
Sucre i edulcorants	286	273	289	285	232	221	214	256	222	204	-8,1%	-4,4%
Olis	2.455	1.692	1.641	1.624	1.862	1.804	1.531	1.601	1.558	1.781	14,3%	16,3%
Fruites i hortalisses fresques	12.469	13.829	13.487	12.399	12.330	12.636	12.893	15.038	13.501	12.188	-9,7%	-5,5%
Patates	1.313	1.270	1.294	1.205	1.237	1.265	1.372	1.590	1.423	1.333	-6,3%	-2,8%
Fruites i hortalisses transf.	1.119	1.581	1.607	1.493	1.492	1.466	1.459	1.636	1.463	1.382	-5,5%	-5,3%
Sucs i nèctars	541	598	592	505	504	481	447	441	415	376	-9,4%	-15,9%
Plats preparats	2.429	2.678	2.797	2.756	3.021	3.278	3.402	3.753	3.743	3.670	-2,0%	7,9%
Vins	1.861	1.854	1.436	1.228	1.239	1.262	1.294	1.581	1.487	1.218	-18,1%	-5,9%
Cervesa (amb i sense alcohol)	1.475	1.563	1.261	1.131	1.186	1.188	1.244	1.663	1.567	1.388	-11,4%	11,6%
Altres beg. alcohòliques	719	869	503	413	495	444	448	603	543	461	-15,2%	2,9%
Begudes analcohòliques	3.660	3.710	2.901	2.471	2.433	2.395	2.365	2.608	2.604	2.375	-8,8%	0,4%
Resta d'aliments	4.295	3.289	3.520	3.529	3.910	4.031	4.077	4.883	4.479	4.163	-7,1%	2,1%

Grups alimentaris	2006	2009	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-21 (%)	2022-19 (%)
Total	82.390	87.762	85.305	80.116	78.330	78.288	78.562	87.590	80.805	73.893	-8,6%	-5,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA). IDESCAT - Índex de preus de consum (IPC)

Taula A5.10 Evolució del consum d'aliments a Catalunya en volum (milions de kg/l). Període 2006-2022.

Grups alimentaris	2006	2009	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-21 (%)	2022-19 (%)
Ous	57	59	54	56	59	62	62	74	64	59	-7,9%	-4,5%
Total Carns	349	395	388	363	352	342	341	369	330	295	-10,7%	-13,6%
Carn fresca	275	306	296	278	267	254	254	274	242	214	-11,7%	-15,7%
Boví	46	54	47	42	39	37	37	39	35	30	-14,6%	-18,8%
Porcí	77	85	82	81	79	76	75	82	73	66	-8,8%	-11,8%
Pollastre	86	103	107	98	93	90	89	98	86	78	-9,9%	-13,1%
Carn congelada	3	3	8	6	6	6	6	7	6	4	-26,6%	-20,5%
Carn transformada	70	86	83	79	80	81	82	88	82	77	-6,3%	-6,7%
Total pesca	179	205	192	181	172	167	169	183	167	143	-14,5%	-15,6%
Peix fresc	77	88	80	76	71	68	70	73	67	57	-15,0%	-17,8%
Peix congelat	17	19	21	17	17	16	15	18	15	13	-14,0%	-16,8%
Conserves de peix i mol·l	26	29	30	30	32	32	33	36	33	30	-9,8%	-7,6%
Marisc, mol·luscs i crusta	59	69	61	58	53	51	52	56	52	43	-16,9%	-17,2%
Llet i derivats lactis	679	732	727	696	698	711	717	752	702	654	-6,8%	-8,9%
Llet líquida	465	477	457	430	430	437	434	449	420	392	-6,8%	-9,8%
Derivats lactis	204	240	253	246	250	254	264	284	262	244	-6,7%	-7,7%
Llets fermentades	94	107	115	104	103	103	108	114	105	98	-7,4%	-9,7%
Formatges	43	57	60	56	58	57	60	69	61	59	-4,6%	-2,9%
Pa, galets, briox, pastís, cereals	310	338	315	314	307	304	308	323	296	286	-3,5%	-7,2%
Total pa	253	248	224	222	212	208	209	219	198	193	-2,7%	-7,8%
Cacaus i xocolates	17	21	21	23	23	24	24	27	24	22	-9,0%	-6,9%
Cafès i infusions	11	12	12	12	12	12	13	15	14	14	-3,7%	3,7%
Arròs, pastes i llegums	70	90	94	94	97	97	102	113	104	99	-4,8%	-3,4%
Sucre i edulcorants	22	26	25	26	23	21	21	26	21	18	-17,6%	-17,4%
Olis	85	86	92	88	84	88	87	99	84	77	-8,6%	-11,6%
Fruites i hortalisses fresques	1.198	1.366	1.312	1.214	1.151	1.160	1.193	1.328	1.207	1.054	-12,6%	-11,6%
Patates	203	235	219	218	217	218	215	249	220	196	-10,9%	-8,6%
Fruites i hortalisses transf.	60	96	96	94	95	96	99	109	95	89	-6,4%	-9,9%

Sucs i nèctars	71	84	90	78	65	66	65	64	57	56	-2,5%	-13,7%
Plats preparats	83	104	108	111	130	136	147	161	153	146	-4,5%	-0,5%
Vins	99	93	90	90	85	84	81	103	92	88	-3,8%	8,2%
Cervesa (amb i sense alcohol)	86	102	107	114	117	123	124	149	141	132	-6,2%	6,4%
Altres beg. alcohòliques	9	13	11	10	7	7	8	10	9	8	-9,9%	10,2%
Begudes analcohòliques	745	815	806	787	875	873	889	959	908	871	-4,1%	-2,1%
Resta d'aliments	198	136	149	159	185	186	185	223	191	182	-4,9%	-1,9%
Total	4.531	5.009	4.909	4.729	4.755	4.776	4.851	5.337	4.880	4.488	-8,0%	-7,5%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA)

Taula A5.11 Evolució del consum d'aliments a Espanya en volum (milions de kg/l). Període 2006-2021.

Grups alimentaris	2006	2009	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022-21 (%)	2022-19 (%)
Ous	396	404	377	380	383	386	384	450	404	375	-7,2%	-2,3%
Total Carns	2.215	2.406	2.416	2.287	2.171	2.115	2.087	2.305	2.071	1.807	-12,7%	-13,4%
Carn fresca	1.707	1.802	1.776	1.689	1.593	1.533	1.511	1.674	1.481	1.276	-13,8%	-15,6%
Boví	314	331	302	264	237	224	224	248	220	177	-19,3%	-20,8%
Porcí	507	518	493	482	466	457	445	505	446	398	-10,8%	-10,4%
Pollastre	564	639	668	635	592	575	571	631	558	486	-12,9%	-14,8%
Carn congelada	41	45	80	64	56	50	49	59	55	43	-21,4%	-12,0%
Carn transformada	468	558	560	535	522	532	526	573	536	488	-8,9%	-7,4%
Total pesca	1.237	1.347	1.230	1.184	1.082	1.056	1.039	1.148	1.052	887	-15,6%	-14,6%
Peix fresc	571	608	544	529	481	461	450	489	446	371	-16,9%	-17,7%
Peix congelat	131	148	150	134	114	113	105	124	105	92	-12,8%	-13,0%
Conserves de peix i mol·l	175	183	192	196	201	205	204	224	209	187	-10,5%	-8,0%
Marisc, mol·luscs i crusta	360	409	344	324	286	278	281	311	292	238	-18,4%	-15,1%
Llet i derivats lactis	5.077	5.178	5.202	5.048	4.966	5.003	4.990	5.325	5.049	4.675	-7,4%	-6,3%
Llet líquida	3.613	3.531	3.419	3.287	3.188	3.197	3.195	3.421	3.260	3.026	-7,2%	-5,3%
Derivats lactis	1.368	1.515	1.618	1.585	1.607	1.624	1.621	1.729	1.629	1.513	-7,1%	-6,6%
Llets fermentades	634	685	739	688	660	667	665	695	661	600	-9,1%	-9,7%
Formatges	271	339	368	348	349	354	360	407	363	347	-4,5%	-3,7%
Pa, galets, briox, pastís, cereals	2.315	2.431	2.230	2.228	2.097	2.073	2.053	2.174	2.030	1.878	-7,5%	-8,5%
Total pa	1.901	1.839	1.634	1.609	1.484	1.454	1.433	1.515	1.392	1.292	-7,2%	-9,9%
Cacaus i xocolates	131	153	152	164	162	165	162	186	168	152	-9,6%	-6,5%
Cafès i infusions	72	77	78	80	77	79	80	91	90	83	-7,2%	3,9%
Arròs, pastes i llegums	441	482	496	495	503	513	522	587	544	522	-4,0%	-0,1%

Sucre i edulcorants	190	201	186	198	162	155	147	173	150	125	-16,8%	-15,0%
Olis	605	622	610	594	535	547	537	613	533	477	-10,5%	-11,2%
Fruïtes i hortalisses fresques	6.499	7.675	7.540	7.388	6.745	6.747	6.819	7.567	6.932	6.054	-12,7%	-11,2%
Patates	1.315	1.489	1.353	1.365	1.304	1.290	1.274	1.486	1.353	1.222	-9,7%	-4,1%
Fruïtes i hortalisses transf.	440	592	615	587	592	590	591	670	601	556	-7,5%	-5,8%
Sucs i nèctars	484	520	537	459	420	394	373	380	349	317	-9,1%	-14,9%
Plats preparats	441	509	546	554	630	671	700	779	776	757	-2,5%	8,2%
Vins	468	445	434	400	389	381	377	468	466	412	-11,6%	9,4%
Cervesa (amb i sense alcohol)	691	776	785	815	844	830	835	1.077	1.011	939	-7,2%	12,4%
Altres beg. alcohòliques	59	100	97	96	104	49	49	65	60	53	-11,7%	8,7%
Begudes analcohòliques	4.078	4.601	4.498	4.403	4.693	4.692	4.606	5.083	4.856	4.679	-3,6%	1,6%
Resta d'aliments	1.019	790	898	962	1.028	1.092	1.045	1.252	1.092	1.017	-6,8%	-2,7%
Total	28.172	30.799	30.282	29.686	28.886	28.827	28.669	31.879	29.587	26.988	-8,8%	-5,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Panell de consum alimentari (MAPA)

Taula A5.12 Evolució del consum d'aliments i begudes per càpita a Catalunya i a Espanya (xifres en milers de kg/l). Període 2011-2022.

Grups de despesa	2011		2014		2017		2018		2019		2020		2021		2022	
	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	CAT	ESP	CAT	ESP
Ous	7,74	8,21	8,69	8,47	8,39	8,39	8,94	8,45	8,62	8,33	8,62	9,73	9,10	8,74	8,35	8,11
Total Carns	55,33	52,66	56,00	51,02	50,16	47,60	49,37	46,34	47,71	45,24	51,90	49,86	46,97	44,74	41,79	39,07
Carn fresca	42,28	38,69	42,90	37,68	37,96	34,93	36,75	33,59	35,45	32,77	38,54	36,20	34,47	31,98	30,31	27,59
Boví	6,67	6,58	6,41	5,89	5,50	5,19	5,33	4,92	5,16	4,85	5,47	5,35	5,00	4,75	4,25	3,83
Porcí	11,72	10,75	12,44	10,74	11,18	10,23	11,00	10,02	10,48	9,64	11,53	10,93	10,31	9,64	9,37	8,61
Pollastre	15,32	14,55	15,05	14,17	13,25	12,99	12,97	12,61	12,48	12,37	13,80	13,65	12,26	12,06	11,00	10,51
Carn congelada	1,15	1,75	0,98	1,42	0,87	1,22	0,86	1,11	0,79	1,06	0,96	1,28	0,87	1,19	0,63	0,93
Carn transformada	11,91	12,21	12,12	11,93	11,33	11,44	11,76	11,65	11,47	11,41	12,39	12,39	11,62	11,57	10,85	10,54
Total pesca	27,33	26,81	27,90	26,40	24,45	23,75	24,13	23,15	23,65	22,53	25,74	24,83	23,76	22,72	20,25	19,19
Peix fresc	11,43	11,87	11,67	11,80	10,05	10,54	9,83	10,10	9,75	9,76	10,29	10,58	9,59	9,63	8,12	8,01
Peix congelat	2,93	3,27	2,69	3,00	2,36	2,51	2,33	2,47	2,10	2,28	2,47	2,68	2,07	2,27	1,77	1,98
Conserves de peix i mol·luscs	4,32	4,18	4,63	4,37	4,50	4,42	4,65	4,48	4,56	4,41	5,06	4,85	4,76	4,52	4,27	4,05
Marisc, mol·luscs i crustacis	8,65	7,49	8,91	7,24	7,53	6,26	7,31	6,09	7,23	6,08	7,93	6,73	7,34	6,30	6,08	5,15
Llet i derivats lactis	103,69	113,35	107,23	112,63	99,37	108,88	102,76	109,63	100,20	108,18	105,77	115,18	99,78	109,06	92,54	101,08
Llet líquida	65,26	74,50	66,20	73,33	61,21	69,90	63,21	70,06	60,70	69,27	63,16	73,99	59,74	70,43	55,48	65,42
Derivats lactis	36,15	35,26	37,89	35,36	35,55	35,25	36,77	35,59	36,95	35,14	39,92	37,41	37,19	35,20	34,57	32,72
Llets fermentades	16,34	16,11	16,04	15,35	14,62	14,47	14,93	14,61	15,09	14,42	15,98	15,03	14,97	14,27	13,82	12,98
Formatges	8,53	8,02	8,57	7,76	8,19	7,66	8,27	7,77	8,42	7,80	9,65	8,80	8,72	7,84	8,29	7,49
Pa, galetes, brioix, pastís, cereals	43,15	46,94	46,41	47,99	41,93	44,41	42,13	43,81	41,26	42,93	43,45	45,28	40,26	42,21	38,69	39,02
Total pa	32,02	35,60	34,19	35,89	30,15	32,54	30,09	31,87	29,23	31,08	30,77	32,78	28,21	30,07	27,34	27,94
Cacaus i xocolates	3,03	3,30	3,59	3,65	3,31	3,56	3,44	3,61	3,33	3,52	3,84	4,02	3,46	3,63	3,14	3,28
Cafès i infusions	1,73	1,71	1,83	1,78	1,75	1,70	1,78	1,73	1,83	1,74	2,11	1,98	2,00	1,94	1,92	1,80
Arròs, pastes i llegums	13,35	10,81	14,43	11,05	13,87	11,02	14,00	12,10	14,27	11,33	15,85	12,71	14,74	11,75	13,98	11,28
Sucres i edulcorants	3,62	4,06	4,05	4,42	3,26	3,56	3,03	3,40	2,97	3,19	3,60	3,73	3,03	3,25	2,49	2,71
Olis	13,18	13,29	13,57	13,26	11,93	11,73	12,75	11,99	12,18	11,64	13,90	13,26	11,98	11,51	10,91	10,30
Fruïtes i hortalisses fresques	187,15	164,32	187,07	164,82	163,92	147,88	167,67	147,84	166,66	147,85	186,81	163,67	171,60	149,74	149,35	130,88
Patates	31,31	29,49	33,63	30,45	30,95	28,58	31,49	28,27	29,97	27,62	35,01	32,14	31,27	29,22	27,76	26,42
Fruïtes i hortalisses transf.	13,73	13,41	14,46	13,11	8,93	9,90	9,06	9,80	9,00	9,66	9,98	10,86	8,81	9,74	8,29	9,07
Sucs i nèctars	12,78	11,71	11,95	10,23	9,24	9,21	9,51	8,63	9,06	8,08	8,97	8,21	8,16	7,54	7,93	6,86
Plats preparats	15,38	11,90	17,04	12,37	18,53	13,82	19,62	14,71	20,58	15,17	22,60	16,85	21,81	16,77	20,75	16,37
Vins	12,87	9,47	13,94	8,93	12,13	8,52	12,21	8,35	12,21	8,16	14,53	10,11	13,03	10,06	12,49	8,91
Cervesa (amb i sense alcohol)	15,25	17,11	17,55	18,18	16,66	18,50	17,73	18,20	17,37	18,11	20,98	23,31	20,07	21,85	18,75	20,29
Altres beg. alcohòliques	1,94	2,43	1,60	2,15	1,93	2,28	1,08	1,08	1,07	1,06	1,45	1,40	1,33	1,29	1,19	1,14
Begudes analcohòliques	115,07	98,01	121,19	98,22	124,56	102,90	126,16	102,81	124,23	99,86	134,89	109,93	129,05	104,90	123,30	101,16
Resta d'aliments	22,78	20,91	26,42	23,16	31,72	27,17	33,43	27,79	31,58	27,38	40,55	32,45	33,70	28,48	31,87	26,52
Total	700,42	659,90	728,56	662,28	676,99	633,36	690,29	631,72	677,72	621,57	750,55	689,52	693,91	639,13	635,72	583,48

Font: MAPA, panell de consum alimentari

5.5. REFERÈNCIES

BEDCA (Base de Dades Espanyola de Composició d'Aliments). Ministeri de Ciència i Innovació sota la coordinació i finançament de l'Agència Espanyola de Seguretat Alimentària i Nutrició del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat. Disponible a: <https://www.bedca.net/bdpub/index.php> [consultes: juliol - octubre 2021].

Fundación Española de la Nutrición (FEN) y Sociedad Española de Geriátría y Gerontología (SEGG) (2019). Libro blanco de la nutrición en España.

Friel S., Dangour A.D., Garnett T., Lock K., Chalabi Z., Roberts I., Butler A., Butler C.D., Waage J., McMichael A.J. i Haines A. (2009). Public health benefits of strategies to reduce greenhouse-gas emissions: food and agricultura. The Lancet, 374 (9706), 2016-2025.

Hartikainen H. i Pulkkinen H. (2016). Summary of the chose methodologies and practices to produce GHCE-estimates for an average European diet. Natural resources and bioeconomy studies 58. LUKE, Helsinki.

IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Índex de preus de consum (IPC). Disponible a: <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10261> [consulta: juliol 2023].

INE (Instituto Nacional de Estadística). Encuesta de presupuestos familiares. Disponible a: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176806&menu=ultiDatos&idp=1254735976608 [consulta: juliol 2023].

MAPA (Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación (2020). Informe del consumo de alimentación en España, 2019.

MAPA (Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación) (2021). Informe del consumo de alimentación en España, 2020.

MAPA (Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación) (2022). Informe del consumo de alimentación en España, 2021.

MAPA (Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación) (2023). Informe del consumo de alimentación en España, 2022.

MAPA (Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación). Panel de consumo alimentario. Disponible a: https://www.mapa.gob.es/es/alimentacion/temas/consumo-tendencias/Cajones_panel.aspx [consulta: juliol 2023].

OMS (Organització Mundial de la Salut). Nutritional health topics. Disponible a: https://www.who.int/nutrition/topics/2_background/en/ [consulta: octubre 2021].

Stehfest E., Bouwman L., van Vuuren D.P., , den Elzen M.G.J., Eickhout B. i Kabat P. (2009). Climate benefits of changing diet. Climatic Change 95, 83–102.

SUSDIET Research Project (2017). Towards sustainable diets in Europe. Final report. <https://www6.inrae.fr/sustainablediets/content/download/3408/33722/version/1/file/Final+report+SUSDIET+octobre+2017.pdf>

6. COMERÇ EXTERIOR I COMPETITIVITAT DE LES EXPORTACIONS ALIMENTÀRIES CATALANES

6. COMERÇ EXTERIOR I COMPETITIVAT DE LES EXPORTACIONS ALIMENTÀRIES CATALANES

El present capítol té com a eix temàtic la competitivitat exterior dels productes agroalimentaris catalans. Es prestarà especial atenció a la competitivitat al mercat europeu així com a les principals destinacions dels productes catalans. Les principals fonts d'informació utilitzades són la base de dades DATACOMEX i TradeMap desenvolupades pel Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme del Govern d'Espanya i el Centre de Comerç Internacional UNCTAD/OMC (CCI) respectivament. Tots els valors estan expressats en valors monetaris reals, prenent com a base l'any 2020. En l'estudi farem una avaluació de l'impacte de la COVID-19 sobre la competitivitat exterior del sistema agroalimentari català tot analitzant com han variat els indicadors en cada un dels anys des de l'inici de la pandèmia.

El capítol s'ha estructurat en dos grans apartats. En el primer, s'analitzarà l'evolució de les exportacions i importacions agroalimentàries de Catalunya i Espanya des del 2012 fins a l'actualitat. Per tal d'evitar possibles oscil·lacions anuals, les dades es presenten com a mitjana de tres anys. En tot cas, i per analitzar el possible efecte de la COVID-19 sobre el comerç exterior agroalimentari a Catalunya, al final d'aquest apartat s'inclou una secció específica en la qual es comparen les dades de 2020 a 2022. En aquest primer apartat també s'analitzaran la taxa de cobertura i les principals destinacions i orígens de les exportacions i importacions.

En la segona part, s'abordarà la mesura de la competitivitat de les exportacions agroalimentàries catalanes i espanyoles. Per a aquests, s'utilitzaran tres indicadors: 1) Índex de competitivitat revelada (RC); 2) Índex de Rendiment d'Exportació Comparatiu (CEP); i 3) Índex de Comerç Intrasectorial. Aquest segon apartat s'estructura en tres apartats, cadascun dedicat a un dels índexs mencionats. En cada cas es descriu l'objectiu de cada índex i la seva formulació, i es presenten els resultats obtinguts per a Catalunya i Espanya.

6.1. EVOLUCIÓ DEL COMERÇ AGROALIMENTARI

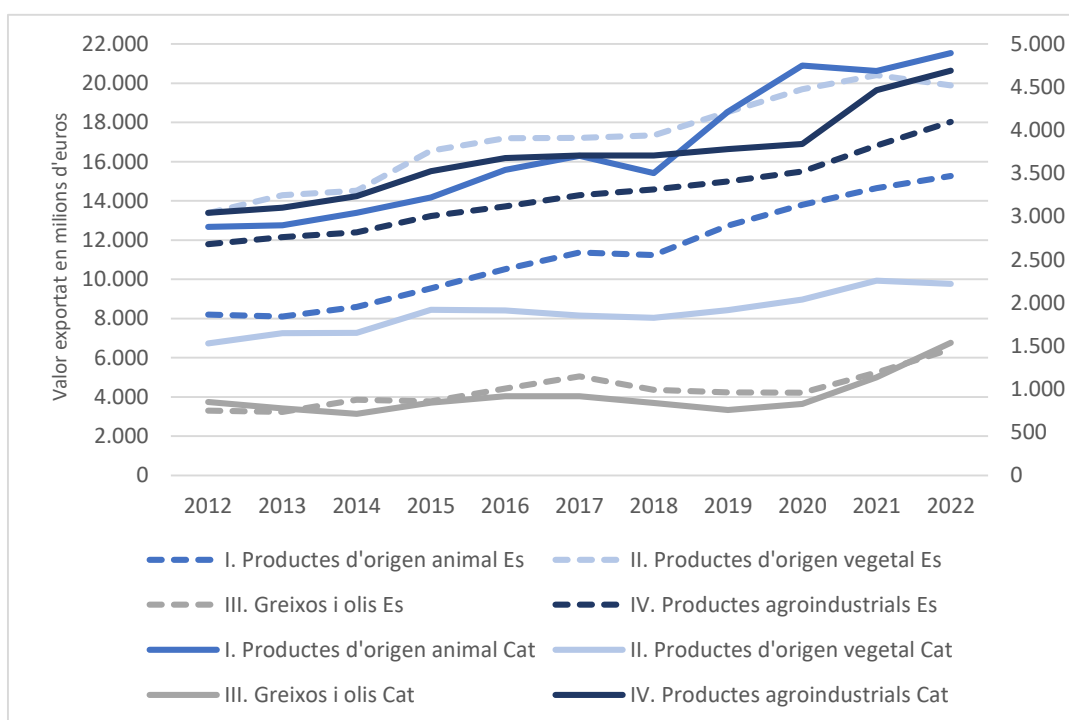
6.1.1. EVOLUCIÓ DE LES EXPORTACIONS

La Figura 6.1 permet comparar l'evolució de les exportacions agroalimentàries de Catalunya (línia contínua) i Espanya (línia de punts). Com es pot apreciar, existeixen diferències importants amb relació a l'estructura de les exportacions esmentades, sobretot en productes agroindustrials (Secció IV). En efecte, a Catalunya les exportacions agroindustrials van assolir l'any 2022 un màxim de 4.690 milions d'euros

(en termes reals del 2020), el que representa un 35,1% del total de les exportacions agroalimentàries catalanes i un augment del 5,1% respecte al 2021.

Tradicionalment, els productes agroindustrials han constituït el principal sector exportador agroalimentari a Catalunya, malgrat que en els darrers anys s'ha vist superat pels productes d'origen animal, principalment la carn. A Espanya, les exportacions agroindustrials el 2022, van assolir el valor de 18.035 milions d'euros, el que representa una participació del 30,2% del total de les exportacions agroalimentàries espanyoles i un augment del 7,2% respecte al 2021, ocupant la segona posició en importància per darrere dels productes d'origen vegetal. Per tant, es pot afirmar que les exportacions catalanes es concentren en productes de major valor afegit.

Figura 6.1 Evolució de les exportacions agroalimentàries

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex, en milions d'euros

Els productes d'origen animal (secció I) tradicionalment ocupaven el segon lloc en importància de les exportacions agroalimentàries catalanes, tot i que des de l'any 2019 han passat al primer lloc. El 2022 van representar el 36,7% d'aquest valor, tot i la davallada de 2021, veiem un augment dels productes d'origen animal del 4,5% de 2021 a 2022 a Catalunya. Així doncs, tal com es pot apreciar a la Figura 6.1, mentre la tendència continua sent creixent en els productes agroindustrials, s'aprecia una lleugera disminució quant a les exportacions de productes d'origen vegetal.

A Espanya, les exportacions de productes d'origen animal el 2021 ocupen la tercera posició en importància, representant un 25,6% del total de les exportacions agroalimentàries espanyoles, en el cas d'Espanya quant a exportacions d'origen animal

no s'aprecia cap disminució, però sí una reducció del creixement, ja que el creixement de 2020 a 2021 va ser del 6,2%, mentre que el creixement en aquest tipus de producte de 2021 a 2022 ha estat del 4,2%.

En el cas de Catalunya, la tercera posició l'ocupen els productes d'origen vegetal (secció II), representant una quota del 16,6% del total de les exportacions agroalimentàries catalanes el 2022, el que representa una lleugera disminució de l'1,6% respecte al 2021, mentre que a Espanya aquesta secció ocupa el primer lloc durant tot el període, assolint el darrer any 2022 el seu valor màxim amb una participació del 33,4% del total de les exportacions agroalimentàries espanyoles, el que suposa una disminució del 2,6% respecte al 2021.

Per acabar, els greixos i olis (secció III) és la secció que tant a Catalunya com a Espanya té menys participació en les exportacions agroalimentàries assolint el 2022, un 11,5% i un 10,8% del total de les exportacions agroalimentàries, respectivament. En comparació amb el 2021, les exportacions espanyoles el 2022 van augmentar considerablement arribant a un creixement del 22,8%, en aquesta secció. En aquest temps, les exportacions catalanes d'olis i greixos continuen augmentant considerablement en un 35,5%. Per tant, la crisi de la COVID-19 no ha tingut un impacte negatiu en la millora de la competitivitat exterior de sistema agroalimentari català que s'havia experimentat en els darrers anys.

Participació de Catalunya en les exportacions agroalimentàries espanyoles

La Taula 6.1 recull, per capítols aranzelaris, quant representa Catalunya sobre el total d'exportacions espanyoles. Com es pot apreciar, Catalunya aporta una mica més d'1 euro de cada 5 euros exportats per Espanya. Concretament, Catalunya el 2021 representa el 22,4% del total d'exportacions agroalimentàries realitzades per Espanya, mantenint-se aquest valor estable al llarg del període estudiat.

Molt per sobre d'aquesta participació mitjana se situen les carns (46,5%), els residus de la indústria alimentària (donant valor als residus de la indústria alimentària per a alimentació animal i altres usos no relacionats amb el consum humà, 38,8%) i, en general, els productes industrials. En canvi, Catalunya participa marginalment en les exportacions de llegums, hortalisses i tubercles (3,3%), peix (8,9%), cereals (10,8%) i fruites sense conservar (10,4%).

La participació de Catalunya s'ha mantingut estable al llarg del període analitzat, encara que cal destacar la tendència a la baixa experimentada amb la carn en els últims anys, productes de molinaria, sucs, begudes, sucres i cereals. Contràriament, l'aportació catalana ha incrementat en cafè i cacau i conserves tant vegetals com de carn i peix.

Taula 6.1 Participació de Catalunya en les exportacions agroalimentàries espanyoles (%) (valors mitjans de tres anys)

Producte	2012-2014	2015-2017	2018-2020	2021-2022
01 Animals vius	17,58	21,31	17,35	15,50
02 Carn i residus comestibles	57,66	52,21	48,48	45,94
03 Peix, crustacis i mol·luscs	9,23	10,28	9,21	9,12
04 Llet, productes làctics i ous	13,24	12,19	14,06	14,53
05 Altres productes d'origen animal	50,73	45,50	39,17	39,03
06 Plantes vives i floricultura	17,69	19,36	16,63	17,43
07 Llegums, hortalisses i tubercles	2,86	2,95	2,96	3,37
08 Fruïtes comestibles	11,49	11,25	10,32	10,63
09 Cafè, te, herba mate i espècies	46,80	45,64	41,11	39,69
10 Cereals	13,75	12,41	9,90	10,31
11 Productes de la molinèria; malta	28,28	29,06	25,49	23,42
12 Llavors	44,50	38,18	37,30	38,63
13 Suc i extractes vegetals	27,45	29,16	27,51	21,80
14 Matèries trenades	49,64	34,46	8,79	16,45
15 Greixos, olis animals i vegetals	22,77	20,42	18,92	22,76
16 Conserves de carn o peix	20,68	21,52	21,34	22,93
17 Sucres i articles de confiteria	34,58	33,07	32,51	30,15
18 Cacao i derivats	44,43	43,52	42,36	44,59
19 Preparats de cereals	39,82	42,54	36,06	36,16
20 Conserves verdura o fruita	8,97	10,11	11,20	11,08
21 Preparats diversos	29,82	30,96	32,69	32,30
22 Begudes	24,92	23,44	20,56	22,97
23 Residus indústria alimentària	41,47	46,24	44,59	41,78
Total productes agroalimentaris	22,31	21,74	21,15	22,17

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex

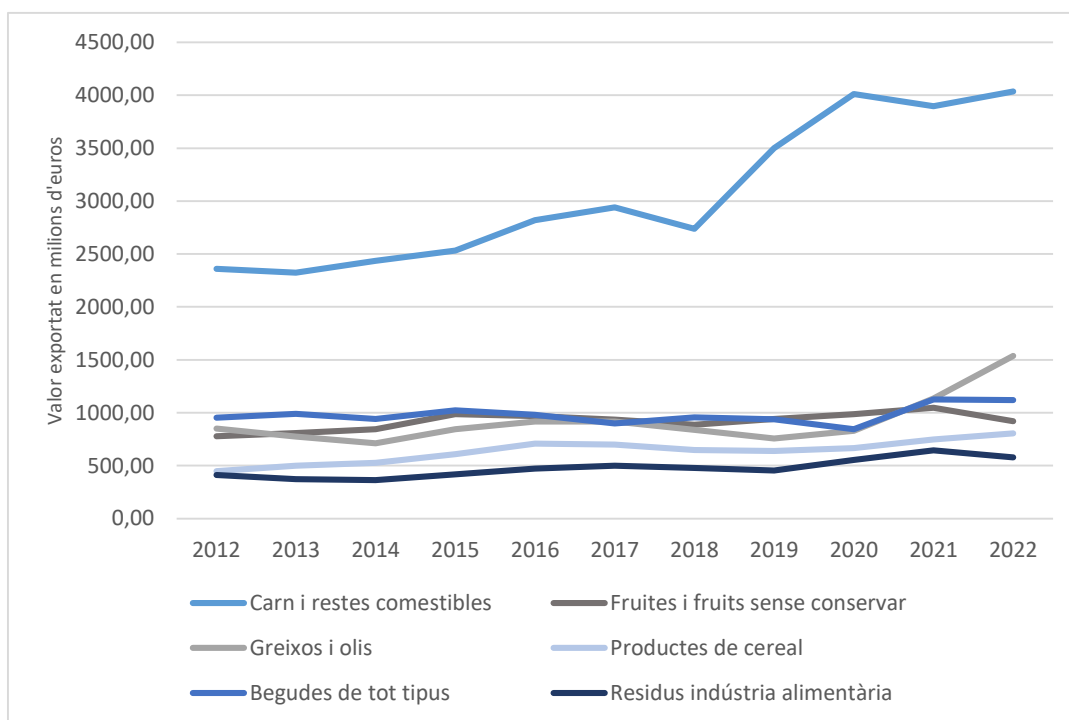
Per finalitzar amb l'anàlisi, les cinc categories de producte que més exporta Catalunya i que, conjuntament, representen el 67,7% del total de les exportacions agroalimentàries el 2022 són: les carns i els residus comestibles, les begudes (excloent els suc), les fruites comestibles, els olis i greixos, i els productes de cereals (Figura 6.2).

En consonància amb el que s'observa a la Figura 6.2, la carn es configura com el principal producte exportat per Catalunya, amb una tendència positiva al llarg del període que no ha deixat de créixer durant el període d'estudi fins al 2020, al 2021 veiem una lleugera disminució de les exportacions de carn, però el 2022 torna a repuntar arribant als 4.035 milions d'euros en termes reals del 2020, i presentant un augment del 3,6% respecte al 2021.

El segon producte més exportat el 2022 són els greixos i olis assolint el 2022 un valor de 1.537 milions d'euros. En tercer lloc, hi trobem les begudes, que mantenen estables les exportacions respecte al 2021. Les fruites i fruits sense conservar, presenten una disminució del 12,2% respecte 2021, arribant a un valor de 919 milions d'euros el 2022.

Finalment, destaca el creixement experimentat per les exportacions de productes elaborats en base de cereals, que en l'últim any han experimentat un creixement del 7,8%, passant de 279 milions d'euros el 2005 a 804 milions d'euros en termes reals el 2021 (base 2020).

Figura 6.2 Evolució de les exportacions dels principals productes catalanes

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex, en milions d'euros

6.1.2. EVOLUCIÓ DE LES IMPORTACIONS

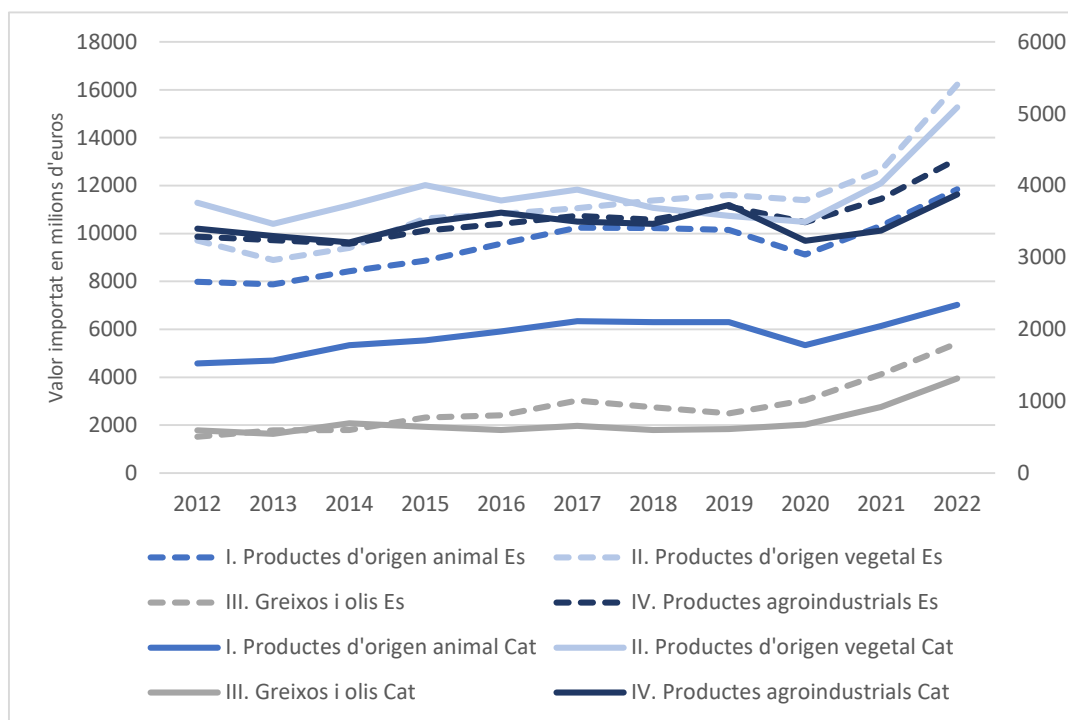
Durant el període d'anàlisi (2012 - 2022), les importacions agroalimentàries catalanes, com les anàlogues espanyoles, han experimentat una tendència creixent (un 5,4% de creixement de mitjana anual, en el cas de Catalunya i un 6,9% a Espanya). Seguint el mateix model que en les exportacions, s'ha fet una anàlisi amb les quatre seccions en les quals s'agrupen els productes agroalimentaris. La Figura 6.3 recull l'evolució a preus reals de les importacions agroalimentàries de Catalunya (línia contínua) i Espanya (línia de punts).

En el cas de Catalunya i fins a l'any 2012, els productes agroindustrials constituïen els principals productes agroalimentaris d'importació. Tanmateix, actualment es configuren com el segon actor importador, per darrere dels productes d'origen vegetal, amb una xifra de 3.878 milions d'euros el 2022, el que representa un 30,7% del total d'importacions agroalimentàries catalanes.

En el cas d'Espanya, les importacions de productes agroindustrials han assolit el 2022 els 13.100 milions d'euros, el que representa una participació del 28,1% del total de les importacions agroalimentàries. Tot i que en els anys anteriors al període analitzat, les importacions de productes agroindustrials ocupaven la primera posició amb relació al total d'importacions agroalimentàries espanyoles, en els darrers anys, igual que a

Catalunya, aquests han passat a ocupar la segona posició per darrere dels productes d'origen vegetal.

Figura 6.3 Evolució de les importacions agroalimentàries

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex

Tornant a Catalunya, i tal com s'ha comentat, actualment els productes d'origen vegetal ocupen la primera posició al rànquing d'importacions agroalimentàries a Catalunya, amb una xifra superior als 5.090 milions d'euros en termes reals, el que representa el 38,9% del total de les importacions agroalimentàries catalanes. De manera similar ha ocorregut a Espanya, representant en aquest cas, un 32,8% del total de les importacions agroalimentàries espanyoles.

Els productes d'origen animal constitueixen el tercer capítol importador més rellevant a Catalunya, amb una participació del 19,7% del total de les importacions agroalimentàries catalanes en 2022. Analitzant el període en qüestió veiem que les importacions de productes d'origen animal tant per Catalunya com per Espanya, segueixen un patró idèntic, actualment les importacions de productes d'origen animal per Espanya representen un 26,8% del total de les importacions agroalimentàries espanyoles.

Finalment, i com succeïa amb les exportacions, la secció d'olis i greixos és el capítol aranzelari en el qual tant a Catalunya com a Espanya té menys participació en les importacions agroalimentàries, assolint el 2022 un 8,9% i un 10,6% respectivament.

Participació de Catalunya en les importacions agroalimentàries espanyoles

A la Taula 6.2 es recull l'evolució de la importància relativa de Catalunya en el conjunt de les importacions agroalimentàries espanyoles pels 23 capítols agroalimentaris. Com es pot apreciar, en l'àmbit global, la importància relativa de Catalunya en les importacions agroalimentàries espanyoles és molt elevada, si bé dita participació s'ha reduït lleugerament al llarg del període analitzat, passant d'un 31,8% de mitjana entre 2012 i 2014, a un 27% de mitjana entre 2021 i 2022. Destaquen especialment, amb percentatges molt superiors a la mitjana, el cafè (56,2%), el cacau (50,2%), les llavors (35,3%), els productes de molinaria (45,4%) i els preparats de cereals (35,4%), sent aquests darrers els destinats a abastir la important campanya ramadera.

Taula 6.2 Participació mitjana de Catalunya en les importacions agroalimentàries espanyoles (%)

Producte	2012-2014	2015-2017	2018-2020	2021-2022
01 Animals vius	34,29	35,16	37,65	38,97
02 Carn i residus comestibles	20,06	20,80	20,02	20,25
03 Peix, crustacis i mol·luscs	12,43	13,71	12,75	13,21
04 Llet, productes làctics i ous	32,90	38,09	36,53	31,93
05 Altres productes d'origen animal	34,64	32,37	37,00	34,07
06 Plantes vives i floricultura	24,99	23,57	21,29	18,49
07 Llegums, hortalisses i tubercles	15,87	13,88	14,13	13,77
08 Fruïtes comestibles	29,78	24,26	22,27	21,05
09 Cafè, te, herba mate i espècies	55,08	57,29	57,22	56,24
10 Cereals	31,96	36,08	36,61	35,61
11 Productes de la molinaria; malta	49,78	47,92	45,42	45,38
12 Llavors	59,84	51,80	34,23	35,30
13 Suc i extractes vegetals	35,41	33,28	35,97	35,31
14 Matèries trenades	23,12	12,93	13,26	11,14
15 Greixos, olis animals i vegetals	36,09	24,86	22,85	23,31
16 Conserves de carn o peix	14,42	13,22	12,17	11,81
17 Sucres i articles de confiteria	29,47	36,71	35,22	30,30
18 Cacau i derivats	54,25	51,85	52,06	50,15
19 Preparats de cereals	41,19	44,66	42,07	35,41
20 Conserves verdura o fruita	17,10	19,87	21,89	20,31
21 Preparats diversos	44,60	34,00	30,60	31,53
22 Begudes	31,91	32,30	34,41	29,54
23 Residus indústria alimentària	37,30	39,19	34,03	30,36
Total productes agroalimentaris	31,84	30,17	27,84	27,01

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex

La disminució de la participació relativa de Catalunya en les importacions agroalimentàries espanyoles ha sigut més acusada en olis i greixos, que passen d'una participació del 36,1% de mitjana entre el 2012 i 2014, a un 23,3% de mitjana entre el 2021 i 2022. Això és degut al fet que durant el període estudiat, mentre que les importacions espanyoles han incrementat significativament, les de Catalunya s'han mantingut estables. Destaca també la participació de les conserves de carn i peix que han passat d'un 14,4% a un 11,8% durant el mateix període.

Agrupant per seccions, a més a més dels olis i greixos ja mencionats (capítol i secció coincideixen), els productes d'origen vegetal són els que han experimentat un creixement més feble durant el període. Els principals productes en els quals ha disminuït la importació en aquesta secció són els llegums, les hortalisses, les fruites comestibles i les plantes vives.

També s'ha de mencionar que la participació dels productes agroindustrials ha mantingut una tendència negativa en tot el període d'estudi, passant d'un 31,8% a l'inici del període, a un 27% entre el 2021 i 2022. Aquesta disminució ve donada perquè l'increment de les importacions agroindustrials espanyoles és major al de les importacions catalanes durant aquest període. Finalment, els productes d'origen animal mantenen una participació estable passant de representar un 20% entre el 2012 i 2014, a un 19,8% entre el 2021 i 2022.

6.1.3. TAXA DE COBERTURA AGROALIMENTÀRIA

La taxa de cobertura reflecteix el percentatge d'importacions que poden pagar-se amb les exportacions realitzades durant un mateix període de temps. Proporciona informació similar al saldo actual. Valors superiors a 100 equivalen a un saldo comercial positiu (exportacions > importacions). L'evolució de la taxa de cobertura agroalimentària per a Catalunya i Espanya s'observa a la Taula 6.3 i a la Taula 6.4, respectivament.

Catalunya ha millorat sensiblement la seva posició exportadora al llarg dels últims 15 anys. Així, mentre que en la mitjana dels anys 2012-2014, la taxa de cobertura amb prou feines arribava al 92%, entre el 2021 i el 2022 es va assolir el 113,3%.

Aquesta millora en la posició exportadora s'ha produït en totes les categories de productes. En el cas dels productes d'origen animal, la taxa de cobertura ha passat d'un 181,7% de mitjana en el període 2012-2014 al 219,1% en els darrers anys dels quals es disposa d'informació. Als productes agroindustrials, que com s'ha vist suposen el capítol agroalimentari exportador més rellevant a Catalunya, s'ha passat d'una posició deficitària entre el 2012 i el 2014 (taxa de cobertura inferior al 95%) a una situació de superàvit a partir del període 2015-2017 arribant a una taxa del 126,6% per al període 2021-2022.

En els productes d'origen vegetal, Catalunya continua sent deficitària, però la posició exportadora ha millorat els darrers 15 anys assolint una taxa propera al 49,8% en el darrer bienni considerat. Finalment, el sector d'olis i greixos ha mantingut una posició de superàvit més o menys estable al llarg dels últims 15 anys amb una lleugera tendència a la baixa, però encara amb taxes de cobertura superiors al 120%.

Si es desagreguen els capítols aranzelaris de dos dígit, destaca el sector de la carn, el qual va assolir en el darrer trienni analitzat una taxa de cobertura del 1347% (el valor de les exportacions supera en 12 vegades el valor de les importacions en termes reals). En contra destaquen els cereals, per als que Catalunya és clarament deficitària, amb taxes de cobertura inferiors al 7% al llarg dels 10 anys analitzats.

Taula 6.3 Taxa de cobertura agroalimentària. Mitjana catalana (%)

Producte	2012-2014	2015-2017	2018-2020	2021-2022
I. Productes d'origen animal	181,71%	176,33%	211,48%	219,13%
01 Animals vius	63,86%	88,83%	62,47%	45,59%
02 Carn i residus comestibles	994,58%	971,14%	1335,68%	1347,00%
03 Peix, crustacis i mol·luscs	39,15%	37,56%	36,73%	37,42%
04 Llet, productes làctics i ous	23,76%	24,27%	31,00%	36,04%
05 Altres productes d'origen animal	170,37%	194,90%	141,82%	152,14%
II. Productes d'origen vegetal	44,17%	48,38%	53,76%	49,79%
06 Plantes vives i floricultura	121,99%	130,15%	146,86%	170,34%
07 Llegums, hortalisses i tubercles	87,87%	106,96%	101,53%	123,78%
08 Fruïtes comestibles	144,69%	144,64%	134,35%	138,61%
09 Cafè, te, herba mate i espècies	35,73%	33,24%	35,01%	35,76%
10 Cereals	7,12%	4,87%	4,07%	3,29%
11 Productes de la molinaria; malta	64,28%	64,76%	66,92%	58,68%
12 Llavors	16,43%	20,63%	35,98%	35,01%
13 Suc i extractes vegetals	134,78%	151,52%	164,20%	161,37%
14 Matèries trenades	64,17%	56,61%	18,13%	35,21%
III. Greixos i olis	129,20%	140,87%	128,62%	120,04%
15 Greixos, olis animals o vegetals	129,20%	140,87%	128,62%	120,04%
IV. Productes agroindustrials	94,74%	102,83%	109,09%	126,58%
16 Conserves de carn o peix	161,10%	197,23%	230,45%	268,97%
17 Sucres i articles de confiteria	65,86%	71,22%	74,76%	79,12%
18 Cacao i derivats	50,21%	50,06%	54,00%	62,53%
19 Preparats de cereals	107,70%	119,74%	112,68%	146,78%
20 Conserves verdura o fruita	137,21%	122,69%	133,61%	144,28%
21 Preparats diversos	76,14%	111,99%	133,73%	146,48%
22 Begudes	162,92%	155,39%	148,45%	197,56%
23 Residus indústria alimentària	62,00%	65,29%	73,63%	77,24%
Total productes agroalimentaris	92,06%	98,45%	110,48%	113,30%

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex

Val la pena destacar els capítols relatius a conserves de carn i peix, conserves de fruites i hortalisses, preparats de cereals i preparats diversos en els quals la posició exportadora ha millorat significativament en els darrers 10 anys passant d'una situació deficitària a un saldo comercial positiu.

En el pol oposat es troba el capítol de matèries trenades en els que Catalunya ha perdut posició exportadora passant de taxes d'entre el 70 i el 80% en el període de 2012 a 2016, a taxes d'entre el 20 i el 25% entre 2017 i 2022. Finalment, Catalunya ha millorat la seva posició exportadora a la resta de capítols malgrat que la seva taxa de cobertura continuï sent inferior a 100; menys en el cas dels productes de molinaria i cereals, en els quals la taxa de cobertura s'ha deteriorat al llarg del període d'anàlisi.

En el cas d'Espanya, la situació és diferent tant en l'àmbit global com pels diversos capítols aranzelaris, ja que l'estructura de les exportacions agroalimentàries catalanes i espanyoles són també diferents. A escala global, Espanya ha consolidat la seva tradició exportadora de productes agroalimentaris.

A l'inici del període considerat durant el trienni 2012-2014, la taxa de cobertura superava ja el valor de 100 (131,4%), assolint el 138,1% de mitjana pel bienni 2021-2022 (Taula 6.4). Comparant les dades de Catalunya i Espanya, es pot afirmar que la posició exportadora ha evolucionat més favorablement a Catalunya que a Espanya.

Taula 6.4 Taxa de cobertura agroalimentària. Mitjana espanyola (%)

Producte	2012-2014	2015-2017	2018-2020	2021-2022
I. Productes d'origen animal	102,44%	109,45%	128,86%	135,37%
01 Animals vius	126,72%	146,39%	135,41%	114,66%
02 Carn i residus comestibles	345,97%	386,85%	555,66%	595,45%
03 Peix, crustacis i mol·luscs	52,84%	50,12%	50,82%	54,19%
04 Llet, productes làctics i ous	59,06%	75,88%	79,05%	79,32%
05 Altres productes d'origen animal	116,44%	136,35%	133,18%	132,39%
II. Productes d'origen vegetal	150,90%	156,83%	161,63%	141,97%
06 Plantes vives i floricultura	171,63%	158,52%	186,00%	180,63%
07 Llegums, hortalisses i tubercles	485,38%	501,91%	475,63%	504,67%
08 Fruites comestibles	375,52%	311,96%	289,73%	274,55%
09 Cafè, te, herba mate i espècies	41,83%	41,79%	48,81%	50,79%
10 Cereals	16,04%	14,07%	15,22%	11,47%
11 Productes de la molinaria; malta	113,23%	106,59%	119,49%	114,24%
12 Llavors	22,12%	27,88%	32,82%	32,11%
13 Sucs i extractes vegetals	174,34%	173,04%	215,17%	262,93%
14 Matèries trenades	26,96%	20,74%	27,26%	23,97%
III. Greixos i olis	204,01%	171,15%	155,53%	123,04%
15 Greixos, olis animals o vegetals	204,01%	171,15%	155,53%	123,04%
IV. Productes agroindustrials	124,60%	131,80%	140,23%	142,34%
16 Conserves de carn o peix	112,14%	120,93%	130,56%	139,00%
17 Sucres i articles de confiteria	56,26%	79,19%	80,85%	79,40%
18 Cacao i derivats	61,30%	59,67%	66,33%	70,37%
19 Preparats de cereals	111,43%	125,72%	130,23%	143,55%
20 Conserves verdura o fruita	261,75%	239,96%	256,75%	264,47%
21 Preparats diversos	108,90%	122,98%	124,27%	141,57%
22 Begudes	208,20%	214,54%	248,83%	253,49%
23 Residus indústria alimentària	55,51%	54,82%	56,07%	55,92%
Total productes agroalimentaris	131,43%	136,56%	145,03%	138,11%

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex

Analitzant l'evolució dels diferents capítols aranzelaris a Espanya, s'observa que igual que passa a Catalunya són les carns i els residus comestibles els que presenten una taxa de cobertura més elevada al bienni 2021-2022 (595,4%). Entre els capítols aranzelaris que han millorat la seva posició exportadora destaquen la carn i els residus comestibles, plantes vives i floricultura, llegums, hortalisses i tubercles, fruites comestibles, sucres i extractes vegetals, conserves de carn i peix, conserves de verdura o fruita, i begudes. En tots els casos s'ha passat d'una situació deficitària o equilibrada a una situació clarament exportadora.

Als capítols en els quals Espanya té una tradició exportadora, com ho són les fruites i hortalisses (sigui fresques o transformades) i les begudes, la taxa de cobertura s'ha mantingut molt clarament per sobre del 100. En el cas de greixos i olis, encara que la taxa de cobertura continua estant per sobre de 100, la posició exportadora espanyola s'ha deteriorat en els darrers 10 anys.

6.1.4. DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA DEL COMERÇ AGROALIMENTARI

6.1.4.1. DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA DE LES EXPORTACIONS AGROALIMENTÀRIES

La Unió Europea és la principal destinació de les exportacions agroalimentàries tant catalanes com espanyoles. En tot cas, al llarg dels 10 anys de l'anàlisi s'observa que en ambdós casos, la importància relativa de la UE com a destinació de les exportacions catalanes i espanyoles ha anat disminuint. Així, en el trienni 2012-14 la UE concentrava el 69,4% i el 76,8% de les exportacions agroalimentàries catalanes i espanyoles respectivament, mentre que en el període 2020-2022, dits valors s'haurien reduït de mitjana al 58,7% i 70,4% respectivament (Taula 6.5).

França, Itàlia i Alemanya són els tres països que històricament havien concentrat quasi el 50% de les exportacions catalanes a la UE, percentatge que s'ha anat reduint als darrers anys fins a un percentatge inferior al 35% i s'ha mantingut bastant estable al llarg dels 10 anys considerats. França és la principal destinació amb vora un 20% de les exportacions catalanes, tot i que el percentatge ha anat disminuint al llarg del període arribant al 16,9% i al 15,5%, per Catalunya i Espanya respectivament.

En el cas d'Espanya, en el trienni del 2012-14 aquests tres països concentraven al voltant del 40,9% de les exportacions espanyoles. Igual que en el cas de Catalunya, al final del període d'estudi les exportacions estaven molt més diversificades, ja que aquests tres països només concentraven el 36,7% d'aquestes. En tot cas, i com s'ha comentat anteriorment, Catalunya ha diversificat més les seves exportacions a països fora de la UE.

Taula 6.5 Distribució geogràfica de les exportacions agroalimentàries (%)

Països	2012-2014		2015-2017		2018-2020		2021-2022	
	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP
Unió Europea	63,33	67,94	60,38	65,98	57,73	64,15	54,83	63,55
França	21,17	17,76	18,89	16,52	17,79	15,88	16,73	15,31
Alemanya	8,73	11,87	7,62	11,91	6,76	11,72	5,98	11,25
Itàlia	10,25	11,06	9,68	10,86	9,13	9,79	8,82	9,76
Països fora de la U.E	36,67	32,06	39,62	34,02	42,27	35,85	45,17	36,45
Estats Units	2,67	3,20	3,04	3,89	2,97	3,97	3,03	4,42
Xina	2,17	1,27	3,86	2,42	9,86	4,56	10,82	4,83
Japó	3,38	1,37	3,64	1,73	3,82	1,87	3,82	1,90

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex

Les exportacions extracomunitàries estan molt diversificades. Les principals tres destinacions (Estats Units, Xina i el Japó) concentraven al trienni 2012-14 el 6,4% i el 5,5% de les exportacions catalanes i espanyoles respectivament. En canvi, entre el 2021 i el 2022, ha existit un augment de la participació relativa a Catalunya d'aquests tres països fins al 18,9%. En el cas d'Espanya, la quota ha incrementat lleugerament (12,3%).

6.1.4.2. DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA DE LES IMPORTACIONS AGROALIMENTÀRIES

Les importacions agroalimentàries espanyoles es troben més diversificades. Els principals països europeus d'on Espanya i Catalunya realitzen les importacions són: França, Alemanya, Regne Unit i Països Baixos, tot i això, el percentatge d'importacions provinents d'aquests països s'ha anat reduint al llarg dels 10 anys considerats degut sobretot al descens de les importacions procedents de França i el Regne Unit. La quota dels altres dos països s'ha mantingut estable. França, igual que a Catalunya, és el principal subministrador de productes agroalimentaris (Taula 6.6).

Taula 6.6 Distribució geogràfica de les importacions agroalimentàries (%)

Països	2012-2014		2015-2017		2018-2020		2021-2022	
	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP
Unió Europea	55,73	54,29	58,43	52,91	59,67	51,74	41,89	37,06
França	19,33	16,62	18,74	14,83	17,97	13,74	12,69	9,41
Alemanya	9,96	6,67	10,10	6,45	9,76	6,56	5,56	4,56
Regne Unit	2,99	4,09	2,94	3,73	2,96	3,12	0,69	1,07
Països Baixos	5,39	6,77	6,26	6,98	6,67	6,81	5,30	4,99
Països fora de la U.E	44,27	45,71	41,57	47,09	40,33	48,26	58,11	62,94
Estats Units	5,69	4,75	5,21	5,04	4,53	4,71	2,60	2,82
Brasil	10,05	5,76	7,92	4,53	7,57	4,90	6,40	4,42
Argentina	2,52	3,58	3,20	3,81	2,37	3,20	1,81	2,65
Marroc	0,51	2,44	0,76	3,68	0,92	4,46	0,89	3,73

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex

Pel que fa als països de fora de la UE, Brasil és el principal subministrador de productes agroalimentaris tant per a Catalunya com per a Espanya, juntament amb els Estats Units i Argentina, dels quals procedeixen una gran part de les matèries primeres necessàries per a la indústria d'alimentació animal. Conjuntament, aquests tres països aportaven el 17,9% i el 14,4% de les importacions agroalimentàries catalanes i espanyoles respectivament, en el trienni 2012-14.

Al llarg del període d'anàlisi, la importància d'aquests tres països ha anat disminuint, representant en l'actualitat només un 14,2% i un 12,8% de les importacions catalanes i espanyoles respectivament, el que implica un major procés de diversificació. Finalment, cal mencionar que en el cas d'Espanya destaca el Marroc com a proveïdor de fruites i hortalisses fresques, amb una importància relativa que s'ha mantingut estable al llarg del període d'estudi. Les importacions procedents del Marroc a Catalunya són poc significatives.

6.1.5. L'impacte de la COVID-19 sobre el comerç exterior agroalimentari a Catalunya

Malgrat la crisi sanitària a causa de la COVID-19, les exportacions espanyoles i catalanes de productes agroalimentaris van augmentar gairebé un 5% i un 7%, respectivament, respecte a l'any 2020. A continuació, a la Taula 6.7, podem veure que l'evolució de les exportacions per a Catalunya i Espanya entre els anys 2021 i 2022 va ser del 9,1% i del 7,4% respectivament. Així mateix, la taxa de cobertura agroalimentària hi ha hagut una disminució important en els productes d'origen animal, principalment en animals vius i carn i residus comestibles. Presenten valors positius tant per Catalunya com per Espanya les plantes vives i productes de floricultura i els llegums, hortalisses i tubercles, així com les fruites comestibles, els sucres i articles de confiteria i el cacau i derivats.

En el cas d'olis i greixos, creixen les exportacions a Catalunya i Espanya un 36,6% i un 23,5% respectivament. Analitzant les tendències dels últims anys podem afirmar que l'impacte de la COVID-19 a Catalunya sobre les plantes vives, llegums i hortalisses i en el cas dels olis i greixos és gairebé nul. (Taula 6.7). Pel que fa als cereals, han baixat les seves exportacions en el període de 2021-22, tant per Catalunya com per Espanya.

Taula 6.7 Evolució de les exportacions agroalimentàries per secció (2021-2022)

% (2020-2021)	Exportació		Importació		Taxa de cobertura	
	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP
I, Productes d'origen animal	4,49%	4,19%	14,37%	14,74%	-8,64%	-9,19%
01 Animals vius	16,31%	2,53%	5,33%	-2,29%	10,43%	4,94%
02 Carn i residus comestibles	3,60%	1,34%	23,99%	28,30%	-16,45%	-21,01%
03 Peix, crustacis i mol·luscs	4,63%	8,38%	6,87%	8,71%	-2,10%	-0,31%
04 Llet, productes làctics i ous	12,49%	11,26%	21,56%	30,23%	-7,46%	-14,57%
05 Altres productes d'origen animal	7,16%	2,94%	26,11%	13,77%	-15,03%	-9,52%
II, Productes d'origen vegetal	-1,62%	-2,59%	26,26%	28,23%	-22,08%	-24,03%
06 Plantes vives i floricultura	-2,74%	-2,75%	8,65%	7,59%	-10,49%	-9,62%
07 Llegums, hortalisses i tubercles	-2,08%	-0,31%	20,54%	19,57%	-18,77%	-16,63%
08 Fruitas comestibles	-12,24%	-8,99%	-4,74%	3,52%	-7,87%	-12,08%
09 Cafè, te, herba mate i espècies	12,38%	9,57%	22,17%	29,46%	-8,02%	-15,37%
10 Cereals	29,98%	19,15%	63,31%	71,05%	-20,41%	-30,34%
11 Productes de la molinaria; malta	31,04%	13,36%	29,79%	29,40%	0,97%	-12,40%
12 Llavors	8,31%	-1,59%	10,99%	13,71%	-2,41%	-13,46%
13 Suc i extractes vegetals	2,23%	34,50%	2,84%	23,96%	-0,59%	8,50%
14 Matèries trenades	15,94%	-6,53%	12,20%	1,96%	3,33%	-8,33%
III, Greixos i olis	35,55%	22,78%	43,05%	31,54%	-5,25%	-6,66%
15 Greixos, olis animals o vegetals	35,55%	22,78%	43,05%	31,54%	-5,25%	-6,66%
IV, Productes agroindustrials	5,09%	7,17%	14,87%	14,45%	-8,52%	-6,36%
16 Conserves de carn o peix	14,94%	6,00%	18,47%	24,18%	-2,98%	-14,64%
17 Sucres i articles de confiteria	10,11%	16,01%	29,45%	29,89%	-14,94%	-10,69%
18 Cacau i derivats	6,72%	8,25%	0,75%	-1,01%	5,92%	9,36%
19 Preparats de cereals	7,81%	12,76%	1,14%	11,55%	6,59%	1,09%
20 Conserves verdura o fruita	6,16%	8,29%	6,02%	15,28%	0,13%	-6,06%
21 Preparats diversos	17,91%	17,08%	36,76%	5,44%	-13,78%	11,04%
22 Begudes	-0,57%	0,21%	20,91%	15,99%	-17,77%	-13,60%
23 Residus indústria alimentària	-10,23%	3,55%	15,90%	16,56%	-22,55%	-11,16%
Total productes agroalimentaris	6,41%	4,35%	21,70%	20,88%	-12,56%	-13,67%

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex

Amb relació a la destinació de les exportacions agroalimentàries (Taula 6.8), les exportacions extracomunitàries han augmentat considerablement en comparació al 2020, sobretot a Catalunya. En canvi, les exportacions al mercat europeu pel cas de

Catalunya tornen a guanyar terreny en l'últim període. Com es pot observar, Catalunya va duplicar les seves exportacions agroalimentàries a la Xina després de la crisi sanitària de la COVID-19. Espanya també va tenir un augment considerable de les exportacions agroalimentàries a aquest país (72% d'augment en comparació amb 2020), però en el cas de la variació entre els anys 2021-22 les exportacions a aquest país asiàtic, tot i ser molt més altes que a l'inici del període, perden pes respecte de l'any anterior.

Taula 6.8 Impacte de la COVID-19 en la distribució geogràfica de les exportacions agroalimentàries (2020-2022)

Països	2020		2021		2022		% 2020-2021		% 2021-2022	
	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP
Unió Europea	6767,21	37557,76	7522,76	41360,77	8292,82	42652,63	11,16%	10,13%	10,24%	3,12%
França	1952,44	8319,04	2153,54	9057,44	2484,44	10179,52	10,30%	8,88%	15,37%	12,39%
Alemanya	706,58	6328,11	773,78	6930,37	873,16	7222,75	9,51%	9,52%	12,84%	4,22%
Itàlia	984,13	4875,14	1123,29	5634,77	1316,47	6565,09	14,14%	15,58%	17,20%	16,51%
Països fora de la U.E	4691,46	15653,06	5347,46	17547,44	6541,31	23974,68	13,98%	12,10%	22,33%	36,63%
Estats Units	289,5	2052,82	364,5	2454,09	478,70	3117,47	25,91%	19,55%	31,33%	27,03%
Xina	1699,56	3733,47	1472,28	3495,28	1195,50	2480,43	13,37%	-6,38%	-	-
Japó	350,09	934,7	418,06	1044,8	565,39	1354,32	19,42%	11,78%	35,24%	29,62%

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex

Finalment, la Taula 6.9 presenta l'impacte de la COVID-19 sobre l'origen de les importacions agroalimentàries a Catalunya i Espanya. Com vam veure a la Taula 6.7, les importacions agroalimentàries han disminuït entre 2021 i 2022, tant a Catalunya com a Espanya. Tot i aquest descens generalitzat, Alemanya, dins dels països de la UE, i Brasil, entre els països no comunitaris, han vist augmentar les seves exportacions cap a Catalunya, el que ha generat un increment de la seva quota de mercat durant la COVID-19. En el cas de les importacions dels països que podem veure a la Taula 6.9, veiem que entre els anys 2021 i 2022 han augmentat considerablement en tots els casos menys en el cas del Regne Unit i els Estats Units, països en els quals la tendència de les importacions tant de Catalunya com d'Espanya segueix a la baixa.

Taula 6.9 Impacte de la COVID-19 en la distribució geogràfica de les importacions agroalimentàries (2020-2022)

Països	2020		2021		2022		% 2020-2021		%2021-2022	
	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP
Unió Europea	5407,89	17708,5	6214,87	20307,68	5811,38	19008,09	14,92%	14,68%	-6,49%	-6,40%
França	1647,01	4634,95	1859,21	5120,02	1753,11	4877,49	12,88%	10,47%	-5,71%	-4,74%
Alemanya	781,06	2314,59	850,58	2534,1	815,82	2424,35	8,90%	9,48%	-4,09%	-4,33%
Regne Unit	239,63	890,56	105,33	604,61	172,48	747,59	-56,04%	-	63,75%	23,65%
Països Baixos	638,47	2354,74	803,01	2774,02	720,74	2564,38	25,77%	17,81%	10,25%	-7,56%
Països fora de la U.E	3773,05	16323,71	4506,26	19238,46	4139,66	17781,09	19,43%	17,86%	-8,14%	-7,58%
Estats Units	366	1433,69	345,72	1420,61	355,86	1427,15	-5,54%	-0,91%	2,93%	0,46%
Brasil	762,21	1767,35	910,3	2352,85	836,26	2060,10	19,43%	33,13%	-8,13%	-12,44%
Argentina	183,64	1000,64	261,57	1506,39	222,61	1253,52	42,44%	50,54%	14,90%	-16,79%
Marroc	94,94	1572,73	122,19	1896,53	108,57	1734,63	28,70%	20,59%	11,15%	-8,54%

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex

6.2. LA COMPETITIVITAT ESTRUCTURAL DEL COMERÇ EXTERIOR

A l'apartat anterior s'han analitzat les principals magnituds del comerç exterior agroalimentari a Catalunya, comparant-lo amb el d'Espanya. S'han comprovat com hi ha una millora en la posició exportadora de la majoria dels productes, el que podria explicar-se per una millora també de la posició competitiva de Catalunya. En aquesta segona part es pretén donar resposta a aquesta qüestió, analitzant l'evolució de tres indicadors que s'utilitzen per mesurar la posició competitiva d'àrees geogràfiques. Com en el cas anterior, es compararà la situació de Catalunya amb la d'Espanya. Com també en el subapartat anterior, per analitzar l'evolució dels diferents indicadors hem pres valors mitjans de tres anys per evitar oscil·lacions conjunturals. No obstant això, i donat el potencial impacte de la crisi sanitària de la COVID-19, a la fi de cada indicador, vam presentar una comparativa entre 2019 i 2020.

6.2.1. ÍNDEX DE COMPETITIVITAT REVELADA (RC)

L'índex de competitivitat revelada d'un país o regió 'i' en un producte 'j' (RC_{ij}) ve definit com la diferència entre l'índex de competitivitat revelada de les exportacions del producte en qüestió per part d'aquesta regió o país (RXA_{ij}) i l'índex de competitivitat revelada de les importacions realitzades del producte 'j' per la regió o país esmentada (RMA_{ij}):

$$RC_{ij} = RXA_{ij} - RMA_{ij}$$

Les expressions del qual són expressades per:

$$RXA_{ij} = \ln \left[\frac{\left(\frac{X_{ij}}{X_{it}}\right)}{\left(\frac{X_{nj}}{X_{nt}}\right)} \right] \quad RMA_{ij} = \ln \left[\frac{\left(\frac{M_{ij}}{M_{it}}\right)}{\left(\frac{M_{nj}}{M_{nt}}\right)} \right]$$

On X_{ij} es refereix a les exportacions del producte j -èssim (les 23 categories de productes agroalimentaris considerats al llarg d'aquest estudi) per part de la regió i (Catalunya, Espanya); X_{it} recull les exportacions agroalimentàries totals de la regió i ; X_{nj} es refereix a les exportacions agroalimentàries europees del producte j ; X_{nt} recull les exportacions agroalimentàries del conjunt de la UE. De manera similar, M_{ij} es refereix a les importacions del producte j -èssim per part de la regió (Catalunya, Espanya); M_{it} recull les importacions agroalimentàries totals per part de la regió i ; M_{nj} es refereix a les importacions agroalimentàries europees del producte j ; i M_{nt} recull les importacions agroalimentàries totals del conjunt de la UE. Com es pot apreciar en la definició anterior, es compara la situació d'Espanya i Catalunya amb relació al comportament de la UE.

Hinloopen i Van Marrewijk (2001) classifiquen en 4 categories la competitivitat exterior d'un país o regió en un determinat producte depenent del valor que prengui RC_{ij} . En concret:

- Categoria A ($RC_{ij} \leq 0$): la regió o país no posseeix cap avantatge comparatiu en aquest producte;
- Categoria B ($0 < RC_{ij} \leq 2$): la regió o país posseeix un avantatge comparatiu dèbil en aquest producte;
- Categoria C ($2 < RC_{ij} \leq 4$): la regió o país posseeix un avantatge comparatiu mitjà en aquest producte;
- Categoria D ($4 < RC_{ij}$): la regió o país posseeix un avantatge comparatiu fort en aquest producte.

Els resultats del càlcul de l'índex de competitivitat revelada per a les 23 categories de productes, tant per a Catalunya com per a Espanya respecte de la UE, es recullen en la Taula 6.10. El primer que es pot observar és que les categories de productes en les que Catalunya i Espanya tenen un avantatge competitiu són similars. Altrament, no existeix cap categoria en la qual Catalunya o Espanya tinguin una posició competitiva forta, la qual cosa és lògica considerant que s'estan comparant territoris amb una dimensió molt heterogènia.

Taula 6.10 Índex de competitivitat revelada

Producte	2012-2014		2015-2017		2018-2020		2021-2022	
	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP
01 Animals vius	-0,53	-0,21	-0,29	-0,12	-0,82	-0,32	-1,30	-0,57
02 Carn i residus comestibles	2,18	0,77	2,08	0,83	2,23	1,07	2,06	1,04
03 Peix, crustacis i mol·luscs	-0,25	-0,31	-0,32	-0,36	-0,54	-0,49	-0,64	-0,46
04 Llet, productes làctics i ous	-1,58	-1,03	-1,64	-0,83	-1,51	-0,84	-1,45	-0,87
05 Altres productes d'origen animal	0,88	0,14	0,86	0,18	0,38	0,05	0,31	-0,03
06 Plantes vives i floricultura	-0,02	-0,03	0,04	-0,09	0,06	0,03	-0,01	-0,14
07 Llegums, hortalisses i tubercles	-0,04	1,31	0,13	1,35	-0,03	1,25	-0,04	1,17
08 Fruïtes comestibles	0,81	1,40	0,81	1,25	0,66	1,15	0,40	0,89
09 Cafè, te, herba mate i espècies	-0,29	-0,48	-0,42	-0,52	-0,58	-0,53	-0,66	-0,51
10 Cereals	-2,80	-2,27	-3,17	-2,43	-3,24	-2,20	-3,63	-2,59
11 Productes de la molinaria; malta	-0,72	-0,51	-0,82	-0,65	-0,86	-0,56	-1,09	-0,62
12 Llavors	-1,18	-1,24	-1,01	-1,03	-0,60	-0,96	-0,71	-1,00
13 Sucres i extractes vegetals	0,38	0,29	0,46	0,26	0,44	0,44	0,23	0,52
14 Matèries trenades	0,75	-0,40	0,39	-0,86	-0,74	-0,57	-0,23	-0,81
15 Greixos, olis animals i vegetals	0,50	0,60	0,57	0,44	0,36	0,27	0,36	0,18
16 Conserves de carn o peix	0,66	-0,06	0,75	-0,06	0,80	-0,04	0,74	-0,12
17 Sucres i articles de confiteria	-0,32	-0,84	-0,36	-0,59	-0,51	-0,70	-0,51	-0,71
18 Cacao i derivats	-0,58	-0,73	-0,59	-0,74	-0,67	-0,74	-0,76	-0,84
19 Preparats de cereals	-0,16	-0,48	-0,16	-0,44	-0,35	-0,47	-0,24	-0,46
20 Conserves verdura o fruita	0,35	0,65	0,18	0,53	0,10	0,49	-0,02	0,39
21 Preparats diversos	-0,46	-0,42	-0,10	-0,33	-0,01	-0,35	-0,11	-0,34
22 Begudes	0,11	0,00	-0,01	-0,02	-0,17	0,07	-0,03	0,03
23 Residus indústria alimentària	-0,09	-0,55	-0,23	-0,73	-0,20	-0,74	-0,35	-0,87

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex

En tot cas, destaca que amb relació a les carns, Catalunya posseeix un avantatge competitiu moderat en relació amb la UE des del 2012. També Espanya presenta una posició competitiva, encara que, en aquest cas (carns) dèbil, que ha anat millorant al llarg dels 10 anys considerats a l'estudi.

A més a més de les carns, en fruites, suc i extractes vegetals, olis i greixos, conserves de fruites i begudes (sobretot el vi), tant Catalunya com Espanya obtenen un avantatge competitiu respecte la UE. Ara bé, en tots aquests productes el que s'observa és un deteriorament de la competitivitat amb el pas del temps, sobretot en productes d'exportació tradicionals com poden ser els olis i greixos (fonamentalment en el cas de l'oli d'oliva), begudes (sobretot en el cas del vi) i fruites.

Finalment, en aquestes categories en les quals Catalunya i Espanya posseeixen un avantatge competitiu, destaca que en fruites fresques i conserves de fruites, la posició d'Espanya és millor que la de Catalunya mentre que en suc, extractes vegetals i olis, Catalunya obté una millor posició competitiva que Espanya. En el cas del vi, la posició de Catalunya s'ha deteriorat amb relació a la d'Espanya al llarg del període d'estudi.

Pel que fa a la resta de categories, comparant Catalunya i Espanya, es pot observar com les principals diferències es donen en conserves de carn i peix, en les que Catalunya posseeix un avantatge competitiu amb relació a la UE, mentre que Espanya es troba en una situació de desavantatge. En llegums i hortalisses es dona la situació contrària.

Per a la resta de categories, Catalunya i Espanya mostren un desavantatge competitiu que és més acusat en cereals i llavors. En el cas de Catalunya, existeix així mateix un clar desavantatge en la llet i els derivats làctics.

Com es pot apreciar a la Taula 6.10 la situació s'ha mantingut força estable al llarg del període considerat. Catalunya i Espanya mantenen un avantatge competitiu en els mateixos productes des de 2012. En l'últim trienni, que inclou l'any 2021, tampoc s'aprecien canvis molt significatius sinó, més aviat, petites oscil·lacions però sense canvis de signe. Això semblaria indicar que la crisi de la COVID-19 no ha afectat significativament a la competitivitat de les exportacions agroalimentàries de Catalunya (ni d'Espanya). En tot cas, a la Taula 6.11 recollim els canvis experimentats per aquest indicador entre 2020 i 2021 que corrobora l'escàs impacte de la COVID-19, almenys amb les dades fins a 2022.

Taula 6.11 Impacte de la COVID-19 a l'Índex de competitivitat revelada (2020-2022)

Producte	2020		2021		2022	
	CAT	ES	CAT	ES	CAT	ES
01 Animals vius	-0,91	-0,35	-1,47	-0,73	-1,13	-0,42
02 Carn i residus comestibles	2,37	1,30	2,02	1,02	2,10	1,06
03 Peix, crustacis i mol·luscs	-0,62	-0,55	-0,67	-0,51	-0,60	-0,41
04 Llet, productes làctics i ous	-1,35	-0,80	-1,54	-0,92	-1,37	-0,81
05 Altres productes d'origen animal	0,23	0,04	0,32	-0,05	0,30	0,00
06 Plantes vives i floricultura	0,17	0,09	0,13	-0,02	-0,14	-0,27
07 Llegums, hortalisses i tubercles	0,13	1,28	0,02	1,21	-0,09	1,14
08 Fruïtes comestibles	0,68	1,22	0,43	0,93	0,38	0,85
09 Cafè, te, herba mate i espècies	-0,66	-0,47	-0,76	-0,57	-0,56	-0,45
10 Cereals	-3,20	-2,06	-3,69	-2,59	-3,57	-2,59
11 Productes de la molinaria; malta	-0,99	-0,59	-1,20	-0,67	-0,98	-0,58
12 Llavors	-0,45	-0,87	-0,78	-1,01	-0,64	-0,98
13 Sucos i extractes vegetals	0,37	0,48	0,14	0,38	0,32	0,66
14 Matèries trenades	-1,06	-0,61	-0,36	-0,88	-0,10	-0,73
15 Greixos, olis animals i vegetals	0,38	0,28	0,31	0,14	0,40	0,23
16 Conserves de carn o peix	0,90	0,07	0,67	-0,13	0,81	-0,11
17 Sucres i articles de confiteria	-0,53	-0,67	-0,52	-0,75	-0,51	-0,67
18 Cacao i derivats	-0,72	-0,78	-0,79	-0,89	-0,72	-0,78
19 Preparats de cereals	-0,24	-0,40	-0,36	-0,56	-0,12	-0,35
20 Conserves verdura o fruita	0,24	0,52	-0,09	0,35	0,05	0,43
21 Preparats diversos	0,11	-0,28	-0,07	-0,43	-0,15	-0,25
22 Begudes	-0,18	0,16	0,03	0,05	-0,08	0,00
23 Residus indústria alimentària	-0,23	-0,69	-0,29	-0,87	-0,42	-0,86

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex

6.2.2. ÍNDEX DE RENDIMENT D'EXPORTACIÓ COMPARATIU (CEP)

Es tracta d'un índex complementari a l'anterior i determina si un país o regió (en el nostre cas Catalunya o Espanya) posseeix un avantatge respecte als seus competidors en mercats específics (en l'indicador anterior el que es mesurava era la competitivitat global). Donat que a la Taula 6.5 s'observa que, al llarg del període d'anàlisi, França, Itàlia i Alemanya concentraven una part significativa de les exportacions catalanes i espanyoles de productes agroalimentaris, en aquest apartat es calcula el CEP per a aquests tres països. Dit d'una altra manera, es vol observar si Catalunya o Espanya han perdut o guanyat competitivitat en aquests tres mercats amb relació a altres països competidors en aquests mercats.

L'índex de rendiment d'exportació compartiu (CEP_{ijh}) per al producte j -èssim (les 23 categories de productes considerades en aquest informe) per part del país o regió i (Catalunya o Espanya en el nostre cas) cap al mercat h (França, Itàlia, Alemanya) és expressat per (Bobirca i Miclaus, 2011):

$$CEP_{ijh} = \text{Ln} \left(\frac{X_{ijh}/X_{ith}}{X_{wjh}/X_{wth}} \right)$$

On X_{ijh} representen les exportacions en valor de país o regió i del producte j cap al mercat h ; X_{ith} recull les exportacions agroalimentàries totals del país o regió i cap al mercat h ; X_{wjh} representen les exportacions de la resta del món de la categoria ij cap al país h ; i X_{wth} recull les exportacions agroalimentàries totals de la resta del món cap al mercat h .

L'índex CEP pot prendre valors positius o negatius. Un valor negatiu indicaria que Catalunya o Espanya tenen un desavantatge comparatiu sobre els seus competidors al mercat específic considerat (França, Itàlia i Alemanya). Un valor positiu indicaria un avantatge sobre els competidors.

Així mateix, el valor absolut de l'índex permet comparar la posició relativa de dos àmbits geogràfics. És a dir, que si l'índex pren un valor superior en el cas de Catalunya respecte de l'adoptat per Espanya, es pot afirmar que Catalunya té una posició competitiva exportadora superior a l'existent per a Espanya. La Taula 6.12, la Taula 6.13 i la Taula 6.14 recopilen els resultats per als mercats de França, Itàlia i Alemanya respectivament. A continuació es comenten els resultats més rellevants per a cada país.

En el cas del mercat francès (Taula 6.12), s'observa que només en animals vius, carn i greixos i olis, tant Catalunya com Espanya mantenen una posició favorable en relació amb la resta de competidors en aquest mercat. Així mateix, s'observa que en les tres categories, la posició competitiva de Catalunya és superior a la d'Espanya.

Taula 6.12 Índex de rendiment d'exportació comparatiu (CEP) – França

Producte	2012-2014		2015-2017		2018-2020		2021-2022	
	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP
01 Animals vius	2,79	2,72	2,29	2,05	1,98	1,68	0,97	0,93
02 Carn i residus comestibles	3,87	2,85	3,73	2,79	3,64	2,77	2,20	1,46
03 Peix, crustacis i mol·luscs	1,23	1,61	1,37	1,62	1,20	1,60	-0,02	0,50
04 Llet, productes làctics i ous	1,21	1,99	0,86	1,86	0,68	1,77	-0,43	0,62
05 Altres productes d'origen animal	3,23	2,35	3,01	2,19	3,06	2,12	1,58	0,73
06 Plantes vives i floricultura	1,89	1,88	1,89	1,75	2,06	1,88	1,04	0,91
07 Llegums, hortalisses i tubercles	1,42	3,22	1,47	3,11	1,66	3,17	0,68	2,00
08 Fruïtes comestibles	2,19	3,30	2,14	3,13	2,17	3,10	1,16	1,94
09 Cafè, te, herba mate i espècies	1,23	0,47	1,34	0,45	1,27	0,43	0,19	-0,56
10 Cereals	1,35	1,54	1,52	1,55	1,09	1,54	0,26	0,41
11 Productes de la molinaria; malta	2,85	2,60	2,82	2,59	2,64	2,38	1,74	1,27
12 Llavors	1,43	1,30	1,31	1,25	1,81	1,37	0,53	0,24
13 Suc i extractes vegetals	1,85	2,04	1,62	1,68	1,79	1,78	0,59	0,70
14 Matèries trenades	2,95	1,67	2,03	1,51	0,49	1,30	0,07	-0,34
15 Greixos, olis animals i vegetals	2,68	2,59	2,77	2,68	2,83	2,66	1,72	1,47
16 Conserves de carn o peix	2,45	2,43	2,61	2,43	2,71	2,55	1,58	1,41
17 Sucres i articles de confiteria	2,78	2,54	2,87	2,38	2,66	2,08	1,55	0,95
18 Cacao i derivats	0,99	1,13	1,09	1,00	1,25	1,00	0,24	-0,06
19 Preparats de cereals	2,17	1,64	2,63	1,93	2,65	1,91	1,50	0,86
20 Conserves verdura o fruita	1,74	2,51	1,71	2,38	1,84	2,37	0,76	1,30
21 Preparats diversos	1,94	2,15	1,71	1,95	2,06	1,96	1,12	0,88
22 Begudes	1,84	2,21	1,43	2,03	1,60	2,08	0,37	0,88
23 Residus indústria alimentària	2,35	1,91	2,62	1,91	2,65	1,91	1,57	0,79

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex i TradeMap

Val la pena destacar que, mentre que en olis i greixos la posició competitiva s'ha mantingut estable enfront d'altres competidors al mercat francès, en animals vius i carn s'ha produït un deteriorament de la posició a partir del 2014. En la resta de categories en les quals Catalunya i Espanya posseeixen una posició exportadora neta (sobretot fruites, hortalisses i vi), el que s'ha produït és una pèrdua de la competitivitat de les exportacions al mercat francès. Aquesta pèrdua es reflectia a la Taula 6.6, en la que s'observa una disminució de la quota de mercat de França com a destinació de les exportacions agroalimentàries catalanes.

En el cas d'Itàlia, la situació és similar a l'observada per a França. En aquest cas, només en animals vius, greixos i olis, les exportacions catalanes i espanyoles mantenen una posició competitiva sòlida al llarg del període analitzat. L'aspecte negatiu és que en ambdós casos es tracta d'exportacions amb escàs valor afegit, ja que en el cas dels olis i greixos el gruix de les exportacions està format per granel (Taula 6.13).

Taula 6.13 Índex de rendiment d'exportació comparatiu (CEP) – Itàlia

Producte	2012-2014		2015-2017		2018-2020		2021-2022	
	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP
01 Animals vius	2,00	1,36	1,65	1,10	1,50	1,29	-1,15	-0,20
02 Carn i residus comestibles	2,97	2,10	2,97	2,12	3,08	2,31	1,89	1,36
03 Peix, crustacis i mol·luscs	2,46	2,86	2,34	2,81	2,38	2,84	1,34	1,85
04 Llet, productes làctics i ous	-0,73	1,09	-0,70	1,25	-0,62	1,36	-1,31	0,25
05 Altres productes d'origen animal	2,13	1,32	1,90	1,17	1,66	0,99	0,66	-0,05
06 Plantes vives i floricultura	1,49	1,63	1,50	1,36	1,78	1,65	0,46	0,51
07 Llegums, hortalisses i tubercles	1,85	2,80	1,95	2,70	2,16	2,81	1,16	1,71
08 Fruïtes comestibles	2,88	3,00	2,88	2,78	3,00	2,85	1,96	1,69
09 Cafè, te, herba mate i espècies	1,06	0,28	1,44	0,37	1,62	0,46	0,56	-0,67
10 Cereals	-0,87	-0,04	-0,49	-0,72	-0,76	-0,11	-1,80	-2,06
11 Productes de la molinaria; malta	1,75	1,65	1,72	1,14	1,22	1,27	-0,45	-0,12
12 Llavors	1,05	0,21	0,95	0,45	1,55	0,76	0,75	-0,21
13 Suc i extractes vegetals	2,24	1,65	2,22	1,73	2,11	2,14	1,28	1,14
14 Matèries trenades	1,35	-0,16	2,23	0,63	1,58	0,25	-0,10	-1,42
15 Greixos, olis animals i vegetals	2,83	3,20	2,62	3,16	2,51	3,07	1,34	1,82
16 Conserves de carn o peix	1,54	2,89	1,43	2,75	1,49	2,86	0,33	1,81
17 Sucres i articles de confiteria	1,58	0,66	1,73	0,83	2,02	0,85	0,95	-0,11
18 Cacao i derivats	2,42	1,07	2,10	0,78	2,01	0,74	1,19	-0,01
19 Preparats de cereals	3,03	1,98	2,86	1,93	2,90	2,04	1,81	0,97
20 Conserves verdura o fruita	0,97	2,62	1,29	2,52	1,81	2,74	0,45	1,52
21 Preparats diversos	2,19	2,33	2,02	1,95	2,21	1,85	1,30	0,83
22 Begudes	2,19	2,37	1,82	1,72	1,62	1,84	0,89	0,78
23 Residus indústria alimentària	2,65	1,50	2,74	1,46	2,65	1,52	1,59	0,61

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex i TradeMap

Si es compara Catalunya amb Espanya, s'observa com Catalunya presenta un avantatge en animals vius, mentre que en olis, l'avantatge d'Espanya és superior al català. A la resta de productes tradicionals d'exportació, Catalunya i Espanya mostren un desavantatge respecte als seus competidors al mercat italià, mantenint-se més o menys estable al llarg del període d'anàlisi. Destaca positivament, el cas dels llegums i hortalisses, en els que la millora de la posició exportadora a Catalunya i Espanya (sobretot al darrer) ha sigut notable.

Finalment, el mercat alemany presenta una major diversificació que l'observada als mercats francès i italià (Taula 6.14). En efecte, el nombre de categories en les quals les exportacions catalanes són competitives augmenta i, a diferència de l'observat als altres dos mercats, la competitivitat de Catalunya és superior a l'espanyola.

Taula 6.14 Índex de rendiment d'exportació comparatiu (CEP) – Alemanya

Producte	2012-2014		2015-2017		2018-2020		2021-2022	
	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP	CAT	ESP
01 Animals vius	1,83	0,57	2,06	0,83	2,23	1,15	0,69	0,31
02 Carn i residus comestibles	3,59	2,23	3,19	2,02	3,10	1,94	1,97	0,80
03 Peix, crustacis i mol·luscs	0,00	0,81	0,65	1,13	1,20	1,24	0,00	0,24
04 Llet, productes làctics i ous	0,10	0,47	-0,34	0,47	0,27	0,47	-0,90	-0,79
05 Altres productes d'origen animal	2,54	1,37	2,68	1,51	3,15	1,75	2,33	0,68
06 Plantes vives i floricultura	0,06	0,53	0,28	0,57	0,25	0,74	-0,98	-0,19
07 Llegums, hortalisses i tubercles	-0,11	3,85	0,35	3,82	0,63	3,84	-0,21	2,73
08 Fruïtes comestibles	3,24	3,79	3,30	3,70	3,37	3,74	2,21	2,55
09 Cafè, te, herba mate i espècies	1,31	0,46	1,19	0,26	0,49	0,43	-0,93	-0,90
10 Cereals	1,30	0,59	0,16	-0,39	0,41	-0,04	-1,12	-1,49
11 Productes de la molinaria; malta	2,58	1,23	1,72	0,87	0,79	0,84	0,32	-0,15
12 Llavors	-0,14	-0,49	0,43	-0,03	0,55	-0,09	0,04	-1,18
13 Sucs i extractes vegetals	4,07	2,89	4,39	2,95	4,66	3,05	3,02	1,74
14 Matèries trenades	-0,82	-3,12	-0,44	-0,19	0,10	1,10	-0,68	0,13
15 Greixos, olis animals i vegetals	1,80	2,05	2,18	1,31	2,28	1,50	1,16	0,37
16 Conserves de carn o peix	2,35	1,88	2,45	1,77	2,29	1,72	1,09	0,49
17 Sucres i articles de confiteria	3,21	1,72	3,27	1,67	3,43	1,78	2,38	0,70
18 Cacao i derivats	1,37	0,83	1,34	0,46	1,09	0,27	0,37	-0,67
19 Preparats de cereals	2,42	1,47	2,16	1,15	2,29	1,18	1,03	0,02
20 Conserves verdura o fruita	1,84	2,36	2,18	2,35	2,43	2,31	1,28	1,14
21 Preparats diversos	2,42	1,68	2,07	1,46	2,26	1,48	1,07	0,31
22 Begudes	3,29	2,69	3,29	2,57	3,02	2,43	1,61	1,13
23 Residus indústria alimentària	1,58	0,38	2,17	0,73	2,49	0,88	1,44	-0,23

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex i TradeMap

En carns i residus comestibles, Catalunya mostra un clar avantatge respecte dels seus competidors al mercat alemany, si bé dit avantatge ha anat disminuint al llarg del període d'anàlisi. Catalunya manté una posició competitiva sòlida a l'apartat de residus de la indústria alimentària (amb una lleugera tendència a l'alça), en preparats diversos (amb una lleugera tendència a la baixa), en llegums i hortalisses (amb una tendència a l'alça) i, en grau més baix, en conserves de carn i peix. Espanya manté una posició competitiva sòlida en els llegums, hortalisses i tubercles, fruites i sucres i extractes vegetals.

D'altra banda, Espanya manté una posició competitiva respecte dels seus competidors en olis i greixos. A la resta de productes, Catalunya i Espanya posseeixen una posició competitiva dèbil respecte els seus competidors al mercat alemany. Tanmateix, dita posició ha anat millorant, a diferència del que succeïa als mercats francès i italià i, en termes generals, la posició de Catalunya és més favorable que la que existeix per a Espanya.

Com també passava amb l'índex de competitivitat revelada, i per als tres països considerats, no s'aprecien canvis significatius en les posicions relatives en l'últim bienni considerat (2021-22), de manera que no sembla que la crisi de la COVID-19 hagi suposat un canvi de tendència significatiu. En tot cas, a la Taula 6.15 analitzem la variació entre

2021 i 2022. Com es pot observar, no es poden apreciar variacions significatives, més enllà de les lògiques oscil·lacions conjunturals interanuals.

Taula 6.15 Impacte de la COVID-19 a l'Índex de rendiment d'exportació comparatiu (CEP) – (2021-2022)

Producte	CEP França				CEP Itàlia				CEP Alemanya			
	2021		2022		2021		2022		2021		2022	
	CAT	ES	CAT	ES	CAT	ES	CAT	ES	CAT	ES	CAT	ES
01 Animals vius	2,03	2,00	-0,08	-0,14	0,34	1,09	-2,64	-1,50	2,27	1,62	-0,90	-1,00
02 Carn i residus comestibles	3,39	2,65	1,00	0,28	2,96	2,41	0,82	0,30	3,19	2,04	0,74	-0,43
03 Peix, crustacis i mol·luscs	1,09	1,62	-1,14	-0,62	2,49	3,00	0,19	0,70	1,23	1,38	-1,22	-0,91
04 Llet, productes làctics i ous	0,64	1,77	-1,50	-0,53	0,25	1,42	-2,88	-0,92	0,53	0,62	-2,34	-2,20
05 Altres productes d'origen animal	2,79	1,90	0,36	-0,43	2,20	1,25	-0,88	-1,35	3,51	1,85	1,15	-0,50
06 Plantes vives i floricultura	2,21	2,06	-0,13	-0,24	1,74	1,80	-0,82	-0,78	0,29	0,97	-2,24	-1,34
07 Llegums, hortalisses i tubercles	1,83	3,16	-0,47	0,83	2,31	2,93	0,02	0,49	1,00	3,88	-1,42	1,58
08 Fruïtes comestibles	2,31	3,07	0,02	0,80	3,23	2,87	0,70	0,52	3,44	3,79	0,98	1,30
09 Cafè, te, herba mate i espècies	1,10	0,47	-0,72	-1,60	1,91	0,62	-0,80	-1,96	-0,03	0,36	-1,84	-2,15
10 Cereals	1,45	1,62	-0,94	-0,79	-0,73	-0,94	-2,86	-3,18	0,16	-0,36	-2,41	-2,62
11 Productes de la molinaria; malta	2,85	2,42	0,62	0,11	0,64	0,94	-1,55	-1,18	1,25	1,07	-0,62	-1,38
12 Llavors	1,85	1,49	-0,78	-1,01	1,87	0,81	-0,36	-1,23	1,24	0,04	-1,16	-2,41
13 Sucs i extractes vegetals	1,84	1,86	-0,67	-0,47	2,57	2,48	-0,01	-0,20	4,47	3,00	1,56	0,47
14 Matèries trenades	1,17	0,73	-1,02	-1,41	1,13	-0,19	-1,34	-2,65	0,74	1,52	-2,10	-1,26
15 Greixos, olis animals i vegetals	2,78	2,59	0,67	0,35	2,28	2,96	0,40	0,69	2,27	1,46	0,05	-0,72
16 Conserves de carn o peix	2,71	2,56	0,45	0,25	1,38	2,94	-0,72	0,68	2,42	1,76	-0,23	-0,77
17 Sucres i articles de confiteria	2,71	2,09	0,39	-0,19	2,13	1,03	-0,24	-1,25	3,53	1,83	1,23	-0,43
18 Cacao i derivats	1,35	1,03	-0,88	-1,15	2,24	1,03	0,14	-1,05	1,36	0,32	-0,62	-1,66
19 Preparats de cereals	2,67	1,98	0,33	-0,26	2,94	2,09	0,67	-0,15	2,24	1,16	-0,18	-1,12
20 Conserves verdura o fruita	1,86	2,42	-0,33	0,18	1,87	2,70	-0,97	0,34	2,50	2,28	0,06	-0,01
21 Preparats diversos	2,19	1,94	0,05	-0,17	2,45	1,94	0,14	-0,28	2,17	1,41	-0,03	-0,80
22 Begudes	1,54	1,99	-0,81	-0,23	2,06	2,06	-0,28	-0,50	2,92	2,37	0,31	-0,11
23 Residus indústria alimentària	2,85	1,98	0,29	-0,40	2,87	1,79	0,31	-0,56	2,81	1,02	0,08	-1,49

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex i TradeMap

6.2.3. L'ÍNDEX DE COMERÇ INTRASECTORIAL

El Comerç Intrasectorial fa referència a l'intercanvi internacional de varietats dins d'un mateix sector i constitueix una característica significativa del comportament comercial dels països desenvolupats. El fonament d'aquesta especialització radica en la possibilitat de diferenciar productes sense renunciar a les economies d'escala.

En el marc del comerç amb la UE i fruit d'aquest procés d'integració, s'ha anat produint una reducció de les varietats produïdes i un aprofitament més eficient de les economies d'escala (varietats més primerenques). Així mateix, els consumidors s'han beneficiat d'unes possibilitats d'elecció de varietats més àmplies a uns costos menors. Evidentment, l'especialització intraindustrial serà tant o més efectiva sempre que les varietats produïdes per un país siguin les més demandades.

L'Índex de Comerç Intrasectorial per al producte J per a la regió I fou proposat per Grubel i Lloyd (1971) i és expressat per:

$$CI_{ij} = 1 - \frac{|X_{ji} - M_{ij}|}{X_{ji} + M_{ij}} \quad (6)$$

On X_{ij} representa el valor de les exportacions de la regió i del producte j i la variable M_{ij} representa el valor de les importacions de la regió i del producte j .

Aquest índex adopta valors compresos entre zero i u. En el cas que CI sigui igual a 1, només existirà comerç intrasectorial sense comerç intersectorial, el que indicaria que la regió en qüestió (en aquest cas, Catalunya o Espanya) exporta la mateixa quantitat del bé i del que la que importa. Tanmateix, si el CI és igual a 0, tot el comerç és intersectorial pel que no hi ha comerç intrasectorial: el país analitzat només exporta o importa el bé i .

Per tant, l'evolució d'aquest índex té molt a veure amb la taxa de cobertura. Quan la taxa de cobertura estigui propera a 100, el CI tendeix a 1. Per contra, quan la taxa de cobertura sigui molt baixa o superi significativament el valor de 100, el CI tendeix a 0.

La Taula 6.16 recull els resultats obtinguts per a Catalunya i Espanya. Com es pot apreciar, globalment el comerç exterior agroalimentari es pot caracteritzar com intrasectorial. No obstant això, si es compara l'evolució d'aquest indicador per a Catalunya i Espanya al llarg dels 15 anys que s'han considerat en aquest informe, mentre que a Catalunya es referma aquesta posició (arribant a 1 en el trienni 2021-2022), consistent amb una taxa de cobertura del 117,27%, tal com s'ha mencionat anteriorment; a Espanya l'índex disminueix en consonància amb un increment de la posició exportadora i una taxa de cobertura per sobre del 139,39% (Taula 6.5).

Si s'analitza l'evolució d'aquest indicador per als diferents capítols aranzelararis, la Taula 6.12 clarament indica una tendència cap a una consolidació a Catalunya del comerç intrasectorial, amb exportacions creixents de productes catalans basats en la diferenciació i en la utilització dels recursos propis i en la importància de varietats específiques d'altres països.

Aquest fenomen és especialment rellevant en categories de productes com animals vius, peix, plantes vives i floricultura, llegums i hortalisses, olis i greixos d'origen animal o vegetal, preparats de cereals, conserves de verdura i fruita, preparats diversos i els residus de la indústria alimentària.

En el cas de la carn, on les exportacions catalanes són molt superiors a les importacions, l'índex CI es manté baix (0,12 al bienni 2021-2022). També és molt petit l'índex en el cas dels cereals i les llavors, però en aquest cas es deu al fet que les importacions són molt superiors a les exportacions catalanes.

Espanya segueix un patró similar a l'existent a Catalunya. En aquells sectors amb una posició exportadora consolidada i en els que les exportacions són superiors a les importacions (carn, fruites, hortalisses, llegums i conserves de fruites), l'Índex de Comerç Intrasectorial se situa entorn del 0,5.

En llavors i cereals, l'índex també pren valors petits, però en aquest cas perquè les importacions són superiors a les exportacions. A la resta de productes domina la tendència cap a un comerç intrasectorial, excepte en aquells productes en els quals s'ha millorat significativament la posició competitiva (s'hagi passat a taxes de cobertura per sota de 100 a taxes molt per sobre de 100) com poden ser els animals vius o les plantes vives i floricultura.

Taula 6.16 Índex de comerç intrasectorial

Producte	2012-2014		2015-2017		2018-2020		2021-2022	
	CAT	ES	CAT	ES	CAT	ES	CAT	ES
01 Animals vius	0,78	0,78	0,94	0,72	0,77	0,72	0,63	0,77
02 Carn i residus comestibles	0,18	0,70	0,19	0,60	0,15	0,46	0,14	0,40
03 Peix, crustacis i mol·luscs	0,56	0,71	0,55	0,69	0,54	0,69	0,54	0,72
04 Llet, productes làctics i ous	0,38	0,86	0,39	0,96	0,47	0,97	0,53	0,95
05 Altres productes d'origen animal	0,74	0,94	0,69	0,96	0,83	0,88	0,80	0,90
06 Plantes vives i floricultura	0,90	0,70	0,87	0,75	0,81	0,67	0,74	0,71
07 Llegums, hortalisses i tubercles	0,93	0,30	0,96	0,30	0,92	0,31	0,90	0,30
08 Fruites comestibles	0,82	0,35	0,82	0,43	0,85	0,46	0,84	0,49
09 Cafè, te, herba mate i espècies	0,53	0,66	0,50	0,69	0,52	0,80	0,53	0,82
10 Cereals	0,13	0,33	0,09	0,32	0,08	0,36	0,06	0,27
11 Productes de la molinaria; malta	0,78	0,77	0,79	0,82	0,80	0,76	0,74	0,77
12 Llavors	0,28	0,47	0,34	0,53	0,53	0,48	0,52	0,47
13 Sucs i extractes vegetals	0,85	0,68	0,80	0,71	0,76	0,58	0,77	0,48
14 Matèries trenades	0,75	0,30	0,69	0,26	0,30	0,45	0,52	0,37
15 Greixos, olis animals i vegetals	0,88	0,58	0,83	0,71	0,88	0,76	0,91	0,89
16 Conserves de carn o peix	0,77	0,98	0,68	0,96	0,61	0,92	0,54	0,90
17 Sucre i articles de confiteria	0,79	0,69	0,83	0,91	0,86	0,91	0,88	0,89
18 Cacao i derivats	0,67	0,85	0,67	0,82	0,70	0,89	0,77	0,88
19 Preparats de cereals	0,96	0,94	0,91	0,87	0,94	0,82	0,81	0,83
20 Conserves verdura o fruita	0,84	0,52	0,90	0,54	0,86	0,51	0,82	0,51
21 Preparats diversos	0,80	0,85	0,94	0,88	0,86	0,91	0,81	0,83
22 Begudes	0,76	0,61	0,78	0,58	0,81	0,50	0,67	0,53
23 Residus indústria alimentària	0,76	0,68	0,79	0,65	0,85	0,64	0,87	0,64
Total productes agroalimentaris	0,96	0,80	0,99	0,79	0,95	0,77	0,94	0,81

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex

Com es pot apreciar a la Taula 6.16, tampoc en el cas de l'índex de comerç intrasectorial es poden apreciar canvis significatius en l'últim trienni considerat (2021-22) pel que fa als triennis anteriors, igual que passava amb els dos indicadors anteriors. La Taula 6.17 recull l'evolució de l'índex de comerç intrasectorial entre 2020 i 2021 que demostra que

la crisi de la COVID-19 no ha tingut un impacte significatiu en aquest índex, almenys només amb la informació disponible fins al 2022.

Taula 6.17 Impacte de la COVID-19 a l'Índex de comerç intrasectorial (2020-2022) en %

Producte	2020		2021		2022	
	CAT	ES	CAT	ES	CAT	ES
01 Animals vius	0,76	0,72	0,60	0,79	0,65	0,76
02 Carn i residus comestibles	0,11	0,34	0,13	0,36	0,15	0,44
03 Peix, crustacis i mol·luscs	0,55	0,69	0,55	0,72	0,54	0,72
04 Llet, productes làctics i ous	0,56	0,97	0,54	0,96	0,51	0,95
05 Altres productes d'origen animal	0,84	0,82	0,76	0,88	0,83	0,92
06 Plantes vives i floricultura	0,73	0,65	0,71	0,68	0,77	0,73
07 Llegums, hortalisses i tubercles	0,88	0,31	0,85	0,28	0,95	0,33
08 Fruïtes comestibles	0,84	0,46	0,82	0,46	0,86	0,52
09 Cafè, te, herba mate i espècies	0,51	0,86	0,54	0,88	0,51	0,76
10 Cereals	0,09	0,42	0,07	0,32	0,06	0,23
11 Productes de la molinaria; malta	0,77	0,77	0,74	0,73	0,74	0,81
12 Llavors	0,58	0,47	0,52	0,51	0,51	0,43
13 Sucs i extractes vegetals	0,76	0,55	0,76	0,49	0,77	0,47
14 Matèries trenades	0,25	0,47	0,51	0,39	0,53	0,35
15 Greixos, olis animals i vegetals	0,90	0,82	0,90	0,88	0,92	0,91
16 Conserves de carn o peix	0,54	0,87	0,54	0,86	0,55	0,95
17 Sucre i articles de confiteria	0,85	0,91	0,92	0,91	0,84	0,86
18 Cacao i derivats	0,70	0,85	0,76	0,85	0,78	0,91
19 Preparats de cereals	0,86	0,81	0,83	0,82	0,80	0,83
20 Conserves verdura o fruita	0,76	0,51	0,82	0,49	0,82	0,52
21 Preparats diversos	0,78	0,90	0,78	0,89	0,85	0,78
22 Begudes	0,77	0,45	0,63	0,51	0,72	0,56
23 Residus indústria alimentària	0,85	0,67	0,93	0,64	0,81	0,63
Total productes agroalimentaris	0,89	0,75	0,91	0,77	0,97	0,85

Font: Elaboració pròpia amb dades obtingudes de DataComex

6.3. REFERÈNCIES

Bobirca, A., & Miclaus, P. G. (2007). A multilevel comparative assessment approach to international services trade competitiveness: the case of Romania and Bulgaria. *International Journal of Human and Social Sciences*, 1(6): 122-127.

DATA COMEX. Estadístiques del comerç exterior espanyol. Disponible a: http://datacomex.comercio.es/principal_comex_es.aspx [consulta: juliol 2022].

Grubel, H. G., & Lloyd, P. J. (1971). The empirical measurement of intra-industry trade. *Economic Record*, 47(4), 494-517.

Hinloopen, J., & Van Marrewijk, C. (2001). On the empirical distribution of the Balassa index. *Weltwirtschaftliches Archiv*, 137(1), 1-35.

PRODECA. Promotora d'exportacions catalanes. Disponible a: <https://www.prodeca.cat/ca> [consulta: agost 2020].

TRADEMAP. Estadístiques del comerç per al desenvolupament internacional de les empreses. Disponible a: <https://www.trademap.org/Index.aspx> [consulta: juliol 2022].

7. EL SISTEMA D'RDI AGROALIMENTARI EMPRESARIAL A CATALUNYA

7. EL SISTEMA D' RDI AGROALIMENTARI EMPRESARIAL A CATALUNYA

El sector agroalimentari a Catalunya és més innovador i més intensiu en Recerca i Desenvolupament (R+D) que la mitjana d'Espanya i també més innovador (I) que la mitjana de l'economia catalana.

Aquest capítol es focalitza en les activitats d'R+D+I del sector agroalimentari català, comparant els resultats de Catalunya amb els obtinguts per Espanya.

Es posa especial atenció a dos aspectes molt rellevants del sistema d'innovació agroalimentari empresarial a Catalunya: 1) **l'anàlisi de l'activitat de recerca i desenvolupament (R+D)** i 2) **l'anàlisi de l'activitat innovadora (I) empresarial**.

Al primer punt les dades més actuals disponibles són de l'any 2021 mentre que al segon punt són de l'any 2020. L'estadística d'innovació empresarial no disposa d'informació disponible l'any 2021 donat que es va canviar la periodicitat de l'enquesta a passar a ser publicada cada 2 anys, i, per això, a 2023 no s'han publicat resultats.

Davant d'aquesta circumstància, el nostre treball ha incorporat dades de l'Enquesta d'R+D per al sector empreses, comparant l'evolució dels indicadors més rellevants de les empreses agroalimentàries (Sector primari per una banda i la Indústria d'aliments i begudes -IAA-per l'altra) a Catalunya i a Espanya

Les principals fonts d'informació utilitzades en aquest capítol són: l'Estadística d'Innovació tecnològica en empreses i l'Enquesta de Recerca i Desenvolupament publicades per l'INE (Espanya) i per l'IDESCAT (Catalunya).

7.1. ANÀLISI DE L'ACTIVITAT R+D DEL SISTEMA AGROALIMENTARI A CATALUNYA 2021

7.1.1. EMPRESES AGROALIMENTÀRIES AMB DESPESA EN R+D

El sector agroalimentari a Catalunya tendeix a invertir més intensament (amb relació al seu valor afegit) en Recerca i Desenvolupament (R+D) en comparació amb el conjunt d'Espanya.

Durant l'any 2021, Catalunya va mostrar un compromís considerable amb la innovació en el sector agroalimentari, amb una despesa de l'1,1% del seu valor afegit en activitats d'R+D interna.

En contrast, el sector agroalimentari en el conjunt d'Espanya assigna un 0,6% dels seus recursos a R+D en el mateix sector, la qual cosa denota un nivell d'inversió substancialment inferior en comparació amb Catalunya.

D'altra banda, hi ha 164 empreses agroalimentàries a Catalunya amb despeses en R+D durant l'any 2021 (22 del sector primari i 142 de la indústria d'aliments i begudes). Aquestes representen el 8,6% de les empreses amb activitats d'R+D a Catalunya i un 16,2% de les empreses del sector agroalimentari espanyol amb activitats d'R+D.

Les despeses en activitats d'R+D interna de les empreses agroalimentàries a Catalunya van ser de 81,03 milions d'euros, que van representar el 3,3% del total de despesa en R+D interna de les empreses catalanes i un **22,7% de la despesa interna en R+D de tot el sector agroalimentari empresarial a l'Estat**. Amb relació al valor afegit generat pel sector, la intensitat d'aquest esforç en R+D és de l'1,2%, superior a la resta de sectors a Catalunya (1,0% de mitjana) i superior a la mitjana del sector agroalimentari a tot l'Estat (0,6%).

Una de les principals característiques del sistema d'R+D a Catalunya és l'adquisició d'R+D externa (d'altres empreses, centres tecnològics, etc.). Tal com s'observa a la Taula 7.1, les despeses en R+D externa realitzada per les empreses agroalimentàries a Catalunya han estat 8,85 milions d'euros (8,65 a la indústria d'aliments i begudes i 0,2 al sector primari). La intensitat d'aquest esforç extern en R+D del sector agroalimentari català en termes del seu valor afegit és de 0,12% (enfrent del 0,05% de la mitjana espanyola).

Aquest esforç és explicat principalment per la indústria agroalimentària catalana, amb una intensitat d'R+D externa de 0,16% davant del 0,09% de la mitjana espanyola.

La despesa total d'R+D (interna més externa) del sector agroalimentari empresarial a Catalunya totalitza 89,9 milions d'euros el 2021 (71,1 M€ per a la indústria i 18,8 M€ per al sector primari), representat llavors una intensitat total d'1,23% del valor afegit davant el 0,69% de la mitjana espanyola.

Per subsectors trobem que el sector primari mostra una intensitat de 0,92% (enfrent del 0,33 de la mitjana espanyola) i la indústria un 1,35% davant de l'1,17% d'Espanya.

Finalment, amb relació al personal trobem que 1.478 persones es dediquen a activitats d'R+D en les empreses agroalimentàries a Catalunya (401 en el sector primari i 1077 a la indústria d'aliments i begudes). Aquestes xifres representen el 5,3% del personal d'R+D en empreses catalanes i un 17,7% del personal dedicat a aquestes activitats en el sector agroalimentari empresarial espanyol.

Taula 7.1 Principals indicadors d'R+D de les empreses agroalimentàries . Catalunya i Espanya (2021)

Indicador	Territori	Sector agrari, forestal i pesquer (CCAEE 01-03)	Indústria aliments i begudes CCAEE (10-11)	Sector agroalimentari	Total empreses
Nombre d'empreses amb despeses en activitats innovadores durant l'any 2021	Catalunya	22	142	164	2.618
	Espanya	256	757	1.013	11.828
Percentatge d'empreses amb R+D	Catalunya/Espanya	8,59%	18,76%	16,19%	22,13%
Percentatge d'empreses agroalimentàries amb R+D amb relació al total d'empreses amb R+D	Catalunya	0,84%	5,42%	6,26%	100,00%
	Espanya	2,16%	6,40%	8,56%	100,00%
Despesa R+D interna (M€)	Catalunya	18,61	62,42	81,03	2.487,98
	Espanya	97,47	259,90	357,37	9.696,15
Despesa R+D externa (M€)	Catalunya	0,20	8,65	8,85	509,78
	Espanya	6,54	20,75	27,29	1.721,80
Despesa R+D TOTAL (M€)	Catalunya	18,81	71,07	89,88	2.997,76
	Espanya	104,01	280,65	384,67	11.417,95
Intensitat d'R+D interna (despeses R+D/VAB)	Catalunya	0,91%	1,19%	1,11%	1,02%
	Espanya	0,30%	1,09%	0,64%	0,79%
Intensitat d'R+D externa (despeses R+D/VAB)	Catalunya	0,01%	0,16%	0,12%	0,21%
	Espanya	0,02%	0,09%	0,05%	0,14%
Intensitat d'R+D total (despeses R+D/VAB)	Catalunya	0,92%	1,35%	1,23%	1,22%
	Espanya	0,33%	1,17%	0,69%	0,93%
Personal R+D	Catalunya	401	1.077	1.478	27.838
	Espanya	2.737	5.615	8.352	116.639
Percentatge personal R+D	Catalunya/Espanya	14,7%	19,2%	17,7%	23,9%
Percentatge personal R+D en empreses agroalimentàries amb relació al personal total d'empreses amb R+D	Catalunya	1,4%	3,9%	5,3%	100,0%
	Espanya	2,3%	4,8%	7,2%	100,0%

Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de l'IDESCAT i INE, enquesta R+D 2021 (2023)

7.2. EVOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT R+D DE LES EMPRESAS AGROALIMENTÀRIES A CATALUNYA I ESPANYA

A continuació es mostra l'evolució d'aquests indicadors entre els anys 2021 i 2020.

El sector agroalimentari a Catalunya (conjuntament activitat primària més IAA) mostra alguns indicadors amb evolució negativa i altres amb una evolució positiva durant 2021.

Al primer grup trobem que el nombre d'empreses amb despeses en R+D, com les despeses internes, com el personal dedicat a aquestes activitats han caigut amb relació a l'any anterior. El principal subsector afectat ha estat la indústria d'aliments i begudes, que ha perdut un 4,7% d'empreses amb activitats amb gestos en R+D, un 7,3% del personal en R+D i un 6,9% de la despesa interna.

Al segon grup podem esmentar el creixement de la despesa en R+D extern (+2,1%); el creixement de la intensitat de la despesa d'R+D amb relació al valor afegit que ha pujat 0,14 punts percentuals (0,12 interna i 0,02 externa).

El sector primari en contraposició a la IAA catalana va mostrar una evolució més positiva. Tant el nombre d'empreses amb despeses en R+D com la despesa interna han crescut a Catalunya l'any 2021 (+37,5%; +7,9% respectivament).

El sector agrari, forestal i pesquer català, mostra un increment molt significatiu del nombre de empreses amb despeses d'R+D del 37,5% amb relació a l'any 2020 (Taula 7.2), un creixement molt superior a la mitjana de l'Estat (+6,7%). Això implica que la participació de les empreses del sector primari català amb despeses en R+D es va incrementar amb relació a la mitjana espanyola en 1,92 punts percentuals.

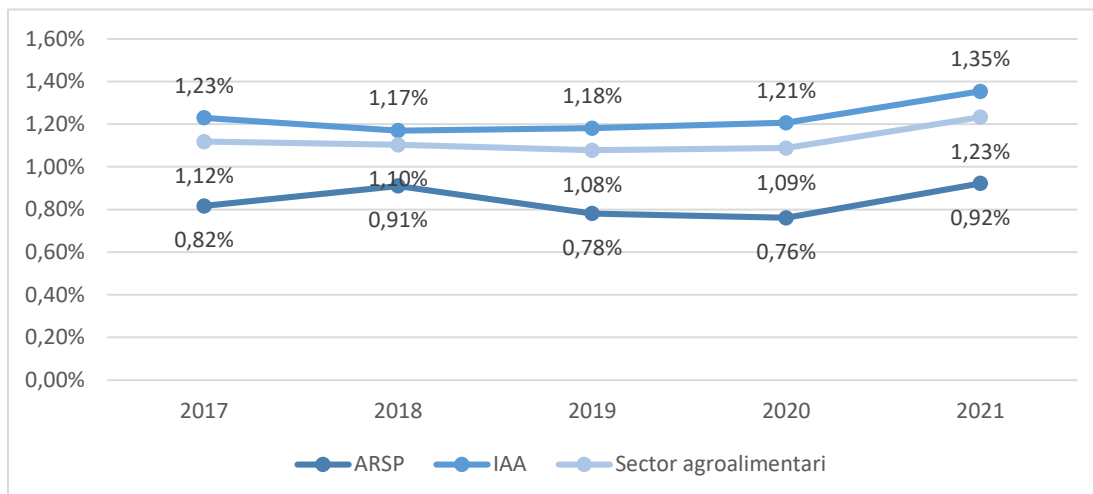
Taula 7.2 Evolució R+D 2021/2020 (Variació percentual)

Indicador	Territori	Sector agrari, forestal i pesquer (CCAE 01-03)	Indústria aliments i begudes CCAE (10-11)	Sector agroalimentari
Nombre d'empreses amb despeses en activitats innovadores durant l'any 2021	Catalunya	37,5%	-4,7%	-0,6%
	Espanya	6,7%	0,0%	1,6%
Percentatge d'empreses amb R+D (punts percentuals)	Catalunya/Espanya	+1,92%	-0,92%	-0,36%
Percentatge d'empreses agroalimentàries amb R+D amb relació al total d'empreses amb R+D	Catalunya	0,20%	-0,57%	-0,37%
	Espanya	0,01%	-0,37%	-0,35%
Despesa R+D interna (M€)	Catalunya	7,9%	-6,9%	-3,8%
	Espanya	-5,8%	2,8%	0,3%
Despesa R+D externa (M€)	Catalunya	* (pasó de 0 a 200 mil euros)	-0,2%	2,1%
	Espanya	285,4%	-18,0%	1,1%
Despesa R+D TOTAL (M€)	Catalunya	9,1%	-6,1%	-3,3%
	Espanya	-1,1%	0,9%	0,4%
Intensitat d'R+D interna (despeses R+D/VAB)	Catalunya	0,15%	0,12%	0,12%
	Espanya	-0,03%	0,06%	0,00%
Intensitat d'R+D externa (despeses R+D/VAB)	Catalunya	0,01%	0,02%	0,02%
	Espanya	0,01%	-0,01%	0,00%
Intensitat d'R+D total (despeses R+D/VAB)	Catalunya	0,16%	0,14%	0,14%
	Espanya	0,00%	0,04%	0,01%
Personal R+D	Catalunya	-2,20%	-7,31%	-5,98%
	Espanya	8,78%	-3,11%	0,49%
Percentatge personal R+D	Catalunya/Espanya	-1,6%	-0,9%	-1,2%

Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de l'IDESCAT i INE, enquesta R+D 2021 (2023)

Un altre indicador molt important a analitzar és la intensitat d'R+D (ràtio entre la despesa anual en activitats d'R+D i el valor afegit del sector). Entre 2017 i 2019, aquest indicador va caure per tot el sector des d'1,12% fins a 1,08%. Però des de l'any 2020 comença a créixer fins a arribar a l'1,23% el 2021 (1,35 per la IAA i 0,92% pel sector primari).

Gràfic 1 Intensitat d'R+D del sector agroalimentari a Catalunya (2017-2021) (% del valor afegit)

ARSP: Agricultura, Ramaderia, Silvicultura i Pesca. IAA: Indústria agroalimentària. Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de l'IDESCAT i INE, enquesta R+D 2017-2021 (2023)

Respecte al nombre d'empreses agroalimentàries a Catalunya amb despeses en R+D s'observa que a la IAA van créixer fins a l'any 2019 i a partir de l'any 2020, començant a caure fins a les 142 el 2021. D'altra banda, el sector primari va caure des de les 30 empreses en 2018 fins a 16 el 2020. Durant 2021 van créixer fins a les 22.

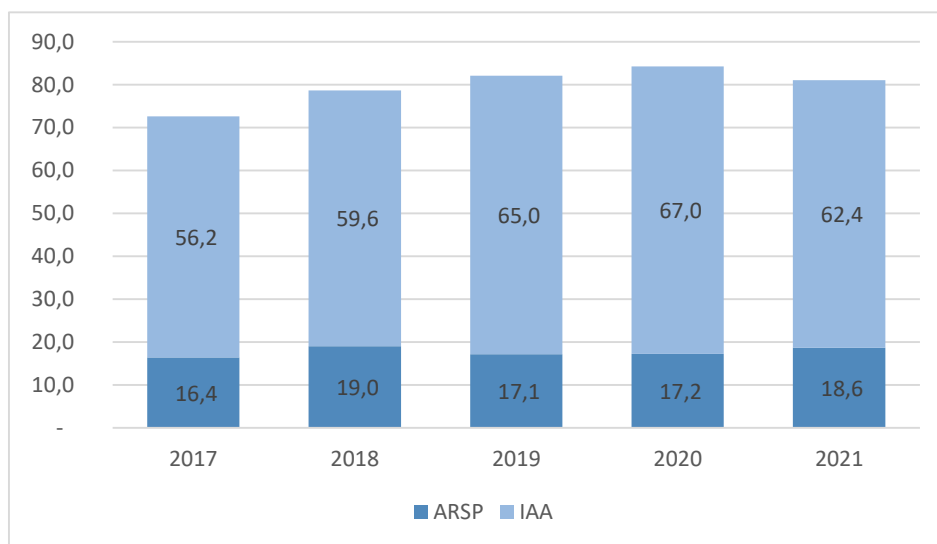
Gràfic 2 Nombre d'empreses del sector agroalimentari a Catalunya amb despeses en R+D (2017-2021)

ARSP: Agricultura, Ramaderia, Silvicultura i Pesca. IAA: Indústria agroalimentària. Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de l'IDESCAT i INE, enquesta R+D 2017-2021 (2023)

Quant a la despesa en R+D interna del sector a Catalunya, la tendència va ser creixent fins a 2020. La IAA va créixer des de 56,2 milions d'euros en 2017 fins a 67 M€ en 2020 i el sector primari va créixer des de 16,4 milions d'euros fins a 17,2 en 2020. L'any 2021 va afectar especialment a la IAA amb una caiguda de 4,6 milions d'euros. El sector primari, en contraposició, va incrementar la despesa en R+D interna des de 17,2 M€ fins a 18,6 M€.

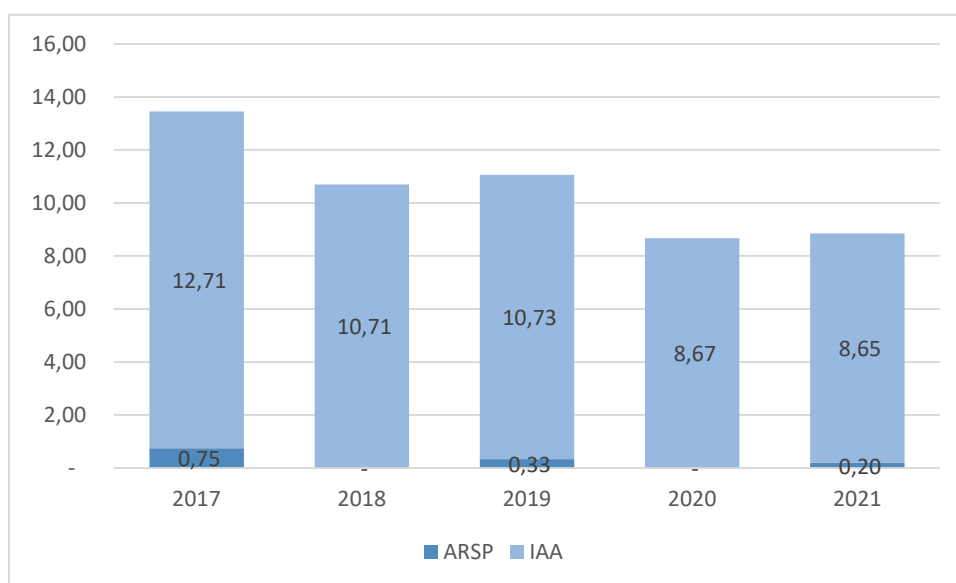
Gràfic 3 Despeses R+D interna empreses agroalimentàries a Catalunya (2017-2021)

ARSP: Agricultura, Ramaderia, Silvicultura i Pesca. IAA: Indústria agroalimentària. Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de l'IDESCAT i INE, enquesta R+D 2017-2021 (2023)

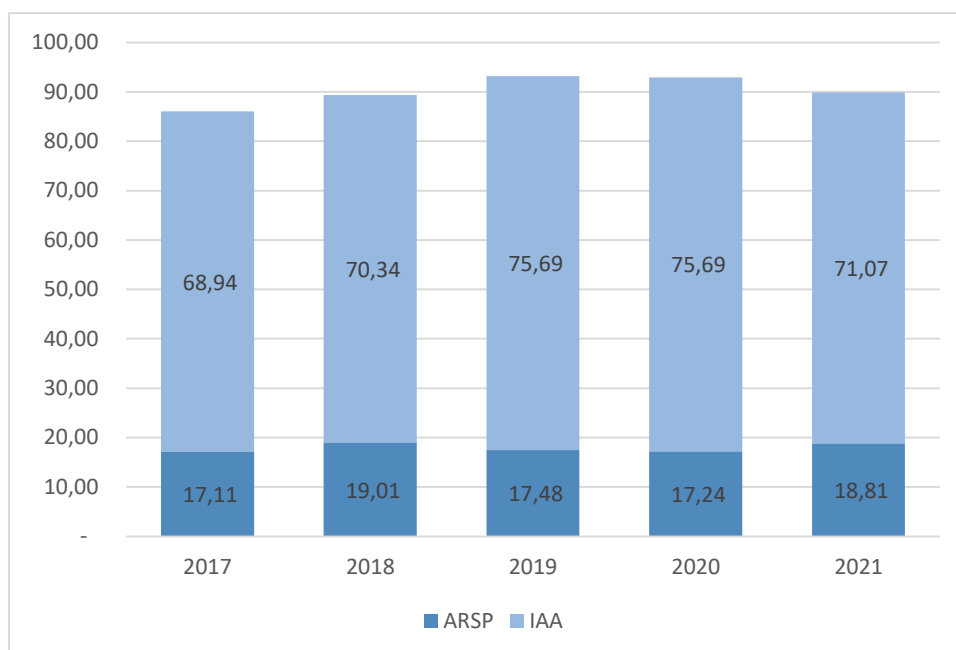
L'adquisició d'R+D externa mostra per la seva part una clara tendència decreixent amb una lleugera recuperació durant 2021.

Gràfic 4 Despeses R+D externa empreses agroalimentàries a Catalunya (2017-2021)

ARSP: Agricultura, Ramaderia, Silvicultura i Pesca. IAA: Indústria agroalimentària. Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de l'IDESCAT i INE, enquesta R+D 2017-2021 (2023)

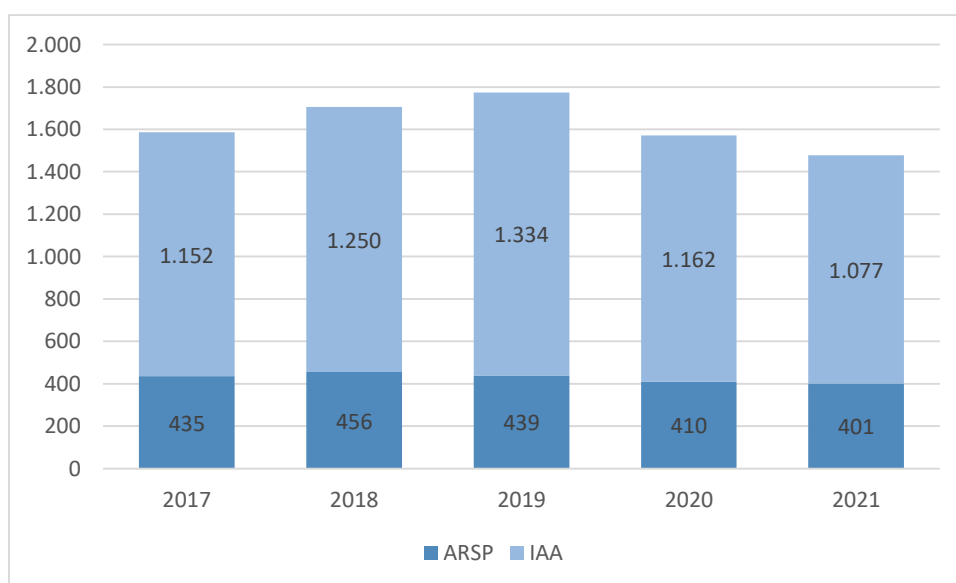
Gràfic 5 Despeses R+D Total empreses agroalimentàries a Catalunya (2017-2021)

ARSP: Agricultura, Ramaderia, Silvicultura i Pesca. IAA: Indústria agroalimentària. Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de l'IDESCAT i INE, enquesta R+D 2017-2021 (2023)

El nombre de persones empleades en R+D interna per la seva part mostra també una clara tendència decreixent des de l'any 2020. Actualment, la IAA ocupa a 1077 persones en activitats d'R+D (257 persones menys que 2017) i el sector primari ocupa a 401 persones (38 menys que en 2019).

Gràfic 6 Personal R+D de les empreses agroalimentàries a Catalunya (2017-2021)

ARSP: Agricultura, Ramaderia, Silvicultura i Pesca. IAA: Indústria agroalimentària. Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de l'IDESCAT i INE, enquesta R+D 2017-2021 (2023)

7.3. EVOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT INNOVADORA (I) DE LES EMPRESES AGROALIMENTÀRIES A CATALUNYA I ESPANYA)

El sector agroalimentari a Catalunya té un major percentatge d'empreses amb activitats innovadores que la resta d'Espanya i també major que la mitjana de l'economia catalana.

Concretament, el 18,5% de les empreses agroalimentàries a Catalunya realitzen despeses en activitats innovadores durant l'any 2020. Aquesta xifra és 4,4 punts percentuals superior a la mitjana del sector a Espanya i 3,2 punts percentuals superior a la mitjana del total d'empreses a Catalunya.

Per subsectors, la indústria d'aliments i begudes (des d'ara, IAA) és la que presenta un percentatge major d'aquestes empreses (23,6%) per davant de les empreses del sector agrari, pesquer i forestal (8,1%).

La IAA catalana supera en 1,1 punts percentuals a la IAA de l'Estat espanyol i el sector agrari, forestal i pesquer català en 0,7 punts percentuals (Taula 7.3).

Taula 7.3 Principals indicadors d'R+D agroalimentària. Catalunya i Espanya

Indicador	Territori	Sector agrari, forestal i pesquer (CCAEE 01-03)	Indústria aliments i begudes CCAEE (10-11)	Sector agroalimentari	Total empreses
Percentatge d'empreses amb despeses en activitats innovadores durant l'any 2020 ³²	Catalunya	8,1	23,6	18,5	15,2
	Espanya	7,4	22,5	14,1	13,2
Intensitat d'innovació (despeses innovació/volum de negocis)	Catalunya	0,7	0,8	0,8	1,5
	Espanya	0,7	0,7	0,7	1,1

Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de l'IDESCAT i INE, enquesta d'innovació en empreses.

L'any 2020 ha estat especialment greu a l'activitat innovadora agroalimentària i els principals indicadors van caure de manera significativa, especialment a Catalunya. Per exemple, al sector agroalimentari en conjunt va caure 7,4 punts percentuals el percentatge d'empreses innovadores a Catalunya (4 punts a Espanya) i 0,3 punts percentuals la intensitat innovadora (0,1 punts percentuals a Espanya). Aquesta caiguda afecta principalment la indústria agroalimentària catalana, amb una caiguda de 8,2 punts percentuals respecte de l'any 2019 (Taula 7.4). La caiguda dels valors d'aquests indicadors a Espanya en general és més baixa. D'altra banda, el total de sectors de l'economia van caure menys que el sector agroalimentari en conjunt.

³² Últim any disponible. L'enquesta passa a ser bianual i els propers resultats es publicaran durant 2024.

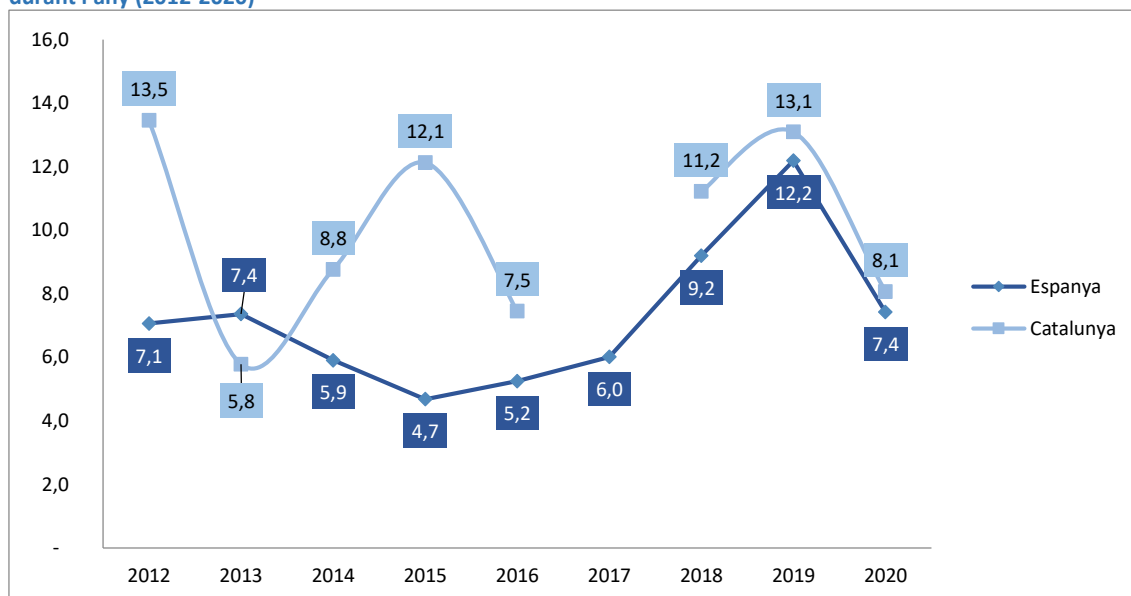
Taula 7.4 Variacions dels principals indicadors d'innovació agroalimentària. Catalunya i Espanya 2020/2019 (punts percentuals)

Indicador	Territori	Sector agrari, forestal i pesquer (CCAEE 01-03)	Indústria aliments i begudes CCAEE (10-11)	Sector agroalimentari	Total empreses
Percentatge d'empreses amb despeses en activitats innovadores durant l'any 2020	Catalunya	-5,0	-8,2	-7,4	-5,4
	Espanya	-4,8	-3,1	-4,0	-3,2
Intensitat d'innovació (despeses innovació/volum de negocis)	Catalunya	-0,4	-0,3	-0,3	+0,1
	Espanya	-0,2	-0,1	-0,1	0,0

Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de l'IDESCAT i INE, enquesta d'innovació en empreses.

Pel que fa al sector agrari, forestal i pesquer espanyol, el percentatge d'empreses amb despeses en activitats innovadores³³, mostra una clara caiguda fins a l'any 2015 (4,7% d'empreses innovadores). Aquesta tendència negativa va canviar des de l'any 2016 fins a l'any 2019, amb una recuperació de 7 punts percentuals (des de 5,2% d'empreses innovadores fins 12,2%) (Figura 7.1).

Figura 7.1. Percentatge d'empreses sector agrari, forestal i pesquer, amb despeses en activitats innovadores durant l'any (2012-2020)

Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de l'IDESCAT i INE, enquesta d'innovació en empreses (2020 és el últim any disponible).

No obstant això, l'any 2020 mostra una caiguda molt significativa del percentatge d'empreses innovadores d'aquest sector a Espanya de 4,8 punts percentuals (fins 7,4% d'empreses innovadores).

³³ És important mencionar que durant l'any 2018 es va produir un canvi metodològic de l'enquesta d'innovació que fa que les dades no siguin estrictament comparables amb anys anteriors.

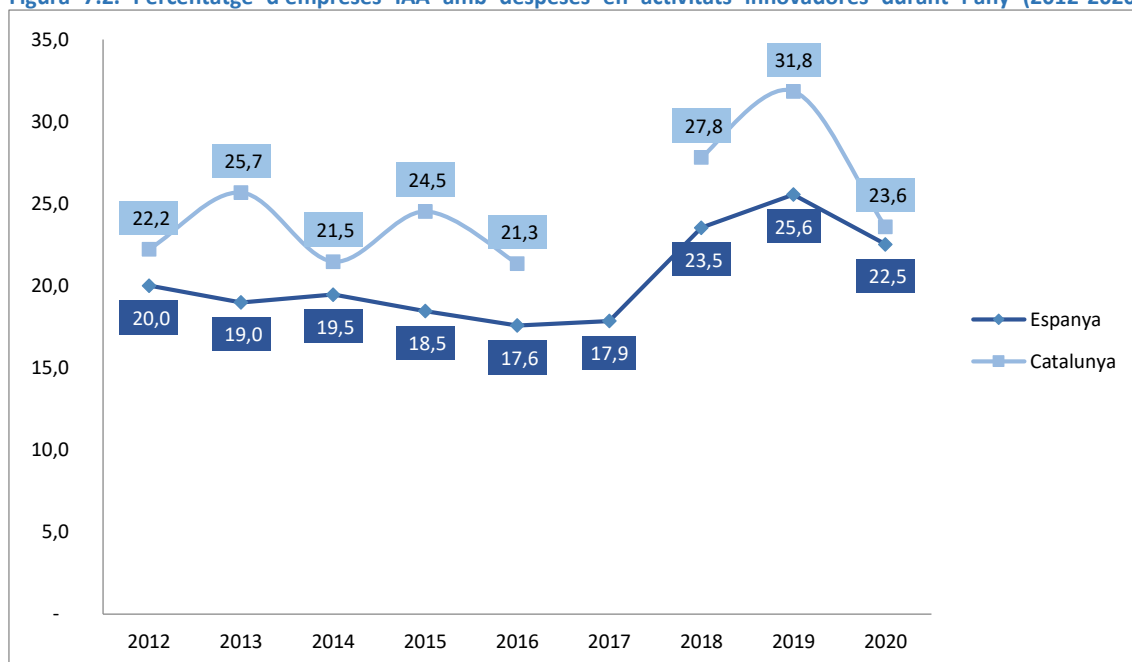
A Catalunya, el comportament d'aquest indicador per aquest sector és més erràtic, principalment entre els anys 2012 i 2016. Els anys 2018 i 2019 s'observa un creixement del percentatge d'empreses innovadores (11,2% i 13,1%).

No obstant això, l'any 2020 va tenir efectes molt negatius a Catalunya similars a la mitjana espanyola (caiguda de 5 punts percentuals), situant el percentatge d'empreses innovadores al sector agrari, forestal i pesquer català en un 8,1%. Com es pot observar a la figura 7.1, el diferencial de Catalunya respecte a Espanya del percentatge d'empreses innovadores del sector primari es va reduir de 2 punts percentuals en 2018 fins a 0,7 en 2020.

L'evolució d'aquest indicador és similar per a la IAA espanyola i catalana, entre els anys 2012 i 2016 s'observa una caiguda continuada en el percentatge d'empreses innovadores. Aquesta tendència va canviar entre els anys 2018 i 2019, amb creixements interanuals importants. Durant l'any 2019, el percentatge d'empreses innovadores a la IAA de Catalunya va ser de 31,8% i a Espanya de 25,6%. (Figura 7.2).

No obstant això, l'any 2020 mostra una caiguda molt rellevant de l'activitat innovadora a les empreses de la IAA. El percentatge d'empreses innovadores va ser de 23,6% a Catalunya i 22,5% a la mitjana espanyola (Figura 7.2).

Figura 7.2. Percentatge d'empreses IAA amb despeses en activitats innovadores durant l'any (2012-2020)

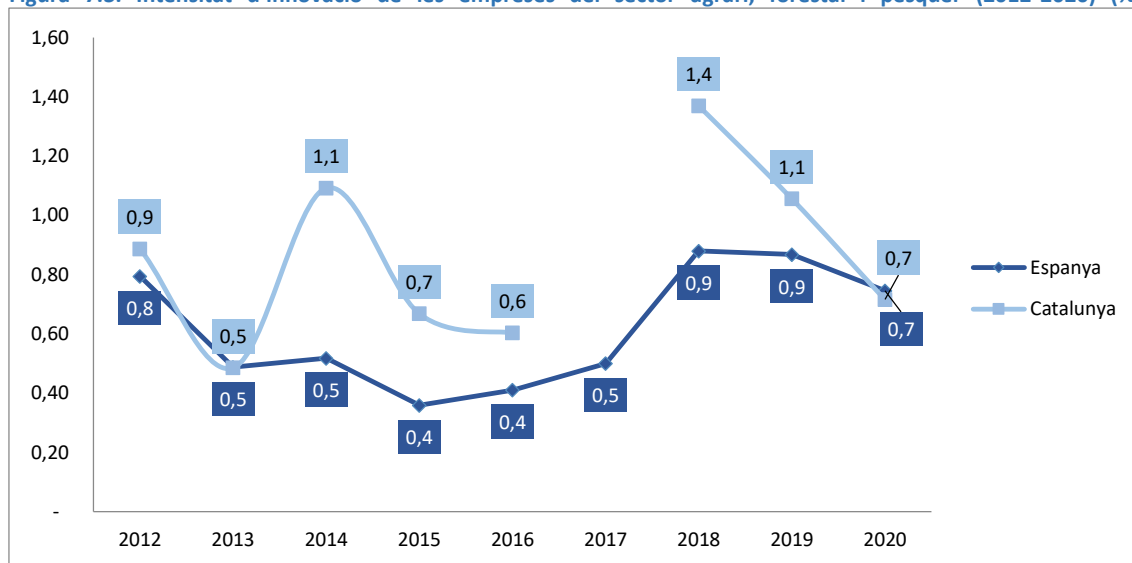
Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de l'IDESCAT i INE, enquesta d'innovació en empreses.

Un segon indicador molt important a analitzar és la intensitat d'innovació (ràtio entre la despesa anual en activitats d'R+D+I i la facturació del sector). La intensitat de les

empreses del sector primari a Catalunya, el 2020³⁴, és del 0,7% (mateix valor a la mitjana espanyola) amb una caiguda de 0,4 punts percentuals respecte a l'any 2019.

D'altra banda, del sector primari espanyol va mostrar petites variacions entorn del 0,5% fins a l'any 2017. A causa de canvis metodològics la variació entre els anys 2017 i 2018 no es pot obtenir. Però a partir de 2019 s'observa una clara tendència a la baixa accentuada l'any 2020 amb la crisi sanitària però menor a l'observada a Catalunya (des de 0,9% en 2018 fins a 0,7% en 2020). Aquesta evolució dona per resultat que el sector primari a Catalunya i Espanya tinguin durant 2020 la mateixa intensitat innovadora (0,7%).

Figura 7.3. Intensitat d'innovació de les empreses del sector agrari, forestal i pesquer (2012-2020) (%)

Font: CREDA-UPC-IRTA en base a dades de INE i IDESCAT, enquesta d'innovació en empreses.

La situació és molt similar per a les empreses de la IAA. La intensitat d'innovació d'aquestes empreses a Catalunya el 2020³⁵ és del 0,8% (0,7% de mitjana en Espanya), mostrant una caiguda de 0,3 punts percentuals respecte a l'any 2019.

Atès que la caiguda de la intensitat innovadora la IAA catalana és més pronunciada que a la mitjana espanyola, el diferencial de 0,3 punts de Catalunya respecte a Espanya observat durant 2018 es va reduir fins a 0,1 punts percentuals en 2020.

³⁴ És important mencionar que durant l'any 2018 es va produir un canvi metodològic de l'enquesta d'innovació que fa que les dades no siguin comparables amb anys anteriors.

³⁵ Ídem anterior

7.4. REFERÈNCIES

IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Enquesta R+D. 2017-2021. Sector empreses.

INE (Instituto Nacional de estadística). Enquesta R+D. 2017-2021. Sol·licitud de resultats específics.

IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya). Enquesta d'innovació en empreses. 2012-2020. Sol·licitud de resultats específics.

INE (Instituto Nacional de estadística). Enquesta d'innovació en empreses. 2012-2020. Sol·licitud de resultats específics.

8. EVOLUCIÓ DELS PREUS AL LLARG DE LA CADENA DE VALOR AGROALIMENTÀRIA

8. EVOLUCIÓ DELS PREUS AL LLARG DE LA CADENA DE VALOR AGROALIMENTÀRIA

En aquest capítol s'analitza la composició i l'evolució dels preus al llarg de la cadena alimentària, amb les últimes dades disponibles complertes, que són per a l'any 2022. L'anàlisi se centra en l'evolució dels preus al consum dels últims anys (2015-2022) i la seva composició. Tot i que la composició del preu al consum, inclou els preus percebuts pels agricultors, l'anàlisi d'aquests preus percebuts serà menys extensa en aquest capítol, ja que aquests ja s'analitzen al capítol 2.

En la primera part d'aquest capítol (secció 8.1) analitzem l'evolució a Catalunya, entre l'any 2015 i 2022, del pes de les diferents baules de la cadena agroalimentària en el preu que paguen els consumidors d'una selecció d'aliments.

Primer cal destacar que l'any 2022 ha estat un any excepcional a causa de diferents factors: per una banda, l'estudi sobre l'impacte de la COVID-19 sobre els mercats agrícoles i les emissions de gasos d'efecte hivernacle (OECD 2020)³⁶ preveia que els preus generals dels aliments disminuirien en els primers anys després de la pandèmia i que lentament s'anirien recuperant en anys posteriors, amb repercussions que podrien durar gairebé una dècada. Tot i això, en els primers 2 anys, l'evolució dels preus al consum a Catalunya ha estat al contrari, amb forts increments a 2021 que s'accentuen encara més a 2022. Donades les previsions de l'estudi de l'OECD, aquests increments es poden, doncs, explicar pels altres factors coincidents/que succeeixen entre 2021 i 2022: 1) la crisi energètica i augment dels costos de producció; 2) la situació de sequera iniciada a finals de 2021 (veure Figura A8.10 a la secció 8.3 Annex); o també 3) altres factors meteorològics puntuals com gelades o calamarsa o la incidència de plagues i malalties.

A la segona part d'aquest capítol s'analitza la relació entre la inflació en els diferents preus al llarg de la cadena (Preus Percebuts pels Productors, Preus en l'àmbit de Majoristes, Preus finalment pagats pels consumidors) i els marges unitaris en cada baula. Des de fa uns quants anys existeix un debat permanent sobre si les variacions dels preus al consum estan motivades per variacions en els preus percebuts o bé per variacions en els marges unitaris. Inclús aquest debat ha aparegut de forma recurrent en els mitjans de comunicació (tant especialitzats com no especialitzats en alimentació), sobretot en èpoques inflacionistes.

De fet, la creació de l'Observatori de Preus per part del *Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación* (MAPA) va tenir a veure amb la voluntat del sector públic de dotar d'una major transparència al sector i mitigar aquest debat. Cal afegir, com a eines del ministeri, la creació, al febrer de 2020, de la nova Llei de la Cadena, mesura amb la qual l'estat vol dotar als agricultors i ramaders amb eines per tal que puguin reclamar uns preus que

³⁶ Disponible a: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/the-impact-of-covid-19-on-agricultural-markets-and-ghg-emissions-57e5eb53/#section-d1e112>

cobreixin els seus costos. En tot cas, la simple posada en disposició de la informació sobre preus per a aliments frescos al llarg de la cadena no permet respondre a la qüestió plantejada, però aporta informació detallada dels productes estudiats en el context de Catalunya i serveix d'exemple d'eina que es pot utilitzar en argumentacions sobre aquest debat.

8.1. EVOLUCIÓ DE LA COMPOSICIÓ DEL PREU EN DESTÍ

Continuant amb la metodologia dels informes anteriors, la selecció dels productes a analitzar ha vingut determinada per la importància que pugui tenir cada producte en termes de volum de producció i de consum agroalimentari a Catalunya, considerant les principals categories: Fruita fresca, Fruita Seca i Hortalisses per als productes vegetals i Carn fresca, Llet i Ous, per a productes ramaders. Dins cada categoria es van escollir el o els productes amb major volum. Com es pot observar a la Taula 8.1, els productes escollits mantenen la seva importància dins de cada grup tant en termes de volum de producció i volum consumit a 2022.

Taula 8.1 Producció agrària i consum d'una selecció de productes. Catalunya 2022

Productes	Producció agrària 2022 ³⁷			Producció 2021 ³⁷	Consum a les llars 2022 ³⁸			Consum 2021 ³⁸
	Quantitat	Unitats	%		Quantitat	Unitats	%	
Fruites fresques	533,3		100%	808,4	622,2		100%	709,3
Poma	217,6	Mkg	40,80%	298,8	62,7	Mkg	10,08%	71,1
Préssec	116,8		21,91%	198,4	23,0		3,69%	24,9
Hortalisses fresques	201,7		100%	233,7	432,2		100%	497,6
Tomàquet	34,8	Mkg	17,24%	40,1	96,6	Mkg	22,35%	109,3
Ceba	34,9		17,32%	45,4	52,1		12,06%	59,8
Fruita seca	19,1	Mkg	100%	36,4	25,6	Mkg	100%	27,8
Ametlla	9,7	cloasca	50,58%	26,5	0,7	cloasca	2,85%	0,5
Carn fresca	1220,6		100%	1.326,2	214,0		100%	242,4
Porc	794,6	Mkg	65,10%	896,9	66,1	Mkg	30,91%	72,5
Aus	284,4	canal	23,30%	287,2	88,8	canal	41,52%	86,2
Llet	735,3		100%	751,4	391,7			421,7
Vaca	727,5	M litres	99%	743,8		M litres		sd
Ous					9463,5		100%	1024,0
Gallina	1.232,45	M unitats		1.163,74	9158,8	M unitats	97%	995,0

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del DACC i del MAPA.

En els següents apartats (8.1.1 fins a 8.1.6) s'analitzarà la composició del preu en destí a partir del preu percebut pels agricultors i el preu al consum per als 9 productes seleccionats (mostrats en la Taula 8.1). Els conceptes utilitzats en les figures d'aquest apartat son:

- El preu al consum (PC) (Font: Panel de consumo alimentario en España, MAPA) en € per kg de producte venut.
- El preu percebut pel productor (Font: DACC. Preus percebuts pel pagès) en € per kg de producte produït.
- Ingress brut del productor (IP) és el cost d'adquisició per a un quilo de producte venut al detall i es calcula multiplicant el preu percebut pel productor pel factor de conversió (FC) del volum a escala de productor al volum a escala de venda al detall

³⁷ Font: Superficies y producciones anuales de cultivos (Frutales no cítricos, Hortalizas i Frutales secos) i DACC (Enquesta de sacrifici en escorxadors, altres produccions ramaderes)

³⁸ Font: Panel de consumo alimentario en España, MAPA.

(Font: Sanjuán et al., 1996). Aquest IP es mostra tant en valor (€ per kg) però també es mostra el % que aquest IP representa sobre el preu al consum.

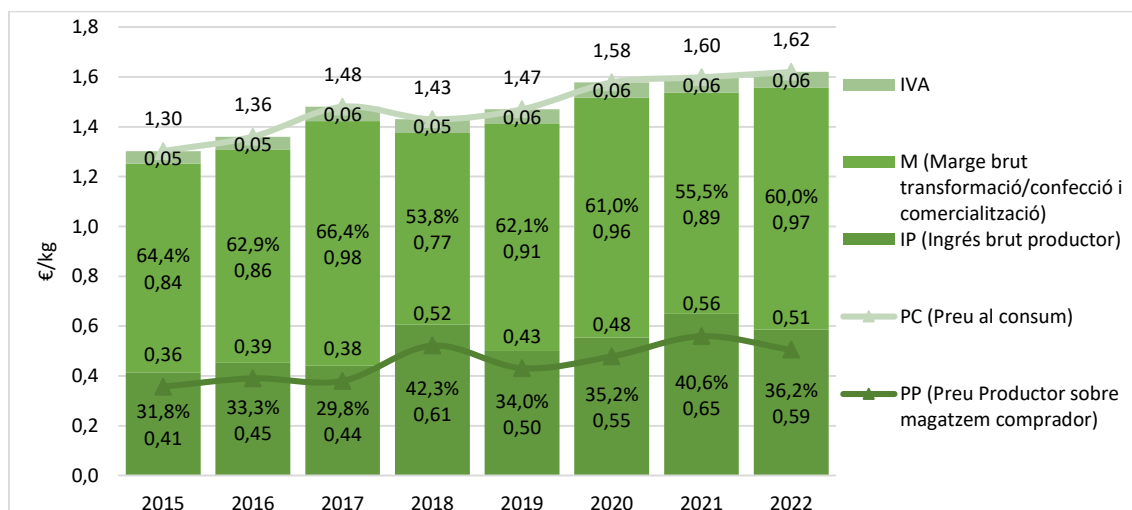
- Marge brut (M) és el marge brut de transformació/confecció i comercialització que es calcula com la diferència entre el preu al consum (sense IVA) i l'IP. Per al marge brut també es presenta el seu valor en €/kg i el % que representa sobre el preu al consum final.

8.1.1. FRUITES FRESQUES

POMA

A la següent Figura 8.1 podem veure l'evolució dels preus en destí i en origen (les línies de la figura mostren aquests preus) de la poma en fresc i com aquest es descompon entre marge brut de transformació/confecció/comercialització, ingrés brut del productor i IVA (gràfics de barres). Podem veure com la proporció del marge sobre el preu al consum/final es troba al voltant del 60%, sent major que la proporció de l'ingrés brut del productor (menys del 40%), donat que els preus al consum són gairebé tres vegades majors que els preus productors. També s'observa com el preu en origen ha baixat en l'últim any 2022 (-0,04€) mentre que aquest fet no s'ha transmès als preus en destí que, al contrari, han continuat incrementant-se el darrer any (+0,02€).

Figura 8.1 Evolució de la composició del preu en destí de la poma en fresc. Catalunya 2015-2022

IVA: 4% (Font: AEAT)

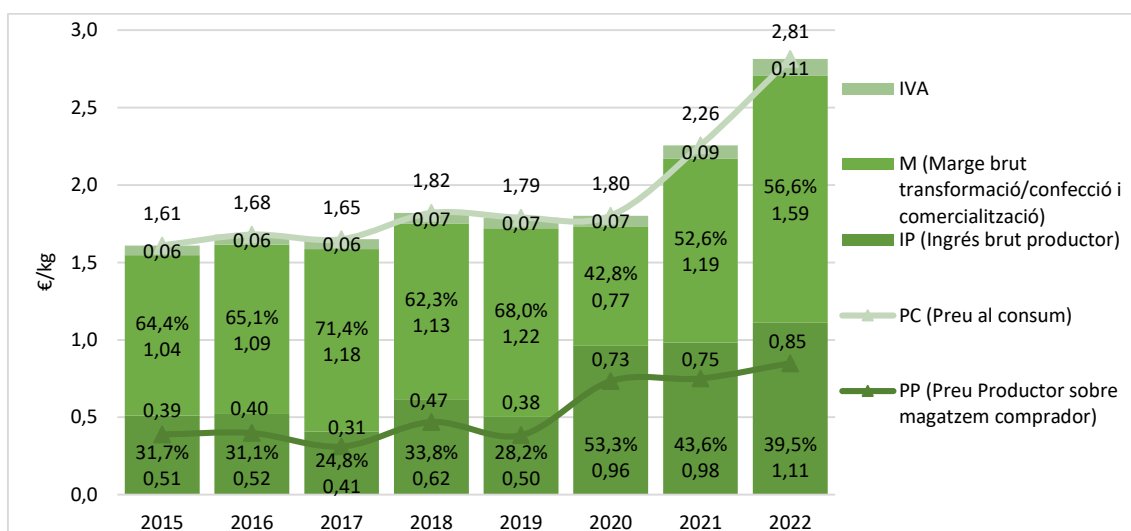
Factor de conversió: 1,16 kg de poma en origen per 1 quilo de poma venuda al detall (Font: Sanjuán et al., 1996)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del DACC i del MAPA

PRÉSSEC

En el cas dels préssecs (Figura 8.2, també per a consum en fresc), la proporció del Marge brut de transformació/confecció/comercialització i l'ingrés al productor és similar al de la poma (60% el Marge, 40% l'IP sobre els preus finals). Tornem a observar un fort increment dels preus al consum (+0,55 €/kg) mentre que els preus al productor només s'incrementen de 10 cèntims d'euro per kg entre 2021 i 2022. Cal destacar que part de l'increment dels preus de préssec és expressat per la forta disminució de les produccions a 2022 (de 198,4 Mkg a 2021 a 116,8 Mkg a 2022, Taula 8.1).

Figura 8.2 Evolució de la composició del preu en destí del préssec. Catalunya 2015-2022

IVA: 4% (Font: AEAT)

Factor de conversió: 1,31kg de préssec en origen per 1 quilo de préssec venut al detall (Font: Sanjuán et al., 1996)

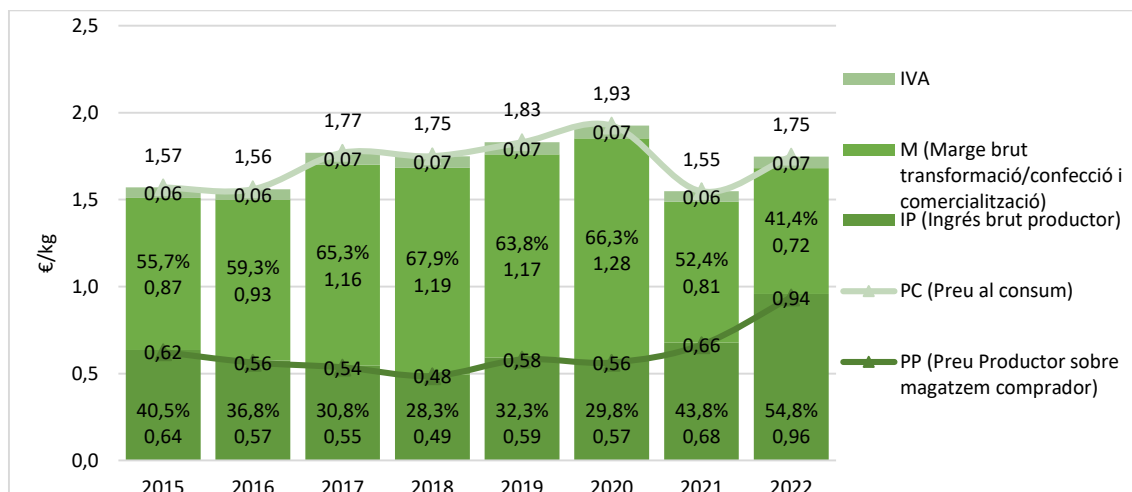
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del DACC i del MAPA

8.1.2. HORTALISSES FRESQUES

TOMÀQUET

En el cas del tomàquet (Figura 8.3), similar a les fruites fresques el percentatge de marge brut de confecció/transformació/comercialització s'aproxima (superant en la majoria dels casos) el 60%, mentre que l'ingrés productor volta els 30-40. Per a 2022 s'observa un fort increment dels preus en destí (+0,10 €/kg de tomàquet) mentre que en origen, els preus s'incrementen més fortament (+0,28 €/kg), fent que sigui la proporció de l'IP sobre el preu final sigui del 54,8%, superant la proporció de Marge (41,4%), per primer cop des de 2015.

Figura 8.3 Evolució de la composició del preu en destí del tomàquet. Catalunya 2015-2022

IVA: 4% (Font: AEAT)

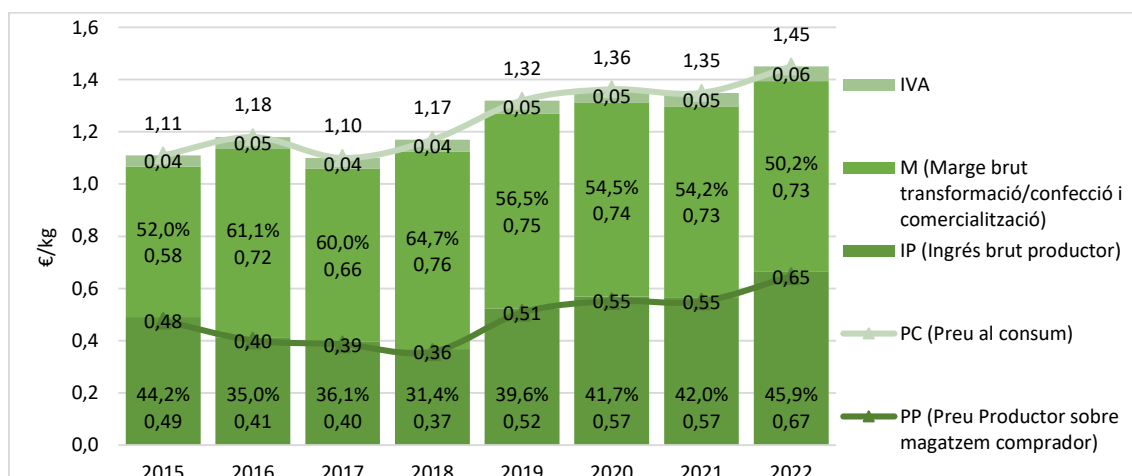
Factor de conversió: 1,02 kg de tomàquet en origen per 1 quilo de tomàquet venut al detall (Font: Sanjuán et al., 1996)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del DACC i del MAPA

CEBA

Els preus al consum de la ceba durant el període han augmentat (Figura 8.4), només presentant disminució entre els anys 2016 i 2017. Els preus al productor, però, no pujaven amb els preus al consum, sinó que disminuïen fins a 2018 (el menor preu al productor es troba a 2018 amb 0,36 €/kg) que resulten en l'any amb major marge brut (64,7%) del període. L'any 2022 el preu al consum s'ha incrementat +0,10€/kg igual que els preus al productor (+0,10€/kg).

Figura 8.4 Evolució de la composició del preu en destí de la ceba. Catalunya 2015-2022

IVA: 4% (Font: AEAT)

Factor de conversió: 1,03 kg de ceba en origen per 1 quilo de ceba venuda al detall (Font: Sanjuán et al., 1996)

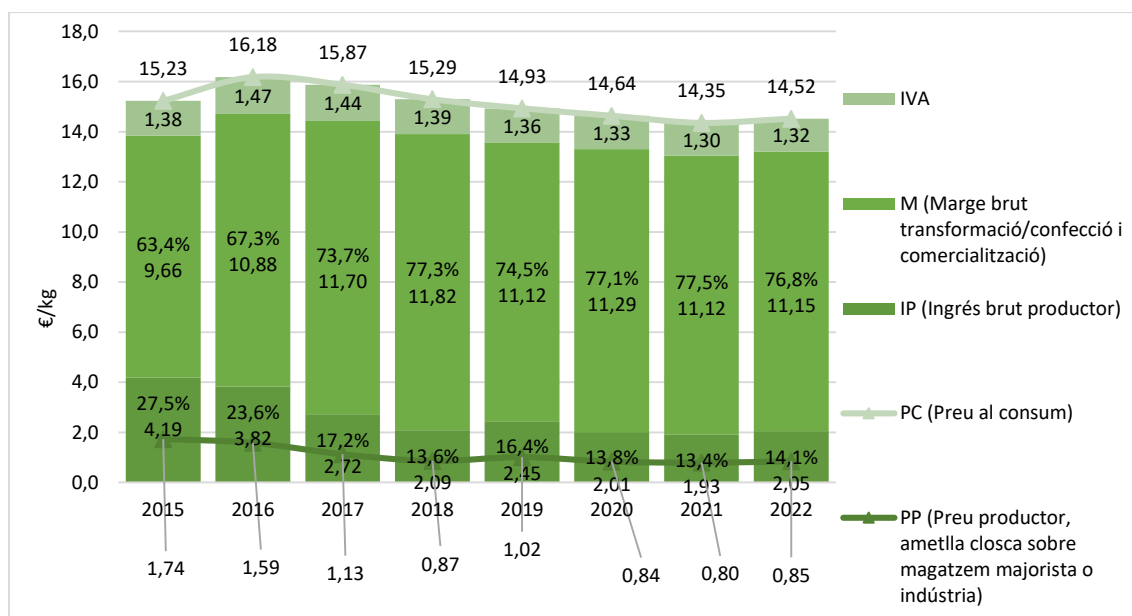
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del DACC i del MAPA

8.1.3. FRUITA SECA

AMETLLA (GRA – AMB CLOSCA)

L'ametlla és un producte diferent de fruites i verdures fresques, ja que el producte final venut al consumidor difereix del producte venut per l'agricultor i això repercuteix en el factor de conversió (calen 2,41 kg d'ametlla a escala de productor amb closca per a vendre 1 kg d'ametlla a escala de consumidor, font: Sanjuán et al., 1996). El preu en origen i al consumidor difereixen molt, fet que fa que l'ingrés Brut sigui de menys de 30% sobre el preu final. En la Figura 8.5 podem observar com, per al període de 2015 a 2021, els preus al productor disminueixen en tots els anys, igual que els preus al consum (en grau més baix), però en l'últim any 2022 els preus han crescut tant en origen (+0,05€/kg ametlla closca) com en destí (+0,07€/kg).

Figura 8.5 Evolució de la composició del preu en destí de l'ametlla (sense closca). Catalunya 2010-2019

IVA: 10% (Font: AEAT)

Factor de conversió: 2,41 kg d'ametlla closca en origen per 1 quilo d'ametlla gra venuda al detall (Font: Sanjuán et al., 1996)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del DACC i del MAPA

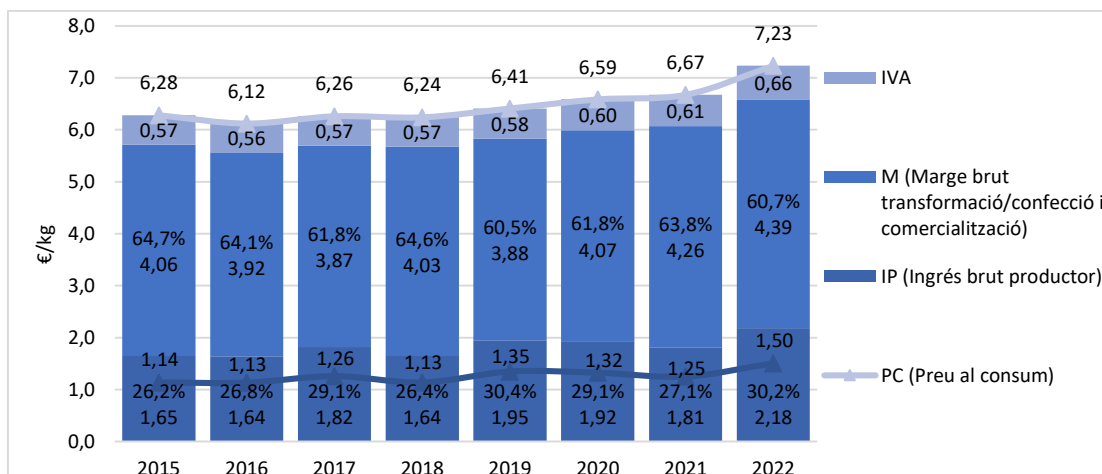
8.1.4. CARN FRESCA

En el cas de la carn fresca, les proporcions del marge brut de transformació/comercialització i de l'ingrés al productor sobre el preu final a cada any sumen només gairebé 90%, ja que l'IVA per a aquests productes és del 10%. Tant per la carn fresca de porc com de pollastre, l'ingrés del productor representa entre 25-30% del valor final pagat, mentre que el marge brut de transformació/comercialització es troba entre 60-65% aproximadament.

CARN FRESCA DE PORC

En el cas de la carn de porc (Figura 8.6), l'any 2022 els preus mostren uns increments majors als de la resta del període, amb increments de +0,56€/kg de carn venuda al consumidor, i increments de 0,26€/kg de carn a escala de productor.

Figura 8.6 Evolució de la composició del preu en destí de la carn de porc. Catalunya 2015-2022

IVA: 10% (Font: AEAT)

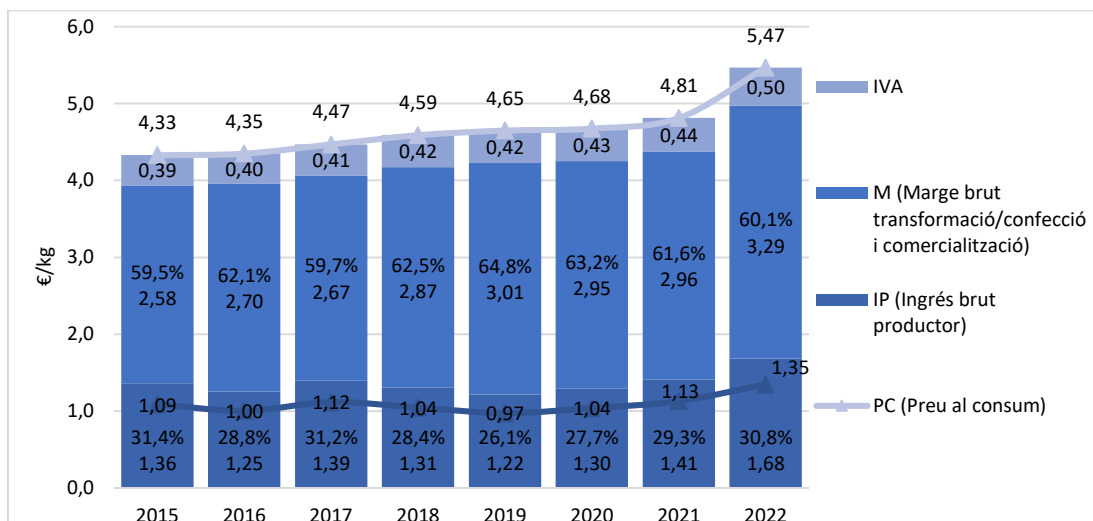
Factor de conversió: 1,45 kg de porc viu en origen per 1 quilo de carn fresca de porc venuda al detall (Font: Sanjuán et al., 1996)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del DACC i del MAPA

CARN FRESCA DE POLLASTRE

Per la carn de pollastre (Figura 8.7), també s'observa un fort increment del preu al consumidor per a l'any 2022 (+0,66 €/kg) i del preu al productor (+0,22 €/kg). Per a la resta d'any, s'observa que els preus tendeixen a incrementar-se de manera gradual en el costat consumidor, mentre que els preus en origen no s'incrementen tots els anys i, per exemple, trobem anys on el preu en destí s'incrementa (de 2017 a 2018 +0,12 €/kg i de 2018 a 2019 +0,06€/kg) mentre que el preu al productor disminueix (-0,08 €/kg entre 2017 i 2018, -0,07€/kg entre 2018 i 2019).

Figura 8.7 Evolució de la composició del preu en destí de la carn de pollastre. Catalunya 2015-2022

IVA: 10% (Font: AEAT)

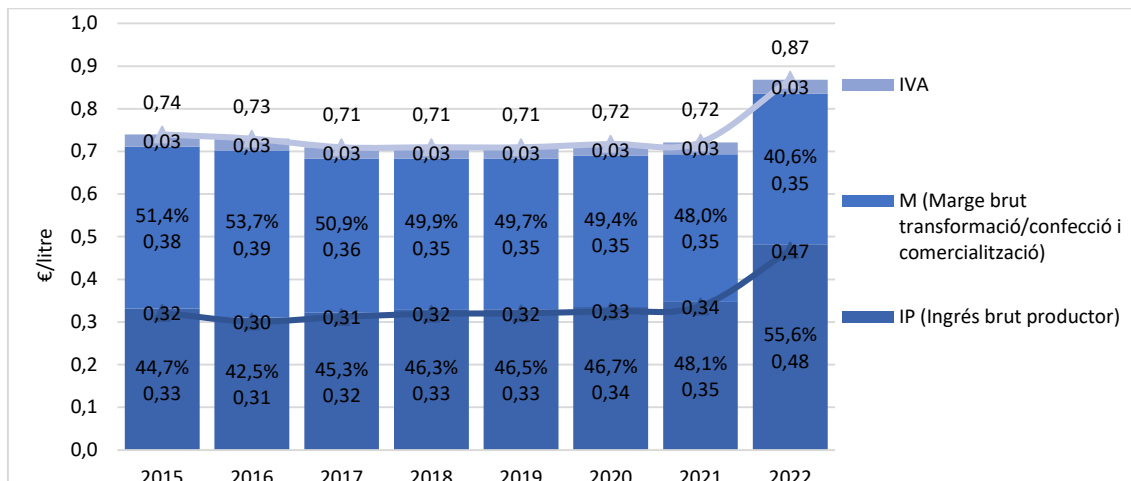
Factor de conversió: 1,25 kg de pollastre viu en origen per 1 quilo de carn fresca de pollastre venut al detall (Font: Sanjuán et al., 1996)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del DACC i del MAPA

8.1.5. LLET DE VACA

La llet de vaca és un producte considerat de primera necessitat, per tant, l'IVA aplicat és del 4%. En la Figura 8.8 es pot observar com, per aquest producte, la diferència entre els preus al consum i els preus al productor és menor, tot i que la llet a escala de consumidor ha sofert més processos i embotellament. Podem doncs observar com el percentatge de l'ingrés productor (entre 42% i 48%) és major i el marge brut és menor (entre 48% i 53%) comparat amb els altres productes analitzats més amunt. També es pot observar com, entre els anys 2015-2021, el mercat de la llet és més estable, amb variacions de preu lleugeres tant en origen com al detall, però l'any 2022 fins i tot un producte com la llet ha sofert increments en els preus al consum (+0,15€/litre) i en els preus al productor (+0,13€/l).

Figura 8.8 Evolució de la composició del preu en destí de la llet. Catalunya 2015-2022

IVA: 4% (Font: AEAT)

Factor de conversió: 1,03 litres de llet en origen per 1 litre de llet venuda al detall (Font: Sanjuán et al., 1996)

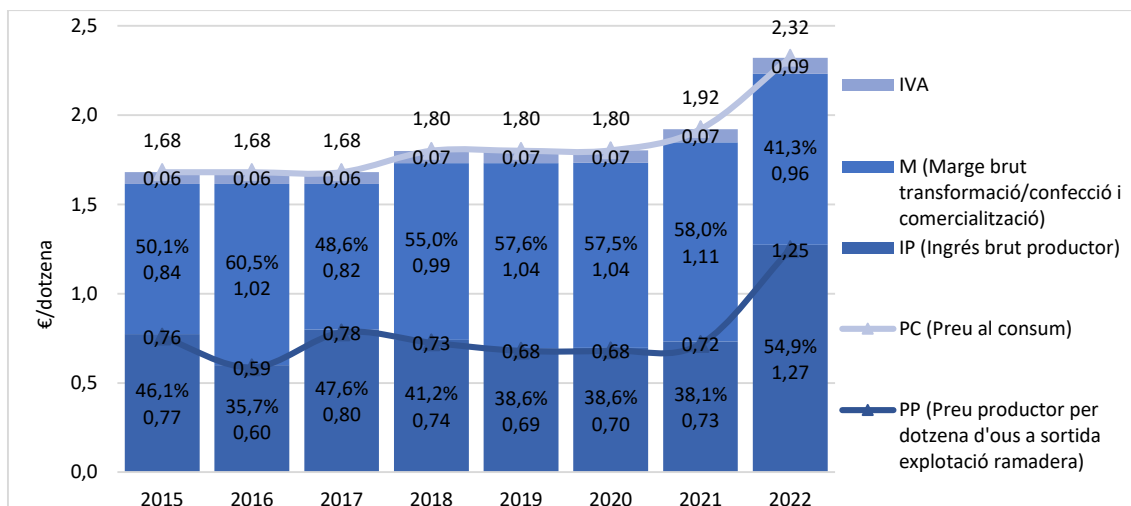
El preu al consum correspon al conjunt de llet de vaca, cabra i ovella, ja que la informació per a la llet de vaca no està disponible.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del DACC i del MAPA

8.1.6. OUS DE GALLINA

Els ous de gallina també són productes de primera necessitat (IVA 4%), i mostren també, per a la majoria dels anys, poques variacions de preus al consum, només incrementant-se entre 2017 i 2018, i a partir de 2020. Entre els preus al productor sí que trobem més variacions, podent-ne remarcar el cas de 2015-2017, on els preus disminueixen en l'any 2016 (-0,17€/dotzena) però després recuperant-se el 2017. Però l'any 2022 torna a presentar-se com any excepcional, ja que els preus al consum han pujat 40 cèntims per dotzena i els preus al productor 0,53€ per dotzena.

Figura 8.9 Evolució de la composició del preu en destí dels ous. Catalunya 2015-2022

IVA: 4% (Font: AEAT)

Factor de conversió: 1,02 ous en origen per 1 ou venut al detall (Font: Sanjuán et al., 1996)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del DACC i del MAPA

8.2. INFLACIÓ: CONTRIBUTIÓ DE L'INGRÉS BRUT I DEL MARGE BRUT

8.2.1. ANÀLISIS MARGE DETALLISTA

En primer lloc, es consideren aquells productes en què només existeix informació de preu a escala de productor i de consum (carns de pollastre i porc, ous i llet). Per a respondre a la pregunta anterior, es descompon la variació interanual en percentatge del preu al consum en dues parts, la corresponent a la variació de l'Ingrés Brut del Productor (IP) i la corresponent a la variació del Marge Brut unitari (M), d'acord amb l'expressió següent:

$$\frac{\Delta PC_{t/t-1}}{PC_t} = \frac{\Delta IP_{t/t-1}}{IP_t} \times \frac{IP_t}{PC_t} \times 100 + \frac{\Delta M_{t/t-1}}{M_t} \times \frac{M_t}{PC_t} \times 100$$

On:

- IP_t , M_t i PC_t s'han definit anteriorment
- $\frac{\Delta PC_{t/t-1}}{PC_t}$ representa la variació percentual interanual del Preu al Consum (PC), de l'any t
- $\frac{\Delta IP_{t/t-1}}{IP_t}$ representa la variació percentual interanual de l'Ingrés Brut Percebut pel productor (IP), de l'any t
- $\frac{\Delta M_{t/t-1}}{M_t}$ representa la variació percentual interanual del Marge unitari de l'any t;
- $\frac{IP_t}{PC_t}$ representa la participació de l'Ingrés Brut del productor (IP) sobre el preu al consum (PC) en l'any t, i
- $\frac{M_t}{PC_t}$ representa la participació del Marge unitari (M) sobre el Preu al Consum (PC) en l'any t.

La base de dades que s'ha utilitzat és la mateixa que en la secció anterior. Tanmateix, com s'aprecia a la fórmula, en aquest cas no s'ha descomptat el valor de l'IVA.

Les següents taules recullen els resultats obtinguts per a carns fresques (pollastre i porc, Taula 8.2), així com per a la llet i els ous (Taula 8.3.) Aquestes taules mostren les variacions interanuals dels preus al consum (Variació PC) i la contribució que hi fa l'Ingrés al Productor (IP) i la contribució del Marge Brut (Marge de transformació/comercialització). Les variacions positives s'han mantingut en lletra blava, mentre que les variacions negatives estan en lletra vermella.

Observant la Taula 8.2, on trobem les variacions interanuals del preu al consum de la Carn Fresca (de pollastre i de porc), es pot observar, primer de tot, que les variacions entre gairebé tots els anys són menors al 3% per ambdós productes. L'únic any on els preus han variat de forma més marcada és a l'últim any, incrementant-se el preu de la carn de pollastre en un 13,65% de 2021 a 2022, i la de porc, en un 8,38%.

Respecte a intentar respondre la pregunta sobre quina baula absorbeix l'increment/disminució de preus, trobem anys amb diferents comportaments. Per a la carn de pollastre, trobem 3 anys on, tot i que el PC s'incrementa, l'Ingrés Productor disminueix (15/16, 17/18 i 18/19) mentre que la contribució del Marge unitari s'incrementa en major proporció que el preu al consum, i trobem 2 anys on és el Marge unitari el que es veu disminuït, mentre que l'IP s'incrementa (16/17 i 19/20). En canvi, en els últims 2 anys, tant l'IP com el M s'han incrementat per aquest producte.

En la carn de porc sí que observem 2 anys on el Preu al consum va disminuir (15/16 i 17/18). El primer descens va distribuir-se entre Ingrés Productor i Marge (tots dos van disminuir) mentre que l'any 17/18 només l'Ingrés productor va disminuir en major proporció que el Preu al consum, mentre que la contribució M va augmentar. Els anys 16/17 i 18/19, l'Ingrés productor s'incrementa de major proporció que el Preu al consum, donant Marges unitaris que disminueixen, mentre que els anys 19/20 i 20/21 és el Marge unitari el que augmenta en major proporció que el preu al consum resultant en disminucions de l'IP.

Taula 8.2 Variacions interanuals del Preu al Consum (PC) i contribució de l'Ingrés brut percebut pel Productor (IP) i del Marge brut unitari de transformació i comercialització (M) de la carn de pollastre i la carn de porc (%).

Carn de pollastre				Carn de porc			
Anys	Variació PC	Contribució IP	Contribució M	Anys	Variació PC	Contribució IP	Contribució M
15/16	0,46%	-2,52%	2,98%	15/16	-2,55%	-0,08%	-2,47%
16/17	2,76%	3,28%	-0,52%	16/17	2,29%	2,94%	-0,65%
17/18	2,68%	-1,99%	4,67%	17/18	-0,32%	-2,82%	2,50%
18/19	1,31%	-1,96%	3,27%	18/19	2,72%	4,90%	-2,18%
19/20	0,54%	1,73%	-1,18%	19/20	2,73%	-0,51%	3,24%
20/21	2,93%	2,46%	0,47%	20/21	1,33%	-1,63%	2,96%
21/22	13,65%	5,65%	8,00%	21/22	8,38%	5,56%	2,82%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del DACC i del MAPA

Per a la llet, podem destacar que les variacions del Preu al consum es troben entre el -3% i el +2% per a la majoria dels anys, a excepció de l'últim any 2022, amb increments del 20,36%. També es veu com l'Ingrés productor només ha disminuït entre els 2 primers anys 15/16, i que per a la resta d'any, l'IP s'incrementa més que el Marge unitari (fet més destacable entre 21/22, any en el qual l'Ingrés productor s'incrementa de 18,76% mentre que el M només d'1,6%).

En el cas dels ous, trobem increments de preu per a la majoria d'any (excepte 19/20), però la distribució entre IP i M difereix entre els anys. Per exemple, els anys 15/16 i 16/17, els Preus al consum varien lleument, mentre que la contribució IP i la contribució M arriben a valors oposats i absoluts propers al 10%.

Taula 8.3 Variacions interanuals del preu al Consum (PC) i contribució de l'Ingrés brut percebut pel productor (IP) i del marge brut unitari de transformació i comercialització (M) de la llet i els ous (%).

Llet				Ous			
Anys	Variació PC	Contribució IP	Contribució M	Anys	Variació PC	Contribució IP	Contribució M
15/16	-0,67%	-2,85%	2,19%	15/16	1,69%	-10,61%	12,29%
16/17	-2,24%	1,54%	-3,78%	16/17	0,74%	11,91%	-11,17%
17/18	-1,03%	1,03%	-2,05%	17/18	4,83%	-3,44%	8,27%
18/19	0,24%	0,19%	0,04%	18/19	2,49%	-2,65%	5,14%
19/20	1,17%	0,75%	0,42%	19/20	-0,62%	0,11%	-0,73%
20/21	0,51%	1,62%	-1,11%	20/21	6,58%	2,02%	4,55%
21/22	20,36%	18,76%	1,60%	21/22	20,78%	28,16%	-7,38%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del DACC i del MAPA

8.2.2. ANÀLISIS MARGE MAJORISTA I MARGE DETALLISTA

En segon lloc, es consideren aquells productes (fruites, hortalisses i fruita seca) que, a més d'existir preus a escala de productor i de consum, també podem trobar preus a escala de distribució majorista (Mercabarna). En aquest cas, com la cadena comercial s'inclou la baula majorista, es modifica l'expressió anterior de tal manera que es poden analitzar tant a la baula majorista (Ingrés Productor – Preu Majorista) com detallista (Ingrés Brut del Majorista – Preu al Consum). Les expressions corresponents a cada baula són expressades per:

Baula Majorista:

$$\frac{\Delta PM_{t/t-1}}{PM_t} = \frac{\Delta IP_{t/t-1}}{IP_t} \times \frac{IP_t}{PM_t} \times 100 + \frac{\Delta MM_{t/t-1}}{MM_t} \times \frac{MM_t}{PM_t} \times 100$$

Baula Detallista:

$$\frac{\Delta PC_{t/t-1}}{PC_t} = \frac{\Delta IM_{t/t-1}}{IM_t} \times \frac{IM_t}{PC_t} \times 100 + \frac{\Delta MD_{t/t-1}}{MD_t} \times \frac{MD_t}{PC_t} \times 100$$

On:

- PC_t tal com s'han definit anteriorment;
- PM_t representa el Preu al majorista³⁹;
- IM_t representa l'Ingrés Brut del Majorista que es calcula multiplicant el preu al majorista per un factor de conversió (FC_1) que recull la quantitat de matèria primera a escala de majorista que és necessària per a obtenir una unitat de producte final al consumidor⁴⁰;

³⁹ Font: Estadístiques de productes de la web de Mercabarna. Per a productes amb preus per a diferents subproductes/varietats (exemple, Poma bicolor, Poma Golden, préssec groc, tomàquet verd o madur, etcètera) els preus anuals s'han ponderat en funció del volum comercialitzat de cada varietat.

⁴⁰ Estimació que distribueix el factor de conversió de Sanjuán, en dos factors iguals a aplicar a cada baula, per a què el total continuï essent el factor de conversió de Sanjuán original.

- IP_t representa ara l'Ingrés Brut al Productor només de la baula majorista, per tant, el factor de conversió (FC_2) utilitzat representa la quantitat de matèria primera a escala de productor necessària per a obtenir una unitat de producte a escala de majorista (factors de conversió utilitzats en la secció anterior 8.1, descomptant el factor de conversió aplicat a IM_t).
- El Factor de Conversió (FC) que recull Sanjuán et al. (1996) (factors aplicats en la secció 8.1) s'ha descompost en 2 factors iguals de la següent forma:
 - $FC_1 = FC - ((FC - 1)/2)$
 - $FC_2 = FC - ((FC - 1)/2)$
 - I compleixen: $FC_1 \times FC_2 = FC$
- MM_t representa el Marge de la baula majorista;
- MD_t representa el Marge unitari de la baula detallista;
- $\frac{\Delta PM_{t/t-1}}{PM_t}$ representa la variació percentual interanual del preu majorista (PM) en l'any t;
- $\frac{\Delta IP_{t/t-1}}{IP_t}$ representa la variació percentual interanual de l'Ingrés Brut Percebut pel productor (IP) en l'any t
- $\frac{\Delta MM_{t/t-1}}{MM_t}$ representa la variació percentual interanual del Marge majorista unitari en l'any t
- $\frac{IP_t}{PM_t}$ representa la participació de l'Ingrés Brut del productor (IP) sobre el preu majorista (PM) en l'any t;
- $\frac{MM_t}{PM_t}$ representa la participació del Marge majorista unitari (MM) sobre el preu majorista (PM) en l'any t;
- $\frac{\Delta PC_{t/t-1}}{PC_t}$ representa la variació percentual interanual del preu al consum (PC) en l'any t;
- $\frac{\Delta IM_{t/t-1}}{IM_t}$ representa la variació percentual interanual de l'Ingrés Brut del majorista (IM) en l'any t;
- $\frac{\Delta MD_{t/t-1}}{MD_t}$ representa la variació percentual interanual del Marge Detallista unitari (MD) en l'any t;
- $\frac{IM_t}{PC_t}$ representa la participació de l'Ingrés Brut del majorista (IM) sobre el preu al consum (PC) en l'any t; i
- $\frac{MD_t}{PC_t}$ representa la participació del Marge Detallista unitari (MD) sobre el preu al consum (PC) en l'any t

Els principals resultats dels 5 productes considerats en aquest apartat es troben a la Taula 8.4 fins a la Taula 8.8.

La primera fruita analitzada és la Poma. La Taula 8.4 mostra a l'esquerra les variacions del Preu a escala de Majorista (PM) i com aquest es descompon en Contribució de l'Ingrés Productor (IP) i Contribució Marge Majorista (MM) i a la dreta, les variacions del Preu al Consum (PC) i com es descompon en Contribució de l'Ingrés Majorista (IM) i Marge Detallista).

A escala de Majorista, podem observar fortes variacions dels PM també els darrers últims 2 anys, havent incrementat el preu de 2020 a 2021 en un 20,59% i disminuït de -14,65% de 2021 a 2022. Però aquestes variacions no s'han traspassat al Preu final al consum, on les variacions són ambdues positives i menors del 2%. També pel costat Productor, és destacable l'any 2017-2018, en que l'Ingrés productor va incrementar-se d'un 17,53% tot i que el Preu Majorista només va pujar de 6,36% i el Preu final al Consum va disminuir de -3,38%.

Taula 8.4 Variacions interanuals del preu al Consum (PC) i del preu majorista (PM) i contribució de l'ingrés brut percebut pel productor (IP), de l'ingrés del majorista (IM), del marge brut unitari del majorista (MM) i del marge brut unitari del detallista (MD) per a POMA

Poma						
Anys	Baula Majorista			Baula Detallista		
	Variació PM	Contribució IP	Contribució MM	Variació PC	Contribució IM	Contribució MD
15/16	-1,32%	3,87%	-5,19%	4,45%	-1,01%	5,46%
16/17	-4,58%	-1,18%	-3,40%	8,82%	-3,32%	12,14%
17/18	6,36%	17,53%	-11,17%	-3,38%	4,03%	-7,41%
18/19	-9,40%	-10,54%	1,14%	2,80%	-6,56%	9,36%
19/20	5,05%	6,04%	-0,99%	7,33%	3,11%	4,22%
20/21	20,59%	9,95%	10,65%	1,32%	12,40%	-11,08%
21/22	-14,65%	-5,52%	-9,13%	1,41%	-10,50%	11,91%

Elaboració pròpia a partir de dades del DACC, Mercabarna i del MAPA

Pel que fa al Préssec, trobem majors variacions de preu, sobretot en els Preus Majoristes (PM) que fins i tot arriben a +41,61% al darrer any. Aquests increments són més suaus en el Preu final al Consum, excepte l'any 2020-2021 (el PC varia del 25,18% i el Preu Majorista només de -3,29%).

Taula 8.5 Variacions interanuals del preu al Consum (PC) i del preu majorista (PM) i contribució de l'ingrés brut percebut pel productor (IP), de l'ingrés del majorista (IM), del marge brut unitari del majorista (MM) i del marge brut unitari del detallista (MD) per a Préssec

Préssec						
Anys	Baula Majorista			Baula Detallista		
	Variació PM	Contribució IP	Contribució MM	Variació PC	Contribució IM	Contribució MD
15/16	-16,88%	0,67%	-17,55%	4,35%	-17,01%	21,36%
16/17	-11,82%	-7,97%	-3,85%	-1,79%	-9,49%	7,71%
17/18	12,35%	16,48%	-4,13%	10,30%	8,90%	1,40%
18/19	-7,21%	-7,93%	0,72%	-1,65%	-5,30%	3,65%
19/20	21,62%	34,91%	-13,30%	0,70%	14,98%	-14,27%
20/21	-3,29%	1,40%	-4,69%	25,18%	-2,75%	27,93%
21/22	41,61%	8,37%	33,24%	7,00%	26,90%	-19,90%

Elaboració pròpia a partir de dades del DACC, Mercabarna i del MAPA

En el cas del Tomàquet, de nou veiem fortes variacions dels Preus Majoristes (PM), tant l'any 2015-2016 (-18,48%) com els darrers últims 2 anys de 2020 a 2021 un 24,97% i de 2021 a 2022 un 17,32%). En canvi, aquestes variacions no es transmeten sempre igual al Preu final al consum, on, per exemple, a 2020-2021 en comptes d'incrementar-se, va disminuir de -19,63%.

Taula 8.6 Variacions interanuals del preu al Consum (PC) i del preu majorista (PM) i contribució de l'ingrés brut percebut pel productor (IP), de l'ingrés del majorista (IM), del marge brut unitari del majorista (MM) i del marge brut unitari del detallista (MD) per a Tomàquet

Tomàquet						
Anys	Baula Majorista			Baula Detallista		
	Variació PM	Contribució IP	Contribució MM	Variació PC	Contribució IM	Contribució MD
15/16	-18,48%	-6,96%	-11,52%	-0,64%	-11,06%	10,42%
16/17	8,69%	-3,92%	12,61%	13,46%	4,27%	9,20%
17/18	1,01%	-6,56%	7,57%	-1,13%	0,48%	-1,61%
18/19	8,48%	12,32%	-3,84%	4,57%	4,07%	0,50%
19/20	-8,15%	-2,08%	-6,07%	5,25%	-4,06%	9,31%
20/21	24,97%	13,12%	11,85%	-19,63%	10,86%	-30,49%
21/22	17,32%	28,40%	-11,08%	47,51%	11,71%	35,80%

Elaboració pròpia a partir de dades del DACC, Mercabarna i del MAPA

En la ceba, les majors variacions del Preu Majorista es troben entre el 2017 i 2018, i el 2018 i el 2019, de 22,52% i 25,98% respectivament. Aquests increments sí que van ser també increments en la banda de Preus al Consum, però menors (de 6,36% i 12,82%). En la ceba sí que observem que els Preus al Consum segueixen el mateix sentit que els Preus Majoristes, excepte l'any 2019-2020 en què el PM va disminuir del -10,38, però el Preu al Consum va incrementar-se del 3,27%. També podem observar que les variacions del Preu al Consum acostumen a ser de menor magnitud que les Variacions dels Preus Majorista (excepte l'any 2015-2016).

Taula 8.7 Variacions interanuals del preu al Consum (PC) i del preu majorista (PM) i contribució de l'ingrés brut percebut pel productor (IP), de l'ingrés del majorista (IM), del marge brut unitari del majorista (MM) i del marge brut unitari del detallista (MD) per a Ceba

Ceba						
Anys	Baula Majorista			Baula Detallista		
	Variació PM	Contribució IP	Contribució MM	Variació PC	Contribució IM	Contribució MD
15/16	1,60%	-16,52%	18,12%	6,31%	0,71%	5,59%
16/17	-15,60%	-3,29%	-12,32%	-6,78%	-6,66%	-0,12%
17/18	22,52%	-7,44%	29,96%	6,36%	8,70%	-2,34%
18/19	25,98%	31,58%	-5,60%	12,82%	11,57%	1,25%
19/20	-10,38%	7,32%	-17,70%	3,27%	-5,16%	8,43%
20/21	-7,83%	-0,34%	-7,49%	-1,02%	-3,38%	2,35%
21/22	16,00%	19,47%	-3,47%	7,49%	6,43%	1,06%

Elaboració pròpia a partir de dades del DACC, Mercabarna i del MAPA

L'ametlla és un producte molt diferent dels productes frescos d'horticultura, i costa trobar una pauta que es repeteixi en la majoria dels anys. Destacable és el gran increment del Preu Majorista de 2020 a 2021 (de 82,63%) que no es transmet als preus al consum, sent en aquesta banda una disminució del -1,95%.

Taula 8.8 Variacions interanuals del preu al Consum (PC) i del preu majorista (PM) i contribució de l'ingrés brut percebut pel productor (IP), de l'ingrés del majorista (IM), del marge brut unitari del majorista (MM) i del marge brut unitari del detallista (MD)

Ametlles amb closca						
Anys	Baula Majorista			Baula Detallista		
	Variació PM	Contribució IP	Contribució MM	Variació PC	Contribució IM	Contribució MD
15/16	-20,50%	-4,25%	-16,25%	6,24%	-8,67%	14,91%
16/17	-9,64%	-16,33%	6,69%	-1,92%	-3,05%	1,14%
17/18	-5,57%	-10,45%	4,88%	-3,64%	-1,62%	-2,01%
18/19	-6,63%	6,33%	-12,97%	-2,36%	-1,90%	-0,46%
19/20	0,00%	-8,13%	8,13%	-1,98%	0,00%	-1,98%
20/21	82,63%	-1,66%	84,29%	-1,95%	23,04%	-24,99%
21/22	3,89%	1,25%	2,64%	1,18%	2,02%	-0,84%

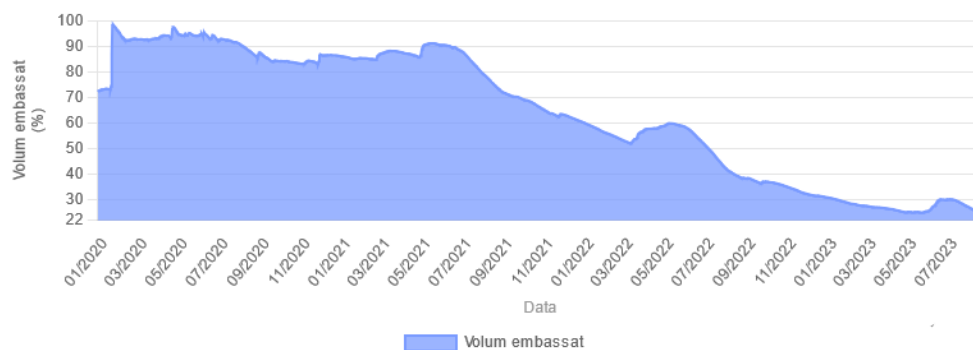
Elaboració pròpia a partir de dades del DACC, Mercabarna i del MAPA

De forma general, per a tots els productes estudiats, no s'observa cap tendència especial que indiqui que una baula absorbeix major o menor proporció dels increments o disminucions dels preus al consum. Cal observar la situació en cadascun dels productes i anys, tant en el sector agroalimentari català, com en el nacional i internacional, per poder entendre com es transmeten els preus a cada baula. Cal pensar que al cap i la fi, els actors no poden canviar lliurement els preus de venda a la sortida de la seva baula, ja que les demandes de producte per part dels consumidors poden variar entre productes si senten que els preus pugen massa i/o sobtadament.

En general, per a 2022, sí que s'ha observat que, per a productes animals, ha estat la baula de producció la que ha tingut increments de preus majors que la baula de comercialització, mentre en els productes vegetals (secció on s'ha elaborat un estudi diferenciat de la baula majorista i detallista) aquesta reacció no s'observa en tots els productes.

8.3. ANNEX

Figura A8.10 Estat de les reserves d'aigua en les conques internes de Catalunya (Gener2020 - Agost 2023).

Visor de la sequera (disponible a: <https://aplicacions.aca.gencat.cat/visseq/estat-actual>)

8.4. REFERÈNCIES

DACC (Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya). Preus percebuts pel pagès. Catalunya 2015-2023. Disponible a:

https://agricultura.gencat.cat/web/.content/de_departament/de02_estadistiques_observatoris/20_observatori_agroalimentari_de_preus/03_preus/01_preus_en_origen/02_preus_percebuts_pel_pagues/arxiu_estatics_nous/Plantilla_Preus_percebuts2015_2023_15.xls [consulta: agost 2023].

DACC (Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya).

Enquesta anual de sacrifici de bestiar en escorxadors. Disponible a:

https://agricultura.gencat.cat/web/.content/de_departament/de02_estadistiques_observatoris/02_estructura_i_produccio/03_estadistiques_ramaderes/07_enquesta_sacrifici_escorxadors/arxiu_estatics/2022_enquesta_anual_escorxadors_web.pdf [consulta: agost 2023].

DACC (Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya).

Resultat de la producció de llet anual de vaca 2022. Disponible a:

https://agricultura.gencat.cat/web/.content/de_departament/de02_estadistiques_observatoris/02_estructura_i_produccio/03_estadistiques_ramaderes/08_produccions_llet/fitxers_estatics/2022_CALCUL_LLET_DE_VACA.XLS [consulta: agost 2023].

DACC (Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya).

Resultat de la producció de llet anual de cabra i ovella 2022. Disponible a:

https://agricultura.gencat.cat/web/.content/de_departament/de02_estadistiques_observatoris/02_estructura_i_produccio/03_estadistiques_ramaderes/08_produccions_llet/fitxers_estatics/2022_CALCUL_LLET_DE_CABRA_OVELLA.XLS [consulta: agost 2023].

DACC (Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya).

Gallines ponedores i producció d'ous per a consum humà. Disponible a:

<https://agricultura.gencat.cat/ca/departament/estadistiques/ramaderia/nombre-efectius/aviram-conill/aviram/gallines-ponedores-ous-consum/> [consulta: agost 2023].

MAPA (Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación). Superficies y producciones anuales de cultivos)

Avance de datos de Hortalizas, 2022. Disponible a:

https://www.mapa.gob.es/es/estadistica/temas/estadisticas-agrarias/hortalizasprovisional2022_tcm30-649833.xls [consulta: agost 2023].

MAPA (Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación). Superficies y producciones anuales de cultivos)

Avance de datos de Frutales no cítricos y frutales secos, 2022. Disponible a:

https://www.mapa.gob.es/es/estadistica/temas/estadisticas-agrarias/frutalesnocitricosysecosprovisionales2022_tcm30-649832.xls [consulta: agost 2023].

MAPA (Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación). Series de datos de consumo alimentario en hogares (1999-2023). Disponible a:

<https://www.mapa.gob.es/es/alimentacion/temas/consumo-tendencias/panel-de-consumo-alimentario/series-anuales/default.aspx> [consulta: Agost 2023].

MERCABARNA. Estadístiques de productes. Disponible a:

<https://www.mercabarna.es/serveis/estadistiques-productes/> [consulta: agost 2023].

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) (2020). The impact of COVID-19 on agricultural markets and GHG emissions. Disponible a:

<https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/the-impact-of-covid-19-on-agricultural-markets-and-ghg-emissions-57e5eb53/#section-d1e112> [consulta: octubre 2022].

Sanjuán AI, Gil JM i Albisu LM. (1996). Una aproximación a la medición de la incidencia de los precios agrarios en los precios al consumo de alimentos. Instituto Nacional de Investigaciones Agrarias. Series Monografías, 94, pp. 144.

ACA (Agència Catalana de l'Aigua) El visor de la sequera. Aplicació disponible a: <https://aplicacions.aca.gencat.cat/visseq/estat-actual> [consulta: agost 2023].